

Двомовний словник термінів з гендерної рівності, прав людини та справедливості у сфері здоров'я

з практичними прикладами
їх використання

**The Bilingual Glossary
of Gender Equality, Human Rights,
and Health Equity Terms**

with Practical Usage Examples

ДВОМОВНИЙ СЛОВНИК
термінів з гендерної рівності, прав людини
та справедливості у сфері здоров'я
(з практичними прикладами
їх використання)

THE BILINGUAL GLOSSARY
of Gender Equality, Human Rights,
and Health Equity Terms
(with Practical Usage Examples)

**World Health
Organization**

Ukraine

**МІНІСТЕРСТВО
ОХОРОНИ
ЗДОРОВ'Я
УКРАЇНИ**

Подяка:

Розробку, технічну підтримку та фіналізацію цього інформаційного продукту здійснили Ольга Попадинець, національна консультантка з недискримінації, гендерної рівності та соціальної інклюзії (на умовах контракту з Бюро ВООЗ в Україні), та Анастасія Щербакова, національна фахівчиня з гендерних питань, справедливості та прав людини, Бюро ВООЗ в Україні.

Ми щиро вдячні докторці Олені Масалітіній – віцеголови ГО «ЕдКемп Україна», доцентці, кандидатці філологічних наук, експертці з гендерної лінгвістики та недискримінації в освіті, співавторці Стратегії впровадження гендерної рівності в освіті до 2030 року, радниці міністра та співкоординаторці Робочої групи з питань гендерночутливого підходу та недискримінації в освіті МОН України (2016–2020) – за її фахову оцінку та мовну редакцію.

Acknowledgement:

The development, technical support and finalization of this knowledge product were conducted by Olha Popadynets, national consultant on non-discrimination, gender equality and social inclusion (under contract with the WHO Country Office in Ukraine) and Anastasiia Shcherbakova, National Professional Officer for Gender, Equity and Human Rights, WHO Country Office in Ukraine.

We gratefully acknowledge the contribution of Dr. Olena Masalitina, Vice Head of the Board of the NGO «EdCamp Ukraine», Associate Professor, PhD in Philology, expert in gender linguistics and non-discrimination in education, for her expert review and proofreading, who is also a co-author of the Strategy for the Implementation of Gender Equality in Education by 2030, Advisor to the Minister, and co-coordinator of the Working Group on gender-sensitive approach and anti-discrimination in education of the Ministry of Education and Science of Ukraine (2016–2020).

Вступ

Цей двомовний глосарій подає ключові терміни та поняття, пов'язані з гендерною рівністю, рівністю в охороні здоров'я та правами людини. Кожен термін супроводжується чітким визначенням і прикладами вживання як українською, так і англійською мовами. Глосарій створений як практичний ресурс для медичного персоналу, освітянської спільноти, дослідниць і дослідників, адвокаток змін і активістів, і тих, хто формує політики, які прагнуть використовувати інклюзивну, шанобливу та орієнтовану на права людини мову у своїй роботі — передусім у сфері охорони здоров'я, але і поза нею.

Глосарій не був створений з нуля – він базується на надійних джерелах і глосаріях, розроблених глобальними й регіональними організаціями, що стоять на передовій захисту прав людини та просування рівності. Серед них — термінологічні довідники Організації Об'єднаних Націй, Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ), ООН Жінки, ЮНІСЕФ, МОМ, ЮНЕСКО, ОБСЄ, CARE, Європейського інституту з гендерної рівності, Фонду Білла та Мелінди Гейтс, а також авторитетні джерела, як-от словники Oxford English Dictionary, Merriam-Webster і важливі публікації, зокрема Невидимі Жінки та Ціна сексизму з цієї тематики.

Мова – це потужний інструмент, що формує наше бачення світу, визначає спосіб опису досвіду й методи адвокації змін. У контексті гендерної рівності та рівності в охороні здоров'я слова, які ми обираємо, мають вагу: вони можуть або посилювати шкідливі стереотипи, або допомагати долати системні бар'єри. Цей глосарій покликаний підтримати свою аудиторію у свідомому та обґрунтованому виборі мови, яка сприяє гідності, справедливості та інклюзії.

Окрім базових визначень, глосарій охоплює терміни, що часто викликають суперечки, є складними для тлумачення або змінюються з часом. За потреби надаються пояснення щодо контексту, важливості терміна, його використання в міжнародних політичних документах і впливу для ефективної, недискримінаційної комунікації.

Цей ресурс створено для широкої аудиторії: від людей, які формують законодавство до фахівчинь і фахівців з реалізації програм у сфері охорони здоров'я, від учених до викладацької спільноти і правозахисниць / правозахисників. Глосарій може слугувати як довідковим матеріалом, так і навчальним інструментом, що сприяє спільному розумінню та співпраці у сфері просування гендерної рівності та рівності в охороні здоров'я.

Допомагаючи окремим фахівчиням і фахівцям та установам говорити спільною інклюзивною мовою, цей глосарій сприяє створенню справедливішого й орієнтованого на права людини середовища для всіх, нікого не лишаючи осторонь.

Introduction

This bilingual glossary presents key terms and concepts related to gender equality, health equity and human rights, with each term defined clearly and supported by practical examples of usage in both Ukrainian and English. It is designed as a practical resource for health professionals, educators, researchers, advocates and policy-makers seeking to use inclusive, respectful and rights-based language in their work in medical sphere but not limited to.

The glossary builds on a rich foundation of existing, trusted resources developed by global and regional organizations at the forefront of equity and rights advocacy. These include glossaries and terminology guides produced by the United Nations: World Health Organization (WHO), UN Women, UNICEF, IOM, UNESCO; OSCE, CARE, the European Institute for Gender Equality, the Bill & Melinda Gates Foundation and others respected sources like the Oxford English Dictionary, Merriam-Webster and key publications such as *Invisible Women* and *The Cost of Sexism* on this topic.

Language is a powerful tool – it shapes how we see the world, how we describe our experiences, and how we advocate for change. In the context of gender equality and health equity, the words we choose carry weight: they can either reinforce harmful stereotypes or help dismantle systemic barriers. This glossary aims to support users in making thoughtful, informed language choices that promote dignity, justice, and inclusion for all.

Beyond simple definitions, the glossary addresses terms that are often misunderstood, contested or evolving. Where necessary, it provides contextual notes explaining why certain terms matter, how they are used in international policy documents, and how they contribute to or detract from equitable communication.

This resource is intended to support a wide range of users whether involved in developing legislation, health programs, conducting research, delivering training or leading advocacy efforts. It is meant to be both a reference and a learning tool, fostering shared understanding and collaboration in advancing gender equality and health equity.

By helping individuals and institutions speak a common, inclusive language, it contributes to creating environments that are more just, respectful, and rights-affirming for everyone leaving no one behind.

Ключ до словникових статей / Key to entries

Terms in English

Поняття англійською

Terms in Ukrainian

Поняття українською

Definition in Ukrainian

Тлумачення українською

Example in Ukrainian

Приклад українською

Definition in English

Тлумачення англійською

Related terms

Пов'язані терміни

Example in English

Приклад англійською

Біфобія

Biphobia

Ірраціональний страх і неприязнь до бісексуальності або бісексуальних осіб.

[Джерело перекладу 3]

Спостерігається тривожне зростання кількості людей, які повідомляють про випадки **біфобії**.

Irrational fear of, and aversion to, bisexuality or bisexual persons. [2]

Bisexual, sexual orientation.

There has been an alarming rise in the number of people reporting cases of **biphobia**. [25]

[Source]

[Джерело]

(Список джерел стор. 308

List of sources p. 308)

Алфавітний покажчик понять

Аборт	18	Власність.....	41
Автономія	18	Вразливі групи	42
Акт сексуальної агресії проти жінок	19	Вторинна віктимізація.....	43
Акушерське насильство (насильство в пологах)	19	Гегемонна маскуліність	43
Андроцентризм	20	Гендер	44
Асексуальна особа	21	Гендер і розвиток (ГІР)	45
Атипова зайнятість	22	Гендерна адаптація.....	45
База даних		Гендерна динаміка.....	46
«Гендер, інституції та розвиток»	23	Гендерна дискримінація	46
Баланс між роботою і життям	24	Гендерна ідентичність.....	47
Баланс між роботою та сім'єю	24	Гендерна координаторка / гендерний координатор	47
Батьківство (татівство)	25	Гендерна нерівність	48
Батьківські		Гендерна освіта	49
(материнські і татівські) права	25	Гендерна перспектива	49
Безпека на робочому місці	26	Гендерна релевантність	50
Безпека працевлаштування	26	Гендерна рівність (рівність між жінками і чоловіками).....	50
Безпечне житло	26	Гендерна сегрегація	50
Безпечне материнство	27	Гендерна сегрегація в професіях	51
Безпечний аборт	27	Гендерна система.....	52
Безпечний секс	28	Гендерна сліпота	52
Безпліддя	29	Гендерна соціалізація	52
Бенчмаркінг		Гендерна справедливість	53
(порівняльний індикативний аналіз)	29	Гендерна справедливість в освіті	54
Біженка	29	Гендерна справедливість в охороні здоров'я.....	54
Бісексуальна особа	30	Гендерна статистика.....	55
Біфобія.....	31	Гендерна стереотипізація	55
Благополуччя	31	Гендерна чутливість	56
Вагітність	32	Гендерне бюджетування	56
Ведення домашнього господарства	32	Гендерне вираження.....	56
Вертикальна сегрегація.....	33	Гендерне оцінювання.....	57
Вибірковий (селективний) аборт	33	Гендерне планування.....	57
Вигоди	34	Гендерне різноманіття	58
Визнання існування та цінності неоплачуваної праці	34	Гендерний (статевий) розподіл праці	58
Використання часу	35	Гендерний аналіз	59
Виробництво	36	Гендерний аналіз у сфері охорони здоров'я	60
Відмова з особистих переконань (у проведенні абортів)	37	Гендерний аудит	60
Відпустка для батька з догляду за дитиною.....	37	Гендерний баланс.....	61
Відпустка з догляду за дитиною	37	Гендерний вимір.....	62
Відпустка за сімейними обставинами	38	Гендерний ефект	62
Відпустка у зв'язку з вагітністю та пологами	38	Гендерний контракт	63
Відсутні жінки	39	Гендерний мейнстрімінг (упровадження гендерного підходу)	64
Вікігендер.....	39	Гендерний паритет	64
Вірус імунодефіциту людини (ВІЛ)	40	Гендерний паритет в освіті.....	65
Влада	40	Гендерний розрив.....	65

Гендерний розрив в оплаті праці	66	Гетеронормативність	92
Гендерний цифровий розрив	66	Гетеросексизм	93
Гендерні відносини	67	Гетеросексуальна особа	93
Гендерні владні відносини	67	Гетеросексуальність	93
Гендерні дослідження (студії)	68	Гідна праця	93
Гендерні індикатори	68	Гідність на роботі	94
Гендерні квоти	69	Гіпермаскулінність	94
Гендерні лінзи	70	Глобальне здоров'я	95
Гендерні нерівності	70	Глобальні ланцюги догляду	96
Гендерні норми	71	Гнучкий графік роботи	96
Гендерні питання	71	Гомосексуальна особа	97
Гендерні потреби жінок	72	Гомосексуальність	98
Гендерні ролі	72	Гомофобія	98
Гендерні стереотипи	73	Горизонтальна сегрегація	98
Гендерні упередження	74	Грамотність із питань здоров'я	99
Гендерні упередження в медицині	74	Громадські дії в інтересах здоров'я	99
Гендерно варіативна особа	75	Громадянське суспільство	100
Гендерно збалансована участь	76	Грудне вигодовування	100
Гендерно зумовлене насильство (ГЗН)	76	Групи, що перебувають	
Гендерно зумовлене насильство		у несприятливому становищі	100
в школі (ГЗНС)	78	Дані, диференційовані за статтю	101
Гендерно зумовлений статус	79	Декларація про ліквідацію	
Гендерно зумовлені обмеження	79	всіх форм насильства щодо жінок	102
Гендерно зумовлені тортури		Детермінанти здоров'я	103
та жорстоке поводження	80	Дефіцит демократії	104
Гендерно орієнтоване бюджетування	81	Директиви щодо рівного ставлення	104
Гендерно орієнтоване планування	81	Дискримінаційні соціальні інституції	105
Гендерно орієнтовані	82	Дискримінація жінок і дівчат	105
Гендерно орієнтовані програми		Дискримінація за ознакою статі	
і політики	83	та гендерною ознакою	106
Гендерносліпі	83	Дитячий шлюб	107
Гендерно-зумовлене насильство (ГЗН)		Дівчинка	108
під час надзвичайних ситуацій	84	Догляд (постійний догляд)	
Гендерно-нерівні	84	за особами, які його потребують	109
Гендернонейтральна мова	85	Догляд за дітьми	109
Гендернонейтральне законодавство	85	Догляд за родиною	110
Гендернонейтральні	85	Доглядова праця	110
Гендернонейтральні політики	86	Домагання (харасмент)	111
Гендернонормативна поведінка	87	Домашнє насильство	111
Гендерносвідомі	87	Домашні обов'язки	112
Гендерноспецифічні	87	Домашня (хатня) робітниця (набагато	
Гендернотрансформаційні	88	рідше — домашній (хатній) робітник) ...	112
Гендерноупереджений статевий відбір ...	88	Домашня робота	113
Гендерночутлива підзвітність	89	Домінуюча група	113
Гендерночутливе посередництво		Домогосподарка	114
(медіація)	90	Домогосподарство,	
Гендерночутливі	90	очолюване жінкою	114
Гендерночутливі інституційні		Допоміжний (сателітний) рахунок	115
перетворення	91	Доступ до послуг дозвілля	115
Гендеровані	91	Доступ до ресурсів	
Гендерування	92	та контроль над ними	115

Доступ до якісних основних медичних послуг.....	116	Злочини в ім'я так званої честі	140
Доступ до якісної освіти.....	117	Зміна гендеру.....	141
Доступність	117	Зняття презерватива без згоди (стелсинг)	142
Ейблізм		Інвалідність	142
(дискримінація за інвалідністю)	118	Інвестиції в охорону здоров'я	143
Ейджизм (дискримінація за віком)	118	Індекс гендерного розвитку (ІГР)	143
Екологічні детермінанти здоров'я	118	Індекс гендерної нерівності	144
Економіка турботи	119	Індекс гендерної рівності.....	145
Економічне насильство.....	120	Індивідуальні права	145
Економічно активне населення	120	Інклюзивна освіта	145
Екстракорпоральне запліднення (ЕКЗ)....	121	Інклюзія в освіті	146
Екстрена контрацепція	121	Інституційні механізми забезпечення гендерної рівності	146
Емансипація жінок	122	Інструменти впровадження гендерного підходу.....	147
Емоційне насильство	122	Інструменти участі	147
Жінка без громадянства	122	Інтеграція в освіті	148
Жінки в розвитку (ЖВР)	124	Інтерсекс.....	148
Жіноча / жіночий.....	125	Інтерсекційність	149
Жіноче обрізання.....	125	Інфекції, що передаються статевим шляхом (ІПСШ).....	149
Жіноче підприємництво.....	125	Інформована згода	150
Жіноче тіло	126	Інфраструктура охорони здоров'я	151
Жіночі дослідження (студії)	126	Інфраструктура транспорту і мобільності	151
Забезпечення менструальної гігієни (ЗМГ)	127	Інцест	152
Загальний коефіцієнт народжуваності ...	127	Каліцтво жіночих геніталій	152
Зазнавання насильства	128	Квір	153
Закони про батьківську згоду.....	128	Кібердомогання (кіберхарасмент)	154
Закупівлі з урахуванням гендерної перспективи.....	129	Кібернасильство проти жінок та дівчат ...	154
Залучене ухвалення рішень (спільне ухвалення рішень)	129	Кіберпереслідування (кіберсталкінг)....	155
Залучення чоловіків і хлопців	130	Коефіцієнт материнської смертності (КМС).....	156
Захисний припис.....	130	Комерційна сексуальна експлуатація дітей	156
Захисниці / захисники прав людини жінок.....	131	Комерційні детермінанти здоров'я	157
Захисні заходи	132	Компетентність щодо гендерної рівності	158
Захист дитини	132	Комплексна сексуальна освіта.....	158
Захист материнства	133	Конвенція	159
Заходи з гендерного увладнення (розширення прав і можливостей) жінок	133	Конвенція про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок (CEDAW)	159
Збройний конфлікт	134	Консультація із зацікавленими сторонами	160
Звинувачення жертви	134	Кривдник / кривдниця	161
Звичаєве право	135	Культура зґвалтування	162
Зґвалтування	136	Культурне насильство.....	162
Зґвалтування в шлюбі	136	ЛГБТК.....	163
Зґвалтування на побаченні	137	Лесбійка.....	163
Здоров'я	137	Лесбофобія	164
Здоров'я новонароджених	138		
«Здоров'я в усіх політиках»	139		
Зловживання алкоголем	140		

«Липка підлога»	164	Неурядова організація (НУО) /	
Ліквідація сегрегації на ринку праці	164	громадська організація (ГО)	188
Маргіналізація	165	Неформальна економіка	189
Маргіналізована група	165	Неформальний сектор	190
Маргіналізована позиція (становище)	166	Обізнаність з гендерних питань	190
Маскулінність	166	Оприлюднення персональних даних	
Материнське здоров'я	167	з метою цькування (доксинг)	191
Медикаментозний аборт	167	Органи з питань гендерної рівності	191
Менструальна бідність	167	Органи з питань рівності	192
Менструація	168	Організаційна культура	192
Мігрантка	169	Освіта з питань здоров'я	193
Мінімальна заробітна плата	170	Освіта з урахуванням особливих	
Міське планування	170	освітніх потреб	194
Множинна (інтерсекційна)		Особа (мати чи батько),	
дискримінація	171	яка самостійно виховує дитину	194
Множинні стереотипи	171	Особа жіночої статі	195
Навчання з питань гендерної рівності	171	Особа чоловічої статі	195
Надання переваги синам	172	Оцінка гендерного впливу	195
Надомна робота	173	Оцінка ризиків	196
Найкращі практики у сфері		Паритет	197
гендерної рівності	173	Паритетна демократія	197
Насильство в сім'ї	173	Паритетність в освіті	197
Насильство з боку		Партисипативний гендерний аудит	198
інтимного партнера	174	Патріархат	198
Насильство на роботі	175	Перевага / невідгідне становище	199
Насильство над літніми людьми	175	Перевірка на відповідність	
Насильство проти жінок	176	принципу гендерної рівності	200
Насильство проти жінок і дівчат		Перерви в кар'єрі	200
в умовах збройного конфлікту	176	Переслідування (сталкінг)	201
Насильство проти жінок		Перинатальне здоров'я	201
у місцях несвободи	177	Підвищення обізнаності	
Наставництво (менторство)	178	з гендерних питань	202
Національні лінії допомоги жінкам	179	Підзвітність з дотримання	
Небезпечний (ризикований) аборт	179	прав людини	202
Небезпечний секс	180	Підлітковий вік	203
Невидимі бар'єри	180	Підсвідоме упередження	203
Незадоволена потреба		Підхід, заснований на правах людини	204
в плануванні сім'ї	181	Післяпологова депресія	205
Незахищений секс	181	Планування безпеки	205
Нелегальне перевезення людей	182	Планування сім'ї	206
Неоплачувана доглядова праця	182	Повторна віктимізація	207
Неоплачувана праця	183	Повторний акт насильства	207
Неповна зайнятість	184	Подвійний підхід	
Неповнолітня особа (дитина)	185	до гендерної рівності	207
Непряма дискримінація	185	Подвійні стандарти	208
Непряме насильство над жінками	186	Подружжя партнерка /	
Нерегулярна та/чи нестабільна		подружній партнер, яка / який	
зайнятість	186	допомагає в роботі	208
Нерівність у здоров'ї	187	Поєднання роботи, сімейного	
Нерівність у здоров'ї (статистична)	187	та приватного життя	208
Несексистська мова	188	Позитивна дискримінація	209

Позитивне батьківство (материнство, татівство)	210	Проституція	237
Позитивні дії	210	Професії, в яких переважає певна стаття	238
Позитивні заходи	211	Профілактика захворювань	238
Політики гендерного перерозподілу	211	Пряма дискримінація	239
Політична роль у громаді	212	Пряме насильство проти жінок	240
Політична участь жінок	212	Психологічне насильство	240
Пологи	213	Радниця / радник з гендерних питань, гендерна радниця / гендерний радник	241
Поріг паритетності	214	Ранній шлюб	242
Порнографія, що поширюється без згоди	215	Регулювання неповної зайнятості	242
Порнопомста	215	Репродуктивний вік	243
Постраждала від гендерно зумовленого насильства	216	Репродуктивна праця	243
Постраждала особа	217	Репродуктивна справедливість	244
Потрійна роль жінок	217	Репродуктивне здоров'я	244
Похідні права	218	Репродуктивне насильство	245
Права людини	219	Репродуктивні права	246
Права людини жінок та дівчат	220	Репродукція за допомогою третіх осіб ...	247
Права людини з урахуванням гендерної перспективи	220	Рецидивізм	247
Права на ресурси (претензії на володіння ресурсами)	221	Ризикована сексуальна поведінка	248
Право на здоров'я	221	Рівна оплата за роботу рівної цінності ...	248
Правова допомога	221	Рівне представництво жінок і чоловіків (у системі ООН)	249
Практичні гендерні потреби жінок (ПГП)	222	Рівне ставлення до жінок і чоловіків	250
Працівниці старшого віку	223	Рівний доступ до правосуддя для жінок і чоловіків	250
Праця	223	Рівний доступ до ресурсів для жінок і чоловіків	251
Пренатальний відбір за ознакою статі ...	224	Рівний розподіл домашніх обов'язків ...	251
Преперенційне ставлення	224	Рівні можливості жінок і чоловіків	252
Приватна та публічна сфери	225	Рівність результату	252
Привілей	226	Різноманіття	253
Прийняття рішень та участь	226	Робота з правопорушниками / правопорушницями	254
Примусова вагітність	227	Розбудова спроможності	254
Примусова проституція	228	Розвинення компетентності щодо гендерної рівності	255
Примусова стерилізація	228	Розвиток	255
Примусовий аборт	229	Розподіл домашньої праці	256
Примусовий контроль	229	Розподіл ресурсів у домогосподарстві	257
Примусовий шлюб	230	Розподіл роботи (ставки) між кількома працівницями / працівниками	257
Приналежність	230	Розширення економічних прав і можливостей жінок (економічне увладнення жінок)	258
Принцип належної обачності	231	Розширення прав і можливостей жінок і дівчат (увладнення жінок і дівчат)	258
Притулок для жінок	232	Роль у забезпеченні потреб громади ...	259
Приховане безробіття	232		
Проактивні заходи	233		
Продовольча безпека	233		
Продуктивна робота	234		
Проміжні бар'єри / проміжні чинники	235		
Промоція здоров'я	235		
Проституційована жінка / дівчина / особа	236		

Секс заради виживання.....	260	Стереотипи в судовій практиці	280
Секс із неповнолітніми	261	Стигматизація	280
Сексизм	261	Стратегічні гендерні потреби жінок	281
Сексуальна експлуатація	262	Структурна дискримінація	281
Сексуальна орієнтація	262	Структурна нерівність.....	282
Сексуальна освіта.....	263	Структурне регулювання	282
Сексуальне		Сутнісна (фактична)	
і репродуктивне здоров'я	263	гендерна рівність.....	283
Сексуальне й репродуктивне		Сучасні методи контрацепції	284
здоров'я та права	264	Тимчасові спеціальні заходи	285
Сексуальне насильство	264	Тілесна автономія.....	287
Сексуальне насильство		Токенізм (символічний підхід)	287
в умовах конфлікту	265	Торгівля жінками і дівчатами	287
Сексуальне рабство	265	Торгівля людьми	288
Сексуальні домагання	266	Торгівля сексом	289
Сексуальні права	266	Традиційні методи контрацепції.....	289
Сексуальні стосунки		Транзакційний секс	290
з неповнолітніми	267	Трансгендерна особа	290
Сексуальність.....	267	Транссексуальна особа	290
Сестринство.....	268	Тренінг з гендерних питань	291
Система перенаправлення		Убивство новонароджених дівчат	291
(система допомоги постраждалим		Уживання наркотиків	292
від гендерно зумовленого		Упередження.....	292
насильства).....	268	Упередження за ознакою статі	
Системна дискримінація	269	у зборі даних	293
Сімейна працівниця /		Уповноважена / уповноважений	
сімейний працівник	269	з прав людини (омбудсперсона).....	293
Сімейний стан	270	Управління ризиками	294
Сімейні обов'язки	270	Упровадження гендерного підходу	
«Скляна стеля»	270	в статистиці.....	294
«Скляне урвище»	271	Успадкування	295
«Скляний ліфт»	271	Утиск, пригноблення	295
Смертність новонароджених		Утримання від чогось (у цьому	
(неонатальна смертність)	272	випадку – від сексуальних відносин)	296
Соціальний захист.....	272	Фемінізація бідності	296
Соціальні детермінанти здоров'я.....	273	Фемінізація міграції.....	297
Соціальні зв'язки	274	Фемінізм(и)	298
Соціальні політики та доступ		Феміністичні дослідження (студії)	299
до соціальних послуг	274	Фемінності	299
Соціальні потреби	275	Феміцид (вбивство жінок).....	300
Спеціалізовані послуги для жінок.....	275	Фізичне насильство.....	301
Спеціальні дії.....	276	Центр для постраждалих	
Співвигода	277	від згвалтування	301
Співмешкання	277	Цілі сталого розвитку (ЦСР).....	302
Справедливість	278	Чинники і умови ризику	303
Справедливість у здоров'ї.....	278	Чоловічі дослідження (студії)	303
Сталий розвиток.....	278	Шкідливі практики	304
Статистична гендерна упередженість ...	279	Шкідливі стереотипи	305
Стать	279	Шлюбна міграція	306
Стереотип	280	Якість охорони здоров'я	307

Alphabetical Index of Terms

Ableism	118	Conscientious objection	37
Abortion	18	Consultative and participatory techniques and tools	147
Abstinence	296	Convention	159
Access and control over resources	115	Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women (CEDAW)	159
Access to leisure services	115	Crimes committed in the name of so-called honour	140
Access to quality education	117	Cultural violence	162
Access to quality essential healthcare services	116	Custodial violence against women	177
Accessibility	117	Customary Law	135
Adolescence	203	Cyber harassment	154
Advantage / Disadvantage	199	Cyber stalking	155
Ageism	118	Cyber violence against women and girls ...	154
Androcentrism	20	Date rape	137
Armed conflict	134	Decent work	93
Asexual	21	Decision-making and participation	226
Assisting spouses	208	Declaration on the Elimination of Violence against Women	102
Atypical work employment	22	Democratic deficit	104
Autonomy	18	dependant care	109
Belonging	230	Derived rights	218
Benchmarking	29	Desegregation of the labour market	164
Benefits	34	Determinants of health	103
Best practices for gender equality	173	Development	255
Biphobia	31	Dignity at work	94
Bisexual	30	Direct discrimination	239
Bodily autonomy	287	Direct violence against women	240
Breastfeeding	100	Directives on equal treatment	104
Capacity building	254	Disability	142
Care economy	119	Disadvantaged groups	100
Care work	110	Discrimination against girls and women	105
Career breaks	200	Discriminatory social institutions	105
Child marriage	107	Disease prevention	238
Child protection	132	Diversity	260
Childbirth	213	Domestic division of labour	256
Childcare	109	Domestic responsibilities	112
Civil society	100	Domestic violence	111
Claims to resources	221	Domestic Worker	112
Co-benefits	277	Dominant Group	113
Coercive control	229	Double standards	208
Cohabitation	277	Doxing	191
Commercial determinants of health	157	Drug use	292
Commercial sexual exploitation of children	156	Dual approach to gender equality	207
Community action for health	99	Due diligence	231
Community Managing Role	259	Early marriage	242
Community Politics Role	212	Economic violence	120
Compounded stereotypes	171		
Comprehensive sexuality education (CSE)	158		
Conflict-related sexual violence (CRSV) ...	265		

Economically active population	120	Gender advisor	241
Elder abuse	175	Gender analysis	59
Emancipation of women	122	Gender analysis in health	60
Emergency contraception	121	Gender and development	45
Emotional abuse	122	Gender audit	60
Employment security	26	Gender awareness	190
Empowerment of women and girls	258	Gender awareness raising	202
Environmental determinants of health	118	Gender balance	61
Equal access to justice for women and men	250	Gender bias	74
Equal access to resources for women and men	251	Gender bias in medicine	74
Equal opportunities for women and men	252	Gender blind (possible variant: «gender-blind»)	83
Equal pay for work of equal value	248	Gender blindness	52
Equal representation of women and men	249	Gender budgeting	56
Equal sharing of domestic responsibilities / Chores	251	Gender contract	63
Equal treatment of women and men	250	Gender Development Index (GDI)	143
Equality bodies	192	Gender digital divide	66
Equality of outcome	252	Gender dimension	62
Equity	278	Gender discrimination	46
Exposure to violence	128	Gender disparities	70
Family care	110	Gender diverse person	75
Family leave	38	Gender diversity	58
Family planning	206	Gender division of labor / sexual division of labor	58
Family responsibilities	270	Gender dynamics	46
Family violence	173	Gender education	49
Family worker	269	Gender Effect	62
Female	195	Gender empowerment measures (GEM)	133
Female circumcision	125	Gender equality (Equality between women and men)	50
Female genital mutilation	152	Gender equality bodies	191
Female infanticide	291	Gender equality competence	158
Female-headed households	114	Gender equality competence development	254
Femicide	300	Gender Equality Index	145
Feminine	125	Gender equality training	171
Femininities	299	Gender equity	53
Feminisation of migration	297	Gender equity in education	54
Feminism(s)	298	Gender equity in health	54
Feminist studies	299	Gender evaluation	57
Feminization of poverty	296	Gender expression	56
Flexibility of working time arrangements	96	Gender focal point	47
Food security	233	Gender gap	65
Forced abortion	22 9	Gender identity	47
Forced marriage	230	Gender impact assessment	195
Forced pregnancy	227	Gender indicators	68
Forced prostitution	228	Gender inequality	48
Forced sterilisation	228	Gender inequality index (GII)	144
Gender	44	Gender issue(s)	71
Gender accommodating	45	Gender Lens	70

Gender mainstreaming	64	Gender-balanced participation.....	76
Gender mainstreaming in statistics	294	Gender-based constraints	79
Gender needs of women.....	72	Gender-based Violence (GBV)	76
Gender neutral (possible variant: «gender-neutral»)	85	Gender-based violence in emergencies (GBViE)	84
Gender neutral language	85	Gender-biased sex selection.....	88
Gender neutral legislation	85	Gender-dominated occupations.....	238
Gender neutral policies.....	86	Gender-normative behaviour	87
Gender norms	71	Gender-specific torture and ill treatment ...	80
Gender parity.....	64	Gender, Institutions and Development Database (GID-DB)	23
Gender parity in education.....	65	Gendered	91
Gender pay gap / Gender wage gap	66	Gendering	92
Gender perspective.....	49	Girl	108
Gender planning	57	Glass ceiling	270
Gender position	79	Glass cliff	271
Gender power relations	67	Glass lift (Glass escalator)	271
Gender procurement.....	129	Global care chains	96
Gender proofing	200	Global health	95
Gender quotas.....	69	Harassment.....	111
Gender reassignment.....	141	Harmful practices.....	304
Gender redistributive policies.....	211	Harmful stereotypes	305
Gender relations	67	Harmful use of alcohol.....	140
Gender relevance.....	50	Health	137
Gender responsive (possible variant: «gender-responsive»).....	82	Health education.....	193
Gender responsive budgeting	81	Health Equity	278
Gender responsive planning	81	Health in all policies (HiAP).....	139
Gender responsive programming and policies	83	Health inequality	187
Gender roles	72	Health Inequities	187
Gender segregation	50	Health literacy.....	99
Gender sensitive (possible variant: «gender-sensitive»).....	90	Health promotion	235
Gender sensitive accountability.....	89	Healthcare infrastructure	151
Gender sensitive institutional transformation	91	Healthcare quality	307
Gender sensitive mediation.....	90	Hegemonic masculinity	43
Gender sensitivity	56	Heteronormativity	92
Gender socialisation.....	52	Heterosexism	93
Gender specific (possible variant: «gender-specific»)	87	Heterosexual	93
Gender statistics.....	55	Heterosexuality.....	93
Gender stereotypes.....	73	Hidden unemployment	232
Gender stereotyping	55	Home-based work	173
Gender studies	68	Homophobia.....	98
Gender system	52	Homosexual	97
Gender training	291	Homosexuality.....	98
Gender transformative (possible variant: «gender-transformative»)	88	Horizontal segregation	98
Gender unequal	84	Household maintenance	32
Gender-aware	87	Housewife	114
		Housework	113
		Human immunodeficiency virus (HIV)	40
		Human rights	219
		Human rights accountability.....	202
		Human rights of women and girls.....	220

Human Rights with a Gender Perspective	220	Men and Boys' Engagement	130
Human rights-based approach (HRBA) ...	204	Men's studies	303
Human smuggling	182	Menstrual hygiene management (MHM) ..	127
Hypermasculinity	94	Menstruation	168
Implicit Bias	203	Mentoring	178
In vitro fertilisation (IVF)	121	Migrant woman	169
Incest	152	Minimum wage	170
Inclusion in education	146	Minor / Child	185
Inclusive education	145	Missing women	39
indirect discrimination	185	Modern methods of contraception	284
Indirect violence against women	186	National women's helplines	179
Individual rights	145	Newborn health	138
Infertility	29	Newborn mortality	272
Informal economy	189	Non-consensual pornography	215
Informal sector	190	Non-governmental organisations (NGO) / civil society organisation (CSO) ...	188
Informed consent	150	Non-sexist use of language	188
Inheritance	295	Obstetric violence	19
Institutional mechanisms for gender equality	146	Occupational gender segregation	51
Integration in education	148	Offender management	253
Intermediate barriers/causes	235	Older women workers	223
Intersectional discrimination	171	Ombudsperson	293
Intersectionality	149	Oppression	295
Intersex	148	Organisational culture	192
Intimate partner violence	174	Ownership	41
Intra-household resource distribution	256	Parental consent laws	128
Investment for health	143	Parental leave	37
Invisible barriers	180	Parental rights	25
Irregular and/or precarious employment .	186	Parity	197
Job sharing	257	Parity democracy	197
Judicial stereotyping	280	Parity in education	197
Labour	223	Parity threshold	214
Legal aid	221	Part-time employment	184
Lesbian	163	Participatory decision-making	129
Lesbophobia	164	Participatory gender audit	198
LGBTQ	163	Paternity	25
Lone parent	194	Paternity leave	37
Male	195	Patriarchy	198
Marginalised position	166	Perinatal health	201
Marginalization	165	Period poverty	167
Marginalized groups	165	Perpetrator	161
Marital rape	136	Physical violence	301
Marital status	270	Positive action	210
Marriage migration	306	Positive discrimination	209
Masculinity	166	Positive measures	211
Maternal health	167	Positive parenting	210
Maternal Mortality Ratio (MMR)	156	Postnatal depression (postpartum depression)	205
Maternity leave	38	Power	40
Maternity protection	133	Practical gender needs of women (PGNs)	222
Medical abortion	167		

Pre-natal sex selection	224	Sex (biological sex)	279
Preferential treatment.....	224	Sex bias in data collection.....	293
Pregnancy.....	32	Sex trade.....	289
Prejudices	292	Sex with a minor	261
Private and public spheres	225	Sex- and gender-based discrimination ...	106
Privilege	226	Sex-disaggregated data	101
Proactive measures.....	233	Sexism.....	261
Production	36	Sexual activity with minor	267
Productive Work.....	234	Sexual and reproductive health	263
Prostituted woman/girl/person, prostitute.....	236	Sexual and reproductive health and rights (SRHR)	264
Prostitution.....	237	Sexual assault on women.....	19
Protection order.....	130	Sexual exploitation	262
Protective measures.....	132	Sexual harassment.....	266
Psychological violence	240	Sexual orientation	262
Queer	153	Sexual rights.....	266
Rape	136	Sexual slavery.....	265
Rape crisis centre	301	Sexual violence.....	264
Rape culture	162	Sexuality	267
Reassault	207	Sexuality education	263
Recidivism.....	247	Sexually Transmitted Infections (STIs).....	149
Recognition and valuation of unpaid work	34	Sisterhood	268
Reconciliation of work, family and private life	208	Social connections	274
Referral system.....	268	Social Determinants of Health (SDOH).....	273
Refugee woman.....	29	Social Needs	275
Regulation of part-time work.....	242	Social policies and access to social services	274
Repeat victimisation	207	Social protection	272
Reproductive age.....	243	Son preference	172
Reproductive health	244	Special needs education	194
Reproductive justice.....	244	Specialised services for women	275
Reproductive rights	246	Specific action.....	276
Reproductive violence	245	Stakeholder consultations	160
Reproductive work	243	Stalking.....	201
Revenge porn	215	Stateless women.....	122
Right to health	221	Statistical gender bias	279
Risk assessment.....	196	Stealthling.....	142
Risk factors and conditions	303	Stereotype	280
Risk management	294	Sticky floor	164
Risky sexual behaviour	248	Stigmatization.....	280
Safe abortion.....	27	Strategic gender needs of women	281
Safe housing	26	Structural adjustment.....	282
Safe motherhood	27	Structural discrimination	281
Safe sex	28	Structural inequality	282
Safety planning.....	205	Substantive equality (substantive gender equality)	283
Satellite account.....	115	Survival sex	260
School-related gender-based violence (SRGBV)	78	Survivor of gender-based violence	216
Secondary victimisation.....	43	Sustainable development	278
Selective abortion	33	Sustainable Development Goals (SDGs).....	302

Systemic Discrimination	269
Temporary special measures.....	285
Third-party reproduction.....	247
Time use	35
Tokenism	287
Tools for gender mainstreaming	147
Total fertility rate (TFR)	127
Traditional methods of contraception	289
Trafficking in human beings /	
Human trafficking.....	288
Trafficking in women and girls	287
Transactional sex	290
Transgender	290
Transportation and mobility	
infrastructure.....	151
Transsexual	290
Unmet need for family planning	181
Unpaid care work	182
Unpaid work	183
Unprotected sex	181
Unsafe abortion	179
Unsafe sex	180
Urban planning	170
Vertical segregation	33
Victim.....	217
Victim blaming	134
Violence against women	176
Violence against women	
and girls in armed conflict.....	176
Violence at work.....	175
Vulnerable groups.....	42
Well-being	31
Wikigender	39
Woman's body.....	126
Women in Development (WID)	124
Women's economic empowerment	257
Women's entrepreneurship	125
Women's human rights	
defenders (WHRDs)	131
Women's political participation.....	212
Women's shelter	232
Women's studies.....	126
Women's triple role	217
Work–family balance	24
Work–life balance	24
Workplace safety	26

Аборт

Abortion

Переривання вагітності, яке може бути спричинене процесом, що почався самостійно (спонтанний аборт, викидень), або навмисне переривання небажаної/неочікуваної вагітності, або вагітності, яка загрожує життю чи здоров'ю жінки, включаючи її соціальне та психічне благополуччя (індукований аборт).

Умови, за яких аборт є законним, відрізняються від країни до країни. У деяких країнах доступ до нього суттєво обмежений; в інших країнах переривання вагітності доступне з низки медичних та соціальних причин, таких як вагітність унаслідок зґвалтування або інцесту, на основі медичного діагностування серйозної вади плоду або за бажанням жінки. В останньому випадку визнається право жінки на вільний вибір у питаннях, пов'язаних з репродуктивною функцією.

Ми проводимо опитування, щоб дізнатися, що люди думають про **аборти**.

Termination of pregnancy due to the process started spontaneously (spontaneous abortion) or a deliberate termination of an unintended pregnancy, or a pregnancy that threatens the life or health of the pregnant woman, including her social and mental well-being (induced abortion).

The conditions under which abortion is legally permitted differ from country to country. In some countries, access is highly restricted; in others, pregnancy termination is available on broad medical and social grounds, such as pregnancy being a result of rape or incest, where serious malformation of the foetus is medically diagnosed, or on request, the latter recognising the women's free choice in matters related to reproduction. [2] *Reproductive rights, Reproductive coercion, Reproductive health.*

We're conducting a poll to find out what people think about **abortion**. [23]

Автономія

Autonomy

Концепція автономії означає здатність людей приймати вільні та інформовані рішення щодо свого життя, що дозволяє їм бути і діяти відповідно до власних прагнень і бажань, враховуючи історичний контекст, який робить це можливим. Автономія жінок часто розглядається як тривимірне поняття:

- 1) фізична автономія (свобода приймати рішення щодо сексуальності і репродукції та право на життя, вільне від насильства);
- 2) економічна автономія (право на працю і власний заробіток, розподіл оплаченої та неоплаченої роботи між жінками й чоловіками);
- 3) автономія в прийнятті рішень (участь жінок у всіх гілках влади, підписання Додаткового протоколу до Конвенції про ліквідацію всіх форм дискримінації проти жінок, створення національних механізмів для забезпечення розширення прав і можливостей жінок).

Однією з цілей сучасного медичного догляду є сприяння **автономії** пацієнток і пацієнтів.

The concept of autonomy refers to people's capacity to make free and informed decisions about their lives, enabling them to be and act in accordance with their own aspirations and desires, given a historical context that makes those possible.

Women's autonomy is often conceptualized as having three dimensions:

1. Physical autonomy (the freedom to make decisions regarding sexuality, reproduction and the right to live a life free from violence);
2. Economic autonomy (right to work and earn one's own income, distribution of paid and unpaid work between women and men); and
3. Autonomy in decision-making (women's participation in all branches of government, signing of CEDAW optional protocol, positioning of national machineries for advancement of women. [4])

Human rights, Bodily autonomy.

One of the aims of modern nursing is to encourage patient **autonomy**. [25]

Акт сексуальної агресії проти жінок

Sexual assault on women

Будь-яка дія сексуального характеру, вчинена проти жінки, яка не дає згоди, навіть якщо вона не виявляє ознак опору, за винятком зґвалтування.

Важливо інформувати громади про те, що будь-яка сексуальна активність без згоди вважається **актом сексуальної агресії**, наголошуючи на важливості чіткої та щирої згоди у всіх взаємодіях.

Any sexual act committed against a non-consenting woman, even if she does not show signs of resistance, with the exception of rape. [2]

Sexual violence.

It's essential to educate communities that any sexual activity without consent is considered **sexual assault**, emphasizing the importance of clear and enthusiastic consent in all interactions.

Акушерське насильство (насильство в пологах)

Obstetric violence

Акушерське насильство – це специфічний вид порушення прав жінок, включаючи права на рівність, свободу від дискримінації, інформацію, приватність, здоров'я та репродуктивну автономію. Воно трапляється як у державній, так і в приватній медичній практиці під час надання медичної допомоги, пов'язаної з вагітністю, пологами та післяпологовим періодом, і є багатофакторним контекстом інституційного та гендерно зумовленого насильства.

Для багатьох жінок вагітність – це період, пов'язаний зі стражданнями, приниженнями, погіршенням здоров'я і навіть смертю.

Акушерське насильство може проявлятися через: відмову в лікуванні, ігнорування потреб і болю жінки, словесні приниження, інвазивні практики, фізичне насильство, непотрібне використання медикаментів, примусове медичне втручання, утримання в медичних закладах за несплату, дегуманізуюче або грубе поводження, а також дискримінацію або приниження за ознакою раси, етнічного чи

економічного походження, віку, ВІЛ-статусу, гендерної неконформності тощо. На жаль, акушерське насильство часто залишається поза увагою як вид насильства над жінками. Брак інформації про цю проблему ускладнює розробку державної політики, спрямованої на її запобігання та викорінення. Однак нові дані з усього світу свідчать про те, що жінки під час пологів зазнають різного ступеня жорстокого поводження – від витонченої неповаги до їхньої автономії і до відвертого насильства – словесних образ, фізичного насильства, дискримінації, нехтування, примусового медичного втручання або утримання в медичних закладах за несплату послуг.

Після словесних образ і невинуватих медичних втручань під час пологів Надія зрозуміла, що постраждала від **акушерського насильства**, і повідомила про інцидент адміністрацію пологового будинку.

Obstetric violence is a specific type of violation of women's rights, including the rights to equality, freedom from discrimination, information, integrity, health, and reproductive autonomy. It occurs both in public and private medical practice during health care related to pregnancy, childbirth, and post-partum and is a multi-factorial context of institutional and gender violence.

Obstetric violence occurs at an intersection between Institutional violence and violence against women during pregnancy, childbirth and the post-partum period and it occurs both in public and private medical practice.

For too many women pregnancy is a period associated with suffering, humiliations, ill-health and even death. Obstetric violence can be manifested through: the denial of treatment, the disregard of a woman's needs and pain, verbal humiliations, invasive practices, physical violence, unnecessary use of medication, forced medical intervention detention in facilities for failure to pay, dehumanizing or rude treatment and discrimination or humiliation based on race, ethnic or economic background, age, HIV status, gender non-conformity, among others.

Unfortunately, obstetric violence is an often overlooked type of Violence Against Women. Lack of information about the issue complicates the design of public policies to prevent and eradicate it. However, emerging evidence worldwide shows that women in childbirth are being subjected to varied degrees of ill-treatment – from subtle disrespect to their autonomy, to outright abuse – verbal insults, physical violence, discriminations, abandonment, forced medical intervention or detention in facilities for failure to pay. [29]

After experiencing verbal abuse and unnecessary medical interventions during childbirth, Nadiia understood she had been a victim of **obstetric violence** and reported the incident to the hospital administration.

Андроцентризм

Androcentrism

Андроцентризм – це оцінка людей і культур крізь призму чоловічого сприйняття, на основі чоловічих стандартів і цінностей. Цей термін стосується чоловікоцентричного світогляду, який не обов'язково передбачає однозначно негативне ставлення до жінок і дівчат, але позиціонує чоловіків і хлопців як репрезентантів

людського стану або досвіду, а жінок і дівчат – як таких, що відрізняються від людського стану. Це складна, витончена і часто невизнана форма сексизму, що існує в континуумі, який включає мізогінію і патріархальні погляди, але також підживлюється патріархальними культурами, в яких чоловіки наділені більшою владою і впливом, а отже, правом оцінювати та інтерпретувати людей і культури. Андроцентризм існує в усіх сферах дослідження та культурного самовираження, включаючи мистецтво, науку, медицину, право, образотворче мистецтво та засоби масової інформації.

З часом у лінгвістиці та інших суспільних науках були запропоновані кілька ідей, як із цим боротися, – нейтралізувати **андроцентричну** термінологію та концепції.

Androcentrism is the evaluation of individuals and cultures based on male perspectives, standards, and values. The term refers to a male-centered worldview which does not necessarily present explicitly negative views of women and girls, but positions men and boys as representative of the human condition or experience and women and girls as diverging from the human condition. It is a complex, subtle, and often unacknowledged form of sexism, existing on a continuum which includes misogyny and patriarchal attitudes, but it is also informed by patriarchal cultures in which men are granted more power and influence, and thus the right to evaluate and interpret individuals and cultures. Androcentrism exists in all fields of study and cultural expressions, including the arts, sciences, medicine, law, fine arts, and media. [30]

Gender discrimination, Gender inequality, Patriarchy, stereotypes

And over the years, linguists and other social scientists have come up with a few ideas to combat it—to neutralize **androcentric** terminology and concepts. [25]

Асексуальна особа

Asexual

Особа, яка може відчувати романтичну або емоційну прихильність, але, як правило, не відчуває сексуального потягу. Терміни «демісексуальність» і «сіра сексуальність / сіра асексуальність» (від англ. gray) стосуються людей з різними ступенями сексуального потягу.

«Асексуальна особа» може використовуватися як загальний термін, що охоплює демісексуальність, грейсексуальність та інші терміни.

Серед різноманітних персонажів книги є й **асексуальний** головний герой.

A person who may experience romantic or emotional attraction, but generally does not experience sexual attraction. Demisexual and greysexual/grey-asexual describe people with varying degrees of sexual attraction. Asexual may be used as an umbrella term encompassing demisexual, greysexual and other terms. [10]

Sexual orientation, LGBTQ+

The book's diverse cast of characters included an **asexual** protagonist. [23]

Атипова зайнятість

Atypical work employment

Домовленості щодо трудової діяльності, які виходять за межі стандартних трудових відносин, котрі передбачають безстрокову зайнятість на повний робочий день, а також підрядні, але двосторонні трудові відносини. Ця категорія охоплює багато різноманітних форм праці та зайнятості, що характеризуються гнучкістю та нижчим рівнем захищеності працівниць і працівників, і їх кількість постійно зростає. До таких форм належать, зокрема, робота на неповний робочий день, нерегулярна та сезонна робота, поділ одного робочого місця між кількома працівницями / працівниками, строкові трудові договори, тимчасова робота через агентства з найму, робота на дому, віддалена робота, самозайнятість та неоплачувана робота дружини або членів сім'ї на малих сімейних підприємствах. Деякі форми атипової зайнятості не врегульовані законодавчо, а отже, не забезпечують гарантій зайнятості чи соціального захисту.

Як правило, статистика у сфері праці погано пристосована для виявлення та опису атипових форм зайнятості.

Жінки частіше за чоловіків працюють в умовах нетипових форм зайнятості; як наслідок, їхня участь на ринку праці часто недооцінена та гірше описана, ніж участь чоловіків. Крім того, статистика праці не завжди подається у такий спосіб, що дозволив би виявити відмінності чи подібності між працівницями і працівниками. Слід зазначити, що Міжнародна організація праці (МОП) веде роботу з удосконалення категоризації атипових форм зайнятості в статистиці праці. [Переклад базується на 3]

Атипова зайнятість, яка включає в себе неповний робочий день, тимчасову та позаштатну роботу, стає все більш поширеною на сучасному ринку праці.

Work arrangements that fall outside the realm of the standard employment relationship, understood as work that is full-time and of indefinite duration, as well as part of a subordinate, but bilateral, employment relationship.

This category covers a large and growing variety of forms of work and employment characterised by flexibility and reduced security. These forms include part-time work, casual and seasonal work, job sharing, fixed-term contracts, temporary agency work, home-based work, remote working, self-employment, and the work of unpaid spouses or family members in small family-run enterprises. Certain forms of atypical work lack adequate regulation and thus militate against job security and social protection. Labour statistics are generally weak in identifying and describing 'atypical' forms of employment. Women are more likely than men to be found in such 'atypical' work situations, and, as a result, their situation is often underestimated and less well-described than that of men. Furthermore, labour statistics are not always presented in a way that is necessarily useful in terms of identifying differences or similarities between women and men workers.

It is worth bearing in mind that the International Labour Organisation (ILO) is leading work to improve the categorisation of atypical forms of work in labour statistics. [2] *Workplace safety.*

Atypical work employment, which includes part-time, temporary, and freelance work, has become increasingly common in today's labor market. [81].

База даних «Гендер, інституції та розвиток»

Gender, Institutions and Development Database (GID-DB)

База даних «Гендер, інституції та розвиток» є новим інструментом для досліджень і політичних рішень для визначення та аналізу перешкод перед економічним розвитком жінок. Вона охоплює загалом 161 країну та включає 60 показників щодо гендерної дискримінації. База даних складена з різних джерел та поєднує поточні емпіричні дані щодо соціоекономічного статусу жінок у систематичний та послідовний спосіб. Її справжня інноваційність полягає у включенні інституційних змінних, які охоплюють поведінку всередині сім'ї та соціальні норми. Інформація про культурні та традиційні практики, які впливають на економічний розвиток жінок, кодується для вимірювання рівня дискримінації. Такий комплексний огляд гендерних змінних та спеціальна увага бази даних до соціальних інститутів роблять GID-DB унікальною, надаючи набір інструментів для широкого спектру аналітичних запитів та дозволяючи адаптацію до конкретних дослідницьких чи політичних питань.

Дослідниці й дослідники використовують **базу даних «Гендер, інституції та розвиток» (GID-DB)** для аналізу того, як соціальні інститути та політики впливають на гендерну рівність у різних країнах.

The Gender, Institutions and Development Database (GID-DB) represents a new tool for researchers and policy makers to determine and analyse obstacles to women's economic development. It covers a total of 161 countries and comprises an array of 60 indicators on gender discrimination. The data base has been compiled from various sources and combines in a systematic and coherent fashion the current empirical evidence that exists on the socio-economic status of women. Its true innovation is the inclusion of institutional variables that range from intrahousehold behaviour to social norms. Information on cultural and traditional practices that impact on women's economic development is coded so as to measure the level of discrimination. Such a comprehensive overview of gender-related variables and the data base's specific focus on social institutions make the GID-DB unique, providing a tool-box for a wide range of analytical queries and allowing case-by-case adaptation to specific research or policy questions. [12]

Researchers utilize the **Gender, Institutions and Development Database (GID-DB)** to analyze how social institutions and policies affect gender equality across different countries.

Баланс між роботою і життям

Work–life balance

Досягнення балансу між виконанням не лише домашніх обов'язків і турботою про рідних, які перебувають на утриманні, а й іншими важливими життєвими пріоритетами та додатковими обов'язками.

Умови праці мають бути достатньо гнучкими, щоб дозволити працівницям і працівникам обох статей навчатися впродовж життя та займатися діяльністю, пов'язаною з їхнім подальшим професійним та особистим розвитком, не обов'язково безпосередньо пов'язаною з роботою працівниці / працівника.

Питання, пов'язані з покращенням кар'єрних можливостей, навчанням впродовж життя та іншими заходами з особистого та професійного розвитку, вважаються другорядними відносно мети сприяння більш рівному розподілу між жінками і чоловіками обов'язків у сім'ї та домашньому господарстві, а також на робочому місці.

Гнучкий графік роботи компанії, що передбачає віддалену роботу та скорочений робочий тиждень, допоміг працівницям і працівникам досягти кращого **балансу між роботою й особистим життям**.

Achieving balance between not only domestic tasks and caring for dependent relatives, but also extracurricular responsibilities or other important life priorities. Work arrangements should be sufficiently flexible to enable workers of both sexes to undertake lifelong learning activities and activities related to their further professional and personal development, not necessarily directly related to the worker's job. Issues related to the improvement of career opportunities, lifelong learning and other personal and professional development activities are considered to be secondary to the objective of promoting the more equal sharing between women and men of responsibilities in the family and household, as well as in the workplace. [2]

The company's flexible work arrangements, allowing remote work and compressed workweeks, helped employees achieve a better **work-life balance**.

Баланс між роботою та сім'єю

Work–family balance

Подвійна відповідальність за утримання дому і сім'ї та виконання оплачуваної роботи.

Досягнення балансу між роботою та сімейним життям є ключовим для принципу та цілей забезпечення рівних можливостей. Материнство та гендерний розподіл праці покладає цю відповідальність насамперед на жінок. Така ситуація є важливою детермінантою гендерної нерівності між статями та нерівності серед жінок. Конфлікт між цими сімейними обов'язками та вимогами роботи значною мірою зумовлює несприятливе становище жінок на ринку праці та повільний прогрес у забезпеченні рівних можливостей та рівного ставлення до жінок і чоловіків у сфері зайнятості.

Завдяки гнучкому графіку роботи Сара могла відвідувати шкільну виставу своєї доньки без шкоди для продуктивності, досягаючи таким чином **балансу між роботою та сімейними обов'язками**.

Dual responsibility for maintaining the home and family and carrying out paid work. Achieving balance between work and family life is central to the principle and objectives of promoting equal opportunity. Motherhood and the gender division of labour places this responsibility primarily on women. This situation is an important determinant of gender-based inequalities between the sexes and of inequalities among women. Conflict between these family responsibilities and the demands of work contributes significantly to women's disadvantage in the labour market and the slow progress towards equal opportunity and equal treatment of women and men in employment. [2]

Thanks to flexible work hours, Sarah could attend her daughter's school play without sacrificing productivity, achieving a sense of **work-family balance**.

Батьківство (татівство)

Paternity

Стан перебування у статусі чийогось біологічного батька, часто пов'язаний з юридичною суперечкою, в якій чоловік визнається / не визнається біологічним батьком дитини.

Багато компаній пропонують політику надання відпустки для батька з догляду за дитиною, що сприяє залученому **татівству**.

The state of being someone's biological father, often pertaining to a legal dispute in which a man is alleged to be the biological father of a child. [6]

Many companies are starting to offer paternity leave policies that encourage involved **paternity**.

Батьківські (материнські і татівські) права

Parental rights

Права та обов'язки батьків (матерів і татів) щодо їхніх дітей.

Батьки, з метою забезпечення здорового зростання своїх дітей, гармонійного розвитку їх особистості та спроможності вести самостійне життя, мають право та обов'язок дбати про їхнє життя, особистісний розвиток, права та блага.

Таким чином, батьківські права також відображають права дитини як людини. Батьківські права ніколи не можуть суперечити основним правам дитини, що закріплено національним та міжнародним правом. Бюро Верховного комісара ООН з прав людини заявляє про всі права дитини в Конвенції про права дитини. Батьківські права надаються матері і татові, тобто обом батькам. Ці права ще називають батьківською відповідальністю. [Переклад базується на 3]

У судовому спорі про опіку суддя розгляне **батьківські права** обох сторін і визначить умови проживання, які найкраще відповідають благополуччю дитини.

Rights and obligations of parents concerning their children.

Parents, with a view to supporting children's healthy growth, harmonious personal development and the capacity to lead an independent life and career, have the right and obligation to take care of the life, personal development, rights and benefits of their children.

Thus, parental rights also reflect the child's rights as a human being. Parental rights can never be against the basic human rights of a child, as governed by national and international legislation. The United Nations Human Rights Office of the High Commissioner states all the rights of the child in the Convention on the Rights of the Child. Parental rights are conferred upon both parents. This term is also referred to as 'parental responsibility'. [2]

In a custody dispute, the judge will consider the **parental rights** of both parties and determine the living arrangements that best serve the child's well-being.

Безпека на робочому місці

Workplace safety

Передбачення, розпізнавання, оцінка та контроль небезпек, що виникають на робочому місці або через нього, які можуть завдати шкоди здоров'ю та добробуту працівниць і працівників. Безпека на робочому місці також враховує можливий вплив на навколишні громади та довкілля в цілому.

Кампанія за гендерноінклюзивну **безпеку на робочому місці** наголошує на необхідності засобів індивідуального захисту (ЗІЗ), розроблених для ширшого спектру типів фігур, щоб забезпечити жінкам такий самий рівень захисту, як і чоловікам.

Workplace safety is the anticipation, recognition, evaluation and control of hazards arising in or from the workplace that could impair the health and well-being of workers. Workplace safety also takes into account the possible impact on the surrounding communities and the general environment. [19]

Atypical work employment.

The campaign for gender-inclusive **workplace safety** emphasizes the need for Personal Protective Equipment (PPE) designed to fit a wider range of body types, ensuring women have the same level of protection as men.

Безпека працевлаштування

Employment security

Безпека працевлаштування – захист працівниць і працівників від коливань доходу внаслідок втрати роботи під час економічних спадів, під час скорочень або внаслідок звільнення з інших причин. Вона також охоплює різні види контрактів, таких як непостійна або часткова зайнятість.

У багатьох працівниць і працівників автоматизація та аутсорсинг викликають занепокоєння щодо **безпеки працевлаштування**, що змушує їх шукати навички, які з меншою імовірністю будуть замінені технологіями.

Employment security refers to the protection of workers against fluctuations in earned income as a result of job loss occurring during economic downturns, as part of restructuring, or related to other reasons for dismissals. It also covers the impact of nature of contracts, such as precarious or part-time employment, on fluctuations in earned income. [19]

For many workers, job automation and outsourcing raise concerns about **employment security**, leading them to seek out skills that are less likely to be replaced by technology.

Безпечне житло

Safe housing

Екстрений, тимчасовий або постійний притулок / житло, місцезнаходження якого не розголошується, для реагування на критичні ситуації, зазвичай пов'язані з домашнім насильством. [Джерело перекладу 3]

Урядові програми, які субсидують варіанти **безпечного житла**, можуть дати можливість жінкам, які рятуються від насильства, самостійно налагодити своє життя.

Emergency, transitional or permanent shelter/housing that is confidentially located to respond to critical situations, usually related to domestic violence. [2]

Government programs that subsidize **safe housing** options can empower women fleeing abusive relationships to rebuild their lives independently.

Безпечне материнство

Safe motherhood

Концепції та умови для забезпечення доступу жінок до відповідних послуг у зв'язку із вагітністю, пологами та післяпологовим періодом, включно з плануванням сім'ї та невідкладною акушерською допомогою. [Джерело перекладу 3]

Програми сприяння **безпечному материнству** спрямовані на зниження материнської смертності шляхом забезпечення доступу жінок до якісного пренатального догляду, кваліфікованої акушерської допомоги та післяпологової підтримки.

Concept and conditions for ensuring that women receive the appropriate services in connection with pregnancy, childbirth and the post-natal period, including family planning and emergency obstetric care. [2]

Programs promoting **safe motherhood** aim to reduce maternal mortality by ensuring that women have access to quality prenatal care, skilled birth attendants, and postnatal support.

Безпечний аборт

Safe abortion

Аборт є безпечним, якщо він проводиться методом, рекомендованим ВООЗ і відповідним до терміну вагітності, а також якщо особа, яка проводить аборт, володіє необхідними навичками.

Окрім спеціалізованого медичного персоналу, широкий спектр медичних працівниць і працівників, таких як молодші медичні сестри / медичні брати, молодші медичні сестри-акушерки / брати-акушери, медсестри / медбрати, акушерки / акушери, лікарки / лікарі, фармацевтки / фармацевти – можуть також надавати різні аспекти послуг з медикаментозного переривання вагітності.

При використанні комбінованої схеми міфепристону та мізопростолу процес медикаментозного переривання вагітності на терміні до 12 тижнів можна контролювати самостійно, включаючи можливість приймати препарати вдома, без безпосереднього медичного нагляду.

Доступ жінок до **безпечного аборт**у є фундаментальним репродуктивним правом, яке має вирішальне значення для забезпечення контролю жінок над власним тілом і здоров'ям.

Abortions are safe when they are carried out with a method that is recommended by WHO and that is appropriate to the pregnancy duration, and when the person carrying out the abortion has the necessary skills.

In addition to non-specialist and specialist doctors, a wide range of health worker cadres – such as auxiliary nurses, auxiliary nurse midwives, nurses, midwives, associate/advanced associate clinicians, pharmacists and doctors of complementary medicine – can provide various aspects of medical abortion services.

When using the combination mifepristone and misoprostol regimen, the medical abortion process can be self-managed for pregnancies up to 12 weeks of gestation, including the ability to take the medications at home, without direct supervision of a health-care provider. [31]

Access to **safe abortion** for women is a fundamental reproductive right that is crucial for ensuring women's control over their own bodies and health.

Безпечний секс

Safe sex

Сексуальна поведінка, яка не створює ризиків передачі інфекцій, що передаються статевим шляхом (ІПСШ), у тому числі вірусу імунодефіциту людини (ВІЛ) та синдрому набутого імунодефіциту (СНІДу). Однак деякі фахівчині й фахівці з репродуктивного здоров'я стверджують, що, за винятком утримання та мастурбації наодинці, не існує абсолютно безпечних сексуальних практик, а тому більш доречним є термін «безпечніший секс».

У цьому контексті безпечний секс означає сексуальну поведінку, яка зменшує, а не виключає ризик передачі ІПСШ. Постійне використання презервативів під час статевого акту та непроникаючі статеві контакти є прикладами безпечнішого сексу. Інші визначення безпечного сексу можуть включати відносини, які знижують ризик не тільки передачі захворювань, але й небажаної вагітності, насильства, примусу або зловживання владою. У цьому випадку безпечніший секс також включає в себе захищений секс, який відноситься до будь-якої сексуальної поведінки, що забезпечує захист від небажаної вагітності або від ІПСШ.

Комплексні програми статевого виховання в школах підкреслюють важливість **безпечного сексу**, наприклад, використання презервативів і регулярного тестування, для запобігання інфекцій, що передаються статевим шляхом, і небажаної вагітності.

Sexual behaviour that does not pose risks for the transmission of sexually transmitted diseases (STDs), including HIV and AIDS.

However, some reproductive health experts argue that, with the exception of abstinence and solo masturbation, there are no sexual behaviours that are totally safe, and therefore the term 'safer sex' is more appropriate. In this context, safer sex refers to sexual behaviours that reduce – as against do not pose – any risks of transmission of STDs. The consistent use of condoms during sexual activity and non-penetrative sexual activities are some examples of safer sex techniques. Other definitions of safe sex might include relations that lower the risk not only of disease transmission but also of unintended pregnancy, violence, coercion, or abuse of power. In this case, safer sex also includes protected sex, which refers to any sexual behaviour that provides protection either from unwanted pregnancy or from STDs. [14]

Comprehensive sex education programs in schools emphasize the importance of **safe sex** practices, such as using condoms and regular testing, to prevent sexually transmitted infections and unwanted pregnancies.

Безпліддя

Infertility

Безпліддя – це стан чоловічої або жіночої репродуктивної системи, який визначається як нездатність досягти вагітності після 12 місяців або більше регулярно-го незахищеного статевого акту.

Кампанії з підвищення обізнаності про **безпліддя** спрямовані на інформування громадськості про його причини та варіанти терапії, зменшення стигматизації та надання підтримки тим, хто цього потребують.

Infertility is a condition of the male or female reproductive system defined by the failure to achieve a pregnancy after 12 months or more of regular unprotected sexual intercourse. [13]

Awareness campaigns about **infertility** aim to educate the public on the various causes and treatment options, reducing stigma and providing support to those affected.

Бенчмаркінг (порівняльний індикативний аналіз)

Benchmarking

Установлення критерію, стандарту або контрольної точки, за якими можна встановити цілі та виміряти прогрес.

Без державного **порівняльного індикативного аналізу**, або **бенчмаркінгу**, споживачки й споживачі не можуть бути впевненими в правдивості заяв бізнесу про його екологічність.

Establishment of a criterion, standard or reference point against which targets can be established and progress measured. [2]

Gender analysis.

Without government **benchmarking**, customers can't be sure of the truth of a business's claims to being environmentally-friendly. [23]

Біженка

Refugee woman

Будь-яка жінка, яка відповідає критеріям визначеним міжнародними або регіональними документами щодо біженок / біженців, передбаченими мандатом Верховного комісара ООН з питань біженок / біженців та/або національному законодавству.

Хоча міжнародні та регіональні документи про біженок/-ців, включно із законодавством про біженок/-ців Європейського Союзу, прямо не вказують «гендер» як підставу для переслідування, широко визнається той факт, що цей чинник може впливати або визначати тип переслідування чи заподіяної шкоди, а також причини негативного ставлення до особи. Визначення ЄС осіб, які визнаються такими, що потребують міжнародного захисту (хоч і не як біженці, а як бенефіціари «субсидіарного захисту»), за належного тлумачення охоплює випадки, пов'язані з утисками за гендерною ознакою. Насильство

над жінками – одна з найрозповсюдженіших форм переслідування, що її зазнають жінки, які претендують на статус біженки та шукачки притулку. Таке насильство може включати погрози каліцтва жіночих геніталій, примусового / раннього шлюбу, погрози вчинення насильства та/або так звані злочини честі, торгівлю жінками, зґвалтування та інші форми сексуального насильства, серйозні форми домашнього насильства, засудження до смертної кари чи іншої форми фізичного покарання, що існують у системах дискримінаційного правосуддя, примусова стерилізація, політичне чи релігійне переслідування через феміністичні чи інші погляди, а також наслідки переслідування за невідповідність встановленим гендерним соціальним нормам та звичаям. Тому процедури надання притулку, що не враховують особливу ситуацію чи потреби жінок, можуть перешкоджати всебічному визначенню їхніх запитів. [Переклад базується на 3]

Мовні курси, що пропонуються в громадських центрах, можуть допомогти **біженкам** краще інтегруватися в нове суспільство і знайти роботу.

Any woman who meets the eligibility criteria under the applicable refugee definition, as provided for in international or regional refugee instruments, under the mandate of the United Nations High Commissioner for Refugees, and/or in national legislation. Although international and regional refugee law, including European Union refugee law, does not explicitly refer to 'gender' as a ground of persecution, it is widely accepted that it can influence, or dictate, the type of persecution or harm suffered and the reasons for this treatment. The EU definition of persons recognised as in need of international protection (albeit not as refugees but as beneficiaries of 'subsidiary protection'), if properly interpreted, therefore covers gender-related claims. Violence against women is one of the major forms of persecution experienced by women in the context of refugee status and asylum. It may include the threat of female genital mutilation, forced/early marriage, threat of violence and/or so-called honour crimes, trafficking in women, rape and other forms of sexual assault, serious forms of domestic violence, the imposition of the death penalty or other physical punishments existing in discriminatory justice systems, forced sterilisation, political or religious persecution for holding feminist or other views, and the persecutory consequences of failing to conform to gender-prescribed social norms and mores. Therefore, asylum procedures that do not take into account the special situation or needs of women can impede a comprehensive determination of their claims. [2] *Stateless woman, migrant woman.*

Language classes offered through a community center can help **refugee women** better integrate into their new society and pursue job opportunities.

Бісексуальна особа

Bisexual

Жінки чи чоловіки, яких приваблюють обидві статі: як жінки, так і чоловіки.

Шлюбна рівність є важливим проривом у сфері громадянських прав для спільноти геїв, лесбійок і **бісексуальної** спільноти.

Women or men who are attracted to both sexes, female and male. [2]
Biphobia, Homosexual, Sexual orientation.

Marriage equality is an important breakthrough in civil rights for the gay, lesbian and **bisexual** community. [23]

Біфобія

Biphobia

Ірраціональний страх і неприязнь до бісексуальності або бісексуальних осіб.
[Джерело перекладу 3]

Спостерігається тривожне зростання кількості людей, які повідомляють про випадки **біфобії**.

Irrational fear of, and aversion to, bisexuality or bisexual persons. [2]
Bisexual, sexual orientation.

There has been an alarming rise in the number of people reporting cases of **biphobia**. [25]

Благополуччя

Well-being

Благополуччя – це позитивний стан, який відчувають люди та суспільства. Подібно до здоров'я, воно є ресурсом для повсякденного життя і визначається соціальними, економічними та екологічними умовами.

Благополуччя охоплює якість життя, а також здатність людей і суспільств робити свій внесок у світ відповідно до відчуття сенсу і мети. Зосередженість на добробуті сприяє відстеженню справедливого розподілу ресурсів, загальному процвітання та сталості. Про благополуччя і добробут суспільства можна висновкувати з того, наскільки воно є стійким, здатним до дій і готовим долати виклики.

Фахівчині й фахівці з психічного здоров'я наголошують на важливості здорового балансу між роботою та особистим життям для загального **благополуччя**.

Well-being is a positive state experienced by individuals and societies.

Similar to health, it is a resource for daily life and is determined by social, economic and environmental conditions.

Well-being encompasses quality of life, as well as the ability of people and societies to contribute to the world in accordance with a sense of meaning and purpose. Focusing on wellbeing supports the tracking of the equitable distribution of resources, overall thriving, and sustainability. A society's well-being can be observed by the extent to which they are resilient, build capacity for action, and are prepared to transcend challenges. [21]

Mental health professionals emphasize the importance of a healthy work-life balance for overall **well-being**.

Вагітність

Pregnancy

Дев'ять місяців, протягом яких жінка виношує ембріон і плід, що розвивається в її тілі. Під час вагітності як жінка, так і її майбутня дитина, можуть стикатися з різними ризиками для здоров'я. Розлади та ускладнення, пов'язані з вагітністю, які можуть призвести до непрацездатності, є частиною ризиків, притаманних вагітності, і менш сприятливе ставлення до вагітної на цій підставі, або, можливо, навіть звільнення, є прямою дискримінацією щодо жінок.

Якщо в минулому такі права розглядалися як виняток із принципу рівного ставлення, то сьогодні вони радше вважаються засобом забезпечення реалізації принципу рівного ставлення до жінок і чоловіків, як щодо доступу до зайнятості, так і щодо умов праці. Фактично, вони спрямовані на врахування основної біологічної відмінності між жінками та чоловіками.

Більшість жінок відчувають нудоту вранці в перші місяці **вагітності**.

Nine months during which a woman carries a developing embryo and foetus in her body. During pregnancy, both the woman and her developing child may face various health risks. Disorders and complications related to pregnancy, which may result in incapacity to work, form part of the risks inherent in pregnancy and less favourable treatment on that ground, or perhaps even dismissal, amount to direct discrimination against women.

While such rights have been seen in the past as an exception to the principle of equal treatment, nowadays they are rather considered as a means to ensure the implementation of the principle of equal treatment of women and men, regarding both access to employment and working conditions. In fact, they aim to accommodate the main biological difference between women and men. [2]

Most women feel sick in the mornings during their first months of **pregnancy**. [23]

Ведення домашнього господарства

Household maintenance

Усі домашні та пов'язані з людьми види діяльності, які виконуються членами домогосподарства, такі як збирання дров і води, приготування їжі, догляд за дітьми, ремонтні роботи, фінансові послуги, банківські та юридичні послуги.

Усі ці види діяльності враховуються в сателітному рахунку країни.

Ведення домашнього господарства, наприклад прибирання, приготування їжі та ремонт побутової техніки, часто непропорційно лягає на плечі жінок, що підкреслює необхідність більш справедливого розподілу домашніх обов'язків.

All domestic and people-related activities carried out by household members, such as the collection of fuel wood and water, meal preparation, child care, repair services, financial services, banking and legal services.

All of these activities are taken into consideration in a country's satellite account. [14]
Care work.

Household maintenance tasks, such as cleaning, cooking, and repairing appliances, often fall disproportionately on women, highlighting the need for more equitable distribution of domestic responsibilities.

Вертикальна сегрегація

Vertical segregation

Різна концентрація жінок і чоловіків на різних позиціях, рівнях відповідальності або посадах.

Вона демонструє недостатнє (або надмірне) представництво жінок і чоловіків у професіях або галузях, що перебувають на вершині рейтингу, заснованого на «бажаних» атрибутах (дохід, престиж, стабільність роботи тощо), незалежно від сектору діяльності.

У багатьох компаніях спостерігається **вертикальна сегрегація**, коли жінки непропорційно зосереджені на низькооплачуваних посадах допоміжного персоналу, тоді як на керівних посадах продовжують домінувати чоловіки.

Different concentration of women and men in different grades, levels of responsibility or positions.

It indicates the under- (or over-) representation of women and men workers in occupations or sectors at the top of an ordering based on 'desirable' attributes (income, prestige, job stability, etc.), independent of the sector of activity. [2]

Horizontal segregation.

Within many companies, there's a pattern of **vertical segregation**, with women disproportionately concentrated in lower-paying support staff roles, while leadership positions remain dominated by men.

Вибірковий (селективний) аборт

Selective abortion

Аборт певних ембріонів з медичних або соціальних причин. Селективні аборти не мають на меті уникнути вагітності чи материнства / батьківства як таких, а лише запобігти народженню дитини з певною небажаною характеристикою.

Селективний аборт – це форма пренатального відбору за статтю, який часто відбувається через те, що жіночі ембріони вважаються небажаними в деяких громадах через глибоко вкорінені гендерні упередження і культурні переваги на користь дітей чоловічої статі.

Селективні аборти зумовлюють виникнення феномену «зниклих жінок», коли абортуються непропорційно велика кількість ембріонів жіночої статі, що призводить до значного гендерного дисбалансу в деяких групах населення.

The aborting of particular embryos for medical or social reasons. Selective abortions are not intended to avoid pregnancy or parenthood per se, but to prevent the birth of a child with a particular, unwanted characteristic.

Selective abortion is a form of pre-natal sex selection, often occurring because

female embryos are considered unwanted in some communities due to deep-rooted gender biases and cultural preferences for male children. [32, 33]

Selective abortions contribute to the ‘missing women’ phenomenon, where a disproportionate number of female fetuses are terminated, leading to significant gender imbalances in some populations.

Вигоди

Benefits

Економічний, соціальний, політичний та психологічний прибуток від використання ресурсів, включаючи задоволення як практичних потреб (харчування, житло тощо), так і стратегічних інтересів (освіта та навчання, політична влада тощо).

Широкі дослідження свідчать, що коли ви інвестуєте в дівчат і надаєте їм можливість активно і рівноправно брати участь у прийнятті рішень, **вигоду** отримують усі.

Economic, social, political and psychological returns from the utilisation of resources, including the satisfaction of both practical needs (food, housing, etc.) and strategic interests (education and training, political power, etc.). [2]

Access and control over resources, Advantage / Disadvantage, disadvantaged groups

Extensive research shows that when you invest in girls, and empower them to engage actively and equally in decision making, everyone **benefits**. [54]

Визнання існування та цінності неоплачуваної праці

Recognition and valuation of unpaid work

Вимірювання неоплачуваної праці в кількісному вираженні, у тому числі шляхом оцінки та відображення цінності (вартості) у додаткових рахунках, що виходить за рамки національних рахунків (система національних рахунків ООН), наприклад, домашня робота, догляд за дітьми та іншими особами, які потребують догляду, приготування їжі для сім'ї, громади та інші види неоплачуваної роботи.

[Джерело перекладу 3]

Завдяки **визнанню існування і цінності неоплачуваної праці** багато сімей обирають більш гнучкий графік роботи, щоб розділити ці обов'язки порівну.

Measurement, in quantitative terms, including by assessing and reflecting its value in satellite accounts, of unremunerated work that is outside the scope of national accounts (UN system of national accounts), such as domestic work, caring for children and other dependants, preparing food for the family, community and other voluntary work. [2]

Satellite accounts

With increased **recognition and valuation of unpaid work**, many families might choose more flexible work arrangements to share these responsibilities equally.

Використання часу

Time use

Використання часу є важливим показником активності жінок і чоловіків у виконанні їхніх продуктивних, репродуктивних і громадських ролей. Використання часу можна виміряти за допомогою опитувань, які проводяться щодо діяльності, яку люди виконують протягом певного періоду часу (як правило, протягом дня або тижня). Хоча обстеження використання часу можуть застосовуватися і застосовуються для різною метою, найпоширенішою причиною проведення таких обстежень у країнах, що розвиваються, є отримання кращої інформації про роботу, яку виконують чоловіки і жінки, а також виділення часу, витраченого на неоплачувану діяльність, яка часто є невидимою у звичайних переписах населення. Ця неоплачувана праця, яка включає роботу на інших, вважається основним чинником, що сприяє гендерній нерівності та бідності жінок. Незважаючи на зміни, що відбулися в участі жінок на ринку праці, жінки продовжують нести більшу частину домашніх обов'язків: доглядають за дітьми та іншими членами домогосподарства, які перебувають на їх утриманні, готують їжу та виконують іншу хатню роботу. В усіх регіонах жінки витрачають щонайменше вдвічі більше часу, ніж чоловіки, на неоплачувану хатню роботу. Якщо брати до уваги неоплачувану роботу, загальна тривалість робочого часу жінок перевищує тривалість робочого часу чоловіків у всіх регіонах (ООН, 2010).

Багато в чому аналіз 24-годинного використання часу ознаменував кінець підходу «Жінки в розвитку» (ЖБР) і прагнення «включити» жінок у розвиток так, ніби вони ще не були залучені, і початок гендерного підходу, який більш систематично аналізував відмінності між життям і реальністю жінок і чоловіків.

Пов'язані терміни:

оплачувана праця – час, витрачений на продуктивну діяльність, за яку людина отримує оплату в обмін на працю;

неоплачувана праця – час, витрачений на продуктивну діяльність, за яку людина не отримує оплати; ця категорія переважно відноситься до роботи з ведення домашнього господарства та догляду, включаючи догляд за дітьми, особами з інвалідністю та літніми особами.

Невиробнича діяльність відноситься до особистої та рекреаційної діяльності, такої як навчання, дозвілля та особиста гігієна. Діяльність, що підпадає під цю категорію, не є частиною економіки.

Дослідження **використання часу** свідчать, що жінки часто несуть непропорційно велику частку домашньої роботи та обов'язків з догляду за дітьми.

Time use is an important measure of women and men's activities in their productive, reproductive, and community roles. Time use can be measured through surveys which are carried out on the activities people perform during a given period of time (usually a day or a week). While time use surveys can and have been used for a wide variety of purposes, the most common reason for carrying out such surveys in developing countries is to provide better information about the work performed by men and women, and to highlight the time spent on unpaid activities, which are often invisible in ordinary census data. This unpaid work, which includes work for others, is considered a major contributing factor to gender inequality and women's poverty (Mohammed 2009). In spite of the changes that have occurred in women's participation in the labor market, women continue to

bear most of the responsibilities for the home: caring for children and other dependent household members, preparing meals and doing other housework. In all regions, women spend at least twice as much time as men on unpaid domestic work. When unpaid work is taken into account, women's total work hours are longer than men's in all regions (UN 2010). In many ways, the 24 hour day time use analysis signaled the end of the Women-In-Development (WID) approach and the desire to "put" women in development as if they were not already involved, and the beginning of a gender approach that more systematically analyzed the differences between women's and men's lives and reality.

Related terms:

Paid labor refers to time spent on productive activities for which the individual receives payment in exchange for labor.

Unpaid labor refers to time spent on productive activities in which the individual does not receive payment. This category predominantly refers to household maintenance and care work, including care for children, disabled and elderly persons.

Non-productive activities refer to personal and recreational activities such as learning, leisure and personal hygiene. Activities falling in this category are not part of the economy. [4]

Time use studies reveal that women often shoulder a disproportionate share of housework and childcare responsibilities.

Виробництво

Production

Створення або виробництво для продажу товарів і послуг. Результатом виробництва є винагороди, вигоди, привілеї або влада, що виникають в результаті виробництва, яке здійснюється особою з використанням її власних чи найманих ресурсів. Зазвичай розрізняють виробничу або економічну діяльність, яка винагороджується і є суспільно визнаною, та репродуктивну, або діяльність з обслуговування населення, яка здійснюється з метою забезпечення функціонування домогосподарства, його членів та громади в цілому, включаючи збір палива та води, вирощування сільськогосподарських культур та тваринництво, приготування їжі, догляд за дітьми, освіту, охорону здоров'я та ведення домашнього господарства. Репродуктивна діяльність, у тому числі багато видів, які виконують жінки, зазвичай розглядається як неекономічна і тому часто не отримує грошової компенсації, що призводить до її виключення з рахунків національного доходу.

Ми подивилися відео, що демонструє різні етапи **виробництва** скла.

The creation or manufacture for sale of goods and services. Production results in rewards, benefits, privileges or power deriving from an individual's production while using her/his own or hired resources. A distinction is usually made between productive or economic activities, which are usually remunerated and socially recognised, and reproductive or human maintenance activities, which are carried out to reproduce and care for the household, its members and the community at large, including fuel and water collection, crop cultivation and livestock production, food preparation, child care, education, health care and home maintenance. Reproductive activities, including many done by women, are generally viewed as non-economic and thus often carry no monetary compensation, leading them to be excluded

from the national income accounts. (See also domestic responsibilities; household maintenance; labour; national accounts; reproductive labour.) [14]

We watched a video showing the various stages in the **production** of glass. [23]

Відмова з особистих переконань (у проведенні абортів)

Conscientious objection

Відмова з особистих переконань описує ситуацію, коли особи, які працюють у сфері охорони здоров'я чи надають послуги, відмовляють жінці у наданні інформації чи проведенні абортів на підставі особистих переконань, що часто базуються на культурі або релігії.

Медсестра подала заяву про **відмову** від участі в абортів з **особистих переконань** через свої релігійні погляди.

Conscientious objection refers to healthcare workers or service providers refusing to provide information on or carry out an abortion based on personal beliefs which may be often anchored in culture or religion. [13]

Abortion, reproductive rights

The nurse filed for **conscientious objection** to participating in abortions due to her religious beliefs.

Відпустка для батька з догляду за дитиною

Paternity leave

Фіксована кількість днів відпустки, що її батько може взяти після народження своєї дитини, або фіксована кількість вільного від роботи часу, яким може скористатись батько дитини в будь-який момент протягом наступних років.

[Джерело перекладу 3]

Новий закон про **відпустку для батька з догляду за дитиною** викликав дискусію, деякі компанії занепокоєні його короткостроковим впливом на продуктивність праці.

Fixed amount of leave that the father of a child may take at the time of birth, or to fixed amounts of time in any year or period of years. [2]

Parental leave, Paternity leave

The new law mandating **paternity leave** sparked debate, with some businesses concerned about the short-term impact on productivity.

Відпустка з догляду за дитиною

Parental leave

Відпустка, надана будь-кому з батьків (матері чи батькові) для догляду за дитиною. Це право батьків може передаватись іншій особі в сім'ї, якщо це передбачено національним законодавством. Зазвичай відпустка з догляду за дитиною слідує за періодом відпустки у зв'язку із вагітністю та пологами, на яку, в принципі, має

право лише мати. У деяких країнах відпустка з догляду за дитиною надається прийомним матерям і татам, тоді як в інших країнах відпустка з усиновлення розглядається як форма відпустки у зв'язку із вагітністю та пологами. Така відпустка може поєднуватися з роботою на неповний робочий день. Відпустка з догляду за дитиною має на меті сприяти поєднанню роботи, приватного та сімейного життя, створюючи тим самим важливий зв'язок із гендерною рівністю. [Переклад частково базується на 3]

Після народження дитини як мати, так і батько планували скористатися **відпусткою з догляду за дитиною**.

Leave granted to either parent in order to care for a child.

This parents' right may be transferred to another family member if the national law provides for such an exemption. It generally follows a period of maternity leave, to which in principle only the mother is entitled. In some countries, parental leave is granted to adoptive or foster parents, while others consider adoption leave as a form of maternity leave. Parental leave may be combined with part-time work arrangements. Parental leave aims at facilitating the reconciliation of work, private and family life, thus creating an important link with gender equality. [2]

Maternity leave, Paternity leave

After the birth of their child, both mother and father planned to utilize **parental leave**.

Відпустка за сімейними обставинами

Family leave

Право взяти відпустку за сімейними обставинами, що може бути поділена або не поділена між матір'ю та батьком.

Комплексні підходи до надання **відпусток за сімейними обставинами** та за станом здоров'я, що враховують різноманітні сімейні структури, можуть сприяти забезпеченню рівності у сфері охорони здоров'я шляхом зменшення стресу та сприяння своєчасному доступу до медичної допомоги як для працівниць і працівників, так і для членів їхніх сімей.

Right to leave for family reasons, which may or may not be shared between the parents. [2]

Parental leave, maternity leave, Paternity leave

Comprehensive **family** and medical **leave** policies that are inclusive of diverse family structures can contribute to health equity by reducing stress and promoting timely healthcare access for both employees and their families.

Відпустка у зв'язку з вагітністю та пологами

Maternity leave

Безперервний період відпустки, на яку працівниця має право до і після народження дитини.

У принципі, це право не передається, окрім випадків, коли національним законодавством передбачена можливість передавати материнські права батькові чи іншим членам сім'ї за певних обставин. [Джерело перекладу 3]

Коли жінки, які повертаються з **відпустки у зв'язку з вагітністю та пологами**, стикаються з пониженням у посаді або зменшенням заробітної плати, це свідчить про необхідність посилення правового захисту для забезпечення дотримання їхнього права на рівність на робочому місці.

Leave from work to which a woman is entitled for a continuous period before and after giving birth.

In principle, it is a non-transferable right, unless a possibility to transfer maternity rights to the father or to another family member under specific circumstances is provided in the national law. [2]

Parental leave, Paternity leave

When women returning from **maternity leave** face demotions or reduced pay opportunities, it highlights a need for stronger legal protections to ensure their human right to equality in the workplace is upheld.

Відсутні жінки

Missing women

Кількість жінок, відсутніх у світових демографічних даних, оскільки їхнє потенційне існування було викреслене через дітовбивство, селективні аборти за ознакою статі, вибіркове неповноцінне харчування, відмову в медичній допомозі та різні форми гендерно зумовленого насильства.

Термін був введений індійським економістом Амартьєю Сеном, який у 1990 році написав статтю, де йшлося про приблизно 100 мільйонів жінок, які зникли безвісти внаслідок різних форм гендерної нерівності.

Через культурні практики, що надають перевагу синам, мільйони дівчат у Південній Азії вважаються «**відсутніми жінками**», яких не враховували у статистиці через дітовбивство та селективні аборти за статевою ознакою.

The number of women missing from global population data, as their potential existence had been eliminated through foeticide, infanticide, sex-selective abortion, selective malnourishment, denial of health care and various forms of gender violence. The term was coined by Indian economist Amartya Sen, who wrote an article in 1990 that referred to the estimated 100 million women who were missing as a result of various forms of gender inequality. [14]

Pre-natal sex selection, Son preference

Due to cultural practices favoring sons, millions of girls in South Asia are classified as '**missing women**,' never statistically counted because of female foeticide, infanticide, and sex-selective abortion.

Бікігендер

Wikigender

Глобальна онлайн-платформа для співпраці, що об'єднує діячок / діячів та експертток / експертів з розвинених країн та країн, що розвиваються, для пошуку рішень для просування гендерної рівності. Вона забезпечує централізований простір для обміну знаннями з ключових питань, що виникають, з особливим ак-

центом на Цілях сталого розвитку (ЦСР), зокрема на ЦСР 5 (Досягнення гендерної рівності та розширення прав і можливостей усіх жінок і дівчат). Англомовні та франкомовні учасниці й учасники з усього світу можуть обговорювати актуальні питання, відповідні дослідження та нові тенденції у сфері гендерної рівності.

Студентка, яка досліджувала гендерні розриви в оплаті праці, знайшла відповідні дані на **Вікігендер**.

A global online collaborative platform linking policymakers and experts from both developed and developing countries to find solutions to advance gender equality. It provides a centralized space for knowledge exchange on key emerging issues, with a strong focus on the Sustainable Development Goals (SDGs), and in particular on SDG 5 (Achieving gender equality and empowering all women and girls). Both English and French speakers worldwide can discuss current issues, relevant research and emerging trends on gender equality. [9]

A student researching gender pay gaps found relevant data on **Wikigender**.

Вірус імунодефіциту людини (ВІЛ)

Human immunodeficiency virus (HIV)

Вірус імунодефіциту людини (ВІЛ) – це інфекція, яка атакує імунну систему організму, зокрема лейкоцити, що називаються CD4-клітинами. ВІЛ знищує ці CD4-клітини, ослаблюючи імунітет людини проти опортуністичних інфекцій, таких як туберкульоз та грибові інфекції, важкі бактеріальні інфекції та деякі види раку.

Профілактичні та інформаційні кампанії мають вирішальне значення у боротьбі з поширенням **вірусу імунодефіциту людини (ВІЛ)**, особливо в регіонах з високим рівнем передачі, шляхом популяризації безпечних практик та регулярно-го тестування.

Human immunodeficiency virus (HIV) is an infection that attacks the body's immune system, specifically the white blood cells called CD4 cells. HIV destroys these CD4 cells, weakening a person's immunity against opportunistic infections, such as tuberculosis and fungal infections, severe bacterial infections, and some cancers. [13]

Prevention and awareness campaigns are crucial in combating the spread of the **Human immunodeficiency virus (HIV)**, especially in regions with high transmission rates, by promoting safe practices and regular testing.

Влада

Power

Здатність, уміння або спроможність приймати рішення і діяти; фізична сила або міць. Здійснення влади є важливим аспектом взаємин. Чим більше влади має людина, тим більше варіантів вибору вона має. Люди, які мають меншу владу, мають менше можливостей вибору, а отже, більш вразливі до зловживань. Коли жіночі рухи, феміністичні групи та організації розвитку допомагають людям здобувати «владу» індивідуально та колективно, вони не обов'язково розуміють владу в її традиційному розумінні як домінування або «владу над». Натомість вони погодилися, що існує кілька видів влади, які беруть участь у процесі роз-

ширення прав і можливостей. Ці чотири виміри називаються: влада над, влада для, влада з і влада зсередини.

Влада з: соціальна або політична влада, яка підкреслює поняття спільної мети або розуміння, а також здатність збиратися разом для переговорів і захисту спільної мети (індивідуальні та колективні права, політичні ідеї, такі як лобіювання і т.д.). Колективно люди відчують, що вони мають владу, коли вони можуть зібратися разом і об'єднатися в пошуках спільної мети або коли вони поділяють одне й те саме бачення.

Влада всередині: це поняття влади стосується самосвідомості, самооцінки, ідентичності та асертивності (знання, як бути). Воно стосується того, як люди через самоаналіз і внутрішню силу можуть впливати на своє життя і змінювати його.

Багато громадських рухів виступають за більш справедливий розподіл **влади** між чоловіками і жінками, просуваючи рівні можливості для лідерства та політичної участі.

Power involves the ability, skill or capacity to make decisions and take action; physical force or strength. The exercise of power is an important aspect of relationships. The more power a person has, the more choices are available to that person. People who have less power have fewer choices and are therefore more vulnerable to abuse. When women's movements, feminist groups and development organizations help people acquire "power" individually and collectively, they do not necessarily understand power in its traditional sense of domination or "power over." Instead, they have agreed that there are several kinds of power involved in the empowerment process. These four dimensions are called: power over, power to, power with and power from within.

Power with: Social or political power which highlights the notion of common purpose or understanding, as well as the ability to get together to negotiate and defend a common goal (individual and collective rights, political ideas such as lobbying, etc.). Collectively, people feel they have power when they can get together and unite in search of a common objective, or when they share the same vision.

Power within: This notion of power refers to self-awareness, self-esteem, identity and assertiveness (knowing how to be). It refers to how individuals, through self-analysis and internal power, can influence their lives and make changes. [2]

Gender power relations

Many social movements advocate for a more equitable distribution of **power** between men and women, promoting equal opportunities in leadership roles and political participation.

Власність

Ownership

Володіння ресурсом, що базується на юридичному праві мати його у власності, володіти ним або контролювати його.

Існує різниця між контролем і доступом до ресурсів. Контроль над ресурсом – це право приймати рішення щодо нього, яке зазвичай впливає з права власності на нього. Мати доступ до ресурсу – це мати можливість користуватися ним, але не обов'язково мати контроль над ним.

Наприклад, у деяких культурах жінки не мають юридичного права володіти землею або худобою (часто необхідною заставою для отримання кредиту). Тому вони не мають права приймати рішення щодо цих ресурсів, навіть якщо вони користуються ними і розпоряджаються ними на щоденній основі.

У багатьох країнах правові реформи, спрямовані на надання жінкам рівних з чоловіками прав **власності**, суттєво сприяли досягненню гендерної рівності та розширенню прав і можливостей жінок.

Possession of a resource based on the legal right to own, possess or control it. There is a difference between having control and having access to resources. To have control over a resource is to have decision-making power over it, which normally derives from ownership of it. To have access to a resource is to have the possibility of making use of it, but not necessarily to have any control over it. For example, women in some cultures do not have the legal right to own land or cattle (often the required collateral to be eligible for credit). They therefore do not have decision-making power over these resources, even if they make use of and manage them on a daily basis. [14]
Access and control over resources

In many countries, legal reforms granting women equal **ownership** rights have significantly advanced gender equality and women's empowerment.

Вразливі групи

Vulnerable groups

Жінки, діти й особи, які належать до груп, або вважаються такими, що належать до груп, які перебувають у несприятливому становищі або є маргіналізованими. Термін «вразливі групи» часто використовується як синонім терміну «групи, що перебувають у несприятливому становищі». Стереотипне уявлення про те, що «вразливість» є невід'ємною характеристикою жінок, маскує той факт, що стереотипні гендерні ролі і ставлення та їх дискримінаційний вплив на жінок, що підтримується свідомою або неусвідомленою відсутністю дій з боку держави для їх ефективного подолання, ставлять жінок у не вигідне становище, що може призвести до підвищених ризиків уразливості до дискримінації, у тому числі насильства. Тому термін «вразливі групи» не рекомендується використовувати, натомість слід вживати термін «групи, що перебувають у несприятливому становищі».

Термін «**вразливі групи**» не рекомендується до вживання, натомість слід використовувати термін «групи, що перебувають у несприятливому становищі».

Women, children and persons belonging, or perceived to belong, to groups that are in a disadvantaged position or marginalised.

The term 'vulnerable groups' is often used interchangeably with the term 'disadvantaged groups'. The stereotyped preconception that 'vulnerability' is an inherent characteristic of women masks the fact that stereotypical gender roles and attitudes and their discriminatory impact on women, sustained by the lack/omission of acts on the part of states to effectively address them, impose disadvantages on women, which may result in increased risks of becoming vulnerable to discrimination,

including violence. Therefore, the term ‘vulnerable groups’ is not recommended, and ‘disadvantaged groups’ should be used instead. [2]

Advantage / Disadvantage

The term ‘**vulnerable groups**’ is not recommended, and ‘disadvantaged groups’ should be used instead.

Вторинна віктимізація

Secondary victimisation

Негативне явище, коли потерпіла особа й надалі зазнає шкоди не безпосередньо від злочинного діяння, а внаслідок характеру поведінки щодо неї з боку установ та/або інших осіб. Вторинна віктимізація може бути наслідком, наприклад, багаторазового створення ситуацій, що вимагають зустрічі потерпілої особи та зловмисника, повторних допитів для перевірки одних і тих же фактів, використання невідповідної мови або нечутливих коментарів від тих, хто контактують з потерпілими особами. [Джерело перекладу 3]

Щоб запобігти **вторинній віктимізації**, важливо, щоб служби підтримки постраждалих від домашнього насильства були чутливими та неупередженими.

Secondary victimisation occurs when the victim suffers further harm not as a direct result of the criminal act but due to the manner in which institutions and other individuals deal with the victim. Secondary victimisation may be caused, for instance, by repeated exposure of the victim to the perpetrator, repeated interrogation about the same facts, the use of inappropriate language or insensitive comments made by all those who come into contact with victims. [2]

Repeat victimisation

To prevent **secondary victimisation**, it is essential that support services for survivors of domestic violence are sensitive and non-judgmental.

Г

Гегемонна маскулінність

Hegemonic masculinity

Культурна норма, що постійно пов’язує чоловіків із владою та економічними досягненнями.

Ця модель маскулінності, котра формує гегемонну позицію, не лише шкодить рівності та залученості, але й містить недоліки та невігоди для самих чоловіків. Із цієї позиції проблеми зі здоров’ям чоловіків трактуються як «плата за маскулінність» на противагу привілеям, що чоловіки отримують від наявних гендерних відносин, таких як вищий дохід і менше неоплачуваної домашньої роботи.

[Джерело перекладу 3]

Гегемонна маскулінність часто сприяє агресивній та домінантній поведінці чоловіків, що може призвести до закріплення гендерної нерівності та шкідливих стереотипів.

Cultural norm that continuously connects men to power and economic achievements. This pattern of masculinity, which shapes the hegemonic position, is not only adverse to equality and inclusion, but also brings disadvantages and costs for men.

From this perspective, men's health problems have been interpreted as 'costs of masculinity', as opposed to the privileges men gain from the current gender relations, for example higher income and less unpaid work. [2]

Masculinity

Hegemonic masculinity often promotes aggressive and dominant behaviors in men, which can contribute to the perpetuation of gender inequalities and harmful stereotypes.

Гендер

Gender

Гендер – це характеристики жінок, чоловіків, дівчат і хлопців, які є соціально сконструйованими. Сюди входять норми, поведінка і ролі, пов'язані з приналежністю до жінок, чоловіків, дівчат чи хлопців, а також стосунки між ними. Як соціальний конструкт гендер варіюється від суспільства до суспільства і може змінюватися з часом.

Ці атрибути, можливості та взаємини засвоюються в процесі соціалізації. Вони залежать від контексту, часу та є мінливими. Гендер визначає, що очікується, дозволяється і цінується в жінці чи чоловікові в певному контексті. У більшості суспільств існують відмінності та нерівність між жінками та чоловіками щодо покладених на них обов'язків, діяльності, доступу до ресурсів та контролю над ними, а також можливостей прийняття рішень.

Гендер має ієрархічний характер і породжує нерівності, які перетинаються з іншими соціальними та економічними нерівностями. Дискримінація за ознакою статі перетинається з іншими чинниками дискримінації, такими як етнічна приналежність, соціально-економічний статус, інвалідність, вік, географічне розташування, гендерна ідентичність та сексуальна орієнтація. Це називається перехресною (інтерсекційною) дискримінацією.

Гендер взаємодіє зі статтю, але є відмінним від неї, оскільки стать стосується різних біологічних і фізіологічних характеристик жінок, чоловіків та інтерсексуальних осіб, таких як хромосоми, гормони та репродуктивні органи.

Доцільно розглядати стать як біологічну характеристику, а **гендер** – як соціальний конструкт.

Gender refers to the characteristics of women, men, girls and boys that are socially constructed. This includes norms, behaviours and roles associated with being a woman, man, girl or boy, as well as relationships with each other. As a social construct, gender varies from society to society and can change over time.

These attributes, opportunities and relationships are learned through socialization processes. They are context/ time-specific and changeable. Gender determines what is expected, allowed and valued in a woman or a man in a given context. In most societies there are differences and inequalities between women and men in responsibilities assigned, activities undertaken, access to and control over resources, as well as decision-making opportunities.

Gender is hierarchical and produces inequalities that intersect with other social and economic inequalities. Gender-based discrimination intersects with other factors of discrimi-

nation, such as ethnicity, socioeconomic status, disability, age, geographic location, gender identity and sexual orientation, among others. This is referred to as intersectionality. Gender interacts with but is different from sex, which refers to the different biological and physiological characteristics of females, males and intersex persons, such as chromosomes, hormones and reproductive organs. [1, 22, 4, 34]

Sex (biological sex)

It can be helpful to think of sex as a biological characteristic and **gender** as a social construct. [55]

Гендер і розвиток (ГІР)

Gender and development

Підхід, що фокусується на соціально конструйованій основі відмінностей та нерівних відносин між жінками й чоловіками, підкреслює необхідність критично переосмислити наявні гендерні ролі і відносини та визнає внесок жінок і чоловіків у розвиток. [Переклад базується на 3]

Програми, орієнтовані на **гендер і розвиток**, часто включають такі ініціативи, як мікрофінансування для жінок, що може сприяти економічній участі та добробуту громади.

Approach focussing on the socially constructed basis of differences and unequal relations between women and men, emphasising the need to challenge existing gender roles and relations and recognises women's and men's contribution to development. [2]

Women in Development (WID)

Programs focused on **gender and development** often include initiatives like microfinance for women, which can boost economic participation and community well-being.

Гендерна адаптація

Gender accommodating

Гендерна адаптація означає не лише усвідомлення гендерних відмінностей, але й пристосування і адаптацію до цих відмінностей. Проте гендерна адаптація не вирішує нерівностей, що виникають від нерівних норм, ролей та відносин (тобто не розробляються жодні корекційні або трансформативні дії).

Хоча **гендерно адаптована** політика є кроком уперед, вона має перетворитися на гендерно трансформаційні підходи, щоб по-справжньому усувати першопричини нерівності.

Similar to the concept of gender sensitivity, gender accommodating means not only being aware of gender differences but also adjusting and adapting to those differences. However, gender accommodating does not address the inequalities generated by unequal norms, roles and relations (i.e., no remedial or transformative action is developed). [9]

Gender sensitive

While **gender accommodating** policies are a step forward, they must evolve into gender transformative approaches to truly address the root causes of inequality.

Гендерна динаміка

Gender dynamics

Стосунки та взаємодії між дівчатами, хлопцями, жінками і чоловіками, та всередині цих груп.

Гендерна динаміка живиться соціокультурними ідеями про гендер та владні стосунки, котрі його визначають. Залежно від того, як ідеї проявляються, гендерна динаміка може підсилити чи поставити наявні норми під питання.

[Джерело перекладу 3]

Гендерна динаміка у відносинах може впливати на моделі комунікації, процеси прийняття рішень та владні структури, формуючи загальну динаміку відносин.

Relationships and interactions between and among girls, boys, women and men.

Gender dynamics are informed by sociocultural ideas about gender and the power relationships that define them. Depending upon how they are manifested, gender dynamics can reinforce or challenge existing norms. [2]

Gender power relations

Gender dynamics in relationships can influence communication patterns, decision-making processes, and power structures, shaping the overall dynamics of the relationship.

Гендерна дискримінація

Gender discrimination

Будь-яка відмінність, виключення або обмеження, здійснене на основі статі, яке має на меті або результатом якого є порушення або неможливість визнання чи реалізації прав і свобод жінок, незалежно від їхнього сімейного стану, на основі рівності чоловіків і жінок, прав людини та основоположних свобод у політичній, економічній, соціальній, культурній, цивільній чи будь-якій іншій сфері. Дискримінація може походити як із закону (де-юре), так і з практики (де-факто). Конвенції про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок (CEDAW) визнає та розглядає обидві форми дискримінації, незалежно від того, чи вони містяться в законах, політиках, процедурах або практиках.

У звіті буде розглянуто нерівну оплату праці, а також інші види **гендерної дискримінації** на робочому місці.

Any distinction, exclusion or restriction made on the basis of sex which has the effect or purpose of impairing or nullifying the recognition, enjoyment or exercise by women, irrespective of their marital status, on the basis of equality of men and women, of human rights and fundamental freedoms in the political, economic, social, cultural, civil or any other field. Discrimination can stem from both law (de jure) or from practice (de facto). The CEDAW Convention recognizes and addresses both forms of discrimination, whether contained in laws, policies, procedures or practice. [4]

Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women (CEDAW), Gender equality

The report will examine unequal pay as well as other types of **gender discrimination** in the workplace. [23]

Гендерна ідентичність

Gender identity

Гендерна ідентичність – це глибоко усвідомлене, внутрішнє та індивідуальне переживання людиною свого гендеру, яке може відповідати або не відповідати її фізіології або статі, визначеній при народженні.

Гендерна ідентичність і сексуальна орієнтація – це два різні поняття, причому перше стосується внутрішнього відчуття людиною своєї статі, а друге описує модель її романтичного або сексуального потягу до інших людей.

Gender identity refers to a person's deeply felt, internal and individual experience of gender, which may or may not correspond to the person's physiology or designated sex at birth. [35]

Gender expression, Transgender

Gender identity and sexual orientation are two different concepts, with the former relating to an individual's internal sense of their own gender, and the latter describing the pattern of their romantic or sexual attraction to others.

Гендерна координаторка / гендерний координатор

Gender focal point

Гендерні координаторки / координатори є агентами змін, чия основна роль полягає в сприянні збільшенню уваги до гендерної рівності та розширення прав і можливостей жінок у політиці та програмах їхньої агенції, а також у відповідній роботі партнерів з розвитку. Гендерні координаторки / координатори служать центром нової інформації про гендерну рівність і як канал для передачі інформації про успішні практики в організації.

Роль гендерних координаторок/-ів дещо відрізняється від країни до країни і від агенції до агенції, залежно від їхнього місця в організації та архітектури гендерної політики, яку організація має. Однак гендерні координатори/-ки не призначені для заміни повноцінної інституційної гендерної спеціалістки / спеціаліста. Роль координатора/-ки частіше полягає в адвокації та сприянні комунікації та взаємозв'язкам, пов'язаним з гендерною рівністю та розширенням прав і можливостей жінок, але іноді може включати надання гендерної експертизи або допомогу колегам та партнерам з розвитку у визначенні потенційних національних або міжнародних консультанток/-ів чи організацій, які мають цю експертизу. Основні функції можуть включати: координацію стратегії гендерного мейнстрімінгу організації / офісу / програми, надання гендерної інформації та технічної підтримки для включення гендерних питань, підтримку розвитку потенціалу щодо гендерної рівності в організації, управління знаннями, та координацію міжвідомчих ініціатив тощо.

Під час зустрічі **координаторка з гендерних питань** наголосила на необхідності застосування гендерно трансформаційних підходів у наших майбутніх ініціативах.

Gender focal points are change agents whose overriding role is one of advocating for increased attention to and integration of gender equality and women's empowerment in his or her agency's policy and programming and in the related work of development partners. Gender focal points serve as a hub for new information on gender equality

and as a conduit for information on what has worked well in the organization. The role of gender focal points differs somewhat from country to country and agency to agency, depending on where she or he is placed within the organization and what kind of gender architecture the organization has in place. A gender focal point is not, however, intended to serve as a substitute for a full-time institutional gender specialist. The focal point's role is often more one of advocacy and facilitating communication and connections related to gender equality and women's empowerment, but may at times involve providing gender expertise or assisting colleagues and development partners to identify potential national or international consultants or organizations that have this expertise. Basic functions may include: coordinating the organization/office/program gender mainstreaming strategy; contributing gender information and technical support for inclusion of gender issues; supporting capacity development on gender equality within the organization; knowledge management; and coordination on interagency initiatives, among others. [4]

Gender advisor

During the meeting, the **gender focal point** highlighted the need for gender transformative approaches in our upcoming initiatives.

Гендерна нерівність

Gender inequality

Правова, соціальна та культурна ситуація, в якій стать та/або гендер визначають різні права для жінок і чоловіків, та різне ставлення до їх гідності, що відображається в їх нерівному доступі до прав або користуванні ними, а також у нав'язуванні стереотипних соціальних та культурних ролей. Це впливає на їх статус у всіх сферах життя суспільства, як у публічному, так і в приватному житті, в сім'ї чи на ринку праці, в економічному чи політичному житті, у владі та прийнятті рішень, а також у соціальних гендерних відносинах. Практично в усіх суспільствах жінки перебувають у нижчому становищі порівняно з чоловіками.

Незважаючи на значний прогрес, досягнутий за останні десятиліття, **гендерна нерівність** зберігається в багатьох сферах, зокрема на робочому місці, де жінки часто стикаються з перешкодами на шляху до просування по службі та нерівною оплатою праці.

Legal, social and cultural situation in which sex and/or gender determine different rights and dignity for women and men, which are reflected in their unequal access to or enjoyment of rights, as well as the assumption of stereotyped social and cultural roles. These affect their status in all areas of life in society, whether public or private, in the family or the labour market, in economic or political life, in power and decision-making, as well as in social gender relations. In virtually all societies, women are in an inferior position to men. [2]

Gender discrimination

Despite significant progress in recent decades, **gender inequality** persists in many areas, including the workplace, where women often face barriers to advancement and unequal pay.

Гендерна освіта

Gender education

Необхідна частина освітніх програм на всіх рівнях системи освіти, що дає можливість дівчатам і хлопцям, жінкам і чоловікам зрозуміти, як конструкції маскулінностей і фемінностей та моделі розподілу соціальних ролей (формовані нашими суспільствами), впливають на їхні життя, стосунки, життєвий вибір, розвиток їхніх кар'єр тощо.

Рада Європи рекомендує переглянути всі аспекти освітніх систем для того, щоб вони сприяли гендерній рівності. [Джерело перекладу 3]

Програми **гендерної освіти** в школах мають на меті сприяти розумінню, повазі та рівності між хлопцями й дівчатами, вирішуючи такі проблеми, як стереотипи, дискримінація та гендерно зумовлене насильство.

Necessary part of curricula at all levels of the education system, which would enable both girls and boys, women and men to understand how constructions of masculinities and femininities and models for assigning social roles – which shape our societies – influence their lives, relationships, life choices, career trajectories, etc.

The Council of Europe recommends reviewing all aspects of educational systems, in order for them to promote gender equality. [2]

Gender training

Gender education programs in schools aim to promote understanding, respect, and equality between boys and girls, addressing issues such as stereotypes, discrimination, and gender-based violence.

Гендерна перспектива

Gender perspective

Спосіб бачення або аналізу, який дає змогу оцінити вплив гендерних аспектів на можливості людей, соціальні ролі та взаємодії. Цей спосіб бачення дозволяє проводити гендерний аналіз та в подальшому впроваджувати гендерну перспективу у будь-яку запропоновану програму, політику або організацію.

Урахування **гендерної перспективи** в робочих політиках гарантує, що і жінки, і чоловіки мають рівні можливості для кар'єрного зростання та отримують підтримку за допомогою практик, дружніх до сім'ї.

The term 'gender perspective' is a way of seeing or analyzing which looks at the impact of gender on people's opportunities, social roles and interactions. This way of seeing is what enables one to carry out gender analysis and subsequently to mainstream a gender perspective into any proposed program, policy or organization. [4]

Gender Lens

Adopting a **gender perspective** in workplace policies ensures that both women and men have equal opportunities for career advancement and are supported through family-friendly practices.

Гендерна релевантність

Gender relevance

Визначення того, чи стосується конкретний закон, політика чи дія питань гендерних відносин та/або гендерної рівності. [Джерело перекладу 3]

Оцінка **гендерної релевантності** навчальних матеріалів допомагає створити більш інклюзивну навчальну програму, яка буде корисна як для дівчат, так і для хлопців.

The question of whether a particular policy or action is relevant to gender relations/equality between women and men. [2]

Gender relations

Evaluating the **gender relevance** of educational materials helps create a more inclusive curriculum that resonates with both girls and boys.

Гендерна рівність (рівність між жінками і чоловіками)

Gender equality (Equality between women and men)

Рівні права, обов'язки та можливості жінок і чоловіків, дівчаток і хлопчиків. Рівність не означає, що жінки й чоловіки стануть однаковими, але що права, обов'язки та можливості жінок і чоловіків не залежатимуть від того, чи народилися вони чоловіками, чи жінками. Гендерна рівність передбачає врахування інтересів, потреб і пріоритетів як жінок, так і чоловіків, визнаючи різноманітність різних груп жінок і чоловіків. Гендерна рівність – це не жіноче питання, а те, що повинно стосуватися та повністю залучати як чоловіків, так і жінок. Рівність між жінками і чоловіками розглядається як питання прав людини, а також як передумова та індикатор сталого розвитку, орієнтованого на людей.

Гендерна рівність не означає, що жінки і чоловіки однакові, але що вони мають однакову цінність і до них слід ставитися однаково.

This refers to the equal rights, responsibilities and opportunities of women and men and girls and boys. Equality does not mean that women and men will become the same but that women's and men's rights, responsibilities and opportunities will not depend on whether they are born male or female. Gender equality implies that the interests, needs and priorities of both women and men are taken into consideration, recognizing the diversity of different groups of women and men. Gender equality is not a women's issue but should concern and fully engage men as well as women. Equality between women and men is seen both as a human rights issue and as a precondition for, and indicator of, sustainable people-centered development. [1, 4]

Gender balance

Gender equality does not imply that women and men are the same, but that they have equal value and should be accorded equal treatment. [23]

Гендерна сегрегація

Gender segregation

Відмінності у закономірностях участі жінок і чоловіків на ринку праці, у громадському й політичному житті, неоплачуваній домашній роботі та догляді, а також у виборі освіти молодими жінками і чоловіками.

Гендерна сегрегація на робочому місці часто призводить до того, що жінки зосереджені на низькооплачуваних посадах, тоді як чоловіки домінують на високооплачуваних посадах, що посилює нерівність у доходах.

Differences in patterns of representation of women and men in the labour market, public and political life, unpaid domestic work and caring, and in young women's and men's choice of education. [2]

Vertical segregation, Horizontal segregation

Gender segregation in the workplace often results in women being concentrated in lower-paying positions, while men dominate higher-paying roles, exacerbating income inequality.

Гендерна сегрегація в професіях

Occupational gender segregation

Фактичне домінування однієї статі в певній професії або кількісна перевага однієї статі відносно до очікуваного рівня представленості у певній галузі зайнятості. Наприклад, оскільки жінки, як правило, недопредставлені у сукупності зайнятого населення, їх очікувана частка в рамках окремо взятої професії може бути нижчою, ніж частка чоловіків, якби і чоловіків, і жінок було рівномірно розподілено серед усіх професій.

На практиці уявлення про гендерну сегрегацію у відносних показниках може бути проблематичним, оскільки основною причиною, чому жінки, як правило, становлять менше 50 % зайнятої робочої сили, є гендерно зумовлений розподіл домашньої праці та непропорційна частка жінок, зайнятих неоплачуваною роботою по догляду, а також домашньою роботою. Тому найобґрунтованішим підходом до формування очікувань щодо гендерної рівності є вимірювання сегрегації (розподілу) через підрахунок представництва кожної статі по конкретних професіях чи на робочому місці (використовуючи абсолютні показники).

[Джерело перекладу 3]

Через **гендерну сегрегацію в професії** Сара не могла знайти жіночу рольову модель на своєму інженерному факультеті в університеті, де домінували чоловіки.

Actual dominance of one sex in a particular occupation or the higher share of one sex relative to the expected share.

For example, as women tend to be underrepresented at an aggregate level among the employed population, their expected share in a single occupation could be lower than that of men if they were distributed in the same way as men across all occupations. In practice, conceiving gender segregation in relative terms can be problematic, as the main reason why women tend to account for less than 50 % of the employed workforce is the gender division of domestic labour and women's disproportionate share of unpaid care and domestic work. Thus, a reasonable starting expectation for gender equality is to measure segregation by measuring whether one sex or the other is in the majority in an occupation or workplace (using absolute terms). [2]

Vertical segregation, Horizontal segregation, Gender division of labor

Due to **occupational gender segregation**, Sarah struggled to find a female role model in her male-dominated engineering department at the university.

Гендерна система

Gender system

Система економічних, соціальних, культурних і політичних структур, котрі підтримують та відтворюють відмінність гендерних ролей і атрибутів жінок і чоловіків. [Джерело перекладу 3]

Гендерна система в багатьох суспільствах закріплює за чоловіками і жінками певні ролі та очікування, часто обмежуючи можливості та посилюючи нерівність.

System of economic, social, cultural and political structures that sustain and reproduce distinctive gender roles and the attributes of women and men. [2]

Gender roles, Gender contract

The **gender system** in many societies assigns specific roles and expectations to men and women, often limiting opportunities and reinforcing inequality.

Гендерна сліпота

Gender blindness

Неспроможність визнати, що ролі та обов'язки чоловіків / хлопців і жінок / дівчат призначаються їм у конкретних соціальних, культурних, економічних і політичних контекстах та умовах. Проекти, програми, політики та підходи, які є гендерно сліпими, не враховують цих різних ролей і різноманітних потреб. Вони підтримують статус-кво і не сприятимуть трансформації нерівної структури гендерних відносин.

У звіті висвітлено **гендерну сліпоту** організації у процесі набору персоналу, що уможливило заклики до більш інклюзивних практик наймання на роботу.

This term refers to the failure to recognize that the roles and responsibilities of men/boys and women/girls are assigned to them in specific social, cultural, economic, and political contexts and backgrounds. Projects, programs, policies and attitudes which are gender blind do not take into account these different roles and diverse needs. They maintain the status quo and will not help transform the unequal structure of gender relations. [4]

Gender blind

The report highlighted the organization's **gender blindness** in its recruitment processes, leading to calls for more inclusive hiring practices.

Гендерна соціалізація

Gender socialisation

Процес, за допомогою якого індивіди вивчають культурні поведінкові норми, пов'язані з поняттями жіночності або мужності.

Процес навчання дівчаток і хлопчиків, жінок і чоловіків соціальним ролям на основі їхньої статі призводить до різної поведінки та формує різні очікування й ставлення за гендерною ознакою. Наприклад, уявлення про те, що дівчатка і жінки більше займаються домашніми справами, такими як приготування їжі та прибирання, тоді як хлопчики і чоловіки більше працюють поза домом. Гендерні ролі часто призводять до нерівності.

Гендерна соціалізація в ранньому дитинстві часто призводить до того, що хлопчики і дівчатка розвивають різні інтереси та поведінку, засновані на суспільних очікуваннях, що може вплинути на їхній вибір професії та можливості в подальшому житті.

Process by which individuals learn the cultural behaviours associated with the concepts of femininity or masculinity. The process of girls and boys, women and men learning social roles based on their sex, which leads to different behaviours and creates differing expectations and attitudes by gender. An example is that concept that girls and women do more household chores, such as cooking and cleaning, while boys and men do more work out of the home. Gender roles often lead to inequality. [2, 9]

Compounded stereotypes, Femininities, Gender stereotypes, Masculinity

Gender socialization in early childhood often leads to boys and girls developing distinct interests and behaviors based on societal expectations, which can influence their career choices and opportunities later in life.

Гендерна справедливість

Gender equity

Більше ніж формальна рівність можливостей, гендерна справедливість стосується різних потреб, уподобань та інтересів жінок і чоловіків. Це може означати, що для забезпечення рівності можливостей потрібне різне ставлення. Це часто називають сутнісною рівністю (або рівністю результатів), і такий підхід вимагає врахування реалій життя жінок і чоловіків. Гендерна справедливість часто використовується взаємозамінно з гендерною рівністю, але вони стосуються різних, взаємодоповнюючих стратегій, необхідних для зменшення гендерно зумовлених нерівностей у здоров'ї.

Останні дослідження, присвячені питанням **гендерної справедливості** в кардіології, підкреслюють необхідність системних змін, які забезпечать жінкам рівний доступ до скринінгу серцевих захворювань, точного діагнозу та відповідного лікування, усуваючи давню нерівність у кардіологічній допомозі.

More than formal equality of opportunity, gender equity refers to the different needs, preferences and interests of women and men. This may mean that different treatment is needed to ensure equality of opportunity. This is often referred to as substantive equality (or equality of results) and requires considering the realities of women's and men's lives. Gender equity is often used interchangeably with gender equality, but the two refer to different, complementary strategies that are needed to reduce gender-based health inequities. [22]

Equality of outcomes

The recent spotlight on **gender equity** in cardiology highlights the need for systemic changes to ensure women receive equal access to heart disease screenings, accurate diagnoses, and appropriate treatments, addressing long-standing disparities in cardiac care. [Based on 27]

Гендерна справедливість в освіті

Gender equity in education

Спеціальне ставлення або дії, спрямовані на подолання історичних і соціальних негативних моментів, які перешкоджають доступу дівчат і хлопців до освіти та отриманню від неї користі на рівних умовах. Наприклад, заходи з досягнення справедливості можуть надавати перевагу дівчатам, щоб допомогти їм подолати наслідки хронічної дискримінації та наздогнати хлопців. Заходи з досягнення справедливості, також відомі як «позитивна дискримінація» або «позитивні дії», не обов'язково означають однакове ставлення до всіх, але впроваджуються для забезпечення справедливості та рівності результатів. Наприклад, надання стипендій для дівчат вважається стимулом для збільшення їхнього доступу до освіти.

Увага до **гендерної справедливості** в освіті уможливила ініціативи, які надають стипендії та менторські програми для дівчат у STEM-галузях, спрямовані на подолання гендерного розриву в науково-технічній кар'єрі.

Refers to special treatment or action taken to reverse the historical and social disadvantages that prevent female and male learners from accessing and benefiting from education on equal grounds. For example, equity measures can favour girls in order to empower them and help them overcome disadvantages of chronic discrimination and catch up with boys. Equity measures, also referred to as 'positive discrimination' or 'affirmative action', do not necessarily mean that everyone receives the same treatment, but are implemented to ensure fairness and equality of outcomes. For example, providing scholarships or stipends for girls is considered as an incentive for increasing their access to education. [8]

Parity in education, Inclusive education

The focus on **gender equity in education** has led to initiatives that provide scholarships and mentorship programs for girls in STEM fields, aiming to close the gender gap in science and technology careers.

Гендерна справедливість в охороні здоров'я

Gender equity in health

Справедливе ставлення до жінок і чоловіків з метою зменшення несправедливої нерівності між жінками й чоловіками у стані здоров'я, доступі до медичних послуг та їхніх внесках у сферу охорони здоров'я.

Увага до **гендерної справедливості в охороні здоров'я** уможливила розробку цільових програм скринінгу захворювань, які найбільше вражають жінок, забезпечуючи раннє виявлення та покращуючи результати лікування.

Refers to a process of being fair to women and men with the objective of reducing unjust and avoidable inequality between women and men in health status, access to health services and their contributions to the health workforce. [22]

Gender equity

The focus on **gender equity in health** has led to the development of targeted screening programs for diseases that disproportionately affect women, ensuring early detection and improved treatment outcomes.

Гендерна статистика

Gender statistics

Статистика, що адекватно відображає відмінності та нерівності у становищі жінок і чоловіків у всіх сферах життя.

Сукупність характеристик, що визначають гендерну статистику: (а) дані збираються та подаються з розбивкою за статтю як первинною та наскрізною класифікацією; (б) дані відображають гендерні питання, проблеми та інтереси, пов'язані з усіма аспектами життя жінок і чоловіків, включно з їхніми конкретними потребами, можливостями чи внеском у життя суспільства; (в) дані базуються на концептах і визначеннях, котрі відображають реальну різноманітність жінок і чоловіків й охоплюють усі аспекти їхнього життя; та (г) методи збирання даних враховують наявність стереотипів, а також соціальних і культурних чинників, що можуть спричиняти гендерні упередження. [Джерело перекладу 3]

Аналізуючи **гендерну статистику**, особи, відповідальні за формування політики, можуть виявити нерівність у доступі до медичної допомоги та її результатах між чоловіками і жінками.

Statistics that adequately reflect differences and inequalities in the situation of women and men in all areas of life.

Gender statistics are defined by the sum of the following characteristics: (a) data are collected and presented disaggregated by sex as a primary and overall classification; (b) data reflect gender issues – questions, problems and concerns related to all aspects of women's and men's lives, including their specific needs, opportunities or contributions to society; (c) data are based on concepts and definitions that adequately reflect the diversity of women and men and capture all aspects of their lives; and (d) data collection methods take into account stereotypes and social and cultural factors that may induce gender biases. [2]

Gender mainstreaming in statistics

By analyzing **gender statistics**, policymakers can identify disparities in healthcare access and outcomes between men and women.

Гендерна стереотипізація

Gender stereotyping

Практика присвоєння окремій жінці або чоловіку конкретних ознак, характеристик чи ролей виключно на основі її/його приналежності до соціальної групи жінок чи чоловіків. [Джерело перекладу 3]

Гендерна стереотипізація в медіа може закріпити шкідливі норми, такі як зображення жінок як доглядальниць, а чоловіків – як годувальників, що впливає на суспільне сприйняття та очікування.

Practice of ascribing to an individual woman or man specific attributes, characteristics or roles on the sole basis of her or his membership of the social group of women or men. [2]

Gender stereotypes

Gender stereotyping in media can perpetuate harmful norms, such as portraying women as caregivers and men as breadwinners, which influences public perceptions and expectations.

Гендерна чутливість

Gender sensitivity

Усвідомлення та врахування суспільних та культурних чинників, задіяних у гендерному виключенні та дискримінації у різних сферах суспільного та приватного життя. Основна увага приділяється особливостям структурно зумовленого невігідного становища та ролей жінок. [Джерело перекладу 3]

Доведено, що навчальні програми, орієнтовані на **гендерну чутливість**, покращують культуру на робочому місці, роблячи її більш інклюзивною та доброзичливою.

Aim of understanding and taking account of the societal and cultural factors involved in gender-based exclusion and discrimination in the most diverse spheres of public and private life.

It focuses mainly on instances of structural disadvantage in the positions and roles of women. [2]

Gender sensitive, Gender responsive

Training programs focused on **gender sensitivity** have been shown to improve workplace culture, making it more inclusive and respectful.

Гендерне бюджетування

Gender budgeting

Упровадження гендерного підходу у бюджетний процес. Передбачає гендерно базовану оцінку бюджетів, включення гендерної перспективи на всіх рівнях бюджетного процесу та переструктурування доходів та витрат з метою просування гендерної рівності. [Джерело перекладу 3]

Гендерне бюджетування було запроваджене з метою забезпечення розподілу державних коштів таким чином, щоб сприяти гендерній рівності та задовольняти потреби різноманітних громад.

Application of gender mainstreaming in the budgetary process. It entails a gender-based assessment of budgets, incorporating a gender perspective at all levels of the budgetary process, and restructuring revenues and expenditures in order to promote gender equality. [2]

Gender mainstreaming

Gender budgeting was introduced to ensure that public funds are allocated in a way that promotes gender equality and supports the needs of diverse communities.

Гендерне вираження

Gender expression

Спосіб, у який особа одягається, говорить або загалом поводить у суспільстві. Те, як хтось виражає свою гендерну приналежність, не завжди вказує на гендерну ідентичність цієї людини.

Гендерне самовираження широко варіюється і включає в себе те, як люди обирають одягатися, поводитися і презентувати себе.

Gender expression: the way an individual dresses, speaks or generally conducts themselves socially. The way someone expresses their gender is not always indicative of their gender identity. [1]

Gender identity

Gender expression varies widely and includes how individuals choose to dress, behave, and present themselves.

Гендерне оцінювання

Gender evaluation

Оцінювання, що застосовується як метод гендерно орієнтованого підходу й інтегрує питання гендерної рівності у завдання оцінювання, методологію оцінювання, підходи та застосування.

Як частина програмного циклу гендерне оцінювання сприяє розробці політики на основі фактичних даних, а коли йдеться про гендерний підхід, то гендерне оцінювання є одним із політичних процесів, за допомогою якого гендерна перспектива інтегрується та впроваджується у всіх сферах. [Переклад базується на 3]

Проведення **гендерного оцінювання** робочих політик допомогло організації виявити сфери, де жінки перебувають у несприятливому становищі, що започаткувало розробку цільових стратегій, спрямованих на просування гендерної рівності та інклюзивності.

Evaluation applied as a method of gender mainstreaming that integrates gender equality concerns into the evaluation objectives, evaluation methodology, approaches and use. As part of the programme-cycle approach it contributes to evidence-based policymaking, and when it comes to gender mainstreaming, evaluation is one of the policy processes through which the gender perspective is integrated and mainstreamed across sectors. [2]

Gender mainstreaming

Conducting a **gender evaluation** of workplace policies helped the organization identify areas where women were disadvantaged, leading to targeted strategies to promote gender equality and inclusivity.

Гендерне планування

Gender planning

Проактивний підхід до планування, що розглядає гендер як ключову змінну чи критерій і має на меті інтегрування чіткого гендерного виміру в політику чи дію. [Джерело перекладу 3]

Ефективне **гендерне планування** в стратегіях громадського здоров'я може вирішити конкретні проблеми зі здоров'ям, з якими стикаються жінки і чоловіки, що сприятиме поліпшенню стану здоров'я всього населення.

Active approach to planning that takes gender as a key variable or criterion and which seeks to integrate an explicit gender dimension into policy or action. [2]

Gender dimension, Gender mainstreaming

Effective gender planning in public health strategies can address specific health issues faced by women and men, leading to better health outcomes for the entire population.

Гендерне різноманіття

Gender diversity

Гендерне різноманіття – це термін, який визнає, що багато людей мають вподобання та самовираження, які виходять за межі загальноприйнятих гендерних норм.

Компанії, які надають пріоритет **гендерному різноманіттю** у своїй кадровій політиці та програмах розвитку лідерських якостей, часто демонструють вищий рівень задоволеності працівниць і працівників, кращі показники утримання персоналу та загальну ефективність бізнесу.

Gender diversity is a term that recognizes that many peoples' preferences and self-expression fall outside commonly understood gender norms. [4]

Gender identity

Companies that prioritize **gender diversity** in their hiring practices and leadership development programs often experience higher employee satisfaction, retention rates, and overall business performance.

Гендерний (статевий) розподіл праці

Gender division of labor / sexual division of labor

Це важливе поняття в базовому гендерному аналізі, яке допомагає поглибити розуміння соціальних відносин як точки входу до сталих змін через розвиток.

Розподіл праці вказує на спосіб, в який кожне суспільство розподіляє працю між чоловіками й жінками, хлопчиками й дівчатками, відповідно до соціально встановлених гендерних ролей або того, що вважається підходящим і цінним для кожної статі. Будь-кому, хто планує втручання в спільноту, варто знати та розуміти розподіл праці та розподілення активів на підставі статі та віку для кожної спільноти, в яку планується втручання з метою розвитку.

У межах розподілу праці існує кілька видів ролей:

Продуктивні ролі: діяльність, яку виконують чоловіки й жінки з метою виробництва товарів і послуг або для продажу, обміну або задоволення потреб родини.

Репродуктивні ролі: діяльність, необхідна для забезпечення репродукції робочої сили суспільства; сюди входить домашня робота, така як прибирання, готування, народження дітей, їх виховання та догляд за ними, а також догляд за членами сім'ї, і ці завдання виконують переважно жінки.

Роль забезпечення потреб громади: діяльність, яку здійснюють переважно жінки на рівні спільноти, як продовження їхньої репродуктивної ролі, з метою забезпечення та підтримки обмежених ресурсів спільного споживання, таких як вода, медична допомога та освіта; це волонтерська неоплачувана робота, яку жінки виконують у «вільний» час.

Політична роль в спільноті: діяльність, яку здійснюють переважно чоловіки на рівні спільноти, часто в рамках національної політики; ця офіційно визнана лі-

дерська роль може бути оплачена безпосередньо або призводити до збільшення влади або статусу.

Потрійна роль: під потрійною роллю мається на увазі те, що жінки, як правило, працюють довше і більш фрагментовано, ніж чоловіки, оскільки вони зазвичай зайняті в трьох різних ролях: репродуктивній і продуктивній ролях, а також в забезпеченні потреб громади.

Гендерний розподіл праці в багатьох суспільствах покладає обов'язки з догляду та ведення домашнього господарства переважно на жінок, тоді як чоловіки переважно займаються оплачуваною роботою поза домом.

This is an important concept in basic gender analysis that helps deepen understanding about social relations as an entry point to sustainable change through development. The division of labor refers to the way each society divides work among men and women, boys and girls, according to socially-established gender roles or what is considered suitable and valuable for each sex. Anyone planning a community intervention needs to know and understand the division of labor and allocation of assets on a sex-and-age disaggregated basis for every community affected by development interventions. Within the division of labor, there are several types of roles:

Productive roles: Activities carried out by men and women in order to produce goods and services either for sale, exchange, or to meet the subsistence needs of the family.

Reproductive roles: Activities needed to ensure the reproduction of society's labor force. This includes house work like cleaning, cooking, childbearing, rearing, and caring for family members. These tasks are done mostly by women.

Community managing role: Activities undertaken primarily by women at the community level, as an extension of their reproductive role, to ensure the provision and maintenance of scarce resources of collective consumption such as water, health care and education. This is voluntary unpaid work performed during "free" time.

Community politics role: Activities undertaken primarily by men at the community level, often within the framework of national politics. This officially-recognized leadership role may be paid directly or result in increased power or status.

Triple role: This refers to the fact that women tend to work longer and more fragmented days than men as they are usually involved in three different roles: reproductive, productive and community work. [4]

Atypical work employment, Domestic division of labour, Gender roles , Global care chains , Productive Work, Time use, Reproductive work

The gender division of labor in many societies assigns caregiving and domestic responsibilities primarily to women, while men are expected to engage in paid work outside the home.

Гендерний аналіз

Gender analysis

Гендерний аналіз є критичним оглядом того, як відмінності в гендерних ролях, діяльності, потребах, можливостях та правах/привілеях впливають на чоловіків, жінок, дівчат і хлопців у певних ситуаціях або контекстах. Гендерний аналіз дослі-

джує взаємини між жінками й чоловіками та їх доступ до ресурсів і контроль над ними, а також обмеження, з якими вони стикаються порівняно одне з одним. Гендерний аналіз повинен бути інтегрований у всі секторні оцінювання або ситуаційні аналізи, це дасть можливість гарантувати, що гендерно зумовлена несправедливість та нерівність не поглиблюється втручаннями, а також посприє більшій рівності та справедливості в гендерних відносинах там, де це можливо.

Гендерний аналіз був здійснений з метою оцінки впливу запропонованих реформ охорони здоров'я як на чоловіків, так і на жінок.

Gender analysis is a critical examination of how differences in gender roles, activities, needs, opportunities and rights/entitlements affect men, women, girls and boys in certain situation or contexts. Gender analysis examines the relationships between females and males and their access to and control of resources and the constraints they face relative to each other. A gender analysis should be integrated into all sector assessments or situational analyses to ensure that gender-based injustices and inequalities are not exacerbated by interventions, and that where possible, greater equality and justice in gender relations are promoted. [4]

Benchmarking, Gender audit, Gender impact assessment

Gender analysis was carried out to evaluate the impact of the proposed healthcare reforms on both men and women.

Гендерний аналіз у сфері охорони здоров'я

Gender analysis in health

Досліджує, як біологічні та соціокультурні чинники впливають на поведінку, результати та послуги у сфері охорони здоров'я.

Також розкриває, як гендерна нерівність впливає на здоров'я та благополуччя.

Гендерний аналіз у сфері охорони здоров'я може виявити відмінності в тому, як чоловіки й жінки переживають певні захворювання, що призводить до більш персоналізованих планів лікування та покращення результатів.

Examines how biological and sociocultural factors interact to influence health behaviour, outcomes and services.

It also uncovers how gender inequality affects health and well-being. [22]

Gender analysis, Gender impact assessment

Gender analysis in health can reveal differences in how men and women experience certain diseases, leading to more personalized treatment plans and improved outcomes. [Based on 27]

Гендерний аудит

Gender audit

Оцінювання, наскільки ефективно гендерна рівність інституціоналізована в політиці, програмах, організаційних структурах та процедурах, включаючи процеси прийняття рішень, та у відповідних бюджетах.

Гендерний аудит розглядає, як правило, за широкої участі співробітниць і співробітників організації, питання щодо ефективності внутрішніх практик та пов'язаних з ними систем підтримки гендерного підходу, а також їхнього дотримування та взаємного підсилення. Він встановлює базовий рівень, визначає критичні прогалини та проблеми й пропонує шляхи їх подолання, можливого вдосконалення та інновації. Він також документує позитивні практики щодо досягнення гендерної рівності.

Гендерний аудит розширює колективний потенціал організації вивчати свою діяльність з гендерної точки зору та виявляти сильні і слабкі сторони у просуванні питань гендерної рівності. [Переклад частково базується на 3]

Гендерний аудит кадрової політики компанії виявив значну диспропорцію у наймі чоловіків і жінок, що спонукало до перегляду процесу наймання.

Assessment of the extent to which gender equality is effectively institutionalised in policies, programmes, organisational structures and proceedings (including decision-making processes), and in the corresponding budgets.

A gender audit considers, normally in a participatory manner, whether internal practices and related support systems for gender mainstreaming are effective and reinforce each other, and whether they are being followed. It establishes a baseline, identifies critical gaps and challenges, and recommends ways of addressing them, suggesting possible improvements and innovations. It also documents good practices towards the achievement of gender equality.

A gender audit enhances the collective capacity of the organisation to examine its activities from a gender perspective and identify strengths and weaknesses in promoting gender equality issues. [4, 2]

Gender analysis, Gender impact assessment

A gender audit of the company's hiring practices revealed a significant disparity in the recruitment of men and women, prompting a review of the recruitment process.

Гендерний баланс

Gender balance

Людські ресурси та рівна участь жінок і чоловіків у всіх сферах роботи та проєктах чи програмах.

Реалізація гендерної рівності передбачає, що жінки й чоловіки братимуть участь у прийнятті рішень пропорційно до їхньої частки від загальної кількості населення. Однак у багатьох сферах життя беруть участь менше жінок, ніж можна було б очікувати з огляду на розподіл населення за статтю (недопредставленість жінок), тоді як чоловіків беруть участь більше, ніж очікувалося (надпредставленість чоловіків). [Джерело перекладу 3]

Досягнення **гендерного балансу** у керівних посадах не лише сприяє різноманітності, але й стимулює інновації та покращує процеси прийняття рішень в організації.

Human resources and equal participation of women and men in all areas of work, projects or programmes.

In a scenario of gender equality, women and men are expected to participate proportionally to their share of the population. In many areas, however, women participate less than what would be expected based on the sex distribution in the population (underrepresentation of women), while men participate more than expected (overrepresentation of men). [2]

Gender equality, Gender parity

Achieving **gender balance** in leadership positions not only fosters diversity but also drives innovation and improves decision-making processes within the organization.

Гендерний вимір

Gender dimension

Способи, завдяки яким ситуація і потреби, а також проблеми, з якими стикаються жінки і чоловіки (і дівчата й хлопці), розрізняються з метою усунення нерівностей та уникнення їх продовження, а також просування гендерної рівності через конкретні політики, програми чи процедури. Гендерний вимір іноді називають гендерною перспективою. [Джерело перекладу 3]

У медичних дослідженнях розуміння **гендерного виміру** захворювань може допомогти розробити більш ефективні стратегії профілактики та лікування, які враховують біологічні та соціальні відмінності між чоловіками й жінками.

Ways in which the situation and needs of, and challenges facing, women and men (and girls and boys) differ, with a view to eliminating inequalities and avoiding their perpetuation, as well as to promoting gender equality within a particular policy, programme or procedure. The gender dimension is sometimes referred to as the 'gender perspective'. [2]

Gender perspective

In healthcare research, understanding the **gender dimension** of diseases can help develop more effective prevention and treatment strategies that account for biological and social differences between men and women.

Гендерний ефект

Gender Effect

Розуміння того, що інвестиції в дівчаток мають глибокий вплив на них самих, численні позитивні наслідки для суспільства та сприяють сталому розвитку. За словами президента Фонду Nike в есеї, опублікованому в «Становище дітей у світі» ЮНІСЕФ 2011 року, «коли дівчинка в країні, що розвивається, отримує сім і більше років освіти, вона одружується на чотири роки пізніше. Додатковий рік початкової школи підвищує заробітну плату дівчаток на 10-20 %. Дослідження 2003 року засвідчили, що коли жінки й дівчатка мають дохід, вони реінвестують 90 % у свої родини, порівняно з 30-40 %, які вносять чоловіки і хлопчики. Дослідження також засвідчили, що вищий рівень освіти серед матерів корелює з кращим здоров'ям немовлят і дітей.

Ініціатива уряду щодо надання стипендій для дівчат мала значний **гендерний ефект**, що привело до збільшення кількості дівчат у закладах вищої освіти та до розширення можливостей для жінок у різних галузях.

A term referring to the understanding that when a society invests in girls, the effects are deep for the girls, multiple for society and a driver of sustainable development. According to an essay by the president of the Nike Foundation in UNICEF's State of the World's Children 2011, "When a girl in the developing world receives seven or more years of education, she marries four years later. An extra year of primary school boosts girls' eventual wages by 10 to 20 per cent. Studies in 2003 showed that when women and girls earn income, they reinvest 90 per cent of it into their families, as compared to the 30 to 40 per cent that men and boys contribute. Research has also shown that higher levels of schooling among mothers correlate with better infant and child health." [9]

Women's economic empowerment

The government's initiative to provide scholarships for girls has had a remarkable **gender effect**, resulting in increased female enrollment rates and enhanced opportunities for women in various sectors.

Гендерний контракт

Gender contract

Сукупність неявних та явних (прямо сформульованих) правил, що регулюють гендерні відносини, розподіляють для жінок і чоловіків різну роботу, цінність, відповідальність та обов'язки, і котрі підтримуються на трьох рівнях: культурна надбудова (норми та цінності суспільства), установи (системи соціального забезпечення сімей, освіти, зайнятості тощо), і процеси соціалізації, особливо у сім'ях. [Джерело перекладу 3]

У багатьох традиційних суспільствах **гендерний контракт** диктує, що жінки несуть основну відповідальність за домашні справи та догляд за дітьми, тоді як чоловіки повинні бути годувальниками, що відображає глибоко вкорінені культурні норми та підкріплюється інституційними практиками.

Set of implicit and explicit rules governing gender relations, and which allocate different work, value, responsibilities and obligations to women and men, and are maintained on three levels: cultural superstructure (the norms and values of society); institutions (family welfare, education and employment systems, etc.); and socialisation processes, notably in the family. [2]

Gender roles, Gender stereotypes

In many traditional societies, the **gender contract** dictates that women are primarily responsible for household chores and childcare, while men are expected to be the breadwinners, reflecting deeply ingrained cultural norms and reinforced by institutional practices.

Гендерний мейнстрімінг (упровадження гендерного підходу)

Gender mainstreaming

Процес оцінки наслідків для жінок і чоловіків будь-якої запланованої дії, включаючи законодавство, політику чи програми, у всіх сферах та на всіх рівнях. Інтеграція гендерних аспектів – обрана стратегія Системи Організацій Об'єднаних Націй та міжнародної спільноти у здійсненні прогресу в галузі прав жінок і дівчат, як підкатегорії прав людини, які є критично важливими для Організації Об'єднаних Націй. Упровадження гендерного підходу не є самостійною метою, це стратегія для досягнення більшої рівності для жінок і дівчат у порівнянні з чоловіками та хлопцями. Це спосіб робити проблеми та досвід жінок і чоловіків невід'ємною складовою створення, впровадження, моніторингу та оцінки політик та програм у всіх політичних, економічних та суспільних сферах, для того щоб жінки і чоловіки отримували від них однакову користь і щоб вони не закріплювали наявну гендерну нерівність. Кінцева мета – досягнення гендерної рівності.

Гендерний мейнстрімінг в державній політиці гарантує, що гендерні перспективи та питання будуть інтегровані на всіх етапах процесу вироблення політики, від планування до реалізації.

Gender mainstreaming: the process of assessing the implications for women and men of any planned action, including legislation, policies or programmes, in all areas and at all levels.

Gender mainstreaming is the chosen approach of the United Nations system and international community toward realizing progress on women's and girl's rights, as a sub-set of human rights to which the United Nations dedicates itself. It is not a goal or objective on its own. It is a strategy for implementing greater equality for women and girls in relation to men and boys. It is a way to make women's as well as men's concerns and experiences an integral dimension of the design, implementation, monitoring and evaluation of policies and programs in all political, economic and societal spheres so that women and men benefit equally and inequality is not perpetuated. The ultimate goal is to achieve gender equality. [1, 4]

Dual approach to gender equality, Gender budgeting, Gender evaluation, Gender sensitive accountability, Institutional mechanisms for gender equality

Gender mainstreaming in public policy ensures that gender perspectives and considerations are integrated into all stages of the policymaking process, from planning to implementation.

Гендерний паритет

Gender parity

Гендерний паритет – це інший термін для рівної представленості жінок та чоловіків у певній області, наприклад, гендерний паритет у керівництві організації чи вищій освіті. Робота над гендерною паритетністю (рівною представленістю) є важливою частиною досягнення гендерної рівності і однією з ключових стратегій поряд із гендерним мейнстрімінгом (упровадженням гендерного підходу).

Досягнення **гендерного паритету** в корпоративному управлінні вимагає цілеспрямованих зусиль з рекрутингу, менторства та просування жінок на керівні посади.

Gender parity is another term for equal representation of women and men in a given area, for example, gender parity in organizational leadership or higher education. Working toward gender parity (equal representation) is a key part of achieving gender equality, and one of the twin strategies, alongside gender mainstreaming. [4]

Equal representation of women and men

Achieving **gender parity** in corporate leadership requires intentional efforts to recruit, mentor, and promote women to executive positions.

Гендерний паритет в освіті

Gender parity in education

Показник співвідношення дівчаток до хлопчиків, жінок до чоловіків. Гендерна паритетність досягається, коли у навчанні рівно представлені та беруть участь особи як чоловічої, так і жіночої статі. Це корисний показник, але сам по собі не вимірює гендерну рівність. Значення між 0,97 та 1,03 свідчить про досягнення гендерної паритетності.

Політики, що сприяють **гендерному паритету в освіті**, зосереджені на усуненні бар'єрів, які заважають дівчаткам відвідувати школу, таких як дитячі шлюби та відсутність санітарних умов

Is an indicator of the ratio of girls to boys, women to men. Gender parity is reached when there is equal representation and participation of male and female learners in education. It is a useful indicator, but by itself does not measure gender equality. A value between 0.97 and 1.03 indicates that gender parity was reached. [8]

Gender parity, Inclusive education

Policies promoting **gender parity in education** focus on eliminating barriers that prevent girls from attending school, such as child marriage and lack of sanitary facilities.

Гендерний розрив

Gender gap

Термін «гендерний розрив» стосується будь-якої нерівності між становищем або статусом жінок і чоловіків у суспільстві. Його часто використовують для позначення різниці в середніх заробітках між жінками і чоловіками, наприклад, «гендерний розрив у заробітній платі». Однак гендерні розриви можна знайти у багатьох сферах, таких як чотири стовпи, які Світовий економічний форум використовує для розрахунку свого Індексу гендерного розриву, а саме: економічна участь і можливості, освітні досягнення, здоров'я і виживання та політичне розширення прав і можливостей.

У звіті йдеться про те, що в Європі Великобританія має найбільший **гендерний розрив** між заробітками жінок і чоловіків.

The term gender gap refers to any disparity between women and men's condition or position in society. It is often used to refer to a difference in average earnings between women and men, e.g. "gender pay gap." However, gender gaps can be found in many

areas, such as the four pillars that the World Economic Forum uses to calculate its Gender Gap Index, namely: economic participation and opportunity, educational attainment, health and survival and political empowerment. [4]

Segregation, Gender inequality, Gender pay gap / Gender wage gap

The report said that in Europe the UK has the largest **gender gap** between women's and men's earnings. [23]

Гендерний розрив в оплаті праці

Gender pay gap / Gender wage gap

Гендерний розрив в оплаті праці – це різниця в середній валовій погодинній заробітній платі жінок і чоловіків. Він базується на заробітній платі, виплаченій безпосередньо працівницям і працівникам до вирахування податку на прибуток та внесків на соціальне страхування. У розрахунках беруть участь лише компанії з 10 і більше працівницями/-ками. У 2021 році середній розрив в оплаті праці в ЄС становив 12,7 %.

Деякі з причин гендерного розриву в оплаті праці є структурними і пов'язані з відмінностями в зайнятості, рівні освіти та досвіді роботи. Якщо прибрати цю частину, то те, що залишиться, називається скоригованим гендерним розривом в оплаті праці.

Гендерний розрив в оплаті праці залишається критичною проблемою, оскільки дослідження показують, що жінки часто отримують нижчу заробітну плату, ніж чоловіки, навіть якщо вони мають схожу кваліфікацію та досвід.

The gender pay gap is the difference in average gross hourly earnings between women and men. It is based on salaries paid directly to employees before income tax and social security contributions are deducted. Only companies of 10 or more employees are taken into account in the calculations. The EU average gender pay gap was 12.7% in 2021.

Some of the reasons for the gender pay gap are structural and are related to differences in employment, level of education and work experience. If we remove this part, what remains is known as the adjusted gender pay gap. [36]

Gender gap, Gender discrimination

The **gender pay gap** remains a critical issue, as studies show that women often receive lower wages than men, even when they have similar qualifications and experience.

Гендерний цифровий розрив

Gender digital divide

Цей термін стосується розриву та відмінностей у доступі до цифрових технологій та їх використанні залежно від гендеру людей, а також їх нерівної здатності повноцінно брати участь в онлайн-світі.

Зусилля з подолання **гендерного цифрового розриву** часто включають ініціативи, спрямовані на розширення доступу жінок до технологій, навчання цифровій грамотності та сприяння участі жінок у науково-технічних галузях.

Refers to the gap and differences in access to and use of digital technologies based on one's gender, and their unequal ability to fully participate in the online world. [8]
Access and control over resources

Efforts to bridge the **gender digital divide** often involve initiatives aimed at increasing women's access to technology, providing digital literacy training, and promoting women's participation in STEM fields.

Гендерні відносини

Gender relations

Гендерні відносини – це конкретний підвид соціальних взаємин, які об'єднують чоловіків і жінок як соціальні групи в певній спільноті, включаючи те, як влада та доступ до ресурсів розподіляються між статями. Гендерні відносини перетинаються з усіма іншими впливами на соціальні відносини – віком, етнічною приналежністю, расою, релігією – для визначення положення та ідентичності людей у соціальній групі. Оскільки гендерні відносини є соціальним конструктом, їх можна трансформувати з часом, щоб вони стали більш справедливими.

Дослідження **гендерних відносин** у різних культурах допомагає нам зрозуміти, як суспільні норми та очікування формують взаємодію між чоловіками й жінками.

Gender relations are the specific sub-set of social relations uniting men and women as social groups in a particular community, including how power and access to and control over resources are distributed between the sexes. Gender relations intersect with all other influences on social relations – age, ethnicity, race, religion – to determine the position and identity of people in a social group. Since gender relations are a social construct, they can be transformed over time to become more equitable. [4]

Gender power relations

Research on **gender relations** in different cultures helps us understand how societal norms and expectations shape interactions between men and women.

Гендерні владні відносини

Gender power relations

Те, як гендер визначає розподіл влади на всіх рівнях життєдіяльності суспільства.

Однією з найстійкіших характеристик розподілу влади є нерівність між жінками й чоловіками. Сукупність ролей, поведінки та поглядів, що суспільство визнає як притаманні суто жінкам або чоловікам («гендер»), може бути причиною, наслідком і механізмом владних стосунків, від інтимної сфери в рамках домогосподарства до найвищих рівнів прийняття політичних рішень. Структури та інституції ширшого характеру також можуть формувати розподіл влади шляхом підсилення гендерних ролей та керуючись ними. [Переклад базується на 3]

Розуміння **гендерних владних відносин** є важливим для усунення основних причин гендерно зумовленого насильства та створення більш справедливих соціальних структур для жінок і чоловіків.

Ways in which gender shapes the distributions of power at all levels of society.

One of the most persistent patterns in the distribution of power is that of inequalities between women and men. The set of roles, behaviours and attitudes that societies define as appropriate for women and men ('gender') can be the cause, consequence and mechanism of power relations, from the intimate sphere of the household to the highest levels of political decision-making. Wider structures and institutions can also shape the distribution of power by reinforcing and relying on gender roles. [2]

Access and control over resources, Gender discrimination

Understanding **gender power relations** is essential for addressing the underlying causes of gender-based violence and creating more equitable social structures for both women and men.

Гендерні дослідження (студії)

Gender studies

Академічний, як правило, міждисциплінарний підхід до аналізу становища жінок і чоловіків та гендерних відносин, а також гендерночутливий вимір усіх інших дисциплін. [Джерело перекладу 3]

Дослідження в галузі **гендерних студій** зробили значний внесок у наші знання про те, як гендер впливає на різні аспекти життя.

Academic, usually interdisciplinary, approach to the analysis of the situations of women and men and gender relations, as well as the gender dimension of all other disciplines. [2]

Gender dimension, Feminist studies

Research in **gender studies** has contributed significantly to our knowledge of how gender impacts various aspects of life.

Гендерні індикатори

Gender indicators

Критерії, що використовуються для оцінки гендерних змін у певній ситуації та для вимірювання прогресу у напрямку гендерної рівності з часом. Показники можуть бути кількісними (дані, факти, числа) та якісними (думки, відчуття, сприйняття, досвід).

Гендерні індикатори необхідні для вимірювання прогресу в досягненні гендерної рівності, наприклад, для відстеження представництва жінок на керівних посадах та гендерного розриву в оплаті праці.

Criteria used to assess gender-related change in a condition and to measure progress over time toward gender equality. Indicators used can be quantitative (data, facts, numbers) and qualitative (opinions, feelings, perceptions, experiences). [9]

Gender indicators are essential for measuring progress towards gender equality, such as tracking the representation of women in leadership roles and the gender pay gap.

Гендерні квоти

Gender quotas

Інструмент, що використовується задля прискорення досягнення гендерно збалансованої участі та представництва жінок шляхом встановлення мінімального відсотка (співвідношення) або кількості місць чи посад, передбачених для жінок і/або чоловіків, що заповнюються, як правило, за визначеними правилами або критеріями.

Квоти можуть застосовуватися для виправлення вже наявного гендерного дисбалансу в різних сферах та на різних рівнях, включаючи політичні об'єднання, посади на рівні прийняття рішень щодо громадського, політичного та економічного життя (корпоративних радах), а також для забезпечення включення жінок та їх участі в організаціях міжнародного рівня або як інструменту сприяння рівному доступу до можливостей навчання чи робочих місць.

Квоти, спрямовані на збільшення представницького балансу за гендерною ознакою, можуть бути передбачені конституцією, законодавством про вибори, працю чи гендерну рівність (законодавчо закріплені гендерні квоти, що можуть передбачати санкції за недотримання), або застосовуватися на добровільній основі (добровільні квоти для політичних партій). Види квот також різняться залежно від особливостей процесу відбору чи призначення. [Переклад базується на 3]

Політичні партії запровадили **гендерні квоти** для збільшення представництва жінок у парламенті.

Instrument aimed at accelerating the achievement of gender-balanced participation and representation by establishing a defined proportion (percentage) or number of places or seats to be filled by, or allocated to, women and/or men, generally under certain rules or criteria.

Quotas can be applied in order to correct a previous gender imbalance in different areas and at different levels, including in political assemblies, decision-making positions in public, political life and economic life (corporate boards), as well as to ensure the inclusion of women and their participation in international bodies, or as a tool to promote equal access to training opportunities or jobs.

Quotas aimed at increasing gender-balanced representation may be mandated by the constitution or by electoral, labour or gender equality law (legal gender quotas, which may entail sanctions for non-compliance), or applied on a voluntary basis (voluntary political party quotas). Types of quotas also differ depending on the aspect of the selection and nomination process that the quota targets. [2]

Quotas, Temporary special measures

Political parties have introduced **gender quotas** to increase the representation of women in parliament.

Гендерні лінзи

Gender Lens

Підхід, який звертає особливу увагу на те, наскільки гендерні відмінності та взаємовідносини є важливими для інвестицій та проєктів. Погляд на інвестиції через призму гендерної проблематики – один із способів застосувань гендерного аналізу. Використання гендерних лінз для аналізу структур влади та ролей в конкретному контексті може надати важливі уявлення про те, чи інвестиція підтримує або загострює дисбаланси у гендерних відносинах. Розуміння контексту через гендерну призму може призвести до кращих розвиткових втручань, розкриваючи можливості та допомагаючи зменшувати ризики.

НУО виступає за погляд через **гендерні лінзи** на допомогу у сфері розвитку, забезпечуючи доступність ресурсів для жінок і дівчат, які часто непропорційно страждають від бідності та відсутності доступу до освіти та охорони здоров'я.

A perspective that pays particular attention to how gender differences and relations are relevant for investments and projects. Applying a gender lens to investments is one application of gender analysis. Using a gender lens to analyze power structures and roles within a specific context can provide important insights into whether an investment supports or exacerbates imbalances in gender-related power. Understanding a context through a gender lens can lead to better development interventions by revealing opportunities and helping to mitigate risks. [11]

Gender perspective

The NGO advocated for a **gender lens** approach to development aid, ensuring resources reached women and girls who are often disproportionately impacted by poverty and lack of access to education and healthcare.

Гендерні нерівності

Gender disparities

Відмінності, диспропорції у доступі жінок і чоловіків до ресурсів, статусу та добробуту, що, як правило, надають переваги чоловікам і часто інституалізуються через закони, правосуддя та соціальні норми. [Переклад базується на 3]

Освітня політика має бути спрямована на подолання **гендерної нерівності** у доступі до шкільної освіти та академічної підготовки, щоб забезпечити всім ученицям і учням, незалежно від статі, рівні можливості для навчання та досягнення успіху.

Differences in women's and men's access to resources, status and well-being, which usually favour men and are often institutionalised through law, justice and social norms. [2]

Access and control over resources, Gender segregation

Education policies must address **gender disparities** in access to schooling and academic achievement to ensure that all students, regardless of gender, have equal opportunities for learning and success.

Гендерні норми

Gender norms

Гендерні норми – це уявлення про те, якими повинні бути чоловіки і жінки, і як вони повинні діяти. Ми унутрішнюємо і вивчаємо ці «правила» ще на ранніх етапах життя. Це встановлює життєвий цикл гендерної соціалізації та уявлення про стереотипи. Іншими словами, гендерні норми – це стандарти та очікування, якими в цілому відповідає гендерна ідентичність, в межах певного діапазону, який визначає конкретне суспільство, культура та спільнота у певний момент часу.

Освітні програми, спрямовані на молодь, часто намагаються подолати шкідливі **гендерні норми**, заохочуючи дівчат і хлопців вільно розвивати свої інтереси й таланти.

Gender norms are ideas about how men and women should be and act. We internalize and learn these “rules” early in life. This sets-up a life-cycle of gender socialization and stereotyping. Put another way, gender norms are the standards and expectations to which gender identity generally conforms, within a range that defines a particular society, culture and community at that point in time. [4]

Gender roles

Educational programs aimed at young people often seek to dismantle harmful **gender norms**, encouraging boys and girls to pursue their interests and talents freely.

Гендерні питання

Gender issue(s)

Будь-яке питання або проблема, спричинені гендерно та/або статеву зумовленими відмінностями між жінками та чоловіками.

Гендерні питання включають усі аспекти та проблеми, пов'язані з життям та становищем у суспільстві жінок і чоловіків, способом їхніх взаємин, відмінностями у доступі до ресурсів та користування ними, їхньою діяльністю та способом реагування на зміни, втручання та політику. [Джерело перекладу 3]

Конференція була присвячена обговоренню **гендерних питань**, зокрема впливу гендерно зумовленого насильства та важливості репродуктивних прав для жінок.

Any issue or concern determined by gender-based and/or sex-based differences between women and men.

Gender issues include all aspects and concerns related to women's and men's lives and situation in society, to the way they interrelate, their differences in access to and use of resources, their activities, and how they react to changes, interventions and policies. [2]

Gender equality, Gender inequality

The conference focused on discussing **gender issues**, including the impact of gender-based violence and the importance of reproductive rights for women.

Гендерні потреби жінок

Gender needs of women

Типи потреб, зазвичай визначених у певному суспільстві, а саме практичні гендерні потреби та стратегічні гендерні потреби.

Фокус на вирішенні лише практичних гендерних потреб жінок, які часто пов'язані з домашніми обов'язками жінок і стосуються незадовільних умов проживання, примножує чинники, які утримують жінок у невідгданому положенні порівняно з чоловіками. Потреби, пов'язані з розширенням прав і можливостей жінок, є стратегічними потребами, необхідними для подолання підпорядкованого становища жінок.

Задоволення **гендерних потреб жінок** у сфері охорони здоров'я вимагає забезпечення доступу до послуг з репродуктивного здоров'я, охорони материнства та підтримки постраждалих від гендерно зумовленого насильства.

Types of needs usually identified in a given society, namely practical gender needs and strategic gender needs.

Addressing the practical gender needs of women alone – often related to women's domestic tasks and concerned with inadequate living conditions – perpetuates the factors which keep women in a disadvantaged position compared to men. Needs related to women's empowerment are strategic needs that are required to overcome the subordinate position of women. [2]

Practical gender needs of women (PGNs), Strategic gender needs of women

Addressing the **gender needs of women** in healthcare requires providing access to reproductive health services, maternal care, and support for gender-based violence survivors.

Гендерні ролі

Gender roles

Гендерні ролі визначають соціальні та поведінкові норми, які в конкретній культурі вважаються соціально відповідними для осіб певної статі. Ці норми часто визначають традиційні обов'язки та завдання, що призначені для чоловіків, жінок, хлопців та дівчат. Гендерноспецифічні ролі часто зумовлені структурою сім'ї, доступом до ресурсів, конкретними впливами глобальної економіки, виникненням конфліктів або катастроф, а також іншими локально важливими чинниками, такими як екологічні умови. Подібно до самого гендеру, гендерні ролі можуть змінюватися з часом, зокрема завдяки розширенню прав і можливостей жінок та трансформації маскулінності.

Переоцінка традиційних **гендерних ролей** в організаціях часто призводить до збільшення кількості жінок на керівних посадах, а чоловіків – на посадах, пов'язаних із доглядом за дітьми.

Gender roles refer to social and behavioral norms that, within a specific culture, are widely considered to be socially appropriate for individuals of a specific sex. These often determine the traditional responsibilities and tasks assigned to men, women, boys and girls (see gender division of labor). Gender-specific roles are often conditioned by household structure, access to resources, specific impacts of the global economy, occurrence of conflict or disaster, and other locally relevant factors such as ecological

conditions. Like gender itself, gender roles can evolve over time, in particular through the empowerment of women and transformation of masculinities. [4, 12]

Women's triple role, Gender division of labor / Sexual division of labor

Reevaluating traditional **gender roles** within organizations often leads to increased participation of women in leadership positions and men in caregiving roles.

Гендерні стереотипи

Gender stereotypes

Спрощені узагальнення щодо гендерних характеристик, відмінностей і ролей жінок і чоловіків. Стереотипні характеристики чоловіків полягають у тому, що вони конкурентні, «здобувають» матеріальні блага, автономні, незалежні, готові до конфронтації. Паралельні стереотипи про жінок стверджують, що вони кооперативні, схильні до виховної діяльності, турботливі, орієнтовані на групу, їх цікавлять суспільні блага. Стереотипи часто використовуються для обґрунтування гендерної дискримінації в ширшому сенсі і можуть відображатися та посилюватися традиційними та сучасними теоріями, законами та інституційними практиками. Суспільні наративи, що підкріплюють гендерні стереотипи та ідею про те, що жінки є меншовартісними, надходять у різноманітних «пакетах» – від пісень і реклами до традиційних прислів'їв.

Гендерні стереотипи можуть обмежувати розвиток природних талантів і здібностей дівчат і хлопців, жінок і чоловіків, а також їхній освітній і професійний досвід та життєві можливості загалом. Стереотипи щодо жінок одночасно є наслідком і причиною глибоко вкорінених установок, цінностей, норм і упереджень проти жінок. Вони використовуються для обґрунтування та підтримання історичних відносин влади чоловіків над жінками, а також сексистських установок, що стримують просування жінок.

Підкорення жорстким гендерним стереотипам, які приписують чоловікам стійкість і беземоційність, може заважати їм звертатися за допомогою у вирішенні проблем з психічним здоров'ям.

Gender stereotypes are simplistic generalizations about the gender attributes, differences and roles of women and men. Stereotypical characteristics about men are that they are competitive, acquisitive, autonomous, independent, confrontational, concerned about private goods. Parallel stereotypes of women hold that they are cooperative, nurturing, caring, connecting, group-oriented, concerned about public goods. Stereotypes are often used to justify gender discrimination more broadly and can be reflected and reinforced by traditional and modern theories, laws and institutional practices. Messages reinforcing gender stereotypes and the idea that women are inferior come in a variety of "packages" – from songs and advertising to traditional proverbs.

Gender stereotyping can limit the development of the natural talents and abilities of girls and boys, women and men, as well as their educational and professional experiences and life opportunities in general. Stereotypes about women both result from, and are the cause of, deeply engrained attitudes, values, norms and prejudices against women. They are used to justify and maintain the historical relations of power of men over women as well as sexist attitudes that hold back the advancement of women. [4, 2]

Gender bias, Gender discrimination

Conforming to rigid gender stereotypes that expect men to be stoic and unemotional can hinder them from seeking help for mental health issues.

Гендерні упередження

Gender bias

Упереджені дії чи думки, що ґрунтуються на гендерно зумовленому уявленні про те, що жінки не є рівними чоловікам у правах та гідності.

Дослідження засвідчили, що **гендерні упередження** в класі, наприклад, коли до хлопчиків звертаються частіше, ніж до дівчаток, можуть впливати на впевненість учениць і учнів у собі та їхню успішність.

Prejudiced actions or thoughts based on the gender-based perception that women are not equal to men in rights and dignity. [2]

Gender stereotypes, Gender awareness

Research has shown that **gender bias** in the classroom, such as calling on boys more frequently than girls, can affect students' confidence and academic performance.

Гендерні упередження в медицині

Gender bias in medicine

Історично вважалося, що між чоловічим і жіночим тілом немає нічого принципово відмінного, окрім розміру та репродуктивної функції, і тому роками медична освіта була зосереджена на чоловічій «нормі», а все, що виходило за її межі, визначалося як «нетипове» або навіть «ненормальне».

Коли згадують про жінок, їх представляють так, ніби вони є варіацією стандартного людства. У медичних вишах вивчають фізіологію і жіночу фізіологію. Анатомію – і жіночу анатомію. «Чоловіче тіло, – підсумовує соціальна психологиня Керол Тавріс у своїй книжці 1992 року «Помилка жінки», – це власне і є анатомія».

Але статеві відмінності можуть бути суттєвими. Дослідження виявили статеві відмінності в кожній тканині та системі органів людського тіла, а також у «поширеності, перебігу та тяжкості» більшості поширених людських хвороб. Існують статеві відмінності у фундаментальній механічній роботі серця. Існують статеві відмінності в об'ємі легень, навіть якщо ці показники нормалізовані до зросту (можливо, з цим пов'язаний той факт, що серед чоловіків і жінок, які викурюють однакову кількість сигарет, жінки на 20-70 % частіше хворіють на рак легенів). На аутоімунні захворювання страждає близько 8 % населення, але жінки втричі частіше хворіють на них, складаючи близько 80 % від загальної кількості хворих. Ми до кінця не знаємо, чому, але дослідження припускають, що це може бути пов'язано з тим, що жінки є дітородною статтю: теорія полягає в тому, що жінки «розвинули особливо швидку і сильну імунну відповідь для захисту плоду, що розвивається, і новонароджених дітей», а це означає, що іноді імунна система надмірно реагує і атакує організм. Вважається, що імунна система також є причиною статевоспецифічних реакцій на вакцини: у жінок виробляється більша кількість антитіл, і вони мають частіші і важчі побічні реакції на вакцини, а в статті 2014 року пропонується розробити чоловічу і жіночу версії вакцин проти грипу.

Жінки з симптомами серцевого нападу можуть зіткнутися із затримкою в діагностиці через **гендерні упередження в медицині**, оскільки ці симптоми можуть проявлятися у жінок інакше, ніж у чоловіків.

Historically it's been assumed that there wasn't anything fundamentally different between male and female bodies other than size and reproductive function, and so for years medical education has been focused on a male 'norm', with everything that falls outside that designated 'atypical' or even 'abnormal'.

When women are mentioned, they are presented as if they are a variation on standard humanity. Students learn about physiology, and female physiology. Anatomy, and female anatomy. 'The male body', concluded social psychologist Carol Tavris in her 1992 book *The Mismeasure of Woman*, 'is anatomy itself.'

But sex differences can be substantial. Researchers have found sex differences in every tissue and organ system in the human body, as well as in the 'prevalence, course and severity' of the majority of common human diseases. There are sex differences in the fundamental mechanical workings of the heart. There are sex differences in lung capacity, even when these values are normalised to height (perhaps related is the fact that among men and women who smoke the same number of cigarettes, women are 20-70% more likely to develop lung cancer). Autoimmune diseases affect about 8% of the population, but women are three times more likely to develop one, making up about 80% of those affected. We don't fully know why, but researchers think it might be down to women being the child-bearing sex: the theory is that females 'evolved a particularly fast and strong immune response to protect developing fetuses and newborn babies', meaning that sometimes it overreacts and attacks the body. The immune system is also thought to be behind sex-specific responses to vaccines: women develop higher antibody responses and have more frequent and severe adverse reactions to vaccines, and a 2014 paper proposed developing male and female versions of influenza vaccines. [27]

Gender bias, Gender stereotypes

Women with heart attack symptoms may experience a delay in diagnosis due to **gender bias** in medicine, as these symptoms can present differently in women than in men. [Based on 27]

Гендерно варіативна особа

Gender diverse person

Особа, чия гендерна ідентичність, включно з гендерним самовираженням, суперечить тому, що вважається гендерною нормою в певному контексті в певний момент часу, в тому числі ті, хто не вписують себе в бінарну систему «жінка / чоловік».

Компанія розробляє інклюзивні політики, метою яких є розширення прав і можливостей жінок та **гендерно варіативних осіб** на робочому місці.

Persons whose gender identity, including their gender expression, is at odds with what is perceived as being the gender norm in a particular context at a particular point in time, including those who do not place themselves in the male/female binary. [37]

Gender identity

The company develops inclusive policies aimed at empowering women and **gender diverse persons** in the workplace.

Гендерно збалансована участь

Gender-balanced participation

Представництво жінок або чоловіків у будь-якому органі прийняття рішень у громадському та політичному житті не нижче 40 % паритетного порогу.

[Джерело перекладу 3]

Досягнення **гендерно збалансованої участі** у процесах прийняття рішень у громаді допомагає забезпечити справедливе представлення потреб і пріоритетів як жінок, так і чоловіків.

Representation of either women or men in any decision-making body in public and political life not falling below 40 % as a parity threshold.

In a strict sense, gender-balanced participation implies equal representation, which is often referred to as the parity of participation of women and men, as recommended by the European Parliament. [2]

Gender parity

Achieving **gender-balanced participation** in community decision-making processes helps to ensure that the needs and priorities of both women and men are fairly represented.

Гендерно зумовлене насильство (ГЗН)

Gender-based Violence (GBV)

Загальний термін для будь-якої шкідливої дії, що здійснюється проти волі особи і базується на соціально приписаних (гендерних) відмінностях між жінками і чоловіками. Природа і масштаби конкретних видів ГЗН варіюються між культурами, країнами та регіонами. Приклади включають сексуальне насильство, включаючи сексуальну експлуатацію / зловживання і примусову проституцію, домашнє насильство, торгівлю людьми, примусові/ранні шлюби, шкідливі традиційні практики, такі як каліцтво жіночих геніталій, убивства так званої «честі» та успадкування вдів.

Існують різні види насильства, включаючи фізичне, вербальне, сексуальне, психологічне та соціально-економічне насильство.

1. Фізичне насильство: дія, що призводить до болю та/або фізичних ушкоджень. Воно включає побиття, опіки, удари, укуси, каліцтва, використання предметів або зброї, або вибивання волосся. У найекстремальніших випадках фізичне насильство може призвести до феміциду, або гендерно зумовленого вбивства жінки. Деякі класифікації також включають торгівлю людьми та рабство в категорію фізичного насильства, оскільки початкова примусова дія часто призводить до подальшого насильства над молодими жінками та чоловіками в результаті їхнього поневолення.

2. Вербальне насильство: може включати образи в приватних або публічних ситуаціях, приниження, використання лайливих слів, що особливо неприємні для іншої особи, погрози іншими формами насильства проти постраждалої особи, або проти когось чи чогось, що їй дороге. Іноді вербальне насильство пов'язане з походженням постраждалої особи, її релігією, культурою, мовою, сексуальною орієнтацією чи традиціями.

3. Сексуальне насильство: включає багато дій, які є однаково болісними для кожної постраждалої особи та використовуються як у публічній, так і в приватній сфері. Приклади включають зґвалтування (сексуальне насильство з будь-якою формою проникнення в тіло постраждалої особи), подружнє зґвалтування та спроби зґвалтування. Інші види примусових сексуальних дій включають примус до спостереження за кимось оголеним, примус до оголення перед іншими, примус до небезпечного сексу, сексуальні домагання та, у випадку з жінками, насильство, пов'язане з репродукцією (примусова вагітність, примусовий аборт, примусова стерилізація).

4. Психологічне насильство: може включати, наприклад, загрози дії, що не обов'язково пов'язані з фізичним насильством або навіть вербальним насильством. Це можуть бути дії, які нагадують про попередні акти насильства, або навмисне ігнорування іншої людини та нехтування нею. Психологічне насильство також може здійснюватися через ізоляцію або обмеження свободи, приховування інформації, дезінформацію тощо.

5. Соціально-економічне насильство: є як причиною, так і наслідком домінуючих гендерних владних відносин у суспільстві. Деякі з найбільш типових форм соціально-економічного насильства включають позбавлення постраждалої особи заробітку, заборону мати окремий дохід (примусова роль «домогосподарки», робота у сімейному бізнесі без зарплати) або призначення постраждалій особі робіт, що знижують її працездатність через цілеспрямоване фізичне насильство. У публічній сфері це може включати відмову в доступі до освіти або рівнооплачуваної роботи (переважно для жінок), відмову в доступі до послуг, виключення з певних робочих місць, відмову в реалізації громадянських, культурних, соціальних або політичних прав.

«Гендерно зумовлене насильство» та «насильство проти жінок» – терміни, які часто використовуються взаємозамінно, оскільки широко визнається, що більшість гендерно зумовленого насильства спрямоване на жінок і дівчат з боку чоловіків. Однак використання терміна «гендерно зумовлене» важливо, оскільки воно підкреслює, що багато форм насильства проти жінок кореняться у владних нерівностях між жінками та чоловіками.

Неурядові організації працюють над підвищенням обізнаності про **гендерно зумовлене насильство (ГЗН)** та пропонують послуги підтримки, такі як притулки, консультування та юридична допомога постраждалим від нього.

GBV is an umbrella term for any harmful act that is perpetrated against a person's will and that is based on socially ascribed (gender) differences between females and males. The nature and extent of specific types of GBV vary across cultures, countries and regions. Examples include sexual violence, including sexual exploitation/abuse and forced prostitution; domestic violence; trafficking; forced/early marriage; harmful traditional practices such as female genital mutilation; honour killings; and widow inheritance. There are different kinds of violence, including (but not limited to) physical, verbal, sexual, psychological, and socioeconomic violence.

1. Physical violence: Physical violence is an act attempting to or resulting in pain and/or physical injury. It includes beating, burning, kicking, punching, biting, maiming, the use of objects or weapons, or tearing out hair. At its most extreme,

physical violence may lead to femicide, or the gender-based killing of a woman. Some classifications also include trafficking and slavery in the category of physical violence because initial coercion is often experienced, and the young women and men involved end up becoming victims of further violence as a result of their enslavement.

2. Verbal violence: Verbal abuse can include put-downs in private or in front of others, ridiculing, the use of swear-words that are especially uncomfortable for the other, threatening with other forms of violence against the victim or against somebody or something dear to them. Other times the verbal abuse is related to the background of the victim, insulting or threatening her on the basis of religion, culture, language, (perceived) sexual orientation or traditions.

3. Sexual violence: Sexual violence includes many actions that are equally hurtful to every victim and are used similarly in the public and private sphere. Examples include rape (sexual violence including some form of penetration of the victim's body), marital rape and attempted rape. Other types of forced sexual activities include being forced to watch somebody naked, forcing somebody to get naked in front of others, forced unsafe sex, sexual harassment, and, in the case of women, abuse related to reproduction (forced pregnancy, forced abortion, forced sterilization).

4. Psychological violence: Psychological violence can include, for example, threatening behaviors that do not necessarily involve physical violence or even verbal abuse. It can include actions that refer to former acts of violence, or purposeful ignorance and neglect of the other. Psychological violence may also be perpetrated through isolation or confinement, withholding information, disinformation, etc.

5. Socio-economic violence: Socio-economic violence is both a cause and an effect of dominant gender power relations in societies. Some of the most typical forms of socio-economic violence include taking away the victim's earnings, not allowing her to have a separate income (forced 'housewife' status, working in the family business without a salary), or making her unfit for work through targeted physical abuse. In the public sphere this can include denial of access to education or (equally) paid work (mainly to women), denial of access to services, exclusion from certain jobs, denial of the enjoyment and exercise of civil, cultural, social, or political rights.

Gender-based violence and violence against women are terms that are often used interchangeably as it has been widely acknowledged that most gender-based violence is inflicted on women and girls, by men. However, using the 'gender-based' aspect is important as it highlights the fact that many forms of violence against women are rooted in power inequalities between women and men. [4, 2]

Domestic violence, Violence against women and girls

NGOs are working to raise awareness about **Gender-based Violence (GBV)** and offer support services such as shelters, counseling, and legal assistance to survivors.

Гендерно зумовлене насильство в школі (ГЗНШ)

School-related gender-based violence (SRGBV)

Акти або погрози сексуального, фізичного чи психологічного насильства, що відбуваються в школах та навколо них, які є наслідком гендерних норм і стереотипів та зумовлені нерівноправним розподілом повноважень. Це може сто-

суватися різного досвіду насильства та вразливості всіх учениць / учнів і може включати фізичне насильство або цькування (булінг), сексуальні або словесні домагання, дотики без згоди, сексуальний примус і насильство, а також зґвалтування.

Навчання вчителів та персоналу методам розпізнавання та реагування на випадки **гендерно зумовленого насильства в школі (ГЗНШ)** має вирішальне значення для захисту учнівства та забезпечення постраждалих необхідною підтримкою.

Acts or threats of sexual, physical or psychological violence occurring in and around schools, perpetrated as a result of gender norms and stereotypes and enforced by unequal power dynamics. It may refer to the different experiences of violence and vulnerabilities for all learners, and may include physical violence or bullying, sexual or verbal harassment, non-consensual touching, sexual coercion and assault, and rape. [8]

Training teachers and staff to recognize and respond to **school-related gender-based violence (SRGBV)** is crucial for protecting students and ensuring that victims receive the support they need.

Гендерно зумовлений статус

Gender position

Соціально-економічний статус жінок у суспільстві порівняно зі статусом чоловіків, а саме: розрив у заробітній платі жінок і чоловіків та можливостях працевлаштування, нерівне представництво у політичному процесі, нерівне володіння землею та власністю, а також вразливість до насильства (тобто стратегічні гендерні потреби / інтереси). [Джерело перекладу 3]

Аналіз **гендерно зумовленого статусу** у різних секторах допомагає зрозуміти, наскільки суспільні ролі та очікування відрізняються для жінок і чоловіків, що сприяє прийняттю більш справедливих політичних рішень.

Women's social and economic standing in society relative to men, such as female/male disparities in wages and employment opportunities, unequal representation in the political process, unequal ownership of land and property, and vulnerability to violence (i.e. strategic gender need/interests). [2]

Gender roles, Gender discrimination

Analyzing the **gender position** within various sectors helps to understand how societal roles and expectations differ for women and men, informing more equitable policy decisions.

Гендерно зумовлені обмеження

Gender-based constraints

Обмеження, з якими стикаються жінки або чоловіки внаслідок своєї статі. Наприклад, обмеження, з якими стикаються фермерки, можуть включати відсутність

права власності на землю, чоловіче домінування в кооперативах, обмежену мобільність через хатні обов'язки, що перешкоджає доступу до консультаційних послуг. Обмеження, які не базуються на статевій ознаці, називаються загальними обмеженнями.

Гендерно зумовлені обмеження на робочому місці, такі як відсутність відпустки з догляду за дитиною та гнучкого графіка роботи, часто звужують можливість кар'єрного зростання для жінок.

Constraints that women or men face that are a result of their gender. An example of constraints women farmers face might be not having title to their land, male dominated cooperative membership, being more tied to their homes preventing access to extension services. Constraints that are not based on gender are referred to as general constraints. [9]

Gender position, Gender roles

Gender-based constraints in the workplace, such as lack of maternity leave and flexible working hours, often limit women's career advancement opportunities.

Гендерно зумовлені тортури та жорстоке поводження

Gender-specific torture and ill treatment

Гендер часто має значний вплив на форму тортур, на обставини, в яких це відбувається, на наслідки тортур, а також на наявність та доступ до засобів захисту для його постраждалих осіб. Зґвалтування, погрози зґвалтуванням, електрошоки до статевих органів та обшуки затриманих жінок чоловіками часто стають формами таких гендерноспецифічних покарань. У суспільствах, де сексуальність жінки є відображенням «честі» родини, про ці форми тортур та жорстокого поводження рідко повідомляється в правоохоронні органи.

Правозахисні організації задокументували численні випадки **гендерно зумовлених тортур і жорстокого поводження**, зокрема, сексуального насильства, що використовується проти жінок як інструмент війни та репресій.

Gender often has a considerable impact on the form of torture that takes place, the circumstances in which it occurs, its consequences, and the availability of and access to remedies for its victims. Rape, threat of rape, electro-shock to the genitals and strip searching of women detainees by male guards are frequently the forms of gender-specific torture. In societies where a woman's sexuality is a reflection of family «honour», these forms of torture and ill treatment are rarely reported. [12]

Gender-based Violence (GBV), Violence against women and girls

Human rights organizations have documented numerous cases of **gender-specific torture and ill treatment**, such as sexual violence used against women as a tool of war and repression.

Гендерно орієнтоване бюджетування

Gender responsive budgeting

Гендерно орієнтоване бюджетування – це метод визначення, до якої міри урядові витрати відхиляються від чи наближаються до мети гендерної рівності. Гендерно орієнтований бюджет не є окремим бюджетом для жінок, але скоріше є інструментом, який аналізує виділення бюджетних коштів, державні витрати і оподаткування з гендерної перспективи і може бути в подальшому використаний для адвокації перерозподілу коштів між частинами бюджету для того щоб краще відповідати приоритетам жінок, так само як і чоловіків, роблячи бюджетні витрати, як уже зрозуміло з назви, гендерно орієнтованими.

Термін належить до аналізу впливу фактичних державних витрат і доходів на дівчат і жінок порівняно з хлопчиками і чоловіками. Він не вимагає окремих бюджетів, а також не прагне виключно збільшити витрати на програми, спрямовані на жінок. Замість цього він допомагає урядам та планувальним командам вирішувати, як потрібно коригувати політику, і де потрібно перерозподіляти ресурси для боротьби з гендерними нерівностями.

За допомогою **гендерно орієнтованого бюджетування** національний уряд прагне подолати гендерний розрив в освіті та охороні здоров'я, спрямовуючи більше ресурсів на програми, які приносять користь жінкам і дівчатам.

Gender responsive budgeting or GRB is a method of determining the extent to which government expenditure has detracted from or come nearer to the goal of gender equality. A gender-responsive budget is not a separate budget for women, but rather a tool that analyzes budget allocations, public spending and taxation from a gender perspective and can be subsequently used to advocate for reallocation of budget line items to better respond to women's priorities as well as men's, making them, as the name suggests, gender-responsive.

The term refers to an analysis of the impact of actual government expenditure and revenue on girls and women, as compared to boys and men. It neither requires separate budgets, nor aims solely to increase spending on women-specific programmes. Instead, it helps governments and planners decide how policies need to be adjusted, and where resources need to be reallocated to address gender inequalities. [4, 8]

Gender budgeting

Through **gender responsive budgeting**, the national government aims to close the gender gap in education and healthcare by directing more resources towards programs that benefit women and girls.

Гендерно орієнтоване планування

Gender responsive planning

Належить до технічних і політичних процесів та процедур, спрямованих на вбудовування гендерної рівності у всі аспекти планування. Ця робота зазвичай включає: значну аналітичну роботу, таку як гендерний аналіз, застосування гендерної перспективи до поточної політики, використання наявних даних для аналізу проблем гендерної рівності та оцінка інституційної потужності щодо забезпечення гендерної рівності.

Включення **гендерно орієнтованого планування** в стратегії подолання наслідків стихійних лих допомагає врахувати специфічні вразливі місця та сильні сторони жінок і чоловіків.

Refers to technical and political processes and procedures to embed gender equality in all aspects of planning. This work typically includes: substantial analytical work, such as gender analysis, to assess the enabling environment for gender equality, applying a gender perspective to current policy; using available data to analyze challenges to gender equality, and assessing institutional capacity to address gender equality. [8]
Gender planning Gender responsive programming and policies

Incorporating **gender responsive planning** in disaster management strategies helps address the specific vulnerabilities and strengths of women and men.

Гендерно орієнтовані

Gender responsive (possible variant: «gender-responsive»)

Заходи у сфері охорони здоров'я є гендерно орієнтованими, коли вони враховують гендерні норми, ролі та нерівності з метою активного зменшення шкідливих наслідків. ВООЗ визначає 5 рівнів дій у своїй шкалі оцінки гендерної орієнтованості, збільшуючи значення таким чином:

гендерно-нерівні,
гендерносліпі,
гендерночутливі,
гендерноспецифічні,
і гендернотрансформаційні.

Гендерно орієнтованими, згідно з визначенням ВООЗ, є останні два рівні: гендерноспецифічні та гендернотрансформаційні дії.

Гендерно орієнтовані медичні послуги призначені для надання індивідуальної допомоги, яка враховує різні виклики та потреби у сфері охорони здоров'я, з якими стикаються жінки й чоловіки.

Health actions are gender responsive when they consider gender norms, roles and inequalities to actively reduce harmful effects. WHO defines 5 levels of action in its Gender Responsive Assessment Scale (GRAS) with increasing value as follows:

gender unequal,
gender blind,
gender sensitive,
gender specific,
and gender transformative.

Gender responsive as defined by WHO includes the last two levels: gender specific and gender transformative actions. [1, 8]

Gender unequal, Gender blind, Gender sensitive, Gender specific, and Gender transformative

Gender responsive healthcare services are designed to provide tailored care that takes into account the different health challenges and needs faced by women and men.

Гендерно орієнтовані програми і політики

Gender responsive programming and policies

Умисне використання гендерних аспектів для впливу на розробку, впровадження та результати програм та політик. Гендерно орієнтовані програми та політики відображають реальність та потреби дівчат і жінок у таких компонентах, як вибір місця, персонал проекту, зміст, моніторинг і т.д. Гендерна орієнтованість означає уважне ставлення до унікальних потреб жінок, цінування їхніх поглядів, повагу до їхніх досвідів, розуміння розвиткових відмінностей між дівчатами та хлопцями, жінками й чоловіками, і, в кінцевому підсумку, розширення прав і можливостей дівчат і жінок.

Після впровадження **гендерно орієнтованих програм і політик** компанія ABC Healthcare помітила значне підвищення рівня задоволеності серед пацієнток.

Intentionally employing gender considerations to affect the design, implementation and results of programmes and policies. Gender-responsive programmes and policies reflect girls' and women's realities and needs, in components such as site selection, project staff, content, monitoring, etc. Gender-responsiveness means paying attention to the unique needs of females, valuing their perspectives, respecting their experiences, understanding developmental differences between girls and boys, women and men and ultimately empowering girls and women. [9]

Gender responsive planning

After implementing **gender responsive programming and policies**, ABC Healthcare noticed a significant improvement in patient satisfaction among women.

Гендерносліпі

Gender blind (possible variant: «gender-blind»)

Рівень 2 Шкали оцінки гендерної чутливості BOO3: ігнорує гендерні норми, ролі та відносини і дуже часто підсилює гендерну дискримінацію. Ігноруючи відмінності в можливостях і розподілі ресурсів між жінками й чоловіками, такі політики часто вважаються «справедливими», оскільки вони претендують на однакове ставлення до всіх.

Гендерносліпий підхід до розробки навчальних програм може ненавмисно посилити стереотипи та ігнорувати унікальні потреби й досвід різних груп студенток і студентів.

Level 2 of the WHO Gender Responsive Assessment Scale: Ignores gender norms, roles and relations and very often reinforces gender-based discrimination. By ignoring differences in opportunities and resource allocation for women and men, such policies are often assumed to be “fair” as they claim to treat everyone the same. [22]

Gender blindness, Gender unequal, Gender responsive

A **gender-blind** approach to curriculum development may inadvertently reinforce stereotypes and overlook the unique needs and experiences of diverse student populations.

Гендерно зумовлене насильство (ГЗН)

під час надзвичайних ситуацій

Gender-based violence in emergencies (GBViE)

В умовах надзвичайних ситуацій, таких як конфлікти або стихійні лиха, ризик насильства, експлуатації та зловживань зростає, особливо для жінок і дівчат. Одночасно національні системи та соціальні й громадські мережі підтримки можуть послабитися. Середовище безкарності може призвести до того, що винуватці не будуть притягнуті до відповідальності. Наявні гендерні нерівності можуть посилюватися. Жінки та дівчата-підлітки часто особливо вразливі до сексуального насильства, експлуатації та зловживань, примусових або ранніх шлюбів, позбавлення ресурсів і шкідливих традиційних практик. Чоловіки і хлопці також можуть постраждати від насильства. Гендерно зумовлене насильство має значний і довготривалий вплив на здоров'я, психологічне, соціальне та економічне благополуччя постраждалих і їхніх сімей.

Гуманітарні організації надають пріоритет заходам з протидії **гендерно зумовленому насильству під час надзвичайних ситуацій**, забезпечуючи жінкам і дівчатам захист і підтримку, яких вони потребують в кризових умовах.

In emergencies, such as conflict or natural disasters, the risk of violence, exploitation and abuse is heightened, particularly for women and girls. At the same time, national systems and community and social support networks may weaken. An environment of impunity may mean that perpetrators are not held to account. Pre-existing gender inequalities may be exacerbated. Women and adolescent girls are often at particular risk of sexual violence, exploitation and abuse, forced or early marriage, denial of resources and harmful traditional practices. Men and boys may also be survivors. GBV has significant and long-lasting impacts on the health and psychological, social and economic wellbeing of survivors and their families. [9]

Gender-based Violence (GBV), Violence against women and girls

Humanitarian organizations are prioritizing measures to address **Gender-based Violence in Emergencies (GBViE)**, ensuring that women and girls receive the protection and support they need during crises.

Гендерно-нерівні

Gender unequal

Рівень 1 за шкалою гендерно орієнтованої оцінки ВООЗ: закріплюють гендерну нерівність, посилюючи незбалансовані норми, ролі та відносини, і часто призводять до того, що одна стать має більше прав або можливостей, ніж інша.

У багатьох країнах показники у сфері охорони здоров'я залишаються **гендерно-нерівними**, причому жінки часто отримують менш своєчасне та ефективне лікування серцевих захворювань, ніж чоловіки.

Level 1 of the WHO Gender Responsive Assessment Scale: Perpetuates gender inequality by reinforcing unbalanced norms, roles and relations and often leads to one sex enjoying more rights or opportunities than the other. [22]

Gender responsive

Healthcare outcomes in many countries remain **gender unequal**, with women often receiving less timely and effective treatment for heart disease compared to men.

Гендернонейтральна мова

Gender neutral language

Мова, яка не є гендерночутливою та не апелює до жінок і чоловіків.

Нові правила університету вимагають, щоб усі навчальні програми використовували на заміну **гендернонейтральній мові** – гендерночутливу.

Language that is not gender-specific and which considers people in general, with no reference to women and men. [2]

Non-sexist use of language

The university's new policy requires all course syllabi to use gender-sensitive language in place of **gender-neutral language**.

Гендернонейтральне законодавство

Gender neutral legislation

Законодавство, яке розроблене в універсальних термінах, ігноруючи гендерноспецифічні ситуації та взаємини між жінками і чоловіками, які лежать в основі статевої та гендерної дискримінації, включаючи гендерно зумовлене насильство проти жінок.

Аналіз законів, що не мають гендерних відмінностей і розглядають жінок і чоловіків однаково, необхідний для оцінки, чи вони заважатимуть або сприятимуть досягненню гендерної рівності та ліквідації статевої та гендерної дискримінації.

Упровадження **гендернонейтрального законодавства** без урахування гендерних особливостей може призвести до прогалин у захисті та підтримці жінок, особливо у сферах, пов'язаних з охороною здоров'я, безпекою та економічними можливостями.

Legislation that is drafted in universal terms, ignoring gender-specific situations and power relations between women and men that underpin sex- and gender-based discrimination, including gender-based violence against women.

The scrutiny of gender neutral laws that treat women and men alike is necessary in order to evaluate whether they will hinder or accelerate gender equality and eliminate sex- and gender-based discrimination. [2]

Gender blind, gender responsive

Implementing **gender neutral legislation** without considering gender-specific situations can lead to gaps in protection and support for women, particularly in areas related to healthcare, safety, and economic opportunity.

Гендернонейтральні

Gender neutral (possible variant: «gender-neutral»)

Політика, програма чи ситуація, що сприймаються як такі, що не мають вираженого (позитивного чи негативного) впливу з погляду гендерних відносин або рівності жінок і чоловіків.

Термін «гендернонейтральний» означає відсутність зв'язку певного об'єкта з жінками або чоловіками. Це може стосуватися різних аспектів, зокрема системи понять чи стилістики мови. Однак те, що часто сприймається як гендерно-нейтральне, у тому числі у сфері статистики або поширення даних, зібраних про населення, на практиці є гендерною сліпотою (нерозпізнання гендерних особливостей). [Джерело перекладу 3]

Батьки все частіше обирають **гендернонейтральні** іграшки для своїх дітей.

Policy, programme or situation that has no differential positive or negative impact in terms of gender relations or equality between women and men.

Additional notes and information

The term 'gender neutral' means that something is not associated with either women or men. It may refer to various aspects such as concepts or style of language. However, what is often perceived to be gender-neutral, including in areas of statistics or dissemination of data collected in reference to a population, often reflects gender blindness in practice (a failure to recognise gender specificities). [2]

Gender responsive

Parents are increasingly choosing **gender neutral** toys for their children.

Гендернонейтральні політики

Gender neutral policies

Політики, які не спрямовані спеціально на жінок або чоловіків і припускається, що вони однаково впливають на обидві статі.

Однак вони можуть фактично зберігати наявні гендерні нерівності або навіть мати відмінний вплив на жінок і чоловіків, зокрема на жінок і чоловіків з вразливих груп. Гендернонейтральні політики не сприяють суттєвій гендерній рівності і також називаються «гендерносліпими».

Щоб по-справжньому сприяти гендерній рівності, важливо вийти за рамки **гендернонейтральної політики** та розробити цілеспрямовані заходи, які враховують унікальні виклики, з якими стикаються жінки і чоловіки.

Policies that are not specifically aimed at either women or men and are assumed to affect both sexes equally.

However, they may actually preserve existing gender inequalities or even result in having a differential impact on women and men, in particular women and men from disadvantaged groups. Gender neutral policies do not promote substantive gender equality and are also referred to as being 'gender blind'. [2]

Gender blind, Gender responsive

To truly promote gender equality, it's essential to move beyond **gender neutral policies** and develop targeted measures that consider the unique challenges faced by women and men.

Гендернонормативна поведінка

Gender-normative behaviour

Відповідність соціальним стандартам щодо того, яка поведінка вважається прийнятною залежно від статі особи.

Заохочення дітей до **гендернонормативної поведінки**, наприклад, коли хлопчики граються з вантажівками, а дівчатка – з ляльками, може обмежити різноманіття їхніх інтересів та навичок.

Means conforming to social standards about what are appropriate behaviours based on one's gender. [8]

Gender-normative behaviour

Encouraging children to engage in **gender-normative behavior**, such as boys playing with trucks and girls with dolls, can limit their exploration of diverse interests and skills.

Гендерносвідомі

Gender-aware

Означає усвідомлення того, що існують проблеми, відмінності та нерівності між жінками та чоловіками.

Гендерносвідоме міське планування може призвести до створення безпечніших громадських просторів для всіх, враховуючи специфічні проблеми безпеки та потреби жінок і чоловіків.

Means knowing that there are issues, differences and inequalities between women and men. [8]

Gender awareness

Gender-aware urban planning can lead to safer public spaces for everyone, considering the specific safety concerns and mobility needs of women and men. [Based on 27]

Гендерноспецифічні

Gender specific (possible variant: «gender-specific»)

Рівень 4 за шкалою гендерно орієнтованої оцінки ВООЗ: враховує специфічні потреби жінок і чоловіків та свідомо спрямовані на певну групу жінок або чоловіків для досягнення певних цілей політики чи програми або задоволення певних потреб. Такі політики часто полегшують жінкам і чоловікам виконання обов'язків, які покладаються на них відповідно до їхніх гендерних ролей, але не усувають глибинні причини гендерних відмінностей.

Для підтримки дівчат у STEM-галузях були розроблені **гендерноспецифічні** освітні програми, що передбачають наставництво та ресурси, адаптовані до їхнього досвіду та викликів.

Level 4 of the WHO Gender Responsive Assessment Scale: Considers women's and men's specific needs and intentionally targets and benefits a specific group of women or men to achieve certain policy or programme goals or meet certain needs. Such policies often make it easier for women and men to fulfil duties that are ascribed to them based on their gender roles, but do not address underlying causes of gender differences. [22]
Gender responsive

Gender specific educational programs have been developed to support girls in STEM fields, providing mentorship and resources tailored to their experiences and challenges.

Гендернотрансформаційні

Gender transformative

(possible variant: «gender-transformative»)

Рівень 5 за шкалою гендерно орієнтованої оцінки ВООЗ: направлені на усунення причин гендерної нерівності у сфері охорони здоров'я, включаючи способи трансформації шкідливих гендерних норм, ролей і відносин. Метою таких програм часто є просування гендерної рівності та сприяння прогресивним змінам у владних відносинах між жінками і чоловіками.

Гендернотрансформаційні програми спрямовані не лише на усунення гендерної нерівності, а й на подолання та зміну базових соціальних норм та владних структур, які її закріплюють.

Level 5 of the WHO Gender Responsive Assessment Scale: Addresses the causes of gender-based health inequities by including ways to transform harmful gender norms, roles and relations. The objective of such programmes is often to promote gender equality and foster progressive changes in power relationships between women and men. [22]

Gender responsive

The **gender transformative** program aims to not only address gender inequalities but also to challenge and change the underlying social norms and power structures that perpetuate them.

Гендерноупереджений статевий відбір

Gender-biased sex selection

Статевий відбір може відбуватися до встановлення вагітності, під час вагітності за допомогою попереднього визначення статі та селективного абортів або після народження через дитяче вбивство або нехтування дитиною. Статевий відбір іноді використовується з метою плавання родини, але набагато частіше відбувається через систематичне надання переваги хлопчикам. Біологічно нормальне статеве співвідношення при народженні коливається від 102 до 106 хлопчиків на 100 дівчаток. Однак були зафіксовані співвідношення, що перевищують норму – іноді до 130. Це викликає зростаючу тривогу в деяких країнах Південної Азії, Східної Азії та Центральної Азії.

Гендерноупереджений статевий відбір залишається критичною проблемою в деяких регіонах, де культурні переваги для дітей чоловічої статі призводять до викривленого співвідношення статей і довгострокових соціальних наслідків.

Sex selection can take place before a pregnancy is established, during pregnancy through prenatal sex detection and selective abortion, or following birth through infanticide or child neglect. Sex selection is sometimes used for family balancing purposes but far more typically occurs because of a systematic preference for boys. The biologically normal sex ratio at birth ranges from 102 to 106 males per 100 females. However, ratios higher than normal – sometimes as high as 130 – have been observed. This is now causing increasing concern in some South Asian, East Asian and Central Asian countries. [9]

Son preference

Gender-biased sex selection remains a critical issue in some regions, where cultural preferences for male children lead to skewed sex ratios and long-term societal consequences.

Гендерночутлива підзвітність

Gender sensitive accountability

Зобов'язання і відповідальність державних структур і державних службовців впроваджувати гендерний підхід й досягати цілей політики гендерної рівності, звітувати про досягнутий прогрес та нести відповідальність у разі недосягнення зазначених цілей гендерної рівності.

Гендерночутлива підзвітність передбачає, що рішення державних органів та інших публічних суб'єктів може бути регулярно оцінювана з точки зору врахування потреб та інтересів жінок і чоловіків, а гендерна рівність є одним із стандартів, на основі яких оцінюється результативність роботи осіб чи органів, що приймають рішення. [Джерело перекладу 3]

Включення **гендерночутливої підзвітності** в процеси формування політики означає, що посадові особи повинні регулярно звітувати про свої зусилля з подолання гендерної нерівності та про вплив їхніх ініціатив на жінок і чоловіків.

Obligation and responsibility on the part of state structures and public officials to implement gender mainstreaming and achieve gender equality policy objectives, to report on progress achieved, and to be answerable in the event of a failure to meet stated gender equality objectives.

Gender-sensitive accountability requires that the decisions of public actors can be regularly assessed from the perspective of women's and men's needs and interests and that gender equality is one of the standards against which the performance of decision-makers is assessed. [2]

Gender mainstreaming, Human rights accountability

Incorporating **gender sensitive accountability** in policy-making processes means that government officials must regularly report on their efforts to address gender disparities and the impact of their initiatives on both women and men.

Гендерночутливе посередництво (медіація)

Gender sensitive mediation

Позасудові методи вирішення спорів, котрі завдяки більшій гнучкості, зменшенню фінансових та часових витрат можуть краще слугувати жінкам, які прагнуть справедливості, та зокрема, попередити повторну віктимізацію постраждалих від насильства.

Відповідно до Конвенції про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами, та згідно з міжнародними стандартами, використання обов'язкової медіації і примирення у випадках гендерно зумовленого насильства щодо жінок не є доцільним і повинно бути заборонено. Це пояснюється тим, що медіація не завжди є гендерночутливою й може не задовольняти потреби жінок і чоловіків однаковою мірою.

[Переклад базується на 3]

Впровадження практик **гендерночутливого посередництва (медіації)** допомагає захистити права жінок, які перебувають у вразливому становищі.

Methods of resolving disputes through a means other than judicial decisions, which may better serve women seeking justice, in particular by providing more flexibility, decreasing costs and delays, and ensuring that victims are not subjected to secondary victimisation.

According to the Convention on Preventing and Combating Violence against Women and Domestic Violence and relevant international standards, the use of mandatory mediation and conciliation in cases of gender-based violence against women is not appropriate and should be prohibited. This is because mediation is not always gender-sensitive, and may not serve the needs of women and men equally. [2]

Gender-based Violence (GBV)

Incorporating **gender sensitive mediation** practices helps to protect the rights of disadvantaged women in vulnerable situations.

Гендерночутливі

Gender sensitive (possible variant: «gender-sensitive»)

Рівень 3 за шкалою гендерноорієнтованої оцінки ВООЗ: вказує на обізнаність щодо гендерних питань, хоча не передбачає жодних коригувальних дій.

Упровадивши **гендерночутливе** навчання для вчительської спільноти, шкільний округ зміг створити більш інклюзивне середовище в класі.

Level 3 of the WHO Gender Responsive Assessment Scale: Indicates gender awareness, although no remedial action is developed. [22]

Gender responsive

By implementing **gender sensitive** training for teachers, the school district was able to create a more inclusive classroom environment.

Гендерночутливі інституційні перетворення

Gender sensitive institutional transformation

Процес інтеграції питань гендерної рівності у правила, процедури та практики установи, що трансформує її як інституцію та змінює її організаційну культуру. Щоб досягти гендерночутливої трансформації, внутрішні механізми інституції потрібно скоригувати в процесі організаційного розвитку. Це включає внутрішній вимір гендерно орієнтованого підходу (організаційний і кадровий розвиток), а також зовнішній вимір (надання послуг). [Переклад базується на 3]

Прагнення університету до **гендерночутливого інституційного перетворення** привело до створення офісу з питань різноманітності.

Process that aims to integrate gender equality into the regular rules, procedures and practices of an institution, leading to its transformation of an institution, thus also impacting on the organisational culture.

To achieve this, the internal mechanisms of an institution will have to be adjusted within a process of organisational development. This entails an internal dimension of gender mainstreaming (organisational and personnel development) as well as an external dimension (service provision). [2]

Gender mainstreaming

The university's commitment to **gender sensitive institutional transformation** led to the establishment of a diversity office.

Гендеровані

Gendered

Щось чи хтось є гендерованими, коли проявляє гендерновідмінні чи гендерно-диференційовані характеристики.

Приклад: рожевий та блакитний як гендеровані кольори, гендеровані інституції, гендерований зовнішній вигляд тощо. Використання похідних від кореня «гендер» («гендерувати», «гендерований» тощо) відображає змінене розуміння гендеру як активного триваючого процесу. Тобто щось «гендерується», будучи активно включеним у соціальні процеси, що створюють та відтворюють відмінності у гендерних ідентичностях. [Джерело перекладу 3]

Дослідження показало, як **гендеровані** маркетингові стратегії посилюють стереотипи, орієнтуючи іграшки та товари суто на хлопчиків чи дівчаток.

Something or someone is gendered when exhibiting gender-differentiated patterns. Pink and blue as gendered colours, gendered institutions, gendered appearances, etc.

The usage of gender as a verb ('gendering', 'engendered', etc.) is a reflection of a changed understanding of gender as an active ongoing process – something is gendered when it is actively engaged in social processes that produce and reproduce distinctions in gender identities. [2]

The study revealed how **gendered** marketing strategies reinforce stereotypes by targeting toys and products specifically at boys or girls.

Гендерування

Gendering

Інтегрування гендерної перспективи в розуміння та конструювання особистостей, явищ, філософських концепцій, речей, стосунків, сфер дії, соціальних підструктур та інституцій.

Стосовно людей термін «гендерування» вживається на позначення процесу соціалізації відповідно до домінуючих гендерних норм. Це може також стосуватися прийняття альтернативної гендерної ідентичності та наближення до усвідомлення всього різноманіття визнаних способів буття, життя та підриву гендерної ієрархії (гендерна плинність). [Джерело перекладу 3]

На робочому місці **гендерування** може впливати на кар'єрні перспективи, коли жінок часто призначають на адміністративні посади, а чоловіків – на керівні.

Integrating the gender perspective into the understanding and construction of persons, phenomena, reflections, things, relationships, sectors of action, societal sub-systems and institutions.

In relation to people, the term 'gendering' refers to the process of socialisation according to the dominant gender norms. It may also refer to the adoption of an alternative gender identity, and the transcendence of all the recognised modes of how to be, live and subvert gender (gender fluidity). [2]

In the workplace, **gendering** can influence career paths, with women often being directed towards administrative roles and men towards leadership positions.

Гетеронормативність

Heteronormativity

Гетеронормативність – це термін, який використовується для опису або визначення соціальної норми, що стосується стандартизованої гетеросексуальної поведінки, при якій цей стандарт вважається єдиною соціально прийнятною формою поведінки, а будь-хто, хто не дотримується цієї соціальної та культурної позиції, опиняється в не вигідному становищі порівняно з рештою суспільства. Ця концепція є основою дискримінаційних та упереджених аргументів проти ЛГБТ, головним чином тих, що стосуються формування сімей та публічного вираження.

Гетеронормативність ставить геїв і лесбійок у несприятливе становище, підтримуючи ідею про те, що гетеросексуальні стосунки є стандартом, що призводить до соціальної ізоляції та дискримінації ЛГБТК+ осіб.

Heteronormativity is a term used to describe or identify a social norm relating to standardized heterosexual behavior, whereby this standard is considered to be the only socially valid form of behavior and anyone who does not follow this social and cultural posture is placed at a disadvantage in relation to the rest of society. This concept is the basis of discriminatory and prejudiced arguments against LGBT, principally those relating to the formation of families and public expression. [4]

Sexual orientation

Heteronormativity disadvantages gays and lesbians by perpetuating the idea that heterosexual relationships are the standard, leading to social exclusion and discrimination against LGBTQ+ individuals.

Гетеросексизм

Heterosexism

Переконання, що кожна людина повинна бути гетеросексуальною; таким чином маргіналізуються ті, хто не ідентифікують себе як гетеросексуальних.

Із цього переконання виходить, що гетеросексуальність вища за гомосексуальність та інші сексуальні ідентичності та орієнтації. Таким чином, гетеросексизм – це про владу, а не про сексуальну орієнтацію. [Джерело перекладу 3]

Гетеросексизм на робочому місці може створити вороже середовище для ЛГБТК+ працівниць і працівників, оскільки передбачає, що всі є гетеросексуальними, і маргіналізує тих, хто такими не є.

Assumption that every person should be heterosexual, thus marginalising those who do not identify themselves as heterosexual.

It also implies that heterosexuality is superior to homosexuality and other sexual identities and orientations. Thus, heterosexism is about power rather than sexual orientation. [2]

Heterosexism in the workplace can create a hostile environment for LGBTQ+ employees, as it assumes that everyone is heterosexual and marginalizes those who are not.

Гетеросексуальна особа

Heterosexual

Людина, яку приваблюють особи іншої статі. [Джерело перекладу 3]

Рівень розлучень серед **гетеросексуальних** пар неухильно зростає.

Person who is attracted to someone of a sex other than one's own. [2]

Divorce rates are increasing steadily among **heterosexual** couples. [23]

Гетеросексуальність

Heterosexuality

Сексуальний, емоційний та/або романтичний потяг до осіб іншої статі.

[Джерело перекладу 3]

Протягом багатьох років **гетеросексуальність** пропагувалася як єдино прийнятна сексуальність.

Sexual, emotional and/or romantic attraction to a sex other than one's own. [2]

For many years **heterosexuality** was promoted as being the only acceptable sexuality.

Гідна праця

Decent work

Гідна праця – це можливість зайнятості в умовах свободи, рівності, людської безпеки та гідності.

Згідно з Міжнародною організацією праці (МОП), гідна праця передбачає можливість для роботи, яка є продуктивною і забезпечує чесний дохід, безпеку на

роботі та соціальний захист для сімей, кращі перспективи для особистого розвитку та соціальної інтеграції, свободу людей висловлювати свої занепокоєння, свободу брати участь у рішеннях, що впливають на їхнє життя, та рівність можливостей і ставлення для всіх жінок і чоловіків.

Економічна та соціальна рада Організації Об'єднаних Націй також надала Загальний коментар, що визначає гідну працю і вимагає виконання статті 6 Міжнародного пакту з економічних, соціальних і культурних прав.

Вона мріяла не про будь-яку роботу – вона прагнула **гідної праці**, яка пропонувала б справедливую зарплату, безпеку та можливості для зростання.

Decent work is the availability of employment in conditions of freedom, equity, human security and dignity. According to the International Labour Organization (ILO), decent work involves opportunities for work that is productive and delivers a fair income, security in the workplace and social protection for families, better prospects for personal development and social integration, freedom for people to express their concerns, organize and participate in the decisions that affect their lives and equality of opportunity and treatment for all women and men. United Nations Economic and Social Council has also given a General Comment that defines decent work and requires satisfaction of Article 6 of the International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights. [4] *Workplace safety*

Her dream wasn't just any job; she aspired to **decent work** that offered fair wages, security, and opportunities for growth.

Гідність на роботі

Dignity at work

Право кожної працівниці і кожного працівника на гідне ставлення та повагу на робочому місці, зокрема, на безпечне робоче середовище, вільне від сексуальних домагань, залякувань чи інших видів гендерно зумовленого насильства.

[Переклад базується на 3]

Компанія впровадила нову політику протидії домаганням, щоб забезпечити **гідність на роботі** для всіх співробітниць і співробітників.

Right of all employees to be treated with dignity and respect and in particular to enjoy a safe working environment that is free from sexual harassment, harassment and any other act of gender-based violence. [2]

Harassment, Decent work

The company implemented a new anti-harassment policy to ensure **dignity at work** for all employees.

Гіпермаскулінність

Hypermasculinity

Перебільшений образ гегемонної маскулінності (домінування чоловіків), переважно відображений у засобах масової інформації, перебільшення цінності та-

ких концепцій як фізична сила, агресія та сексуальність, котрі визначаються як ідеали для чоловіків (приписуються чоловікам), що сприяє їх закріпленню. [Джерело перекладу 3]

Гіпермаскуліність, що характеризується перебільшеною прихильністю до традиційних чоловічих ролей і поведінки, часто сприяє агресії, емоційному стримуванню та зневазі до слабкості.

Exaggerated image of hegemonic masculinity, mainly in the media. It overemphasises the ideals, such as physical strength, aggression and sexuality set out for men, thereby reinforcing them. [2]

Masculinity, Hegemonic masculinity

Hypermasculinity, characterized by an exaggerated adherence to traditional male roles and behaviors, often promotes aggression, emotional suppression, and a disdain for perceived weakness.

Глобальне здоров'я

Global health

Досягнення глобальної рівності у сфері охорони здоров'я за допомогою вирішення транснаціональних питань, пов'язаних зі здоров'ям, детермінантами здоров'я, а також втручань і формальних структур, що перебувають поза контролем національних установ.

Проблеми в глобальному здоров'ї включають комерційні детермінанти в охороні здоров'я – вплив на здоров'я та нерівності, спричинені патернами міжнародної торгівлі та інвестицій, зокрема маркетингом шкідливих продуктів транснаціональними корпораціями, а також ефекти глобальної зміни клімату, вразливість біженців / біжениць, передача хвороб внаслідок подорожей між країнами – особливо нових вірусів та інших заразних хвороб. Ці глобальні загрози вимагають партнерств у визначенні пріоритетів, регулюванні та просуванні здоров'я як на національному, так і на міжнародному рівнях через встановлені міжнародні установи.

Нещодавня пандемія підкреслила важливість ініціатив у сфері **глобального здоров'я**.

Achieving health equity at a global level by addressing transnational health issues, determinants, and the interventions and formal structures that are beyond the control of national institutions.

Issues in global health include the commercial determinants in health – health impacts and inequities caused by patterns of international trade and investment, specifically by the marketing of harmful products by transnational corporations; as well as the effects of global climate change; the vulnerability of refugee populations; and the transmission of diseases resulting from travel between countries – especially novel viruses, and other communicable diseases. These global threats require partnerships for priority setting, regulation and health promotion at both the national and international levels through established international institutions. [21]

The recent pandemic has underscored the importance of **global health** initiatives.

Глобальні ланцюги догляду

Global care chains

Це концепція, яка використовується для опису способів, якими доглядові обов'язки переносяться з одного домогосподарства в інше, через національні кордони, утворюючи ланцюги. При переїзді людей через кордони робота у сфері догляду стає міжнародною. Через ці ланцюги домогосподарства в різних частинах світу пов'язані між собою, оскільки вони передають завдання щодо догляду з одного домогосподарства в інше, базуючись на ієрархіях влади, таких як гендерна належність, етнічність, соціальний клас і місце походження. Глобальні ланцюги догляду – це явище, яке відбувається в контексті глобалізації, фемінізації міграції та трансформації соціальних держав. Ланцюги формуються, коли жінки мігрують, щоб працювати у сфері догляду (домашня робота, особисті медичні послуги тощо) передаючи доглядову працю у своїх власних домогосподарствах у місцях походження і, іноді, на місцях призначення, іншим жінкам.

Глобальні ланцюги догляду залучають трудових мігранток / мігрантів, переважно жінок, які залишають свої країни, щоб надавати послуги з догляду за кордоном, часто заповнюючи прогалини на ринках праці.

This is a concept used to describe the ways in which care responsibilities are transferred from one household to another, across national borders, forming chains. As individuals move, work in the care sector is internationalized. Through these chains, households in different places around the world are interconnected, as they transfer care giving tasks from one household to another based on power hierarchies such as gender, ethnicity, social class, and place of origin. Global care chains are a phenomenon which is taking place within the context of globalization, feminization of migration, and the transformation of social welfare states. Chains are formed when women migrate to work in the care sector (domestic work, personal healthcare services, etc.), while transferring care work in their own households in origin and sometimes in destination to other women. [4]

Care work

Global care chains involve migrant workers, predominantly women, who leave their home countries to provide care services abroad, often filling gaps in labor markets.

Гнучкий графік роботи

Flexibility of working time arrangements

Організація робочого часу, неповного робочого часу, понаднормової та нічної роботи на основі гнучкого графіка.

Формати організації робочого часу пропонують широкий спектр можливостей щодо кількості відпрацьованих годин та розкладів, змін чи графіків роботи за днями, тижнями, місяцями чи роками.

Позмінна праця, ненормована та понаднормова праця можуть розглядатися як приклади гнучкого графіка роботи, орієнтовані на інтереси працедавця. І навпаки, схеми гнучких відгулів за сімейними обставинами, як і можливість варіювати

початок та/або кінець робочого дня, можливість організувати робочий час так, щоб мати додаткові вільні дні для сімейних питань, не використовуючи для цього вихідні, є прикладами орієнтованої на працівниць і працівників організації робочого часу, або механізмів підтримання балансу між роботою та сім'єю. Гнучкість робочого часу може бути оцінена як вагомий внесок у гендерну рівність, оскільки допомагає окремим особам підтримувати баланс між роботою та особистим життям. Однак вона ж може ставити працівниць у невідгідне становище, наприклад, призводити до концентрації жінок на низькооплачуваній роботі чи роботі на неповний день, надаючи мало можливостей, або взагалі не надаючи можливостей для навчання чи кар'єрного зростання.

[Переклад частково базується на 3]

Оскільки організації визнають переваги балансу між роботою та особистим життям, **гнучкий графік роботи** став засадничим чинником у залученні та утриманні найкращих талантів.

Organisation of working time, part-time work, overtime and night work in a flexible way.

Formulas of working time offer a range of possibilities in relation to the number of hours worked and the arrangements of rosters, shifts or work schedules by day, week, month or year.

Shift work, unusual hours and overtime can be seen as examples of employer-centred flexible working time arrangements; conversely, leave schemes for family matters e.g. the possibility of varying the start and/or end of the working day and the possibility of organising working time in order to take whole days off for family reasons, without using holidays, are examples of employee-centred working time arrangements, or arrangements to support work–family balance.

Working time flexibility can be rated as contributing to gender equality because it helps individuals to maintain work–life balance. However, it also brings disadvantages, such as the concentration of women in low-paid, part-time work, with little or no training or career opportunities available. [2]

Job sharing, Work–life balance

As organizations recognize the benefits of work-life balance, the **flexibility of working time arrangements** has become a key factor in attracting and retaining top talent.

Гомосексуальна особа

Homosexual

Людина, яку приваблюють особи тієї ж статі. [Джерело перекладу 3]

У дослідженні брали участь **гомосексуальні** та гетеросексуальні пари.

Person who is attracted to someone of the same sex. [2]

The study participants were made up of **homosexual** couples and heterosexual couples. [23]

Гомосексуальність

Homosexuality

Сексуальний, емоційний та/або романтичний потяг до осіб тієї ж статі. Цей термін охоплює як жіночу, так і чоловічу гомосексуальність, або для уникнення звуження значення і невідповідності терміна – гей-стосунки та лесбійські стосунки. [Джерело перекладу 3]

Гомосексуальність автора була добре відома серед його близького оточення.

Sexual, emotional and/or romantic attraction to persons of the same sex. The term covers both female and male homosexuality, or, to avoid reductionism and the inappropriateness of this term, gay relationships and lesbian relationships. [2]

The author's **homosexuality** was well-known among his inner circle. [23]

Гомофобія

Homophobia

Ірраціональний страх, відраза до гомосексуальності та до лесбійок, геїв і бісексуальних осіб, що ґрунтується на упередженні. [Джерело перекладу 3]

Гомофобія її тітки ускладнювала її присутність на сімейних зібраннях.

Irrational fear of, and aversion to, homosexuality and to lesbian, gay and bisexual people based on prejudice. [2]

Her aunt's **homophobia** made it difficult for her to be out at family gatherings. [23]

Горизонтальна сегрегація

Horizontal segregation

Концентрація жінок і чоловіків у різних секторах зайнятості та професіях. Проявляється як недостатня представленість або занадто велика концентрація жінок чи чоловіків у певних професіях чи галузях, що не може бути пояснено жодним критерієм. Термін «горизонтальна сегрегація» протиставляється поняттю вертикальної сегрегації, що описує відносини підпорядкування, засновані на «бажаних» атрибутах, таких як дохід, престиж тощо. [Джерело перекладу 3]

Горизонтальна сегрегація спостерігається в технологічному секторі, де значну більшість розробників програмного забезпечення та ІТ-спеціалістів становлять чоловіки, тоді як жінки переважають на адміністративних посадах.

Concentration of women and men in different sectors and occupations. It is understood as under- or overrepresentation of women or men in occupations or sectors, not ordered by any criterion. This contrasts with vertical segregation, which concerns the top of an ordering based on 'desirable' attributes such as income, prestige, etc. [2]

Glass ceiling, Glass lift, Sticky floor, Gender pay/wage gap

Horizontal segregation can be observed in the technology sector, where a significant majority of software developers and IT specialists are men, while women are more prevalent in administrative roles.

Грамотність із питань здоров'я

Health literacy

Особисті знання та компетентності, які накопичуються через повсякденну діяльність, соціальні взаємодії та протягом поколінь. Особисті знання та компетентності зумовлені організаційними структурами та наявністю ресурсів, що дозволяють людям отримувати доступ до інформації та послуг, розуміти, оцінювати й використовувати інформацію та послуги таким чином, щоб покращувати та підтримувати своє здоров'я та добробут, а також здоров'я і добробут людей довкола.

Підвищення **грамотності з питань здоров'я** серед пацієнток і пацієнтів дозволяє їм приймати обґрунтовані рішення щодо свого здоров'я, розуміти медичні призначення та ефективно контролювати хронічні захворювання.

Health literacy represents the personal knowledge and competencies that accumulate through daily activities, social interactions and across generations. Personal knowledge and competencies are mediated by the organizational structures and availability of resources that enable people to access, understand, appraise and use information and services in ways that promote and maintain good health and well-being for themselves and those around them. [21]

Health education

Improving **health literacy** among patients enables them to make informed decisions about their healthcare, understand medical instructions, and effectively manage chronic conditions.

Громадські дії в інтересах здоров'я

Community action for health

Громадські дії в інтересах здоров'я – колективні зусилля спільноти, спрямовані на збільшення контролю спільноти над детермінантами здоров'я та внаслідок як результат цього – поліпшення стану здоров'я.

Громадські дії в інтересах здоров'я мають ключове значення для вирішення проблем громадського здоров'я, оскільки вони включають місцеві ініціативи та колаборації, які розширюють можливості громад визначати та колективно вирішувати проблеми, пов'язані з охороною здоров'я.

Community action for health refers to collective efforts by communities that are directed towards increasing community control over the determinants of health, and thereby improving health. [21]

Determinants of health

Community action for health is crucial in addressing public health challenges, as it involves local initiatives and collaborations that empower communities to identify and solve health-related issues collectively. World Health Organization. (2013). Community action for health.

Громадянське суспільство

Civil society

Усі форми соціальної діяльності, що їх здійснюють особи чи групи, які не пов'язані із державною владою і якими держава не керує.

Громадянське суспільство включає всі організаційні структури (організації громадянського суспільства), чий члені служать суспільним інтересам через демократичний процес і є посередниками між органами державної влади та громадянами. Організації та групи, які виступають за гендерну рівність, повагу до прав людини жінок та їх захист, є важливим компонентом врядування, що покликаний забезпечувати підзвітність влади громаді. [Джерело перекладу 3]

Протягом останніх двадцяти п'яти років українське **громадянське суспільство** слугувало критично важливим рушієм демократичних реформ у країні.

All forms of social action carried out by individuals or groups who are neither connected to, nor managed by, the state.

Civil society includes all organisational structures (civil society organisations) whose members serve the general interest through a democratic process, and who take on the role of mediator between public authorities and citizens. Organisations and groups which champion the promotion of gender equality and the defence and respect of women's human rights are a vital component of governance, in that they are supposed to hold those in power accountable. [2]

Non-governmental organisations (NGO)/ Civil society organisation (CSO)

Ukrainian **civil society** has served as a critical driver for democratic reform in the country for the past twenty-five years. [56]

Грудне вигодовування

Breastfeeding

Спосіб вигодовування дитини безпосередньо молоком з грудей жінки.

ВООЗ та ЮНІСЕФ рекомендують розпочинати **грудне вигодовування** дітей протягом першої години після народження і годувати їх виключно грудним молоком протягом перших 6 місяців життя.

A way of feeding a baby directly with milk from a woman's breasts. [23]

Childbirth, Newborn health, Maternal health, Woman's body

WHO and UNICEF recommend that children initiate **breastfeeding** within the first hour of birth and be exclusively breastfed for the first 6 months of life. [57]

Групи, що перебувають у несприятливому становищі

Disadvantaged groups

Групи осіб, які зазнають більшого ризику бідності, соціальної ізоляції, дискримінації та насильства порівняно з популяцією загалом, включаючи такі групи, як етнічні меншини, мігрантські спільноти, особи з інвалідністю, самотні літні люди та діти тощо.

Вразливість до дискримінації та маргіналізації є наслідком соціальних, культурних, економічних та політичних умов, а не якостей, властивих певним групам людей. Жінки та дівчата, які належать до цих груп, часто зазнають множинної дискримінації та гендерно зумовленого насильства. Утім, вони мають обмежений доступ до захисту, підтримки та отримання відшкодування, коли їхні права порушуються.

Нещодавні наукові дослідження стереотипних гендерних ролей і поглядів, а також їх дискримінаційного впливу на жінок, свідчать, що жінки не є вразливими за своєю природою, але страждають від нав'язаних умов нерівності.

Була створена нова освітня програма для дітей, які перебувають в економічно несприятливому становищі.

Groups of persons that experience a higher risk of poverty, social exclusion, discrimination and violence than the general population, including, but not limited to, ethnic minorities, migrants, people with disabilities, isolated elderly people and children.

The vulnerability to discrimination and marginalisation is a consequence of social, cultural, economic and political conditions and not a quality inherent to certain groups of persons. Women and girls belonging to these groups are often subjected to multiple discrimination and gender-based violence. However, they have limited access to protection, support and redress when their rights are violated.

Recent scholarship on stereotypical gender roles and attitudes, and their discriminatory impact on women, emphasises that women are not vulnerable by nature, but suffer from imposed disadvantage. [2]

Advantage / Disadvantage, Dominant Group, Vulnerable groups

A new educational programme has been set up for economically **disadvantaged children**. [23]

Д

Дані, диференційовані за статтю

Sex-disaggregated data

Дані, які мають перехресну класифікацію за статтю, представляючи інформацію окремо для чоловіків і жінок, хлопчиків і дівчаток. Розподілені за статтю дані відображають ролі, реальні ситуації, загальні умови життя жінок і чоловіків, дівчат і хлопців у кожному аспекті суспільства.

Наприклад, рівень грамотності, рівень освіти, володіння бізнесом, зайнятість, різниця в оплаті праці, наявність осіб на утриманні, володіння будинком і землею, позики і кредити, борги тощо. Коли дані не розмежовані за статтю, складніше виявити реальну та потенційну нерівність. Розподілені за статтю дані необхідні для ефективного гендерного аналізу.

Збір даних, диференційованих за статтю, має вирішальне значення для розуміння того, як різні проблеми зі здоров'ям по-різному впливають на чоловіків і жінок, що дозволяє розробляти цілеспрямовані втручання, спрямовані на задоволення цих специфічних потреб.

Sex-disaggregated data is data that is cross-classified by sex, presenting information separately for men and women, boys and girls. Sex-disaggregated data reflect roles, real situations, general conditions of women and men, girls and boys in every aspect of society. For instance, the literacy rate, education levels, business ownership, employment, wage differences, dependants, house and land ownership, loans and credit, debts, etc. When data is not disaggregated by sex, it is more difficult to identify real and potential inequalities. Sex-disaggregated data is necessary for effective gender analysis. [4]

Collecting **sex-disaggregated data** is crucial for understanding how different health issues affect men and women differently, allowing for the development of targeted interventions that address these specific needs.

Декларація про ліквідацію всіх форм насильства щодо жінок **Declaration on the Elimination of Violence against Women**

У 1993 році Генеральна Асамблея прийняла Декларацію про ліквідацію всіх форм насильства щодо жінок, яка слугує доповненням до Конвенції про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок в питаннях ліквідації насильства щодо жінок. Декларація визначає «насильство щодо жінок» як будь-який акт насильства на підставі статі, який призводить до фізичної, сексуальної або психологічної шкоди або страждань жінок, включаючи погрози здійснення таких актів, примус або свавільне позбавлення волі, незалежно від того, чи вони відбуваються у громадському чи приватному житті. Вона закріплює твердження, що насильство щодо жінок має розумітися як охоплює, але не обмежене фізичним, сексуальним та психологічним насильством, яке відбувається в сім'ї, в громаді загалом, і здійснюється або толерується державою. Нарешті, вона стверджує, що держави мають засуджувати насильство щодо жінок і не мають використовувати будь-які звичаї, традиції або релігійні міркування для ухилення від своїх зобов'язань щодо його ліквідації.

З часу прийняття **Декларації про ліквідацію насильства щодо жінок** зросла міжнародна обізнаність та активність у боротьбі з насильством щодо жінок у всіх його формах.

In 1993 the General Assembly adopted the Declaration on the Elimination of Violence Against Women, which serves as a complement to CEDAW in efforts to eliminate violence against women. The Declaration defines “violence against women” as any act of gender-based violence that results in, or is likely to result in, physical, sexual or psychological harm or suffering to women, including threats of such acts, coercion or arbitrary deprivation of liberty, whether occurring in public or in private life. It establishes that violence against women shall be understood to encompass, but

not be limited to physical, sexual and psychological violence occurring in the family, within the general community and perpetrated or condoned by the state. Finally, it argues that states should condemn violence against women and should not invoke any custom, tradition, or religious consideration to avoid their obligations with respect to its elimination. [4]

Gender-based Violence (GBV), Violence against women

Since the adoption of the **Declaration on the Elimination of Violence against Women**, there has been increased international awareness and action to combat violence against women in all its forms.

Детермінанти здоров'я

Determinants of health

Діапазон особистих, соціальних, економічних та екологічних чинників, які визначають тривалість здорового життя окремих осіб та популяцій, груп.

Умови, які впливають на здоров'я, є різноманітними та взаємопов'язаними. Деякі детермінанти здоров'я не можуть бути змінені (наприклад, вік, місце народження та спадкові (генетичні) властивості). Промоція здоров'я в основному фокусується на діях, які впливають на діапазон тих детермінант здоров'я, що вони які потенційно можуть бути змінені – не лише тих, що пов'язані пов'язаних з діями окремих осіб, але й тих чинників, які значною мірою перебувають поза зоною контролю окремих осіб та груп.

До них належать, наприклад, доходи та доступ до ресурсів, освіта, зайнятість та умови праці (часто називаються соціальними детермінантами здоров'я), доступ до відповідних медичних послуг та екологічні детермінанти здоров'я.

Промоція здоров'я охоплює широкий спектр детермінант через поєднання стратегій, зокрема шляхом інтеграції питань здоров'я у всі політики, створення сприятливого середовища для здоров'я, а також шляхом зміцнення особистої грамотності у сфері здоров'я та навичок, пов'язаних зі здоров'ям. Дії, спрямовані на детермінанти здоров'я, нерозривно пов'язані із забезпеченням рівності у сфері здоров'я і стосуються насамперед розподілу влади та ресурсів у суспільстві.

Працівниці й працівники системи охорони здоров'я вивчають **детермінанти здоров'я** в сільських громадах, щоб виявити та усунути чинники, які зумовлюють зростання рівня хронічних захворювань.

The range of personal, social, economic and environmental factors that determine the healthy life expectancy of individuals and populations.

The conditions that influence health are multiple and interactive. Some determinants of health are not modifiable (for example age, place of birth and inherited (genetic) attributes). Health promotion is fundamentally concerned with action to address the full range of potentially modifiable determinants of health – not only those that are related to the actions of individuals, but also those factors that are largely outside of the control of individuals and groups. These include, for example, income and access to resources, education, employment and working conditions (often referred to as the social determinants of health), access to appropriate health services, and the

environmental determinants of health. Health promotion addresses this broad range of determinants through a combination of strategies including the promotion of health in all policies, and creating supportive environments for health; and by strengthening personal health literacy and skills for health. Action to address the determinants of health is inextricably linked to health equity and is fundamentally concerned with the distribution of power and resources in populations. [21]

Commercial determinants of health, Environmental determinants of health, Social Determinants of Health (SDOH), Health promotion, Access to quality essential healthcare services

Public health officials are studying the **determinants of health** in rural communities to identify and address factors contributing to higher rates of chronic diseases.

Дефіцит демократії

Democratic deficit

Обмежена легітимність демократії, зокрема вплив порушеного гендерного балансу (тобто надмірне представництво чоловіків та недостатнє представництво жінок) на легітимність демократії. [Джерело перекладу 3]

Критики стверджують, що низька кількість жінок у парламенті створює **дефіцит демократії**, оскільки політика часто не відображає потреби та пріоритети половини населення.

Limited legitimacy of democracy and impact of an inadequate gender balance, i.e. of overrepresentation of men and underrepresentation of women, on the legitimacy of democracy. [2]

Discriminatory social institutions, Gender sensitive institutional transformation, Institutional mechanisms for gender equality

Critics argue that the low number of women in parliament creates a **democratic deficit**, as policies often fail to reflect the needs and priorities of half the population.

Директиви щодо рівного ставлення

Directives on equal treatment

Директиви, які розширюють сферу застосування принципу рівного ставлення до чоловіків і жінок (який спочатку, у Римських Договорах, стосувався лише оплати праці). Принцип був розширений на доступ до працевлаштування, професійну підготовку та просування, умови праці, на обов'язкові соціальні страхові програми, на професійні соціальні страхові програми, на тих, хто займаються діяльністю, включаючи сільське господарство, у формі самозайнятості, на вагітних працівниць та працівниць які нещодавно народили, і на тих, хто перебувають у відпустці з догляду за дитиною.

Щоб забезпечити відповідність нормам ЄС, компанія переглянула свою практику найму на роботу, аби вона відповідала **директивам щодо рівного ставлення** до осіб різної статі та етнічного походження.

Directives which extend the scope of the principle of equal treatment for men and women (which initially, in the Treaty of Rome, only concerned pay). The principle was extended to access to employment, vocational training and promotion, and working conditions, to statutory social security schemes, to occupational social security schemes, to those engaged in activity, including in agriculture, in a self-employed capacity, to pregnant workers and workers who have recently given birth and to those who are on parental leave. [15]

Gender equality

To ensure compliance with EU regulations, the company reviewed its hiring practices to align them with the **directives on equal treatment** regarding gender and ethnic origin.

Дискримінаційні соціальні інституції

Discriminatory social institutions

Це складна система формальних і неформальних законів, соціальних норм і практик, які обмежують доступ жінок і дівчат до прав, справедливості, можливостей урядування та ресурсів, підриваючи їхню свободу волі та авторитет.

Дитячі шлюби є шкідливою практикою, що закріплюється **дискримінаційними соціальними інституціями**, позбавляючи дівчат освіти та репродуктивних прав.

Discriminatory social institutions are the complex web of formal and informal laws, social norms and practices that restrict women's and girls' access to rights, justice, empowerment opportunities and resources, undermining their agency and authority. [13]

Democratic deficit

Child marriage is a harmful practice perpetuated by **discriminatory social institutions** that deny girls education and reproductive rights.

Дискримінація жінок і дівчат

Discrimination against girls and women

Дискримінація дівчат і жінок означає пряме або опосередковане інакше ставлення до дівчат і жінок, ніж до хлопчиків і чоловіків таким чином, що перешкоджає дівчатам і жінкам реалізацію своїх прав.

Дискримінація може бути прямою або непрямою. Пряму дискримінацію дівчат і жінок, як правило, легше визначити, оскільки вона досить очевидна. Наприклад, у деяких країнах жінкам законом заборонено володіти майном чи обіймати певні посади, або звичаї спільноти можуть не дозволяти дівчатам отримувати вищу освіту.

Непряму дискримінацію дівчат і жінок може бути важко розпізнати. Це стосується ситуацій, які можуть видаватися неупередженими, але призводять до нерівного ставлення до дівчат і жінок. Наприклад, для роботи в поліції можуть існувати критерії мінімального зросту і ваги, які жінкам може бути важко виконати. Через це жінки можуть не мати можливості стати поліцейськими.

Дискримінація може відбуватися як через дії, які призводять до того, що жінкам відмовляють у здійсненні права через відсутність визнання попередньої гендерної дискримінації та нерівності, з якими стикаються жінки (ненавмисна або непряма дискримінація), так і через бездіяльність, тобто невживання необхідних законодавчих заходів для забезпечення повного здійснення прав жінок, неспроможність прийняти та впровадити певні національні політики з метою досягнення гендерної рівності, і невиконання відповідних законів.

Дискримінація може виходити як із закону (де юре дискримінація), так і з практики (де факто дискримінація). Конвенція про елімінацію всіх форм дискримінації щодо жінок визнає обидва види дискримінації і апелює до обох видів, незалежно від того, чи містяться вони у законах, політиках, процедурах або практиці.

Тривала **дискримінація дівчат і жінок** у сфері освіти призвела до значного гендерного розриву в рівні грамотності в деяких частинах світу.

Discrimination against girls and women means directly or indirectly treating girls and women differently from boys and men in a way which prevents them from enjoying their rights.

Discrimination can be direct or indirect. Direct discrimination against girls and women is generally easier to recognize as the discrimination is quite obvious. For example, in some countries, women cannot legally own property; they are forbidden by law to take certain jobs; or the customs of a community may not permit girls to go for higher education.

Indirect discrimination against girls and women can be difficult to recognize. It refers to situations that may appear to be unbiased but result in unequal treatment of girls and women. For example, a job for a police officer may have minimum height and weight criteria which women may find difficult to fulfill. As a result, women may be unable to become police officers.

Discrimination can occur both through acts that result in, or have the effect of, women being denied the exercise of a right because of a lack of recognition of pre-existing gender-based disadvantage and inequality that women face (non-intended or indirect discrimination), and through the omissions of acts, i.e. the failure to take necessary legislative measures to ensure the full realisation of women's rights, the failure to adopt and implement national policies aimed at achieving gender equality, and the failure to enforce relevant laws.

Discrimination can stem from both law (de jure discrimination) or from practice (de facto discrimination). The CEDAW Convention recognises and addresses both forms of discrimination, whether contained in laws, policies, procedures or practice. [4, 2]

Gender discrimination

Long-standing **discrimination against girls and women** in education has resulted in a significant gender gap in literacy rates in some parts of the world.

Дискримінація за ознакою статі та гендерною ознакою

Sex- and gender-based discrimination

Дискримінація виникає через взаємодію між статтю (як біологічними характеристиками жінок і чоловіків) та їхніми соціально сконструйованими ідентичнос-

тями, атрибутами і ролями, а також соціальним і культурним значенням, яке суспільство надає біологічним відмінностям між жінками і чоловіками.

Така взаємодія призводить до ієрархічних та нерівних відносин і ролей між жінками та чоловіками, а також до несприятливого соціального позиціонування жінок. На соціальне становище жінок і чоловіків впливають політичні, економічні, культурні, соціальні, релігійні, ідеологічні та екологічні чинники, і воно може змінюватися з часом.

Дискримінація за ознакою статі та гендерною ознакою у сфері охорони здоров'я може призвести до того, що жінки отримують неадекватне лікування таких захворювань, як хвороби серця, оскільки медичні дослідження історично зосереджені більше на пацієнтах-чоловіках.

Discrimination occurring due to interaction between sex (as the biological characteristics of women and men) and their socially constructed identities, attributes and roles and society's social and cultural meaning for biological differences between women and men.

Such interactions result in hierarchical and unequal relations and roles between and among women and men, and a disadvantaged social positioning of women. The social positioning of women and men is affected by political, economic, cultural, social, religious, ideological and environmental factors, and can be changed over time. [2]

Discrimination against girls and women, Gender discrimination

Sex- and gender-based discrimination in healthcare can lead to women receiving inadequate treatment for conditions like heart disease, as medical research has historically focused more on male patients.

Дитячий шлюб

Child marriage

Законний або звичаєвий союз між двома людьми, коли хоча б одна із сторін не досягла 18 років.

Комітет CEDAW та Комітет з прав дитини розглядають дитячий шлюб як форму примусового шлюбу, оскільки діти – в силу їхнього віку – неспроможні повною мірою, без примусу і усвідомлено дати згоду на шлюб або час його укладання. Відповідно до стандартів прав людини, закріплених у Конвенції про права дитини (КПР) та Конвенції про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок (CEDAW), дитячий шлюб є різновидом шкідливої практики. Заборона шлюбу для осіб, які не досягли 18-річного віку, є гарантією того, що обов'язки, які передбачають укладання шлюбу, не покладаються на дітей передчасно та без їхньої згоди або під примусом. З поваги до зростаючої здатності та автономності дитини у прийнятті рішень, що впливають на її життя, Комітет CEDAW та Комітет з прав дитини погодилися, що за виняткових обставин може бути дозволено одруження зрілої дїездатної дитини, віком не менше 16 років, за умови, що таке рішення приймає суддя, виходячи з виняткових підстав, визначених законом, і на підставі доказів зрілості такої дитини, без огляду на культурні норми та/або традиції.

Слід зазначити, що дитячий шлюб, ранній шлюб та примусовий шлюб – це взаємопов’язані, але окремі терміни. Однак зазвичай вони використовуються взаємозамінно без огляду на їх визначення або роз’яснення щодо неоднозначності трактування кожного поняття. Комітет CEDAW та Комітет з прав дитини погодилися використовувати термін «дитячий та/або примусовий шлюб».
[Джерело перекладу 3]

Дитячі шлюби є порушенням прав людини, але є надто поширеним явищем.

Legal or customary union between two people where at least one of the parties is below the age of 18.

A child marriage is interpreted by the CEDAW and CRC Committees as a form of forced marriage, since children – given their age – inherently lack the ability to give their full, free and informed consent to their marriage or its timing.

According to the human rights standards enshrined in the Convention on the Rights of the Child (CRC) and the Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women (CEDAW), child marriage is a form of harmful practice. Prohibiting marriage among those under the age of 18 is a guarantee that the responsibilities which marriage entails are not assigned to or imposed on children prematurely and without their consent. As a matter of respecting the child’s evolving capacity and autonomy in making decisions that affect her or his life, the CEDAW and CRC Committees agreed that in exceptional circumstances the marriage of a mature, capable child who is at least 16 years old may be allowed, provided that such a decision is made by a judge, based on legitimate exceptional grounds defined by law and on the evidence of that child’s maturity, without deference to culture and/or tradition.

Child marriage, early marriage and forced marriage are all interrelated but distinct terms. However, they have been combined in every way possible and are used interchangeably without any explicit definitions or at least clarification as to the breadth of the ambiguity surrounding each label. The CEDAW and CRC Committees agreed to use the term ‘child and/or forced marriage’. [2]

Harmful practices, Forced marriage, Early marriage

Child marriage is a violation of human rights, but is all too common. [58]

Дівчинка

Girl

Дитина жіночої статі. Термін «дівчинка» використовується Організацією Об’єднаних Націй для позначення дитини жіночої статі віком до 18 років. Конвенція Організації Об’єднаних Націй про права дитини визначає дитину як особу до 18 років.

Дві дівчинки провели нас класами.

A female child. ‘Girl child’ is the term used by the United Nations to refer to a female child below the age of 18. The United Nations Convention on the Rights of the Child defines a child as a person below the age of 18. [14]

Two girls showed us round the classrooms. [23]

Догляд (постійний догляд) за особами, які його потребують

Dependant care

Догляд (постійний догляд) за дітьми, хворими, літніми людьми, обмежено працездатними особами або неспроможними піклуватися про себе, а також особами які залежать від сторонньої допомоги (догляду).

Багато працюючих дорослих мають труднощі з пошуком доступного і надійного **догляду за особами, які його потребують**, наприклад, за дітьми чи старшими родичами, що ускладнює підтримання здорового балансу між роботою та особистим життям.

Provision of care for those who are young, ill, elderly or less able, or deprived of abilities to care for themselves, and who are dependent on the care provided by another person. [2]

Care work, domestic responsibilities, family care

Many working adults struggle to find affordable and reliable **dependant care** for persons in need, such as children or older relatives, making it difficult to maintain a healthy work-life balance.

Догляд за дітьми

Childcare

Надання державних, приватних, індивідуальних чи колективних послуг із догляду для задоволення потреб матерів, татів і дітей.

Гнучкість у наданні таких послуг та різноманіття відповідних закладів зумовлена необхідністю задоволення потреб дітей різного віку, а також потреб їхніх працюючих матерів, татів (або осіб, які їх замінюють). Усі працівниці і працівники, незалежно від статі, повинні мати можливість поєднувати оплачувану роботу з обов'язками із догляду за дітьми; слід також сприяти активній ролі в цьому чоловіків за допомогою відповідних заходів для забезпечення рівного розподілу обов'язків по догляду між жінками та чоловіками.

[Переклад частково базується на 3]

Без доступного **догляду за дітьми** багато матерів, які бажають працювати, не можуть цього зробити.

Provision of public, private, individual or collective services to meet the needs of parents and children.

Flexibility in the provision of these services and facilities is a requirement in terms of meeting the particular needs of children of different ages as well as those of their working parents. All workers, irrespective of their sex, should have the possibility of combining paid employment with their responsibilities for children, and the active role of men should be promoted with adequate measures to ensure the equal division of caring responsibilities among women and men. [2]

Reproductive work, Gender roles

Without affordable **childcare**, many mothers who wish to work are unable to. [23]

Догляд за родиною

Family care

Надання державних, приватних, індивідуальних чи колективних послуг для задоволення потреб батьків і дітей або найближчих членів родини.

Гнучкість цих послуг та зручностей необхідна для задоволення потреб дітей різного віку та інших членів сім'ї, які потребують догляду, а також їх працюючих матерів, татів чи інших членів сім'ї. Усі працюючі особи, незалежно від статі, повинні мати можливість поєднувати оплачувану роботу з обов'язками з догляду за дітьми та іншими членами родини; при цьому слід просувати активну роль чоловіків у догляді за дітьми й іншими особами в родині, запроваджуючи відповідні заходи для забезпечення рівного розподілу обов'язків з догляду між жінками й чоловіками.

Інвестиції в гнучкі послуги з **догляду за родиною**, такі як догляд за дітьми та людьми похилого віку, мають вирішальне значення для досягнення гендерної рівності, оскільки дозволяють усім працюючим, незалежно від статі, поєднувати роботу та сімейні обов'язки.

Provision of public, private, individual or collective services to meet the needs of parents and children or members of the immediate family.

The flexibility of these services and facilities is required in order to meet the particular needs of children of different ages and of other family members requiring care, as well as of their working parents or other family members. All workers, irrespective of their sex, should have the possibility of combining paid employment with their responsibilities for children and other family members, and the active role of men should be promoted with adequate measures to ensure the equal division of caring responsibilities among women and men. [2]

Reproductive work, Unpaid care work, Unpaid work

Investing in flexible **family care** services, such as childcare and eldercare, is crucial for achieving gender equality by allowing all workers, regardless of gender, to combine work and family responsibilities.

Доглядова праця

Care work

Робота із забезпечення фізичних, психологічних, емоційних потреб, а також потреб розвитку іншої особи чи осіб.

Особами, які отримують догляд, як правило, вважаються немовлята, діти шкільного віку, хворі, особи з інвалідністю та літні люди.

До структур і осіб, що надають догляд, як правило, входять державні та приватні медичні служби, державні або державно-регульовані соціальні служби, державні або приватні агентства надання догляду, організації з найманими працівниками / працівниками, волонтерські та громадські організації, організації або мережі віруючих, а також родичі та друзі. Для кожної з цих категорій існують різні параметри та способи доглядової праці.

Доглядова праця в усьому світі характеризується відсутністю пільг і захисту, низькою заробітною платою або відсутністю компенсації, а також потенційною фізичною, психічною, а в деяких випадках і сексуальною шкодою.

Work of looking after the physical, psychological, emotional and developmental needs of one or more other people.

Care recipients are generally identified as infants, school-age children, people who are ill, persons with a disability, and elderly people.

Care providers typically include public and private health services, state-regulated or public-sector social workers, public or private care-provider agencies, enterprises of employment, voluntary and community organisations, faith-based organisations or networks, and relatives and friends. Different settings and modalities of care work apply to each of these categories. [2]

Reproductive work, Care economy, Housewife, Reproductive labor

Care work across the world remains characterised by a void of benefits and protections, low wages or non-compensation, and exposure to physical, mental and, in some cases, sexual harm. [59]

Домагання (харасмент)

Harassment

Небажана поведінка, пов'язана зі статтю людини, що має на меті або призводить до приниження гідності особи та створення ворожого, принизливого або образливого для неї середовища. [Джерело перекладу 3]

Компанія впровадила суворі політики та навчальні програми для запобігання та протидії **домаганням** на робочому місці.

Unwanted conduct related to the sex of a person occurring with the purpose or effect of violating the dignity of that person, and of creating an intimidating, hostile, degrading, humiliating or offensive environment. [2]

The company has implemented strict policies and training programs to prevent and address **harassment** in the workplace.

Домашнє насильство

Domestic violence

Усі акти фізичного, сексуального, психологічного або економічного насильства, що відбуваються в сім'ї чи в межах місця проживання або між колишніми чи теперішніми членами подружжя або партнерами / партнерками, незалежно від біологічних чи юридичних родинних зв'язків і від того, проживає (проживала) чи ні особа, яка вчиняє правопорушення, у тому ж місці, що й особа, яка постраждала. [Переклад базується на 3]

Особливо важливо забезпечити особам, постраждалим від **домашнього насильства**, доступ до медичної допомоги.

All acts of physical, sexual, psychological or economic violence that occur within the family or domestic unit, irrespective of biological or legal family ties, or between former or current spouses or partners, whether or not the perpetrator shares or has shared the same residence as the victim. [Джерело перекладу 3] [2]

Intimate partner violence

It's particularly important to ensure that survivors of **domestic violence** have access to health care. [23]

Домашні обов'язки

Domestic responsibilities

Роботи, що виконуються в домогосподарстві для задоволення основних потреб осіб, які до нього належать, зокрема приготування їжі, прибирання та догляд за дітьми або літніми людьми та іншими, залежними членами сім'ї.

Традиційно особа не отримує платні за виконання цієї роботи; ці обов'язки не завжди передбачають отримання влади чи статусу. У багатьох суспільствах особа, відповідальна за домашнє господарство, перебуває в підлеглому становищі і найчастіше саме жінки та дівчата відповідають за всю домашню роботу, навіть якщо вони працюють поза домом. [Джерело перекладу 3]

Своєрідне жонглювання складними кар'єрними та **домашніми обов'язками** може бути непростим завданням для працюючих матерів і татів.

Tasks performed inside a household in order to ensure that the basic needs of its members are met, such as cooking, cleaning, and taking care of children or older adults and other dependent family members.

Traditionally, a person is not paid for performing these tasks, and power or status is not necessarily accorded because of these responsibilities. In many societies, the person responsible for the household is in a subordinate position within it, and, most often, women and girls are responsible for all household tasks, even if they work outside the home. [2] *Family care, Family responsibilities, Gender division of labor / Sexual division of labor*

Juggling a demanding career and **domestic responsibilities** can be a challenge for working parents.

Домашня (хатня) робітниця

(набагато рідше – домашній (хатній) робітник)

Domestic Worker

У деяких країнах для подолання проблеми відсутності інфраструктури й установ для догляду за дітьми використовується інший тип жіночої праці, а саме домашні робітниці. Це, здебільшого, жінки, часто іммігрантки, іноді вони нелегально перебувають на території країни та часто отримують низьку заробітну плату. Попит на домашніх робітниць зростає в ЄС у зв'язку зі змінами в економіці та суспільстві. Наймати мігранток стає необхідним для багатьох матерів і татів, щоб мати можливість бути активними на роботі та в суспільстві.

Оскільки і мати і тато працюють повний робочий день, вони вирішили найняти **домашню робітницю**, яка допомагала б їм з прибиранням, пранням та доглядом за дітьми, що дозволило б їм більше зосередитися на своїй кар'єрі та сімейному житті.

In certain countries, in order to overcome the problem of a lack of childminding and/or care facilities, another type of female labour is used, namely domestic workers,

mainly women, often immigrants sometimes undocumented and often under-paid. The demand for domestic workers is growing in the EU as a result of changes in the economy and society. In many situations, it has become necessary for households to employ women who are migrant workers so as to allow the parents who employ them to be active in the workplace and in society. [12]

Global care chains, Reproductive work

With both parents working full-time, they decided to hire a **domestic worker** to help with cleaning, laundry, and childcare, allowing them more time to focus on their careers and family life.

Домашня робота

Housework

Неоплачувана робота з ведення домашнього господарства, яку виконують особи, які належать до домогосподарства.

Поки її діти були маленькими, Манро встигала писати художню літературу між **домашньою роботою** та сном своїх доньок.

Unremunerated work of maintaining a household that is performed by household members. [2]

Care work

While her children were young, Munro wedged fiction writing between **housework** and her daughters' naps. [25]

Домінуюча група

Dominant Group

Не обов'язково більшість, але група в суспільстві, яка має владу, привілеї та соціальний статус, що дає їй можливість контролювати та визначати соціальні ресурси й соціальні, політичні, економічні системи та норми.

Політика, що пріоритизує надання відпустки з догляду за дитиною лише матерям, може посилити традиційні гендерні ролі, коли догляд за дитиною покладається переважно на жінок. Це може поставити жінок у невідгідне становище на ринку праці та закріпити у професійній сфері позицію чоловіків як **домінуючої групи**.

Not necessarily the majority, but the group within a society with the power, privilege, and social status to control and define societal resources and social, political, and economic systems and norms. [20]

Disadvantaged groups, Patriarchy

Policies that prioritize parental leave for mothers only can reinforce the traditional gender roles where childcare falls primarily on women. This can disadvantage women in the workforce and solidify the position of men as the **dominant group** in the professional sphere. [Based on 28]

Домогосподарка

Housewife

Жінка, чия основна діяльність полягає у веденні домогосподарства і яка не отримує винагороди або прибутку від своєї діяльності. (Див. також «репродуктивна праця».)

Після здобуття диплому та вражаючого початку кар'єри вона відчувала злість коли він називав її **домогосподаркою**.

A woman whose principal occupation is managing a household and who does not receive remuneration or profit from her activities. [14]

Reproductive labour, Care work

After her degree and an impressive early career, she felt angry that he described her as a **housewife**. [23]

Домогосподарство, очолюване жінкою

Female-headed households

Домогосподарство, в якому доросла жінка є єдиною або основною постачальницею доходу та особою, яка приймає рішення.

У більшості країн жінки зазвичай не вважаються головами домогосподарств, якщо хоча б один дорослий чоловік живе в цьому домогосподарстві постійно. Припущення про те, що головою домогосподарства завжди є дорослий чоловік, навіть якщо економічний внесок жінки в утримання домогосподарства той самий чи навіть більший, ніж чоловіка, є формою гендерної упередженості. У країнах, що розвиваються, прослідковується загальна тенденція, коли все більше жінок є основним джерелом економічної підтримки їхніх сімей.

[Переклад частково базується на 3]

Домогосподарства, очолювані жінками, часто є більш вразливими до економічної незахищеності та можуть мати складнощі з доступом до послуг охорони здоров'я.

Household in which an adult female is the sole or main income producer and decision-maker.

In most countries, women are not usually considered as heads of households unless no adult male is living permanently in the household. The assumption that the head of a household is always an adult man, even if a woman's economic contribution to the household's maintenance is the same or greater than that of a man, is a form of gender bias. In developing countries, there is a general trend of more and more women being the primary source of economic support for their families. [2]

Empowerment of women and girls

Female-headed households are often more vulnerable to economic insecurity and may face challenges accessing healthcare. [Based on 28]

Допоміжний (сателітний) рахунок

Satellite account

Офіційний рахунок, окремий, але пов'язаний із основними національними рахунками. [Джерело перекладу 3]

Використовуючи **сателітний рахунок**, дослідниці і дослідники можуть аналізувати фінансові внески жінок у неформальному секторі, надаючи цінні дані для підтримки гендерно орієнтованої політики та економічного планування.

Official account that is separate from, but consistent with, core national accounts. [2]

Using a **satellite account**, researchers can analyze the financial contributions of women in informal sectors, providing valuable data to support gender-responsive policies and economic planning.

Доступ до послуг дозвілля

Access to leisure services

Доступ до послуг відпочинку (у контексті соціальних, економічних та екологічних детермінант здоров'я та в контексті справедливості у здоров'ї) включає в себе всебічну доступність рекреаційних, розважальних, спортивних та туристичних послуг, таких як культурні заходи і виставки, спортивні заклади та програми, які надають можливості для людей використовувати вільний час для покращення свого рівню розваг, комфорту або здоров'я.

Послуги відпочинку відрізняються від «громадської інфраструктури» тим, що вони не обов'язково є загальнодоступними.

Забезпечення рівного **доступу до послуг дозвілля** має важливе значення для зміцнення здоров'я та добробуту в громадах.

Access to leisure services in the context of SEEDs of health (Social, Economic and Environmental Determinants of Health) and health equity encompasses accessibility and affordability of recreation, entertainment, sports, and tourism services, such as cultural events and exhibitions and sports facilities and programmes, which provide opportunities for individuals to use discretionary time to enhance amusement, comfort or health. Leisure services are distinguished from 'Public amenities' in that they are not necessarily publicly provided and affordable to everyone. [19]

Time use

Ensuring equitable **access to leisure services** is essential for promoting health and well-being in communities. [60]

Доступ до ресурсів та контроль над ними

Access and control over resources

Ця концепція складається з трьох частин: ресурси, доступ і контроль.

Під ресурсами маються на увазі статки й товари, включаючи економічні статки (дохід домогосподарства) або продуктивні статки (земля, обладнання, інструменти, праця, кредит), політичні статки (здатність до лідерства, інформації та організації) і час.

Доступ і контроль мають дещо відмінні значення.

Під доступом мається на увазі можливість використання та отримання користі від конкретних ресурсів (матеріальних, фінансових, людських, соціальних, політичних тощо), тоді як контроль над ресурсами також означає можливість приймати рішення щодо використання цього ресурсу. Наприклад, контроль жінок над землею означає, що вони можуть мати доступ до землі (використовувати її), володіти землею (бути законними власниками) та приймати рішення про те, чи продавати або здавати землю в оренду. Доступ та контроль над ресурсами є ключовим елементом розширення прав і можливостей жінок і, відповідно, ключовим елементом досягнення гендерної рівності.

Доступ до ресурсів та контроль над ними мають вирішальне значення для досягнення гендерної рівності.

This concept has three parts: resources, access, and control. The first, resources, refers to means and goods, including economic (household income) or productive means (land, equipment, tools, work, credit); political means (capability for leadership, information and organization); and time. Access and control have slightly different meanings. Access refers to the ability to use and benefit from specific resources (material, financial, human, social, political, etc.) whereas control over resources also entails being able to make decisions over the use of that resource. For example, women's control over land means that they can access land (use it), own land (can be the legal title-holders), and make decisions about whether to sell or rent the land. Access and control over resources is a key element of women's empowerment, and by extension, the achievement of gender equality. [4]

Claims to resources, Gender power relations

Access and control over resources are crucial for achieving gender equality. [61]

Доступ до якісних основних медичних послуг

Access to quality essential healthcare services

Доступ до основних медичних послуг забезпечує безпечне, ефективне та доступне лікування й профілактику захворювань, визнаних як національні або міжнародні пріоритети.

Забезпечення **доступу до якісних основних медичних послуг** для всіх людей має вирішальне значення для досягнення загального охоплення послугами охорони здоров'я. Такі бар'єри, як висока вартість, географічні обмеження та дискримінація, часто заважають маргіналізованим групам населення отримати доступ до необхідних медичних послуг, що призводить до нерівності у здоров'ї.

Access to essential healthcare services provides safe, effective and affordable prevention and treatment for health conditions identified as national or international priorities. [19]

Health Equity, Determinants of health, Right to health

Ensuring **access to quality essential healthcare services** for all individuals is critical for achieving universal health coverage. Barriers such as high costs, geographical limitations, and discrimination often prevent marginalized populations from accessing necessary healthcare services, leading to health disparities. [63]

Доступ до якісної освіти

Access to quality education

Забезпечення 12 років безкоштовної, фінансованої державою, рівноправної, якісної початкової та середньої освіти, з яких принаймні дев'ять років є обов'язковими, із досягненням відповідних навчальних результатів.

Доступ до якісної освіти є основоположним правом людини і має важливе значення для розширення прав і можливостей особистості та розвитку суспільства.

Provision of 12 years of free, publicly funded, equitable quality primary and secondary education, of which at least nine years are compulsory, leading to relevant learning outcomes. [19]

Access to resources

Access to quality education is a fundamental human right and is essential for the empowerment of individuals and the advancement of societies. [63]

Доступність

Accessibility

Проектування, будівництво, розробка та обслуговування об'єктів, інформаційно-комунікаційних технологій, програм та послуг таким чином, щоб усі люди, включаючи людей з інвалідністю, могли повноцінно та самостійно користуватися ними.

Доступність включає:

- упровадження адаптацій та модифікацій для забезпечення рівного доступу до працевлаштування та участі в активностях для людей з інвалідністю,
- зменшення або усунення фізичних та поведінкових бар'єрів для забезпечення рівних можливостей,
- зобов'язання забезпечити для людей з інвалідністю самостійний доступ до кожної зовнішньої та внутрішньої діяльності або електронного простору,
- а також вдосконалення практик, таких як універсальний дизайн.

Театр повністю **доступний** для людей на колісних кріслах.

Design, construction, development, and maintenance of facilities, information and communication technology, programs, and services so that all people, including people with disabilities, can fully and independently use them. Accessibility includes the provision of accommodations and modifications to ensure equal access to employment and participation in activities for people with disabilities, the reduction or elimination of physical and attitudinal barriers to equitable opportunities, a commitment to ensuring that people with disabilities can independently access every outward-facing and internal activity or electronic space, and the pursuit of best practices such as universal design. [17]

Disability, Ableism, Belonging

The theater offers full wheelchair **accessibility**. [23]

Е

Ейблізм (дискримінація за інвалідністю)

Ableism

Набір переконань або практик на індивідуальному, громадському чи системно-му рівні, що знецінюють та дискримінують людей з фізичною, інтелектуальною, психічною інвалідністю. Часто такі переконання базуються на припущенні, що людей з інвалідністю потрібно «виправити» тим чи іншим способом.

Говорити, що всі люди на кріслах колісних живуть неповноцінним життям, є прикладом **ейблізму**.

A set of beliefs or practices at the individual, community, or systemic level that devalue and discriminate against persons with physical, intellectual, or psychiatric disabilities and often rests on the assumption that persons with disabilities need to be 'fixed' in one form or the other. [20]

Discrimination Disability, Accessibility

Saying that wheelchair users all have miserable lives is an example of **ableism**. [23]

Ейджизм (дискримінація за віком)

Ageism

Ейджизмом можна назвати будь-яке ставлення, дію чи інституційну структуру, яка своїми діями робить людей другорядними через їхній вік (розглядає їх як менш важливих, менш значущих, менш здатних...). Дискримінація за віком відбувається, коли з людиною поведяться менш сприятливо через її вік, особливо це стосується молодих та старших людей.

Очікується, що уряд запровадить більш жорстке законодавство щодо **дискримінації за віком** пізніше цього року.

Ageism can be defined as any attitude, action or institutional structure, which through its actions ends up making people subordinate because of their age (sees them as inferior, less, less important, less able...). Age discrimination occurs when a person is treated less favourably because of their age and particularly affects young and older people. [16]

Discrimination, Elder abuse

The government is expected to introduce tougher legislation against **ageism** later in the year. [23]

Екологічні детермінанти здоров'я

Environmental determinants of health

Фізичні умови, в яких люди живуть і працюють і які мають вплив на здоров'я.

Екологічні детермінанти включають доступ до чистої води, гігієнічних санітарних послуг і якості повітря, середовище, включно з житлом й умовами проживання, робочим середовищем, – і все це може мати значний вплив на здоров'я людини.

Нерівномірний вплив екологічних детермінант здоров'я на різні групи людей є головною причиною нерівності у здоров'ї.

У промоції здоров'я структуру для практичних дій надають різні середовища, такі як міста, школи, робочі місця, житлові будівлі та заклади охорони здоров'я. Регулювання середовища для оптимізації здоров'я може відігравати важливу роль у досягненні широкого спектру Цілей сталого розвитку. Це є важливим обов'язком урядів та забезпечується оцінкою впливу на здоров'я, прийняттям програми «Здоров'я у всіх політиках» і ефективними міжнародними діями в інтересах здоров'я.

Визнання **екологічних детермінант здоров'я**, таких як доступ до зелених насаджень та вплив забруднювачів, має важливе значення для розробки справедливих заходів у сфері охорони здоров'я.

The physical conditions in which people live and work that have an impact on health. Environmental determinants range from access to clean water, hygienic sanitation services and air quality, through the built environment including housing and living conditions, and the work environment, all of which can have a major impact of the burden of disease.

Inequalities in exposure to the environmental determinants of health are a major cause of inequity in health.

In health promotion, different settings for health such as cities, schools, workplaces, housing and health care facilities provide structure for practical action. Regulation of the environment to optimize health outcomes can play a major role in the achievement of a broad range of the Sustainable Development Goals. It is a major responsibility of governments and is facilitated by health impact assessment, and the adoption of Health in all policies, and by good governance for health between countries. [21]

Determinants of health

Recognizing the **environmental determinants of health**, such as access to green spaces and exposure to pollutants, is essential in designing equitable health interventions.

Економіка турботи

Care economy

Частина матеріальної і соціальної людської діяльності, зосереджена на догляді, турботі про теперішню та майбутню робочу силу, а також про населення загалом, включаючи працю із забезпечення родини харчуванням, одягом та побутовими умовами.

Соціальна репродукція (соціальне відтворення) – це забезпечення всіх потреб такого роду в усіх секторах економіки, незалежно від того, є така діяльність оплачуваною чи ні. [Джерело перекладу 3]

Економіка турботи зростає, оскільки попит на догляд за дітьми та людьми похилого віку збільшується в усіх регіонах.

Part of human activity, both material and social, that is concerned with the process of caring for the present and future labour force, and the human population as a whole, including the domestic provisioning of food, clothing and shelter.

Social reproduction is the provisioning of all such needs throughout the economy, regardless of whether it is of a paid or unpaid nature. [2]

Care work, Reproductive work, Satellite account, Gender roles, Unpaid care work

The **care economy** is growing as the demand for childcare and care for the elderly is increasing in all regions. [59]

Економічне насильство

Economic violence

Будь-яка дія чи поведінка, що завдає людині економічної шкоди.

Економічне насильство може набувати різних форм, наприклад, вчинення майнової шкоди, обмеження доступу до фінансових ресурсів, освіти чи ринку праці або невиконання економічних зобов'язань, як-то виплата аліментів.

[Джерело перекладу 3]

Одноєю з тактик **економічного насильства** є контроль над доступом партнерки чи партнера до фінансових ресурсів, наприклад, відмова у виплаті аліментів, псування кредитної історії чи намагання перешкодити працевлаштуванню.

Any act or behaviour which causes economic harm to an individual. Economic violence can take the form of, for example, property damage, restricting access to financial resources, education or the labour market, or not complying with economic responsibilities, such as alimony.

The control mechanisms may also include controlling the victim's access to healthcare services, employment, etc. [2]

Access to resources, Domestic violence

One tactic of **economic violence** is controlling a partner's access to financial resources, such as denying them an allowance, sabotaging their credit score, or preventing them from seeking employment.

Економічно активне населення

Economically active population

Усі особи будь-якої статі, які працюють для виробництва економічних благ і послуг протягом визначеного періоду часу.

Нова політика уряду має на меті підвищити рівень участі жінок у робочому процесі, тим самим розширюючи **економічно активне населення** та стимулюючи загальне економічне зростання.

All persons of either sex who supply labour for the production of economic goods and services during a specified time period. [15]

Productive work

The government's new policy aims to increase the participation rate of women in the workforce, thereby expanding the **economically active population** and boosting the overall economic growth.

Екстракорпоральне запліднення (ЕКЗ)

In vitro fertilisation (IVF)

Екстракорпоральне запліднення (ЕКЗ) відноситься до процедури, під час якої яйцеклітини вилучаються з яєчника жінки та з'єднуються зі спермою поза тілом для утворення ембріонів. Ембріони вирощуються в лабораторії протягом декількох днів, після чого або поміщаються в матку жінки, або кріоконсервуються (заморожуються) для подальшого використання.

Екстракорпоральне запліднення (ЕКЗ) дало можливість багатьом парам з безпліддям зачати дитину і створити сім'ю.

In vitro fertilisation (IVF) refers to a procedure in which eggs are removed from a woman's ovary and combined with sperm outside the body to form embryos. The embryos are grown in the laboratory for several days and then either placed in a woman's uterus or cryopreserved (frozen) for future use. [13]

In vitro fertilisation (IVF) has provided many couples with infertility the opportunity to conceive and start families.

Екстрена контрацепція

Emergency contraception

Метод контрацепції, що може використовуватись для запобігання вагітності у перші кілька днів після статевого акту.

Передбачається для екстреного використання після незахищеного статевого акту у випадках, коли засоби контрацепції не спрацювали або їх було неправильно використано (наприклад, особа забула вжити таблетки або порвався презерватив), після зґвалтування чи примусового сексу. Екстрена контрацепція ефективна лише в перші кілька днів після статевого акту – до того, як яйцеклітина вийде з яєчника і буде запліднена спермою. Препарати екстреної контрацепції не можуть перервати вагітність, яка вже настала, або завдати шкоди ембріону, що розвивається. [Джерело перекладу 3]

Щоб дізнатися, де можна отримати **екстрену контрацепцію** у вашому регіоні, зателефонуйте на нашу гарячу лінію.

Methods of contraception that can be used to prevent pregnancy in the first few days after intercourse.

It is intended for emergency use following unprotected intercourse, contraceptive failure or misuse (such as forgotten pills or torn condoms), rape or coerced sex. Emergency contraception is effective only in the first few days following intercourse, before the ovum is released from the ovary and before the sperm fertilises the ovum. Emergency contraceptive pills cannot interrupt an established pregnancy or harm a developing embryo. [2]

Reproductive rights, Unmet need for family planning, Safe abortion

To find out where to get **emergency contraception** in your area, call our hotline. [23]

Емансипація жінок

Emancipation of women

Процес, стратегія та незліченні зусилля, що їх доклали жінки, прагнучи звільнитись від влади та контролю чоловіків і традиційних владних структур, а також забезпечити рівні права жінок, усунути гендерну дискримінацію із законів, інституцій та поведінкових моделей і встановити правові стандарти, що сприятимуть їхній повній рівності з чоловіками. [Джерело перекладу 3]

Емансипація жінок – це довга і тривала боротьба, яка призвела до значного прогресу: від отримання права голосу до здобуття вищої освіти і кар'єри, раніше традиційно закритої для жінок.

Process, strategy and myriad efforts by which women have been striving to liberate themselves from the authority and control of men and traditional power structures, as well as to secure equal rights for women, remove gender discrimination from laws, institutions and behavioural patterns, and set legal standards that shall promote their full equality with men. [2]

Feminism, Empowerment of women and girls

The **emancipation of women** is a long and ongoing struggle that has resulted in significant progress, from gaining the right to vote to pursuing higher education and careers traditionally closed to them.

Емоційне насильство

Emotional abuse

Применшення значущості, приниження або руйнування почуття власної цінності, самоповаги людини.

Наприклад, постійна критика, словесні образи тощо. [Джерело перекладу 3]

Постійна критика й приниження змушували жінку почуватися невпевнено та ставити під сумнів власну цінність, що є ознакою **емоційного насильства**.

Belittling, humiliating or undermining an individual's sense of self-worth/self-esteem (e.g. constant criticism, verbal insults, name-calling, etc.). [2]

Domestic violence

The constant criticism and put-downs left the woman feeling insecure and questioning her self-worth, a hallmark of **emotional abuse**.

Ж

Жінка без громадянства

Stateless women

Жінка, яка відповідно до національного законодавства не має юридично оформленого громадянства жодної держави.

Стаття 1 Конвенції 1954 р. «Про статус осіб без громадянства» вказує, що особа, яка автоматично не вважається громадянкою / громадянином відповідно до законів будь-якої держави, є особою без громадянства.

Однак, крім цього правового статусу (де-юре без громадянства), багато жінок фактично є особами без громадянства, оскільки їх громадянство практично не дає прав, чи тому, що особи не можуть довести чи підтвердити своє громадянство. Фактично становище «без громадянства» є особливо гострим питанням для жінок, наприклад, постраждалих від торгівлі людьми, у яких, можливо, були конфісковані або викрадені документи, або мігранток без документів, включаючи осіб, які шукають притулку, котрі також не можуть довести своє громадянство і можуть бути фактично особами без громадянства. Закони про громадянство можуть також прямо чи опосередковано дискримінувати жінок і піддавати їх більшою мірою, ніж чоловіків, ризику бути позбавленими громадянства. Статус особи без громадянства може надаватись, наприклад, через позбавлення жінки можливості передати громадянство, втрату громадянства в результаті укладання шлюбу із іноземним громадянином, зміни громадянства подружжям при укладанні шлюбу або позбавлення громадянства внаслідок дискримінаційних практик. Реєстрація народження також тісно пов'язана з реалізацією жінками та їхніми дітьми права на громадянство. На практиці непряма дискримінація, культурна практика та бідність часто унеможливають для матерів, особливо незаміжніх, реєстрацію їхніх дітей на рівних засадах із татами. Відсутність реєстрації дитини при народженні може погіршити або звести нанівець користування дитиною цілим спектром прав, включаючи право на громадянство, ім'я та ідентичність, рівність перед законом та визнання правоздатності, а також ускладнити доступ до дипломатичного захисту, спричинивши тривале ув'язнення до встановлення доказів, що підтверджують громадянство особи.

[Переклад базується на 3]

Жінки без громадянства часто стикаються зі значними труднощами у доступі до медичних послуг, оскільки вони можуть не мати документів або належної реєстрації, щоб мати право на отримання послуг.

Women who, under national laws, do not have a legal bond of nationality with any state.

Article 1 of the 1954 Convention relating to the Status of Stateless Persons indicates that a person not automatically considered a national (or citizen) under the laws of any state is stateless. However, in addition to this legal status (de jure statelessness), many women are de facto stateless because their citizenship is practically useless or because they cannot prove or verify their nationality.

De facto statelessness is a particular issue for women, such as trafficked women who may have had their documents confiscated or stolen, or undocumented migrant women, including asylum-seekers, who may also be unable to prove their nationality and may be effectively stateless. Citizenship laws may also directly or indirectly discriminate against women and expose them to a greater extent than men to the risk of being rendered stateless. Statelessness may arise, for example, from denial of a woman's ability to pass on nationality, from loss of nationality due to her marriage to an alien, from the change of nationality of a spouse during marriage, or from deprivation of nationality resulting from discriminatory practices.

Birth registration is also closely linked to the enjoyment by women and their children of the right to a nationality. In practice, indirect discrimination, cultural practices

and poverty often make it impossible for mothers, especially unmarried mothers, to register their children on an equal basis as fathers. Failure to register a child's birth may impair or nullify the child's effective enjoyment of a range of rights, including the right to nationality, to a name and identity, to equality before the law and to recognition of legal capacity as well as to problems in gaining access to diplomatic protection, and prolonged detention pending determination of proof of identity and nationality. [2]

Refugee woman, Migrant woman

Stateless women often face significant challenges accessing healthcare, as they may lack documentation or proper identification to qualify for services.

Жінки в розвитку (ЖБР)

Women in Development (WID)

Підхід «Жінки в розвитку» (ЖБР) ґрунтується на концепції, згідно з якою жінки маргіналізовані в заходах, орієнтованих на розвиток, унаслідок чого вони часто позбавлені можливості користуватися благами розвитку. Таким чином, загальною метою полягає в тому, щоб забезпечити використання ресурсів і заходів розвитку для поліпшення стану і становища жінок.

Підхід ЖБР, однак, не обов'язково призводить до зміни ієрархічних гендерних відносин між чоловіками й жінками. Він радше спрямований на підтримку практичних потреб жінок, таких як розвиток їхніх навичок для отримання доходу. Той факт, що підходи ЖБР не аналізують і не вирішують проблеми диференціації влади у відносинах між жінками й чоловіками, вважається основним недоліком цього підходу.

Програми, орієнтовані на ЖБР, часто протиставляють програмам, орієнтованим на гендер та розвиток (GAD).

Хоча програми «**Жінки в розвитку**» успішно розширили доступ жінок до кредитів та навчання, критики стверджували, що вони не торкаються глибинних механізмів влади, які обмежують участь жінок у процесі розвитку.

A Women in Development (WID) approach is based on the concept that women are marginalized in development-oriented interventions, with the result that women are often excluded from the benefits of development. Hence, the overall objective is to ensure that resources and interventions for development are used to improve the condition and position of women. The WID approach, however, does not necessarily result in changing male-female hierarchical gender relations. Rather, it intends to support women-specific practical needs, such as women's skills development for income generation. The fact that WID approaches do not analyze and address power differentials in the relationship between women and men is seen as a major shortcoming of this approach. WID-oriented programmes are often contrasted to Gender and Development (GAD)-oriented programmes. [9]

While **Women In Development** programs successfully increased women's access to credit and training, critics argued they did not address the underlying power structures that limited women's participation in development.

Жіноча / жіночий

Feminine

Гендерні характеристики і ролі, які зазвичай асоціюються з жінками і можуть відрізнятися залежно від культури та спільноти.

Готувати їжу, прибирати, ходити на закупки і прати – це також можуть робити і чоловіки, але в суспільстві існує уявлення, що це жіночі обов'язки або **жіночі** гендерні види діяльності.

Gender characteristics and roles usually associated with women that may differ across cultures and societies. [14]

Gender stereotypes, Gender roles, Femininities

Like cooking, cleaning, shopping, and washing, men can do it too, but the societal perception is that these are women's tasks or **feminine** gendered activities. [23]

Жіноче обрізання

Female circumcision

Застарілий термін, див. «каліцтво жіночих геніталій».

Outdated term that refers only to a certain type of Female Genital Mutilation. Please refer to the entry for Female Genital Mutilation for further detail. [2]

Female genital mutilation

Жіноче підприємництво

Women's entrepreneurship

Варіант кар'єри для жінок різного віку, що передбачає створення та здійснення специфічної діяльності, пов'язаної з управлінням підприємством.

Незважаючи на те, що в Європі мешкають більше жінок, ніж чоловіків, підприємниці становлять лише третину самозайнятих осіб у ЄС. Існують деякі додаткові чинники (такі як поєднання бізнесу та сім'ї), які для жінок роблять підприємництво менш привабливим варіантом, ніж для чоловіків. При створенні та веденні бізнесу жінки також стикаються з такими проблемами, як доступ до фінансування, доступ до інформації, навчання та доступ до мереж для ведення бізнесу.

Натхненна успіхом своєї пекарні, Марія стала прикладом для наслідування для жінок в цій галузі, сприяючи розвитку **жіночого підприємництва** у своїй громаді.

Career option for women of all ages, involving taking up and performing the specific activity of running an enterprise.

Even though there are more women than men in Europe, women entrepreneurs represent only a third of the self-employed in the EU. There are some additional factors (such as reconciling business and family) that make entrepreneurship a less attractive option for women than for men. When establishing and running a business, women also face challenges such as access to finance, access to information, training, and access to networks for business purposes. [2]

Thrilled by the success of her bakery, Maria became a role model for aspiring bakers, encouraging more **women's entrepreneurship** in her community.

Жіноче тіло

Woman's body

Ключове поняття у жіночих студіях та феміністичній теорії, з фокусом на темах контролю над жіночим тілом, тілесному розмаїтті та критиці гендерної дихотомії та есенціалізму.

Дискурси про гендер впливають на тіла по-різному, а саме: через інформування про зовнішність чи компетенції дівчат і хлопців, жінок і чоловіків або через узагальнення наративів про анатомію, фізіологію та інші тілесні характеристики гендерів. Завдяки повсюдному поширенню (нових) медіа та науково-популярних дискурсів про жіночі й чоловічі ролі в їхньому нібито безпосередньому зв'язку з тілесністю, ці дискурси мають значну прескриптивну силу.

Під час вагітності **жіноче тіло** зазнає багато змін, щоб забезпечити розвиток дитини.

Key concept in women's studies and feminist theory, with a focus on topics of control over women's bodies, corporeal diversities, and critiques of gender dichotomy and essentialism.

Discourses about gender affect bodies in different ways, namely through informing the appearances or competencies of girls and boys, women and men, or through generalising narratives about anatomy, physiology and other bodily characteristics of the genders. Due to the ubiquity of (new) media and popular science discourses on women's and men's roles in their assumed direct relation with corporeality, these discourses hold significant prescriptive power. [2]

Breastfeeding, Childbirth

During pregnancy, a **woman's body** undergoes many changes to support the developing baby.

Жіночі дослідження (студії)

Women's studies

Академічний, зазвичай міждисциплінарний, підхід до аналізу становища жінок у суспільстві та гендерних відносин, а також до гендерного виміру всіх інших досліджень.

Започаткування жіночих студій підтвердило думку, що жінки гідні власних досліджень і мають на них право, і це призвело до розвитку феміністичної гносеології. Створення жіночих студій саме собою є політичним актом, що поєднує жіночі та феміністичні рухи і тим самим примножує варіативність соціальних змін.

[Джерело перекладу 3]

Спираючись на дані **жіночих досліджень**, журналістка написала потужну статтю, яка кидає виклик традиційним гендерним ролям на робочому місці.

Academic, usually interdisciplinary, approach to the analysis of women's situation and gender relations, as well as to the gender dimension of all other disciplines.

The establishment of women's studies confirmed the idea that women are worthy of study in their own right, and led to the development of a feminist epistemology. In itself, the constitution of women's studies is a political act, connecting women's and feminist movements, and thus multiplying the options for social change. [2]

Drawing on insights from **women's studies**, the journalist wrote a powerful article challenging traditional gender roles in the workplace.

3

Забезпечення менструальної гігієни (ЗМГ)

Menstrual hygiene management (MHM)

Програми, які допомагають дівчатам і жінкам безпечно та гідно пережити свої місячні, акцентуючи увагу на тому, що менструація є нормальним біологічним процесом і важливим аспектом репродуктивного здоров'я. Покращення доступу дівчат і жінок до знань про менструацію, а також до відповідних гігієнічних засобів і матеріалів у школах і вдома. Програми можуть включати подолання культурних табу, розширення доступу до недорогих і безпечних гігієнічних матеріалів, полегшення утилізації відходів, доступ до безпечних і закритих туалетів, а також забезпечення чистої води і мила для особистої гігієни.

Просвітницькі кампанії мають вирішальне значення для **забезпечення менструальної гігієни (ЗМГ)**, щоб подолати стигму і табу, пов'язані з менструацією.

Programming that helps girls and women manage their monthly periods safely and with dignity, focusing on the fact that menstruation is a normal biological process and an important facet of reproductive health. Improving girls' and women's access to knowledge about menstruation and to appropriate and hygienic sanitary facilities and materials in schools and homes. Programmes may include addressing cultural taboos, increasing access to affordable and hygienic sanitary materials, facilitating disposal options, access to safe and private toilets and provision of clean water and soap for personal hygiene. [9]

Educational campaigns are crucial for **menstrual hygiene management (MHM)** to break the stigma and taboos surrounding menstruation.

Загальний коефіцієнт народжуваності

Total fertility rate (TFR)

Середня кількість дітей, які народилися б живими у жінки протягом її життя, якби вікові коефіцієнти народжуваності, характерні для цього року, застосовувалися протягом усього її дітородного віку.

Загальний коефіцієнт народжуваності є одним із чинників, що впливає на політики з надання відпусток з догляду за дитиною. Країни з низьким коефіцієнтом народжуваності можуть пропонувати більш щедрі виплати у зв'язку з відпусткою з догляду за дитиною, щоб стимулювати народження більшої кількості дітей.

The average number of children that would be born alive to a woman during her lifetime if the age-specific fertility rates of a given year applied throughout her childbearing years. [14]

Total fertility rate (TFR) can be a factor in considering the impact of policies promoting parental leave. Countries with low TFRs might offer more generous parental leave benefits, especially for fathers, to incentivize having more children.

Зазнавання насильства

Exposure to violence

Насильство – це умисне використання або загроза використання фізичної сили або влади проти себе, іншої особи, або проти групи чи спільноти, яке призводить до травм, смерті, психологічної травми, порушень розвитку або депривації.

Дівчата-підлітки, які **зазнають насильства**, наприклад, знущань або насильства в громаді, частіше стикаються з негативними наслідками для здоров'я, включаючи депресію та ризиковану сексуальну поведінку.

Violence is the intentional use of physical force or power, threatened or actual, against oneself, another person, or against a group or community, that either results in or has a high likelihood of resulting in injury, death, psychological harm, maldevelopment, or deprivation. [19]

Disadvantaged groups

Adolescent girls **exposed to violence**, such as bullying or community violence, are more likely to experience negative health outcomes, including depression and risky sexual behaviors.

Закони про батьківську згоду

Parental consent laws

Закони про батьківську згоду стосуються згоди, наданої від імені неповнолітньої особи принаймні однією особою (матір'ю чи батьком), або законною опікункою / законним опікуном чи іншою особою, належним чином уповноваженою діяти від імені неповнолітньої особи, на те, щоб неповнолітня особа займалася певною діяльністю або підпорядковувалася певним вимогам. Закони деяких юрисдикцій вимагають наявності згоди батьків на законну участь неповнолітньої особи у певних видах діяльності.

Закони про батьківську згоду можуть впливати на можливість підлітків брати участь у позакласних заходах, вимагаючи схвалення матері / батька на такі речі, як екскурсії або нічні події.

Parental consent laws refer to consent given on a minor's behalf by at least one parent, or a legal guardian, or by another person properly authorised to act for the minor, for the minor to engage in or submit to a specified activity. Laws of some jurisdictions require parents' consent to be given for a minor to legally engage in certain activities. [13]

Parental consent laws can impact a teenager's ability to participate in extracurricular activities, requiring parental approval for things like field trips or overnight events.

Закупівлі з урахуванням гендерної перспективи

Gender procurement

Запровадження вимог дотримання принципу гендерної рівності при здійсненні державних закупівель з метою використання таких процедур як інструменту просування гендерної рівності.

Такий підхід гарантує доступ усім громадянкам і громадянам до всіх пропонованих послуг, незалежно від гендеру, а також підвищення ефективності та якості послуг, оскільки необхідність інтеграції гендерної перспективи стимулює поставальників розвивати та пропонувати послуги, що відповідають цілям гендерної рівності. [Джерело перекладу 3]

Впровадження **закупівель з урахуванням гендерної перспективи** може сприяти тому, що контракти та рішення щодо закупівель підтримуватимуть бізнес, яким володіють жінки, та просуватимуть гендерну рівність у ланцюгу поставок.

Introduction of gender equality requirements in public procurement, in order to use these as an instrument to advance gender equality.

It is a question both of ensuring that all citizens are offered equal services, regardless of gender, but also a matter of increasing the efficiency and quality of services, since making the integration of a gender perspective a requirement encourages providers to develop and offer services that are in line with gender equality objectives. [2]

Gender equality

Implementing **gender procurement policies** can help ensure that contracts and purchasing decisions support businesses owned by women and promote gender equality in the supply chain.

Залучене ухвалення рішень (спільне ухвалення рішень)

Participatory decision-making

Партисипативне прийняття рішень означає ступінь забезпеченості суспільства відповідними механізмами, які дозволяють громадянкам і громадянам брати участь у процесах прийняття рішень, що впливають на їхнє життя і, зрештою, формують їхнє спільне майбутнє.

Школа запровадила процес **спільного ухвалення рішень**, що дозволяє ученицям і учням голосувати за зміни в обідньому меню разом із вчительською спільнотою та адміністрацією.

Participatory decision-making refers to the degree to which a society is equipped with appropriate mechanisms that enable their citizens to participate in the decision-making processes that affect their lives, and ultimately shape their common future. [19]

The school implemented a **participatory decision-making** process, allowing students to vote on changes to the lunch menu alongside teachers and administrators.

Залучення чоловіків і хлопців

Men and Boys' Engagement

Підхід, який працює з чоловіками і хлопцями в контексті програм з гендерної рівності. Ефективне залучення чоловіків і хлопців до програм з гендерної рівності може допомогти їм трансформувати домінуючі, часто несправедливі та насильницькі визначення маскулінності, а також прийняти та просувати ставлення та поведінку, які відповідають принципам гендерної рівності. Він також може сприяти розширенню прав і можливостей жінок і дівчат. Чоловіки й хлопчики залучаються як бенефіціари, партнери та агенти змін, як родичі та однолітки, авторитетні особи або як наставники та рольові моделі один для одного.

Позашкільна програма має на меті сприяти **залученню чоловіків і хлопців** до діяльності, яка кидає виклик традиційним уявленням про маскулінність і заохочує до емоційного самовираження.

An approach that works with men and boys in the context of gender equality programming. The effective inclusion of men and boys in gender equality programming can support them in transforming dominant, often non-equitable and violent, definitions of masculinity and in adopting and promoting attitudes and behaviors that are consistent with gender equality. It can also support women and girls' empowerment. Men and boys are engaged as beneficiaries, partners, and as agents of change in their position as relatives and peers, in positions of authority, or as mentors and role models for each other. [11]

The after-school program aims to promote **men and boys' engagement** in activities that challenge traditional notions of masculinity and encourage emotional expression.

Захисний припис

Protection order

Швидкий правовий засіб захисту осіб, яким загрожує будь-яка форма насильства, що передбачає заборону, обмеження або вимогу від порушника певної поведінки. Цей засіб захисту застосовується під різними назвами, такими як обмежувальний припис, постанова про заборону, наказ про виселення, наказ про захист чи заборона. Кривднику, який відмовляється виконувати наказ, загрожує кримінальна або адміністративна відповідальність залежно від конкретної справи та правового контексту в країні. [Джерело перекладу 3]

У ситуаціях домашнього насильства **захисний припис** може бути вирішальним інструментом для забезпечення безпеки постраждалої особи.

Fast legal remedy to protect persons at risk of any form of violence by prohibiting, restraining or prescribing certain behaviour by the perpetrator.

The wide range of measures covered by such orders means that they exist under various names, such as restraining order, barring order, eviction order, protection order or injunction.

An offender that refuses to comply with the order faces criminal or civil penalties, depending on the specific case and the legal context in the country. [2]

In situations of domestic violence, a **protection order** can be a crucial tool to ensure the safety of the victim.

Захисниці / захисники прав людини жінок

Women's human rights defenders (WHRDs)

Жінки різного віку, які займаються просуванням і захистом усіх прав людини та основоположних свобод, а також усі люди, які займаються захистом прав жінок і гендерної рівності, індивідуально або спільно з іншими.

Захисниці й захисники прав жінок діють під захистом Декларації про право та обов'язок окремих осіб, груп та органів суспільства заохочувати та захищати загально визнані права людини та основоположні свободи, також відомої як Декларація про правозахисниць / правозахисників 1999 року.

Захисниці прав жінок стикаються з тими ж типами ризиків, що й усі правозахисниці / правозахисники, які працюють над захистом прав людей, громад та держав, але, крім того, як жінки, вони піддаються гендерно зумовленим ризикам і стають об'єктами гендерно зумовленого насильства. Це може бути пов'язане з тим, що захисниці прав жінок сприймаються як такі, що протистоять прийнятим соціокультурним нормам, традиціям і стереотипам щодо жіночності, ролі та статусу жінок у суспільстві. Їхню роботу часто розглядають як таку, що кидає виклик традиційним уявленням про сім'ю.

Незважаючи на погрози та залякування, **захисниці прав людини жінок** в усьому світі продовжують свою боротьбу за доступ жінок до освіти та охорони здоров'я.

Women of all ages who engage in the promotion and protection of all human rights and fundamental freedoms, and all people who engage in the defence of the rights of women and gender equality, either individually or in association with others.

WHRDs act under the protection of the Declaration on the Right and Responsibility of Individuals, Groups and Organs of Society to Promote and Protect Universally Recognized Human Rights and Fundamental Freedoms, otherwise known as the Declaration on Human Rights Defenders of 1999.

WHRDs face the same types of risks as all defenders who work to uphold the rights of people, communities and the environment, but also, as women, they are exposed to gender-specific risks and are targets of gender-based violence. This may be due to the fact that WHRDs are perceived as opposed to accepted sociocultural norms, traditions and stereotypes about femininity and the role and status of women in society. Their work is often seen as challenging traditional notions of the family. [2]

Despite facing threats and intimidation, **women's human rights defenders** around the world continue their courageous fight for women's access to education and healthcare.

Захисні заходи

Protective measures

Законодавчі та інші заходи, спрямовані на захист потерпілих, а також їхніх сімей та свідків від будь-якої подальшої форми насильства та повторної чи вторинної віктимізації на всіх етапах розслідування та судочинства.

[Джерело перекладу 3]

Компанії впроваджують нові **захисні заходи** для запобігання сексуальним домаганням, створюючи безпечніше робоче середовище для всіх працівниць і працівників.

Legislative and other measures aimed to protect victims as well as their families and witnesses from any further form of violence and re-victimisation or secondary victimisation, at all stages of investigations and judicial proceedings. [2]

Companies are implementing new **protective measures** to prevent sexual harassment, creating a safer work environment for all employees.

Захист дитини

Child protection

Заходи щодо запобігання та реагування на насильство, експлуатацію та зловживання, з метою захистити основні права дітей згідно з Конвенцією про права дитини. Це включає захист від економічної експлуатації та шкідливої праці, від усіх форм сексуальної експлуатації та насильства, від фізичного або психічного насильства, а також забезпечення того, що дітей не буде відокремлено від родини проти їхньої волі.

У цій технічній записці викладено шляхи вдосконалення національних систем **захисту дітей** з метою включення дітей у контексті міграції.

Child protection comprises interventions to prevent and respond to violence, exploitation and abuse to protect the fundamental rights of children as per the Convention on the Rights of the Child. This includes protection from economic exploitation and harmful work, from all forms of sexual exploitation and abuse, and from physical or mental violence, as well as ensuring that children will not be separated from their family against their will. [19]

Female infanticide, Early marriage, Childcare, Child marriage, Childbirth, Family care, Domestic violence

This Technical Note lays out ways in which national **child protection** systems can be enhanced to include children in the context of migration. [64]

Захист материнства

Maternity protection

Спеціальний захист вагітних працівниць та тих працівниць, які нещодавно народили або годують груддю, щоб запобігти шкоді здоров'ю жінки чи дитини і водночас гарантувати збереження робочого місця в період вагітності або відпустки з догляду за дитиною.

Такий захист не лише забезпечує рівний доступ жінок до зайнятості та запобігає дискримінації на роботі; він також є передумовою досягнення справжньої рівності можливостей та рівного поводження з жінками і чоловіками на роботі, а також створення безпечних умов, в яких працівниці й працівники мають можливість приділяти увагу сім'ї. Однак ця форма захисту не завжди охоплює небіологічних матерів і татів, а також не завжди враховує останні зміни у сфері медицини та суспільного життя, що створили більше можливостей стати батьками. [Переклад базується на 3]

Міжнародна організація праці (МОП) просуває політику **захисту материнства** як ключовий елемент гідної праці для жінок. Ця політика спрямована на захист трудових прав і добробуту жінок під час вагітності та пологів.

Special protection for pregnant women and women workers who recently gave birth or are breastfeeding to prevent harm to their or their infants' health, and at the same time ensure that they will not lose their job simply because of pregnancy or maternity leave. Such protection not only ensures a woman's equal access to employment and prevents job discrimination; it is also a precondition for achieving genuine equality of opportunity and treatment of women and men at work, and enabling workers to raise families in conditions of security.

This form of protection does not always encompass non-biological parents, nor does it always take into account recent developments in medicine and society that have diversified the ways of becoming a parent. [2]

The International Labour Organization (ILO) promotes **maternity protection** policies as a key element of decent work for women. These policies aim to safeguard women's employment rights and well-being during pregnancy and childbirth.

Заходи з гендерного урядування (розширення прав і можливостей) жінок

Gender empowerment measures (GEM)

Процес усвідомлення та розбудови потенціалу «знизу вгору», що веде до розширення участі у трансформації відносин влади у гендерному вимірі через осіб або групи, які розвивають обізнаність про підпорядковане положення жінок та формують їх здатність протидіяти цьому. [Переклад базується на 3]

Упровадження урядом **заходів з розширення прав і можливостей жінок** на робочому місці призвело до збільшення представництва жінок на керівних посадах.

'Bottom-up' process of awareness and capacity building leading to greater participation in transforming gender power relations through individuals or groups

developing awareness of women's subordination and building their capacity to challenge it. [2]

Gender awareness

The government's introduction of **gender empowerment measures (GEM)** in the workplace has led to an increase in female representation in leadership positions.

Збройний конфлікт

Armed conflict

Збройні конфлікти – це конфлікти із використання збройної сили між двома або більше сторонами, які можуть стосуватися двох чи більше держав (міжнародний збройний конфлікт) або включати урядові війська та збройних повстанців чи виключно озброєні групи (неміжнародні збройні сили).

Хоча від наслідків **збройного конфлікту** страждають цілі громади, жінки та дітвчата особливо вразливі через свій статус у суспільстві та стать.

Armed conflicts are disputes involving the use of armed force between two or more parties, either involving two or more states (international armed conflict); or involving government forces and armed insurgents, or solely armed groups (non-international armed forces). [19]

Violence against women and girls in armed conflict, Conflict-related sexual violence (CRSV)

Although entire communities suffer the consequences of **armed conflict**, women and girls are particularly affected because of their status in society and their sex. [65]

Звинувачення жертви

Victim blaming

«Звинувачення жертви» певною мірою притаманне всім формам насильства. Щоб не ставити під сумнів безпеку світу довкола, коли ми чуємо про насильницький інцидент, ми можемо проаналізувати поведінку постраждалої особи і запевнити себе, що якщо ми уникатимемо подібних ризиків і поведінки (наприклад, не гулятимемо допізна наодинці, не заходитимемо в певні райони, не зачинятимемо двері, не одягатимемось у «провокаційний» спосіб), то уникнемо насильства.

Цей природний акт психологічного самозахисту, однак, зосереджує нашу увагу на відповідальності постраждалої особи і може нехтувати повною мірою питаннями поведінки кривдника. Внаслідок перекладання провини на постраждалу особу у випадку гендерно зумовленого насильства увага зосереджується саме на постраждалій, часто жінці, та її поведінці, а не на структурних причинах та нерівності, що лежать в основі насильства, яке було вчинено проти неї.

Після того, як вона повідомила про випадок вуличного переслідування, вона зіткнулася зі **звинуваченнями жертви** на кшталт «Чому ти гуляла сама вночі?», які змістили фокус уваги від дій кривдника.

'Victim-blaming' exists to a certain degree with all forms of violence. In order not to question the safety of the world around us when we hear of a violent incident, we may examine the behavior of the victim and assure ourselves that if we avoid such risks and behavior (e.g. being out late alone, venturing into certain areas, leaving our door unlocked, dressing in a 'provocative' way) we will avoid violence. This natural act of psychological self-defense, however, focuses our attention on the perceived responsibility of the victim, and may neglect to fully question the conduct of the perpetrator. By shifting the blame to the victim in gender-based violence, the focus is on the victim, often a woman, and her behavior, rather than on the structural causes and inequalities underlying the violence perpetrated against her. [4]

After reporting a street harassment incident, she faced **victim blaming** comments like «Why were you walking alone at night?» which shifted the focus away from the perpetrator's actions.

Звичаєве право **Customary Law**

У багатьох країнах система цивільного права існує паралельно з місцевими та релігійними системами звичаєвого права. Звичаєве право часто застосовується у справах, пов'язаних із сімейним правом, і тому має значний вплив на повсякденне життя жінок, оскільки воно регулює такі питання, як шлюб, розлучення, спадщина та опіка над дітьми. Двоїстість правових систем у деяких країнах, де існують як цивільне, так і звичаєве право, ускладнює впровадження міжнародних інструментів дотримання прав людини, таких як Конвенція про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок (CEDAW). Це відбувається тому, що зазначені інструменти є цивільними правовими інструментами, які не можуть бути кодифіковані у звичаєве право. Крім того, там, де звичаєве право використовується таким чином, що відчуває або дискримінує жінок як рівних громадян, мало ймовірно, що будуть враховані принципи прав людини, такі як право на рівність, та інші міжнародні інструменти.

Це, мабуть, найчастіше проявляється в тому, що жінки в системі **звичаєвого права** перебувають у несприятливому становищі.

In many countries, a system of civil law runs parallel to indigenous and religious systems of customary law. Customary law often applies in matters concerned with family law, and thus as a great deal of impact on women's everyday lives, as it deals with issues such as marriage, divorce, inheritance, and child custody. The duality of legal systems in some countries, where both civil and customary law exist side by side, hinders the implementation of international human rights instruments like CEDAW. This is because these instruments are civil law instruments, which cannot be codified into customary law. Furthermore, where customary law is practiced in a way which marginalises or discriminates against women as equal citizens, it is highly unlikely that human rights principles such as the right to equality and the provisions of other international instruments will be considered. [12]

Harmful practices, Discrimination

This is, perhaps, most often reflected in women being disadvantaged in **customary law**. [23]

Зґвалтування

Rape

Проникнення – навіть незначне – в будь-яку частину тіла особи, яка не дає на це згоди, статевим органом та/або вторгнення в генітальний або анальний отвір особи, яка не дає на це згоди, будь-яким предметом або частиною тіла. Зґвалтування є однією з форм сексуального насильства.

Суддю засуджували в газетах за його позицію щодо **зґвалтувань**.

Penetration – even if slightly – of any body part of a person who does not consent with a sexual organ and/or the invasion of the genital or anal opening of a person who does not consent with any object or body part.

Rape is a specific form of sexual violence. [6]

The judge was reviled in the newspapers for his opinions on **rape**. [23]

Зґвалтування в шлюбі

Marital rape

Вагінальне, анальне або оральне проникнення сексуального характеру в тіло іншої особи без отримання її згоди будь-якою частиною тіла або предметом, а також будь-які інші дії сексуального характеру, що вчиняються без згоди на них особи теперішнім чи колишнім подружнім партнером чи партнеркою, з ким постраждала особа проживає / проживала, перебуваючи у стосунках, що визнаються національним законодавством як партнерські.

Примус подружньої партнерки / подружнього партнера чи колишньої подружньої партнерки / подружнього партнера без її/його згоди до дій сексуального характеру з третьою особою також вважається зґвалтуванням у шлюбі. Під згодою розуміється добровільна згода як результат вільного волевиявлення людини.

Відповідно до Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами, близькість та довіру, що виникають у стосунках, слід вважати обтяжуючою обставиною при зґвалтуванні теперішніми чи колишніми інтимними партнерами, що необхідно враховувати при призначенні покарання. [Переклад базується на 3]

Через історичне сприйняття шлюбу як права на сексуальний доступ, **зґвалтування у шлюбі** часто не вважалося злочином. Однак цей погляд змінюється, і закони переглядаються, щоб чітко визнати зґвалтування у шлюбі серйозним злочином.

Non-consensual vaginal, anal or oral penetration of the body of another person where the penetration is of a sexual nature, with any bodily part or with an object, as well as to any other non-consensual acts of a sexual nature, by a spouse or ex-spouse or by a former or current partner with whom a victim of rape is or has been living in a partnership recognised by the national law.

Causing a spouse or ex-spouse or a former or current partner to engage in non-consensual acts of a sexual nature with a third person is also considered as marital rape.

Consent refers to voluntary agreement as the result of a person's free will.

According to the Council of Europe Convention on Preventing and Combating Violence against Women and Domestic Violence, the intimacy and trust connected with the rela-

tionship makes rape between such current or former intimate partners an aggravating circumstance that must be considered in the determination of the sentence. [2]
Family violence, Domestic violence

Due to the historical perception of marriage as a right to sexual access, **marital rape** was often not considered a crime. However, this view is changing, and laws are being revised to explicitly recognize marital rape as a serious offense.

Зґвалтування на побаченні

Date rape

Вагінальне, анальне або оральне проникнення сексуального характеру (будь-якою частиною тіла або предметом) в тіло іншої особи без отримання її згоди, котре знайомий постраждалої особи чи її партнер вчиняє на побаченні.

Зґвалтування на побаченні також включає будь-які інші акти сексуального характеру без згоди. Примус особи до вчинення дій сексуального характеру з третьою особою також вважається зґвалтуванням на побаченні. Згода передбачає добровільне погодження як результат прояву свободи волі людини.

[Джерело перекладу 3]

Він був звинувачений у **зґвалтуванні на побаченні**.

Non-consensual vaginal, anal or oral penetration of the body of another person where the penetration is of a sexual nature, with any bodily part or with an object, by an acquaintance or dating partner of the rape victim.

Date rape also refers to any other non-consensual acts of a sexual nature. Causing another person to engage in non-consensual acts of a sexual nature with a third person is also considered as date rape.

This type of rape is also called acquaintance rape.

Consent refers to voluntary agreement as the result of a person's free will. [2]

Rape, Declaration on the Elimination of Violence against Women, Exposure to violence

He was accused of **date rape**.

Здоров'я

Health

Здоров'я визначається в Конституції Всесвітньої організації охорони здоров'я (1948 р.) як «стан повного фізичного, соціального та психічного благополуччя, а не лише відсутність хвороби або недуги».

Згідно з ВООЗ, здоров'я вважається фундаментальним правом людини. Відповідно до цього всі люди повинні мати доступ до основних ресурсів для досягнення здоров'я. У контексті промоції здоров'я, здоров'є вважається ресурсом, що дозволяє людям жити індивідуально, соціально і економічно продуктивними життями.

Оттавська конвенція з промоції здоров'я визначає здоров'я як ресурс для повсякденного життя, а не як ціль життя. Це позитивна концепція, яка підкреслює соціальні і особисті ресурси, а також фізичні можливості.

Згідно з концепцією здоров'я як фундаментального права людини, Оттавська конвенція підкреслює деякі передумови для здоров'я, серед яких мир, достатні економічні ресурси, харчування та житло, освіта та соціальна справедливість, стабільна екосистема та стале використання ресурсів. Визнання цих передумов підкреслює нерозривні зв'язки між соціальними і економічними умовами, фізичним та соціальним середовищем, індивідуальною поведінкою та навичками здоров'я. Ці зв'язки становлять ключ до холістичного розуміння здоров'я, яке є основним в промоції здоров'я.

Комплексне розуміння здоров'я передбачає, що всі системи і структури, які керують детермінантами здоров'я, повинні враховувати наслідки своєї діяльності щодо їхнього впливу на індивідуальне і колективне здоров'я і благополуччя. Зростаюче значення надається також здоров'ю планети – це явище називають планетарним здоров'ям.

Регулярні фізичні вправи корисні для вашого здоров'я.

Health is defined in the Constitution of the World Health Organization (1948) as: A state of complete physical, social and mental well-being, and not merely the absence of disease or infirmity.

Health is regarded by WHO as a fundamental human right. Correspondingly, all people should have access to basic resources for health. Within the context of health promotion, health has been considered as a resource that permits people to lead individually, socially and economically productive lives.

The Ottawa Charter for Health Promotion identifies health is a resource for everyday life, not the object of living. It is a positive concept emphasizing social and personal resources as well as physical capabilities.

In keeping with the concept of health as a fundamental human right, the Ottawa Charter emphasises certain pre-requisites for health, which include peace, adequate economic resources, food and shelter, education and social justice, and a stable ecosystem and sustainable resource use. Recognition of these pre-requisites highlights the inextricable links between social and economic conditions, the physical and social environment, individual health behaviours and skills and health. These links provide the key to a holistic understanding of health that is central to the definition of health promotion.

A comprehensive understanding of health implies that all systems and structures that govern the determinants of health should take account of the implications of their activities in relation to their impact on individual and collective health and well-being. Increasingly, this includes concern for the health of the planet – referred to as planetary health. [21]

Regular exercise is good for your health. [23]

Здоров'я новонароджених

Newborn health

Здоров'я дітей у перші 28 днів їхнього життя. Воно включає в себе супровід пологів, заходи з профілактики та лікування хвороб новонароджених, а також охоплює фізичне, соціальне та емоційне благополуччя новонароджених.

Кампанії з охорони здоров'я, які інформують матерів і татів про важливість **здоров'я новонароджених**, можуть призвести до покращення результатів, таких як зниження рівня дитячої смертності та більш здоровий розвиток протягом першого року життя.

Newborn health refers to the health of babies in their first 28 days of life. It includes birth-attendances, measures to prevent and manage newborn illness, and encompasses the physical, social, and emotional well-being of newborns. [13]
Breastfeeding

Public health campaigns that educate parents about the importance of **newborn health** can lead to improved outcomes, such as lower infant mortality rates and healthier development in the first year of life.

«Здоров'я в усіх політиках»

Health in all policies (HiAP)

«Здоров'я в усіх політиках» (HiAP) – це підхід до розробки державної політики в різних секторах, який систематично враховує наслідки рішень для здоров'я, шукає синергії та уникає шкідливого впливу на здоров'я з метою покращення здоров'я населення та забезпечення справедливості у сфері охорони здоров'я. Як концепція, підхід HiAP відображає принципи легітимності, підзвітності, прозорості та доступу до інформації, участі, сталості, а також співпраці між секторами та рівнями державної політики. HiAP – це багаторівнева стратегія управління та політики (тобто горизонтальна та вертикальна), яка покращує підзвітність за вплив на здоров'я на всіх рівнях формування політики. Вона включає в себе увагу до наслідків державної політики для систем охорони здоров'я, детермінант здоров'я та благополуччя.

Підхід HiAP просувається як практична відповідь на багатогалузеві вимоги Порядку денного сталого розвитку в цілому та Цілей сталого розвитку зокрема, а також як важлива стратегія для досягнення всезагального охоплення послугами охорони здоров'я та «Здоров'я для всіх».

Упровадження підходу «**здоров'я в усіх політиках**» забезпечує інтеграцію аспектів здоров'я в процес формування політик у всіх секторах – від транспорту до житлового будівництва – з метою покращення загальних показників громадського здоров'я.

Health in all policies (HiAP) is an approach to public policy development across sectors, which systematically takes into account the health implications of decisions, seeks synergies and avoids harmful health impacts in order to improve population health and health equity.

As a concept, the HiAP approach reflects the principles of legitimacy, accountability, transparency and access to information, participation, sustainability, as well as collaboration across public policy sectors and levels of government. HiAP is a multi-level governance and policy strategy (i.e. horizontal and vertical) that improves the accountability for health impacts at all levels of policy-making. It includes emphasis on the consequences of public policies on health systems, determinants of health and well-being.

A HiAP approach has been advocated as a practical response to the multisectoral requirements of the Sustainable Development Agenda as a whole and the Sustainable Development Goals in particular, and as an important strategy for achieving universal health coverage and Health for All. [21]

Implementing a '**health in all policies**' approach ensures that health considerations are integrated into policymaking across all sectors, from transportation to housing, to improve overall public health outcomes.

Зловживання алкоголем

Harmful use of alcohol

Шкідливе вживання алкоголю визначається як патерн вживання алкоголю, який призводить до фізичних (у випадках цирозу печінки) або психічних (у випадках депресивних епізодів внаслідок інтенсивного споживання алкоголю) проблем зі здоров'ям.

Зловживання алкоголем є серйозною небезпекою для здоров'я населення, оскільки призводить до цілої низки проблем, включаючи захворювання печінки, нещасні випадки та підвищений ризик насильства.

Harmful use of alcohol is defined as a pattern of alcohol use that causes physical (in cases of liver cirrhosis) or mental (in cases of depressive episodes secondary to heavy consumption of alcohol) to health. [19]

The **harmful use of alcohol** is a major public health issue, contributing to a range of problems including liver disease, accidents, and increased risk of violence.

Злочини в ім'я так званої честі

Crimes committed in the name of so-called honour

Акт насильства, що в більшості випадків, хоча і не виключно, вчиняється проти дівчат і жінок, оскільки члени сім'ї вважають, що певна ймовірна, уявна чи фактична поведінка особи знеславить сім'ю чи громаду.

Такі форми поведінки включають вступ у сексуальні стосунки до шлюбу, відмову від згоди на шлюб, про який домовились батьки, укладання шлюбу без згоди батьків, вчинення перелюбу, намагання отримати розлучення, стиль одягу, що вважається неприйнятним для громади, праця поза домом чи, загалом, невідповідність стереотипним гендерним ролям. Злочини в ім'я так званої честі також можуть бути вчинені проти дівчат і жінок, які постраждали від сексуального насильства, наприклад, зґвалтування. Ця категорія злочинів включає вбивство (вбивство в ім'я так званої честі), їх часто вчиняє подружній партнер, родич чи родичка чоловіка або член громади постраждалої особи. Замість того, щоб розглядатися як злочинні дії проти жінок, злочини, вчинені в ім'я так званої честі, часто санкціонує громада як засіб зберегти та/або відновити цілісність її культурних, традиційних, звичаєвих чи релігійних норм після їх порушення, в якому звинувачено постраждалу.

[Джерело перекладу 3]

На жаль, навіть у сучасному суспільстві **злочини, скоєні в ім'я так званої честі**, такі як напади з використанням кислоти, продовжують руйнувати життя жінок у певних громадах.

Acts of violence that are disproportionately, though not exclusively, committed against girls and women, because family members consider that certain suspected, perceived or actual behaviour will bring dishonour to the family or community.

Such behaviours include entering into sexual relations before marriage, refusing to agree to an arranged marriage, entering into a marriage without parental consent, committing adultery, seeking divorce, dressing in a way that is viewed as unacceptable to the community, working outside the home or generally failing to conform to stereotyped gender roles. Crimes in the name of so-called honour may also be committed against girls and women because they have been victims of sexual violence, such as rape.

These crimes include murder (killing in the name of so-called honour) and are frequently committed by a spouse, a female or male relative or a member of the victim's community. Rather than being viewed as criminal acts against women, crimes committed in the name of so-called honour are often sanctioned by the community as a means to preserve and/or restore the integrity of its cultural, traditional, customary or religious norms following alleged transgressions. [2]

Violence against women, Harmful practices, Customary Law

Sadly, even in modern society, **crimes committed in the name of so-called honour**, such as acid attacks, continue to devastate women's lives in certain communities.

Зміна гендеру

Gender reassignment

Набір медичних заходів, що можуть, але не обов'язково повинні включати психологічні, ендокринологічні (гормональні) та хірургічні методи медичного втручання, спрямовані на приведення у відповідність фізичного вигляду людини з її гендерною ідентичністю.

Це може включати психологічні консультації, гормональну терапію гормонами протилежної статі, операцію з гендерного переходу (наприклад, хірургічні втручання щодо обличчя, грудей, різновиди операцій на статевих органах або гістеректомію), стерилізацію (яка призводить до безпліддя), видалення волосся та тренування голосу. Не кожна трансгендерна особа бажає або може пройти через усі ці процедури.

Медичні заклади вдосконалюють свої послуги з підтримки осіб, які хочуть здійснити **зміну гендеру**, забезпечуючи їм доступ до необхідної медичної та психологічної допомоги.

Set of medical measures that can, but do not have to, include psychological, endocrinological and surgical treatments aimed at aligning a person's physical appearance with their gender identity.

See also: transgender

It might include psychological consultation, cross-hormonal treatment, sex or gender reassignment surgery (GRS) (such as facial surgery, chest/breast surgery, different kinds of genital surgery, or a hysterectomy), sterilisation (leading to infertility), hair removal and voice training. Not every transgender person wishes for, or is able to undergo, all or any of these measures. [2]

Transgender, Transsexual

Healthcare providers are improving their support services for individuals seeking **gender reassignment**, ensuring they have access to necessary medical and psychological care.

Зняття презерватива без згоди (стелсинг)

Stealthing

Зняття презерватива без згоди, яке в розмовному мовленні називають стел-сингом, – це зняття презерватива під час сексу сексуальним партнером, коли була дана згода на секс лише з презервативом.

Таке **зняття презерватива**, також відоме як «**стелсинг**», можна зрозуміти як перетворення сексу за згодою на секс без згоди.

Non-consensual removal of condoms, colloquially referred to as 'stealthing', is the removal of a condom during sex by a sexual partner when consent has been given for sex with a condom only. [2]

Sexual violence, Reproductive violence, Reproductive rights

Such condom removal, popularly known as “**stealthing**,” can be understood to transform consensual sex into nonconsensual sex. [23]

I

Інвалідність

Disability

Будь-який стан тіла чи розуму (порушення), який для особи з таким станом ускладнює виконання певних дій (обмеження активності) та взаємодію з навколишнім світом (обмеження участі).

Дискримінація за ознакою раси, статі, віку або **інвалідності** заборонена.

Any condition of the body or mind (impairment) that makes it more difficult for the person with the condition to do certain activities (activity limitation) and interact with the world around them (participation restrictions). [17]

Accessibility, Ableism

Discrimination on the basis of race, gender, age, or **disability** is not allowed. [23]

Інвестиції в охорону здоров'я

Investment for health

Ресурси, які прямо призначені для забезпечення здоров'я та благополуччя. Їх можуть інвестувати державні та приватні установи, а також люди як окремі особи та/або групи. Стратегії інвестування в охорону здоров'я ґрунтуються на знаннях про детермінанти здоров'я і спрямовані на забезпечення «здоров'я в усіх політиках».

Збільшення **інвестицій в інфраструктуру охорони здоров'я**, таких як будівництво нових лікарень та покращення медичного обладнання, має вирішальне значення для забезпечення доступу всіх громадян і громадян до якісних медичних послуг.

Investment for health refers to resources that are explicitly dedicated to the production of health and well-being. They may be invested by public and private agencies as well as by people as individuals and/or groups. Investment for health strategies are based on knowledge about the determinants of health and seek to gain political commitment to Health in all policies. [21]

Increasing **investment for health** infrastructure, such as building new hospitals and improving medical facilities, is crucial for ensuring that all citizens have access to quality healthcare services.

Індекс гендерного розвитку (ІГР)

Gender Development Index (GDI)

Прямий показник щодо гендерних розривів у сфері розвитку людського потенціалу в трьох основних сферах (розвитку): охорони здоров'я, освіти та управління економічними ресурсами. [Джерело перекладу 3]

**Примітка.* Gender-Related Development Index (GDI) і Gender Development Index (GDI), які обидва перекладаються українською мовою як «індекс гендерного розвитку» (ІГР) – це різні індекси, але другий з часом замінив перший. Gender-Related Development Index (старий GDI, до 2014 року) вимірював нерівність у компонентах людського розвитку між чоловіками й жінками. Gender Development Index (новий GDI, з 2014 року) має інакшу методологію та порівнює індекс людського розвитку (ІЛР, англ. HDI) для жінок і чоловіків, даючи чіткішу оцінку гендерного розриву.

У міжнародних дискусіях щодо гендерної рівності дослідження з використанням **індексу гендерного розвитку (ІГР)** часто слугують основою для порівняння рівня розвитку різних країн та оцінки ефективності політик і програм, спрямованих на покращення гендерної рівності.

Direct measure of gender gaps in human development achievements in three basic areas of human development: health, education, and command over economic resources. [2]

Gender indicators

In international discussions on gender equality, studies using the **Gender Development Index (GDI)** often serve as the basis for comparing the level of development between different countries and assessing the effectiveness of policies and programs aimed at improving gender equality.

Індекс гендерної нерівності Gender inequality index (GII)

У 2010 році ПРО ООН (Програма Розвитку ООН) розробила новий індекс для вимірювання гендерних диспропорцій, який називається індексом гендерної нерівності (ІГН). Цей індекс є комплексним показником, який демонструє втрати в людському розвитку через нерівність між досягненнями жінок і чоловіків у трьох вимірах: (1) репродуктивне здоров'я, (2) розширення прав і можливостей і (3) ринок праці. Індекс коливається від нуля, що вказує на те, що жінки та чоловіки мають однакові досягнення, до одного, що вказує на найгірше становище жінок у всіх вимірюваних аспектах.

Новий індекс був представлений у Звіті про людський розвиток за 2010 рік як експериментальний захід для усунення недоліків попередніх індикаторів, які більше не використовуються, – індексу гендерного розвитку (ІГР) та індексу гендерного розширення можливостей (ІГРМ), обидва з яких були представлені у Звіті про людський розвиток за 1995 рік. За даними індексу гендерної нерівності немає жодної країни у світі, де жінки були б рівні з чоловіками. Іншими словами, гендерна рівність залишається далекою реальністю.

Країни з високим показником **індексу гендерної нерівності (ІГН)** часто стикаються зі значними труднощами у досягненні гендерного паритету, що вказує на необхідність цілеспрямованих політичних втручань для подолання цих диспропорцій.

In 2010, the UNDP developed a new index for measuring gender disparity, called the Gender Inequality Index (GII). This index is a composite measure which shows the loss in human development due to inequality between female and male achievements in three dimensions: (1) reproductive health, (2) empowerment, and (3) the labor market. The index ranges from zero, which indicates that women and men fare equally, to one, which indicates that women fare as poorly as possible in all measured dimensions. The new index was introduced in the 2010 Human Development Report as an experimental measure to remedy the shortcomings of the previous, and no longer used, indicators, the Gender Development Index (GDI) and the Gender Empowerment Measure (GEM), both of which were introduced in the 1995 Human Development Report. According to the index, there is no country in the world where women are equal to their men. In other words, gender equality remains a distant reality still. [4]

UNDP

Countries with a high **Gender Inequality Index (GII)** score often face significant challenges in achieving gender parity, indicating the need for targeted policy interventions to address these disparities.

Індекс гендерної рівності

Gender Equality Index

Унікальний інструмент вимірювання, що перетворює складність гендерної рівності як багатовимірної концепції у зручний для користування і легкий для інтерпретації засіб.

Він формується шляхом об'єднання гендерних індикаторів у єдину комплексну систему вимірювання, з використанням концептуальної рамки. Це єдиний індекс, що дає вичерпну карту гендерних розривів в ЄС та в усіх державах-членах ЄС на основі нормативної бази і сукупності політик ЄС. Був розроблений Європейським Інститутом гендерної рівності.

Останній звіт щодо **індексу гендерної рівності** виявив значні диспропорції між чоловіками й жінками у політичній участі, підкресливши необхідність цілеспрямованих ініціатив для усунення гендерного дисбалансу на рівні прийняття рішень.

Unique measurement tool that synthesises the complexity of gender equality as a multidimensional concept into a user-friendly and easily interpretable measure.

It is formed by combining gender indicators into a single summary measure using a conceptual framework. It is the only index that gives a comprehensive map of gender gaps in the EU and across Member States, based on the EU policy framework. It was developed by the European Institute for Gender Equality (EIGE). [2]

Gender indicators

The latest **Gender Equality Index** report revealed significant disparities between men and women in political participation, highlighting the need for targeted initiatives to address gender imbalances in decision-making roles.

Індивідуальні права

Individual rights

Права, що безпосередньо належать особі (на відміну від похідних прав).

Конституція гарантує **індивідуальні права**, такі як свобода слова, забезпечуючи кожній громадянці і кожному громадянину можливість висловлювати свою думку, не боячись репресій зі сторони уряду.

Rights that accrue directly to an individual (as opposed to derived rights). [2]

The constitution guarantees **individual rights** such as freedom of speech, ensuring that every citizen can express their opinions without fear of government retribution.

Інклюзивна освіта

Inclusive education

Процес зміцнення спроможності освітньої системи охоплювати всіх учениць і учнів.

Зусилля школи, спрямовані на розвиток **інклюзивної освіти**, гарантують, що учениці й учні з інвалідністю навчатимуться разом зі своїми однолітками.

Is the process of strengthening the capacity of the education system to reach out to all learners. [8]

The school's efforts to promote **inclusive education** ensure that students with disabilities learn alongside their peers.

Інклюзія в освіті

Inclusion in education

Процес, який допомагає подолати бар'єри, що обмежують присутність, участь та досягнення учениць і учнів.

Інклюзія в освіті значно покращилася з впровадженням доступних технологій, що дозволяють ученицям і учням з інвалідністю брати повноцінну участь у заняттях у класі.

Refers to a process that helps overcome barriers limiting the presence, participation and achievement of learners. [8]

Inclusion in education has improved significantly with the introduction of accessible technology, allowing students with disabilities to participate fully in class activities.

Інституційні механізми забезпечення гендерної рівності

Institutional mechanisms for gender equality

Органи, уповноважені просувати гендерну рівність та підтримувати інтеграцію гендерного підходу в політики в усіх сферах, що зазвичай складаються з центрального державного органу, доповненого міжвідомчою координаційною структурою з питань гендерної рівності, а також з контактних осіб або координаторок / координаторів, відповідальних за інтеграцію гендерного підходу в міністерствах.

Загальна структура такого механізму може включати органи на різних рівнях державного управління – національному, регіональному та місцевому – та інші державні установи поза системою органів виконавчої влади, особливо на парламентському рівні, а також незалежні агенції та інші інституції, такі як органи з питань гендерної рівності, та/або інституції Уповноважених з прав людини (омбудсперсон), що спеціалізуються на гендерній рівності або мають більш загальний мандат з повноваженнями приймати та аналізувати скарги на дискримінацію за ознакою статі та гендеру. [Джерело перекладу 3]

**Примітка.* Прикладом такого органу в Україні є апарат Урядового уповноваженого, який є самостійним структурним підрозділом Секретаріату Кабінету Міністрів України, та власне посада урядового уповноваженого / урядової уповноваженої з питань гендерної політики.

Створення **інституційних механізмів забезпечення гендерної рівності**, таких як комісії з гендерної рівності та офіси уповноважених, гарантує, що політики і практики моніторяться і впроваджуються з метою сприяння справедливості та інклюзивності.

Bodies mandated to promote gender equality and support mainstreaming of gender equality into general policies in all areas, usually consisting of the central government body complemented with an interministerial coordinating gender mainstreaming structure and contact persons or focal points responsible for gender mainstreaming in ministries.

The overall structure may include bodies at various levels of governance – national, regional and local – and other state institutions beyond governments, particularly at parliamentary level, as well as independent agencies and other bodies, such as gender equality bodies and/or ombudspersons, which may be either specific to gender equality or more general in nature, with competence to receive and analyse complaints concerning discrimination on the basis of sex and gender. [2]

The creation of **institutional mechanisms for gender equality**, such as gender equality commissions and ombudsperson offices, ensures that policies and practices are monitored and enforced to promote fairness and inclusivity.

Інструменти впровадження гендерного підходу

Tools for gender mainstreaming

Інструменти, які можна використовувати окремо або комбінувати між собою, щоб сформувати програми, які суттєво відрізняються за цілями, підходами та вимірами.

Деякі з них є практичними, готовими до використання інструментами-інструкціями (наприклад, посібники та методичні матеріали), тоді як інші є більш складними комбінаціями різних елементів (наприклад, гендерна статистика).

Інструменти впровадження гендерного підходу можуть включати проведення гендерного аналізу для виявлення та розуміння різного впливу політик і програм на чоловіків, жінок, хлопців і дівчат.

Operationalised instruments that can be used separately or combined together to shape largely different programmes, in terms of aims, approaches and dimensions. Some are practical, ready-to-use 'how-to' tools (such as handbooks and toolkits), while others are more elaborate combinations of different elements (such as gender statistics). [2]

Tools for gender mainstreaming can include conducting gender analysis to identify and understand the different impacts of policies and programs on men, women, boys, and girls.

Інструменти участі

Consultative and participatory techniques and tools

Будь-які консультативні та партисипативні методики та інструменти, що вимагають міжособистісних консультацій, таких як робочі та консультативні групи, а також аналітичні центри, довідники, бази даних та організаційні структури, конференції та семінари, слухання. [Джерело перекладу 3]

Міська рада вивчає можливість використання **інструментів участі**, таких як онлайн-опитування та громадські форуми, для збору думок населення про майбутній проєкт реконструкції парку.

All methods that require interpersonal consultations, such as working or steering groups, think tanks, directories, databases and organisational charts, conferences and seminars, or hearings. [2]

Best practices for gender equality

The city council is exploring the use of **consultative and participatory techniques and tools**, like online surveys and community forums, to gather resident input on the upcoming park renovation project.

Інтеграція в освіті

Integration in education

Означає процес розміщення учениць і учнів, які мають особливі освітні потреби, у заклади загальної (дошкільної, середньої, вищої) освіти з певними адаптаціями та додатковими ресурсами, але за умови, що вони вписуються у вже наявні структури, ставлення та середовище.

Підхід школи до **інтеграції в освіті** гарантує, що учениці й учні з інвалідністю навчаються разом зі своїми однолітками в звичайних класах.

Refers to the process of placing learners labelled as having ‘special educational needs’ in mainstream education settings with some adaptations and resources, but on the condition that they fit in with pre-existing structures, attitudes and an unaltered environment. [8]

The school’s approach to **integration in education** ensures that students with disabilities learn alongside their peers in mainstream classrooms.

Інтерсекс

Intersex

Загальний термін для позначення різних варіацій тілесних характеристик людини, що не відповідають чітким медичним визначенням жіночої чи чоловічої статі. Ці характеристики можуть проявлятися на хромосомному, гормональному та/або анатомічному рівні, із різним ступенем вираження. Багато з наявних варіацій статевих ознак виявляються відразу при народженні або навіть раніше. Іноді такі варіації стають очевидними лише на пізніх стадіях життя, часто в період статевого дозрівання. Хоча більшість інтерсексуальних осіб здорові, невеликий відсоток можуть мати проблеми зі здоров’ям, навіть такі, що становлять загрозу для життя. [Переклад базується на 3]

Вона не знала, що вона **інтерсекс**-особа, поки не пішла на генетичне тестування, щоб вилікувати своє безпліддя.

Umbrella term to denote a number of different variations in a person’s bodily characteristics that do not match strict medical definitions of female or male.

These characteristics may be chromosomal, hormonal and/or anatomical, and may be present to differing degrees. Many variants of sex characteristics are immediately detected at birth, or even before. Sometimes these variants become evident only at later stages in life, often during puberty. While most intersex people are healthy, a very small percentage may have medical conditions that might be life-threatening if not treated promptly. [2]

She didn't know she was **intersex** until she went in for genetic testing to treat her infertility. [23]

Інтерсекційність

Intersectionality

Аналітичний інструмент для вивчення, розуміння та реагування на способи, якими стать та гендер переплітаються з іншими характеристиками / ідентичностями особи, а також того, як ці взаємозв'язки роблять досвід дискримінації особи унікальним.

Інтерсекційність ґрунтується на тому, що кожна людина проживає певний комплекс ідентичностей, що формуються під впливом соціальних взаємин, історичного контексту та функціонування структур влади. Інтерсекційний аналіз має на меті виявити численні ідентичності, викриваючи різні типи інтерсекційної та множинної дискримінації, а також розкриває вразливість особи внаслідок поєднання ідентичностей, а також змішування статі та гендеру з іншими ознаками. [Джерело перекладу 3]

По-справжньому справедлива система охорони здоров'я вимагає **інтерсекційного** підходу. Медичні заклади мають враховувати різні соціальні та культурні чинники, які формують здоров'я пацієнтки чи пацієнта, а не зосереджуватися лише на їхніх медичних симптомах.

Analytical tool for studying, understanding and responding to the ways in which sex and gender intersect with other personal characteristics/identities, and how these intersections contribute to unique experiences of discrimination.

It starts from the premise that people live multiple, layered identities derived from social relations, history and the operation of structures of power. Intersectional analysis aims to reveal multiple identities, exposing the different types of intersectional and multiple discrimination and disadvantage that occur as a consequence of the combination of identities and the intersection of sex and gender with other grounds. [2]

A truly equitable healthcare system requires an **intersectional** approach. Doctors need to consider the various social and cultural factors that shape a patient's health, rather than just focusing solely on their medical symptoms.

Інфекції, що передаються статевим шляхом (ІПСШ)

Sexually Transmitted Infections (STIs)

Поширюються переважно через незахищені статеві контакти. Деякі ІПСШ також можуть передаватися під час вагітності, пологів та грудного вигодовування, а також через інфіковану кров або продукти крові. Найбільш поширеними і

виліковними ІПСШ є трихомонада, хламідіоз, гонорея та сифіліс. ІПСШ мають глибокий вплив на здоров'я. Якщо їх не лікувати, вони можуть призвести до серйозних наслідків, включаючи неврологічні та серцево-судинні захворювання, безпліддя, позаматкову вагітність, мертвонародження та підвищений ризик інфікування вірусом імунодефіциту людини (ВІЛ). Вони також пов'язані зі стигмою, домашнім насильством і впливають на якість життя.

Обстеження на **інфекції, що передаються статевим шляхом (ІПСШ)**, уже багато років є частиною послуг у сфері репродуктивного здоров'я.

Sexually transmitted infections (STIs) are spread predominantly by unprotected sexual contact. Some STIs can also be transmitted during pregnancy, childbirth and breastfeeding and through infected blood or blood products. The most common and curable STIs are trichomonas, chlamydia, gonorrhoea, and syphilis. STIs have a profound impact on health. If untreated, they can lead to serious consequences including neurological and cardiovascular disease, infertility, ectopic pregnancy, stillbirths and increased risk of Human Immunodeficiency Virus (HIV). They are also associated with stigma, domestic violence, and affect the quality of life. [13]

Safe sex

Sexually transmitted infection (STI) screenings have been a part of the reproductive health landscape for years. [23]

Інформована згода

Informed consent

Процес, під час якого медичний заклад інформує пацієнтку / пацієнта про ризики, переваги та альтернативи певної процедури або втручання. Пацієнтка / пацієнт мають бути компетентними, щоб прийняти добровільне рішення про те, чи піддаватися процедурі або втручанню. Інформована згода є як етичним, так і юридичним обов'язком медичних працівниць/-ків і впливає з права пацієнта/-ки керувати тим, що відбувається з його/її тілом.

Надання інформованої згоди передбачає оцінку розуміння пацієнта/-ки, надання фактичних рекомендацій та документування процесу. Об'єднана комісія вимагає документування всіх елементів інформованої згоди «у вигляді форми, записів про хід роботи або в іншому місці в історії хвороби».

До обов'язкових елементів документування обговорення інформованої згоди належать: (1) характер процедури, (2) ризики та переваги процедури, (3) розумні альтернативи, (4) ризики та переваги альтернатив, (5) оцінка розуміння пацієнткою/-ом елементів з 1 до 4.

Особа, яка надає медичну допомогу, зобов'язана дати зрозуміти, що пацієнтка / пацієнт бере участь у процесі прийняття рішення, і не допускати, щоб вона/він почувалися примушеними до згоди з лікаркою / лікарем. Особа, яка надає медичну допомогу, повинна надати рекомендацію та обґрунтувати її.

У медичній практиці отримання **інформованої згоди** від пацієнток / пацієнтів перед будь-якою процедурою має вирішальне значення для забезпечення розуміння ними ризиків, переваг та альтернатив, що дозволяє їм приймати обґрунтовані рішення щодо свого здоров'я.

Informed consent is the process in which a health care provider educates a patient about the risks, benefits, and alternatives of a given procedure or intervention. The patient must be competent to make a voluntary decision about whether to undergo the procedure or intervention. Informed consent is both an ethical and legal obligation of medical practitioners and originates from the patient's right to direct what happens to their body. Implicit in providing informed consent is an assessment of the patient's understanding, rendering an actual recommendation, and documentation of the process. The Joint Commission requires documentation of all the elements of informed consent «in a form, progress notes or elsewhere in the record.» The following are the required elements for documentation of the informed consent discussion: (1) the nature of the procedure, (2) the risks and benefits and the procedure, (3) reasonable alternatives, (4) risks and benefits of alternatives, and (5) assessment of the patient's understanding of elements 1 through 4.

It is the obligation of the provider to make it clear that the patient is participating in the decision-making process and avoid making the patient feel forced to agree to with the provider. The provider must make a recommendation and provide their reasoning for said recommendation. [38]

Bodily autonomy

In medical practice, obtaining **informed consent** from patients before any procedure is crucial to ensure they understand the risks, benefits, and alternatives, allowing them to make an educated decision about their healthcare.

Інфраструктура охорони здоров'я

Healthcare infrastructure

Інфраструктура охорони здоров'я охоплює основні фізичні та організаційні структури і об'єкти (наприклад, лікарні, лабораторії, навчальні заклади та системи навчання, фармацевтичні постачання тощо), необхідні для функціонування системи охорони здоров'я.

Потужна **інфраструктура охорони здоров'я**, включаючи добре обладнані клініки та підготовлений медичний персонал, має вирішальне значення для ефективного реагування на надзвичайні ситуації у сфері громадського здоров'я.

Healthcare infrastructure encompasses the basic physical and organizational structures and facilities (e.g. hospitals, laboratories, training facilities and training systems, pharmaceutical supplies etc.) needed for the operation of a health systems. [19]

Robust **healthcare infrastructure**, including well-equipped clinics and trained medical staff, is crucial for responding effectively to public health emergencies.

Інфраструктура транспорту і мобільності

Transportation and mobility infrastructure

Інфраструктура транспорту та мобільності складається з сільських та міських доріг, національних автомагістралей та транскордонних сполучень, а також залізниць, громадського транспорту та активних транспортних маршрутів.

У сільській місцевості просування гендерної рівності вимагає інвестицій в **інфраструктуру транспорту та мобільності**, зокрема в надійний громадський транспорт, щоб забезпечити жінкам рівний доступ до освіти та можливостей працевлаштування.

Transportation and mobility infrastructure is comprised of rural and urban roads, national highways and trans-border links, as well as railways, mass transit and active transport routes. [19]

In rural areas, promoting gender equality requires investment in **transportation and mobility infrastructure**, such as reliable public transportation, to ensure women have equal access to education and employment opportunities.

Інцест

Сексуальний контакт між близько спорідненими особами, який порушує соціокультурні або релігійні норми чи закони. Типи спорідненості, у межах яких секс заборонений, значно різняться між культурами.

За адміністрації президента Барака Обами уряд не оплачував аборти для неповнолітніх, які перебувають під опікою, за винятком випадків зґвалтування, **інцесту** або загрози життю жінки.

Sexual contact between closely related individuals that violates sociocultural or religious norms or laws. The types of kinship within which sex is forbidden vary widely among cultures. [14]

Under the administration of President Barack Obama, the government did not pay for abortions for teens in custody except in cases of rape, **incest** or a threat to the woman's life. [26]

К

Каліцтво жіночих геніталій

Усі процедури, що передбачають часткове або повне видалення зовнішніх геніталій жінки чи інше пошкодження жіночих статевих органів з немедичних причин. Термінологія, що використовується для цієї процедури, зазнала ряду змін. У перші роки обговорення цієї практики поза колом тих, хто її застосовують, її називали «жіноче обрізання». Однак цей термін проводить паралель з чоловічим обрізанням і, як наслідок, створює плутанину між цими двома різними практиками.

З кінця 1970-х більшого поширення набув вираз «каліцтво жіночих геніталій». Слово «каліцтво» чітко фіксує мовну відмінність від чоловічого обрізання та підкреслює серйозність і шкоду завданого. Використання слова «каліцтво» підкреслює факт, що така практика є порушенням прав дівчат і жінок, чим сприяє просуванню національної та міжнародної адвокації за відмову від неї.

У 1990 році цей термін був прийнятий на третій конференції Міжафриканського комітету з традиційних практик, що впливають на здоров'я жінок та дітей, в Аддіс-Абебі, Ефіопія. З кінця 1990-х років дедалі ширше застосовуються терміни «різання жіночих геніталій» та «різання / каліцтво жіночих геніталій». Надання переваги саме цьому терміну почасти обумовлювалось невдоволенням негативними асоціаціями, пов'язаними з попереднім терміном «каліцтво».

Адже деякі докази свідчили, що використання слова «каліцтво» викликало відчуження практикуючих громад. Це могло гальмувати процес соціальних змін щодо усунення практики каліцтва жіночих геніталій. [Переклад базується на 3]

Незважаючи на міжнародний осуд, **каліцтво жіночих геніталій** продовжують практикувати в деяких регіонах, створюючи серйозні ризики для здоров'я і порушуючи права жінок.

All procedures that involve partial or total removal of the external female genitalia, or other injury to the female genital organs for non-medical reasons.

The terminology used for this procedure has undergone various changes. During the first years in which the practice was discussed outside practising groups, it was generally referred to as «female circumcision». This term, however, draws a parallel with male circumcision and, as a result, creates confusion between these two distinct practices. The expression «female genital mutilation» gained growing support from the late 1970s. The word mutilation establishes a clear linguistic distinction from male circumcision, and emphasizes the gravity and harm of the act. Use of the word «mutilation» reinforces the fact that the practice is a violation of girls' and women's rights, and thereby helps to promote national and international advocacy for its abandonment.

In 1990, this term was adopted at the third conference of the Inter-African Committee on Traditional Practices Affecting the Health of Women and Children, in Addis Ababa, Ethiopia.

From the late 1990s the terms «female genital cutting» and «female genital mutilation/cutting» were increasingly used. The preference for this term was partly due to dissatisfaction with the negative association attached to the term «mutilation», and some evidence that the use of that word was estranging practising communities and perhaps hindering the process of social change for the elimination of female genital mutilation. [2] *Harmful practices, Violence against women, Gender based violence*

Despite international condemnation, **female genital mutilation** continues to be practiced in some regions, posing severe health risks and violating women's rights.

Квір

Queer

Усі люди, які виходять за рамки гендерних та сексуальних «норм».

Історично це був принизливий сленговий термін, який використовувався для ідентифікації ЛГБТК+ людей. Починаючи з 1980-х років, цей термін був прийнятий і відновлений спільнотою ЛГБТК+ як символ гордості.

Він говорить, що вони використовують слово «**квір**» для позначення всіх, хто хочуть бути включеними.

All individuals who fall outside of the gender and sexuality 'norms'. Historically, this was a derogatory slang term used to identify LGBTQ+ people. Since the 1980s, the term has been embraced and reclaimed by the LGBTQ+ community as a symbol of pride. [2]

LGBTQ

He says they use the word «**queer**» to include anyone who wants to be included.

Кібердомогання (кіберхарасмент)

Cyber harassment

Домогання через електронну пошту, смс чи онлайн-повідомлення, або в інтернеті.

Кібердомогання може набувати різних форм, включно із:

- небажаними електронними листами, смс чи онлайн-повідомленнями чітко вираженого сексуального характеру;
- неналежними чи образливими залицяннями в соціальних мережах або в чатах;
- погрозами фізичного та/або сексуального насильства, надісланими електронною поштою, в смс або онлайн-повідомленнях;
- мовою ненависті, включно з приниженнями, образами, погрозами, націленими на особу через її ідентичність (стать) та інші характеристики (наприклад, сексуальну орієнтацію чи інвалідність), але не обмежуючись ними.

[Джерело перекладу 3]

Після отримання шквалу **кібердомогань**, що включали погрози вбивством і образливі повідомлення, акторка вирішила тимчасово деактивувати свої облікові записи в соціальних мережах.

Harassment by means of email, text (or online) messages or the internet.

It can take many forms, including but not limited to:

- Unwanted sexually explicit emails, text (or online) messages;
- Inappropriate or offensive advances on social networking websites or internet chat rooms;
- Threats of physical and/or sexual violence by email, text (or online) messages;
- Hate speech, meaning language that denigrates, insults, threatens or targets an individual based on her identity (gender) and other traits (such as sexual orientation or disability). [2]

Cyber stalking, cyber violence against women and girls

After receiving a barrage of **cyber harassment**, including death threats and hateful messages, the actress decided to temporarily deactivate her social media accounts.

Кібернасильство проти жінок та дівчат

Cyber violence against women and girls

Гендерно зумовлене насильство, що здійснюється через електронні засоби комунікації та інтернет.

Хоча кібернасильство може зачіпати як жінок, так і чоловіків, жінки й дівчата, як правило, зазнають інших, ніж чоловіки, і травматичніших форм кібернасильства.

Існують різні форми кібернасильства над жінками та дівчатами, включаючи кіберпереслідування, розповсюдження порнографічних матеріалів без згоди особи («порнопомста»), гендерно зумовлені образливі висловлювання, мову ненависті та домагання, шльондрошельмування, надсилання непроханих порнографічних матеріалів, примус погрозами до сексу, погрози зґвалтуванням та вбивством, а також торгівля людьми онлайн, але цей перелік не є вичерпним.

Кібернасильство – не відокремлене від насильства в реальному світі явище, оскільки воно часто слідує тим же зразкам, що й офлайн-насильство.

[Джерело перекладу 3]

Зусилля, спрямовані на боротьбу з **кібернасильством проти жінок і дівчат**, повинні включати комплексну політику, яка стосується онлайн-домагань, переслідувань і несанкціонованого розповсюдження інтимних зображень.

Stalking by means of email, text (or online) messages or the internet. Stalking involves repeated incidents, which may or may not individually be innocuous acts, but combined undermine the victim's sense of safety and cause distress, fear or alarm.

Acts can include:

Sending emails, text messages (SMS) or instant messages that are offensive or threatening;

Posting offensive comments about the respondent on the internet;

Sharing intimate photos or videos of the respondent, on the internet or by mobile phone.

To be considered as cyber stalking, these acts must take place repeatedly and be perpetrated by the same person. [2]

Cyber harassment, Cyber violence against women and girls

Efforts to combat **cyber violence against women and girls** must include comprehensive policies that address online harassment, stalking, and the non-consensual sharing of intimate images.

Кіберпереслідування (кіберсталкінг)

Cyber stalking

Переслідування через електронну пошту, смс чи онлайн-повідомлення, або в інтернеті. Переслідування включає повторювані випадки, кожен з яких окремо може бути, а може і не бути невинною дією, але в сукупності вони підривають почуття безпеки у постраждалої особи і викликають дискомфорт, страх чи тривогу.

Такі дії можуть включати:

- надсилання образливих або загрозливих електронних листів, смс- чи онлайн-повідомлень,
- розміщення образливих коментарів про особу в інтернеті;
- розповсюдження інтимних фотографій чи відео особи в інтернеті або через пристрої.

Певні дії можна розцінювати як кіберпереслідування, коли одна і та ж особа вчиняє їх неодноразово. [Переклад базується на 3]

Відчуваючи все більшу небезпеку, Сара заявила на свого колишнього хлопця в поліцію за **кіберпереслідування** після того, як він почав використовувати фальшиві профілі в соціальних мережах, щоб стежити за її активністю в інтернеті та надсилати їй повідомлення з погрозами.

Harassment by means of email, text (or online) messages or the internet.

It can take many forms, including but not limited to:

Unwanted sexually explicit emails, text (or online) messages;

Inappropriate or offensive advances on social networking websites or internet chat rooms;

Threats of physical and/or sexual violence by email, text (or online) messages;

Hate speech, meaning language that denigrates, insults, threatens or targets an individual based on her identity (gender) and other traits (such as sexual orientation or disability). [2]

Cyber stalking, Cyber violence against women and girls

Feeling increasingly unsafe, Sarah reported her ex-boyfriend to the police for **cyber stalking** after he began using fake social media profiles to monitor her online activity and send her threatening messages.

Коефіцієнт материнської смертності (КМС)

Maternal Mortality Ratio (MMR)

Кількість материнських смертей протягом певного періоду часу на 100 000 пологів за той самий період.

Розвинені країни мають значно нижчі показники **коефіцієнту материнської смертності** порівняно з країнами, що розвиваються, і це підкреслює необхідність покращення доступу до якісних послуг з охорони материнського здоров'я в усьому світі.

The maternal mortality ratio (MMR) is the number of maternal deaths during a given time period per 100 000 live births during the same time-period. [13]

Developed countries have significantly lower **Maternal Mortality Ratio (MMR)** compared to developing countries, highlighting the need for improved access to quality maternal healthcare services around the world.

Комерційна сексуальна експлуатація дітей

Commercial sexual exploitation of children

Використання дівчат і хлопців віком до 18 років, у проституції, зйомках порнографії або інших формах сексуальної активності, до яких дитина може вдатися, щоб отримати їжу, притулок чи задовольнити інші основні базові потреби.

Комерційна сексуальна експлуатація дітей була визначена в декларації, прийнятій на Першому Всесвітньому конгресі проти комерційної сексуальної експлуатації (Стокгольм, 1996), як «сексуальне насильство з боку дорослої особи та ви-

нагорода в грошовій або натуральній формі дитині або третій особі чи особам», до дитини ставляться як до сексуального і комерційного об'єкта. Комерційна сексуальна експлуатація дітей визначається Конвенцією № 182 як одна з найгірших форм дитячої праці. Постраждалими можуть стати і дівчатка, і хлопчики. [Переклад частково базується на 3]

Міжнародна спільнота повинна спільно боротися з **комерційною сексуальною експлуатацією дітей**, що передбачає їх використання у проституції, порнографії та інших незаконних видах діяльності з метою отримання фінансової вигоди.

Use of girls and boys under the age of 18 in prostitution, pornography or other forms of sexual activity in which a child might engage in order to obtain food, shelter or other basic needs.

Commercial sexual exploitation of children was defined in the declaration adopted at the First World Congress against Commercial Sexual Exploitation (Stockholm, 1996) as “sexual abuse by the adult and remuneration in cash or kind to the child or a third person or persons. The child is treated as a sexual object and as a commercial object.” The commercial sexual exploitation of children is defined as one of the worst forms of child labour by Convention No. 182. Both boys and girls may be victims. [2] *Human rights, Child protection, Transactional sex*

The international community must work together to combat the **commercial sexual exploitation of children**, which involves the use of children in prostitution, pornography, and other illicit activities for financial gain. [66]

Комерційні детермінанти здоров'я

Commercial determinants of health

Діяльність приватного сектора – включаючи стратегії та підходи, що використовуються для просування продуктів та виборів – яка впливає на здоров'я населення.

Приватний сектор є одним із основних драйверів глобальних змін у сфері навколишнього середовища, економіки та соціальної сфери. Водночас, приватний сектор поширює свою активність на взаємодію з суб'єктами громадського здоров'я та на традиційну промоцію здоров'я. Комерційні детермінанти є ключовими соціальними детермінантами, які впливають на рівність у здоров'ї, а також на соціальне, культурне та фізичне середовища, структури влади і розподіл ресурсів.

Політики, спрямовані на **комерційні детермінанти здоров'я**, мають важливе значення для зменшення негативного впливу маркетингу нездорових продуктів харчування, реклами тютюну та алкоголю на здоров'я населення.

Activities of the private sector – including strategies and approaches used to promote products and choices – that affect the health of populations. The private sector is one of the major driving forces behind global environmental, economic and social changes, at the same time as increasing its venture into partnership with public health actors and even into traditional health promotion. Commercial determinants are key

social determinants, with impacts on health equity as well as social, cultural and physical environments, power structures and distribution of resources. [21]
Determinants of health

Policies that address the **commercial determinants of health** are essential for reducing the negative impact of unhealthy food marketing, tobacco advertising, and alcohol promotion on public health. [67]

Компетентність щодо гендерної рівності

Gender equality competence

Навички, якості та моделі поведінки, необхідні людям для ефективного включення гендерних питань у політику та плани і сприяння розбудові гендерної рівності. Вона передбачає теоретичні та практичні знання про різні інструменти, які можуть бути використані для цього процесу. Вона вимагає визнання того факту, що жодна політична чи організаційна дія не є гендерно нейтральною, і що на жінок і чоловіків політика впливає по-різному.

Навчальні програми, орієнтовані на **компетентність щодо гендерної рівності**, мають важливе значення для політики та освіти, оскільки вони допомагають ефективно долати гендерні упередження та сприяють рівності у процесах прийняття рішень.

Skills, attributes and behaviours that people need in order to mainstream gender concerns effectively into policies and plans and help build gender equality.

It implies theoretical and practical knowledge of the various tools that can be used for this process. It requires recognition of the fact that no political or organisational action is gender-neutral and that women and men are affected by policies in different ways. [2]

Gender equality training, Gender awareness

Training programs focused on **gender equality competence** are essential for policymakers and educators to effectively address gender biases and promote equality in decision-making processes.

Комплексна сексуальна освіта

Comprehensive sexuality education (CSE)

Комплексна сексуальна освіта (КСО) – це процес вивчення когнітивних, емоційних, фізичних та соціальних аспектів сексуальності, заснований на спеціально розроблених навчальних програмах. Його мета полягає у тому, щоб дати дітям та молоді знання, навички, уявлення та цінності, які дадуть їм змогу сформулювати усвідомлений підхід до здоров'я, благополуччя та гідності, розвивати соціальні й сексуальні взаємини на засадах поваги, враховувати, як їхні вибори впливають на власне благополуччя та благополуччя інших, розуміти та забезпечувати захист своїх прав протягом усього життя.

Шкільна рада розглядає можливість запровадження **комплексної програми сексуальної освіти**, що викликає дебати серед батьківства.

Comprehensive sexuality education (CSE) is a curriculum-based process of teaching and learning about the cognitive, emotional, physical and social aspects of sexuality. It aims to equip children and young people with knowledge, skills, attitudes and values that will empower them to: realise their health, well-being and dignity; develop respectful social and sexual relationships; consider how their choices affect their own well-being and that of others; and understand and ensure the protection of their rights throughout their lives. [13]

Sexual health, Consent

The school board is considering implementing a **comprehensive sexuality education** program, sparking debate among parents.

Конвенція

Convention

Міжнародна угода між націями. Такі угоди можуть мати різні назви: договір, пакт, конвенція або угода.

Це рішення не сумісне з Європейською **конвенцією** з прав людини.

An international agreement among nations. Such agreements may have different names: treaty, covenant, convention or pact. [4]

The decision is not compatible with the European **Convention** on Human Rights. [23]

Конвенція про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок (CEDAW)

Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women (CEDAW)

Конвенція Організації Об'єднаних Націй про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок (CEDAW), що була прийнята в 1979 році Генеральною Асамблеєю ООН, також відома як «міжнародний білль про права жінок».

Станом на 2024 рік понад 90 % країн-членок Організації Об'єднаних Націй є учасницями Конвенції, що робить її другою найбільш ратифікованою конвенцією після Конвенції про Права дитини. CEDAW формулює сутність та значення дискримінації за ознакою статі та гендерної рівності, а також визначає обов'язки держав щодо ліквідації дискримінації та досягнення фактичної рівності. Конвенція охоплює питання не лише законодавства у сфері протидії дискримінації, а й практику та звичаї, і вона стосується не лише дій держави, але й відповідальності держави щодо боротьби з дискримінацією жінок з боку приватних осіб. Конвенція охоплює як цивільні та політичні права (право на голосування, на участь у громадському житті, на отримання, зміну чи збереження свого громадянства, рівність перед законом та свободу переміщення), так і економічні, соціальні та культурні права (права на освіту, роботу, охорону здоров'я та фінансовий кредит). CEDAW також звертає особливу увагу на певні явища, такі як торгівля людьми, на певні групи жінок, такі як сільські жінки, і конкретні області, де є особливі ризики для повного забезпечення жінкам реалізації їхніх прав

людини, такі як питання, пов'язані з шлюбом і сім'єю. Крім того, CEDAW визначає різні способи, якими Сторони мають ліквідувати дискримінацію, включаючи відповідне законодавство, яке забороняє дискримінацію, або позитивні заходи для покращення статусу жінок.

Конвенція про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок (CEDAW) – це міжнародний правовий інструмент, який вимагає від країн ліквідувати дискримінацію щодо жінок і дівчат у всіх сферах і сприяє забезпеченню рівних прав жінок і дівчат.

CEDAW, which was adopted in 1979 by the UN General Assembly, is also known as the international bill of rights for women. Currently, over 90% of the members of the United Nations are party to the Convention, making it the second most ratified convention, following the Rights of the Child. CEDAW articulates the nature and meaning of sex-based discrimination and gender equality, and lays out State obligations to eliminate discrimination and achieve substantive equality. The Convention covers not only discriminatory laws, but also practices and customs, and it applies not only to State action, but also State responsibility to address discrimination against women by private actors. The Convention covers both civil and political rights (rights to vote, to participate in public life, to acquire, change or retain their nationality, equality before the law and freedom of movement) and economic, social and cultural rights (rights to education, work, health and financial credit). CEDAW also pays specific attention to particular phenomena such as trafficking, certain groups of women, such as rural women, and specific areas where there are special risks to women's full enjoyment of their human rights, such as matters related to marriage and the family. CEDAW also specifies the different ways in which States Parties are to eliminate discrimination, including through appropriate legislation prohibiting discrimination, or positive action to improve the status of women. [4]

Discrimination

The **Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination Against Women (CEDAW)** is an international legal instrument that requires countries to eliminate discrimination against women and girls in all areas and promotes women's and girls' equal rights. [68]

Консультація із зацікавленими сторонами

Stakeholder consultations

Консультації, які допомагають зробити законодавство та політику ЄС прозорими, цілеспрямованими та послідовними.

Консультації – разом з аналізом впливу, оцінками та експертизою – є ключовим інструментом для прозорого та обґрунтованого формування політики. Вони допомагають гарантувати, що рішення приймаються з дотриманням принципів пропорційності та субсидіарності, а також ґрунтуються на фактах, досвіді та думках тих, на кого впливає політика та хто залучаються до її імплементації. До зацікавлених сторін належать експертки / експерти з гендерних питань, жіночі організації, інші організації громадянського суспільства та соціальні партнери.

Консультації із зацікавленими сторонами є частиною партисипативного підходу до інтеграції гендерних аспектів. Тісний зв'язок з усіма зацікавленими сторонами має важливе значення протягом усього політичного циклу, щоб врахувати проблеми, очікування та погляди різних цільових груп. Рекомендується, щоб можливості та структури для залучення зацікавлених сторін та проведення консультацій були закріплені в політичних процесах.

Для забезпечення успішної політики щодо відпусток з догляду за дитиною уряд міг би провести **консультації із зацікавленими сторонами** – батьками (матерями й татами), роботодавцями та закладами, що надають послуги догляду за дітьми.

Consultation that helps to make EU law and policymaking transparent, well targeted and coherent.

Consultations – together with impact assessments, evaluations and expertise – are a key tool for transparent and informed policymaking. They help ensure that decisions are taken in respect of principles of proportionality and subsidiarity, and that they are based on evidence and the experiences and views of those affected by the policies and involved in their implementation. Stakeholders include gender experts, women's organisations, other civil society organisations, and social partners.

Stakeholder consultations are part of the participatory approach to gender mainstreaming. Close liaison with all policy stakeholders is essential throughout the policy cycle to take on board the concerns, expectations and views of the various target groups. It is recommended that opportunities and structures for stakeholder involvement and consultations are anchored into policy processes. [2]

Consultative and participatory techniques and tools

To ensure a successful policy on parental leave, the government could hold **stakeholder consultations** with parents, employers, and childcare providers.

Кривдник / кривдниця

Perpetrator

Особа, яка навмисно використовує насильницьку та образливу поведінку, щоб контролювати свою партнерку / свого партнера чи колишню партнерку / колишнього партнера, незалежно від того, чи була ця особа звинувачена, притягнута до кримінальної відповідальності або засуджена.

Ми зробимо все від нас залежне, щоб притягнути **кривдників** до відповідальності.

A person who deliberately uses violent and abusive behaviour to control their partner or former partner, whether or not they have been charged, prosecuted or convicted.

[2]

Violence against women

We will do everything in our power to bring the **perpetrators** to justice. [25]

Культура зґвалтування

Rape culture

Комплекс переконань, що заохочує чоловічу сексуальну агресію та підтримує насильство над жінками.

Культура зґвалтування описує суспільство, в якому насильство розглядається як сексуально привабливе, а сексуальність – як жорстока. Проявами культури зґвалтування є випадки сексуального насильства, що варіюються від сексуальних зауважень, сексуальних дотиків до зґвалтування, а також потурання такому насильству над жінками та представлення його як нормального явища. Цей термін також може використовуватися щодо певних груп або ситуацій, таких як зґвалтування на війні або зґвалтування у в'язницях.

Низький рівень обвинувачувальних вироків у справах про зґвалтування сприяє створенню атмосфери **культури зґвалтування**, в якій потерпілі почуваються загнаними в глухий кут і незахищеними.

Complex of beliefs that encourages male sexual aggression and supports violence against women.

It describes a society where violence is seen as sexy and sexuality as violent. Manifestations of a rape culture include instances of sexual violence that range from sexual remarks to sexual touching to rape, as well as condoning such violence against women and presenting it as normal. The term may also be used in relation to certain groups or settings, like war rape or prison rape. [2]

The low conviction rates for rape cases contribute to a climate of **rape culture**, where survivors feel silenced and unsafe.

Культурне насильство

Cultural violence

Аспекти культури та суспільного життя, що проявляються, зокрема, в релігії, ідеології, мові, мистецтві, праві та науці, котрі можна використовувати для виправдання або легітимізації прямого чи структурного насильства, завдяки чому пряме і структурне насильство виглядає і навіть сприймається як справедливе або принаймні не сприймається як несправедливе.

[Переклад базується на 3]

Нещодавні конфлікти на Близькому Сході, в Африці та Центральній Азії, а також відновлення інтересу громадськості до використання насильства для контролю та знищення корінного населення висвітлюють прогалини в нашому розумінні того, чому відбувається **культурне насильство**, в чому воно полягає і як воно пов'язане з іншими формами колективного насильства.

Aspects of culture and social life – exemplified by religion, ideology, language, art, law and science – that can be used to justify or legitimise direct or structural violence, making direct and structural violence look, or even feel, right – or at least not wrong.

[2]

Harmful practices

Recent conflicts in the Middle East, Africa, and Central Asia, along with renewed public interest in the repertoire of violence applied to the control and erasure of indigenous populations, highlights the gaps in our understanding of why cultural violence occurs, what it consists of, and how it relates to other forms of collective violence. [69]

Л

ЛГБТК

LGBTQ

Загальний термін на позначення спільноти лесбійок, геїв, бісексуалів, транс- і квір/невизначених.

Варто знати, що існують варіанти цього терміна, такі як ЛГБ, ЛГБТ, ГЛБТ, ЛГБТК + та ЛГБТІ. Останній включає інтерсекс-людей (І). Існують також варіанти, що охоплюють і асексуальних людей (наприклад, ЛГБТКА). У цілому ці аббревіатури групують осіб, чия гендерна ідентичність або сексуальність є ненормативною. [Джерело перекладу 3]

Нова медична клініка прагне надавати компетентну допомогу **ЛГБТК**-спільноті.

Umbrella term used to denote individuals from the Lesbian, Gay, Bisexual, Trans and Queer/Questioning Community.

It is worth being aware that variations of this term exist, such as LGB, LGBT, GLBT, LGBTQ+ and LGBTI. The last of these explicitly includes Intersex people (I). There are also versions that encompass Asexual people (for example, LGBTQA). Broadly speaking, these acronyms group together individuals who have a non-normative gender identity or sexuality. [2]

The new health clinic is committed to providing competent care for the **LGBTQ** community.

Лесбійка

Lesbian

Приналежність або відношення до жінок, які відчувають сексуальний або романтичний потяг до інших жінок, а не до людей іншого гендеру.

Вони увійшли в історію, ставши першою парою **лесбійок**, яка одружилася в Сан-Франциско.

Belonging or relating to women who are sexually or romantically attracted to other women and not to people of other genders. [23]

Homosexual, Gay

They made history by becoming the first **lesbian** couple to be married in San Francisco.

Лесбофобія

Lesbophobia

Ірраціональний страх перед лесбійками та відраза до них.

Пара вирішила не триматися за руки на людях, побоюючись зіткнутися з **лесбофобією**.

Irrational fear of, and aversion to, lesbians. [2]

The couple decided not to hold hands in public for fear of encountering **lesbophobia**.

«Липка підлога»

Sticky floor

Вираз, що використовується як метафора для опису дискримінаційних моделей зайнятості, внаслідок яких працівниці і працівники, переважно жінки, залишаються на робочих місцях нижчого рівня з низькою мобільністю та невидимими бар'єрами для просування кар'єрою. [Переклад базується на 3]

Вона вважає, що якщо жінки повинні штурмувати кабінети керівництва, то **липка підлога** є більшою проблемою, ніж скляна стеля.

Expression used as a metaphor to point to a discriminatory employment pattern that keeps workers, mainly women, in the lower ranks of the job scale, with low mobility and invisible barriers to career advancement. [2]

Glass ceiling, Glass lift

She believes that if women are to storm the boardrooms, the **sticky floor** is more of a problem than the glass ceiling. [23]

Ліквідація сегрегації на ринку праці

Desegregation of the labour market

Політики, спрямовані на зменшення або усунення гендерної сегрегації (вертикальної та/або горизонтальної) на ринку праці. [Джерело перекладу 3]

У цьому документі представлені основні результати діяльності Європейської тематичної групи з питань рівних можливостей, які стосуються **ліквідації гендерної сегрегації на ринку праці**.

Policies aiming to reduce or eliminate gender segregation (vertical and/or horizontal) in the labour market. [2]

Vertical segregation, Horizontal segregation

This document presents the main results of the activities of the European Thematic Group on Equal Opportunities (ETG 4) that relate to the gender desegregation of the labour market. [70]

Маргіналізація

Marginalization

Процес соціального виключення, в якому окремі особи або групи витісняються на узбіччя (маргінес) суспільства, їм відмовляють в економічній, політичній та/або символічній владі і виштовхують на «аутсайдерську» позицію.

Жінки з **маргіналізованих** громад часто стикаються з різними формами маргіналізації, як через свою стать, так і через соціально-економічну нерівність.

Process of social exclusion in which individuals or groups are relegated to the fringes of a society, being denied economic, political, and/or symbolic power and pushed towards being 'outsiders'. [39]

Marginalized groups, Stigmatization, Disadvantaged groups

Women from **marginalized** communities often face multiple forms of marginalization, both because of their sex and socio-economic inequalities.

Маргіналізована група

Marginalized groups

Різні групи людей у межах певної культури, контексту та історії, які ризикують зазнати множинної дискримінації через особистісні характеристики чи ознаки, такі як стать, гендер, вік, етнічна приналежність, релігійні переконання чи вірування, стан здоров'я, інвалідність, сексуальна орієнтація, гендерна ідентичність, освіта чи рівень доходу, або місце проживання в географічно різних місцевостях.

Належність особи до маргіналізованої групи, або сприйняття особи як такої, що належить до маргіналізованої групи, збільшує для цієї особи ризик зазнати нерівного ставлення у доступі до прав та користуванні послугами чи товарами у різних сферах, таких як доступ до освіти, зайнятості, охорони здоров'я, соціальних допомог та допомог на житло, захисту від домашнього чи інституційного насильства та доступ до правосуддя. [Джерело перекладу 3]

Дослідницьке коло закликає до розширення участі **маргіналізованих груп** у клінічних випробуваннях, щоб забезпечити розробку ефективних методів лікування для всіх груп населення.

Different groups of people within a given culture, context and history at risk of being subjected to multiple discrimination due to the interplay of different personal characteristics or grounds, such as sex, gender, age, ethnicity, religion or belief, health status, disability, sexual orientation, gender identity, education or income, or living in various geographic localities.

Belonging to such groups or even being perceived to belong to them heightens the risk of inequalities in terms of access to rights and use of services and goods in a variety of domains, such as access to education, employment, health, social and housing assistance, protection against domestic or institutional violence, and justice. [2]

Researchers are calling for increased participation of **marginalized groups** in clinical trials to ensure the development of effective treatments for all populations.

Маргіналізована позиція (становище)

Marginalised position

Позиція мізерної значущості впливу чи влади. [Джерело перекладу 3]

Вагітні жінки, які перебувають у **маргіналізованому становищі**, наприклад, нелегальні іммігрантки, часто стикаються зі значними перешкодами у доступі до пренатальної допомоги.

Position of insignificant importance, influence or power. [2]

Disadvantaged groups

Pregnant women in **marginalised positions**, such as undocumented immigrants, often face significant barriers to accessing prenatal care.

Маскулінність

Masculinity

Гендерна перспектива, або спосіб аналізу впливу гендеру на можливості, соціальні ролі та взаємодію людей, за допомогою якого можна побачити, що на чоловіків і хлопців чиниться тиск, який змушує їх виконувати певні ролі та відповідати їм. Таким чином, термін «маскулінність» означає соціальне значення мужності, яке конструюється та визначається соціально, історично та політично, а не є біологічно зумовленим. Існує багато соціально сконструйованих визначень того, що означає бути чоловіком, і вони можуть змінюватися з часом і в різних місцях. Цей термін пов'язаний з уявленнями та ідеалами про те, як чоловіки повинні поводитися в певному середовищі, або очікується що поводитимуться. Маскулінність стосується не лише чоловіків; жінки також здійснюють і продукують значення та практики маскулінності.

Тиск, спрямований на те, щоб відповідати традиційним уявленням про **маскулінність**, як-от придушення емоцій та небажання звертатися по допомогу, може завдати шкоди психічному здоров'ю чоловіків.

A gender perspective, or way of analyzing the impact of gender on people's opportunities, social roles and interactions, allows us to see that there is pressure on men and boys to perform and conform to specific roles. Thus, the term masculinity refers to the social meaning of manhood, which is constructed and defined socially, historically and politically, rather than being biologically driven. There are many socially constructed definitions for being a man and these can change over time and from place to place. The term relates to perceived notions and ideals about how men should or are expected to behave in a given setting. Masculinities are not just about men; women perform and produce the meaning and practices of the masculine as well. [4]

The pressure to conform to traditional notions of **masculinity**, such as suppressing emotions and avoiding seeking help, can be detrimental to men's mental health.

Материнське здоров'я

Maternal health

Материнське здоров'я – це здоров'я жінки під час вагітності, пологів та після-пологового періоду.

Материнське здоров'я виходить за рамки фізичного благополуччя. Дуже важливо враховувати ментальне здоров'я матерів.

Maternal health refers to the health of women during pregnancy, childbirth and the postnatal period. [13]

Breastfeeding

Maternal health goes beyond physical well-being. It's crucial to address the mental health needs of mothers.

Медикаментозний аборт

Medical abortion

Безпечний та ефективний нехірургічний метод припинення ранньої вагітності з використанням певних препаратів, що приймаються перорально або через ін'єкції. [Джерело перекладу 3]

Для жінок, які бажають перервати вагітність на ранніх термінах, **медикаментозний аборт** є безпечним та ефективним методом з високим коефіцієнтом успішності.

Safe and effective non-surgical method of terminating early pregnancy using certain medications taken orally or through injections. [2]

Reproductive rights

For women seeking to terminate a pregnancy in the early stages, **medical abortion** is a safe and effective option with a high success rate.

Менструальна бідність

Period poverty

Менструальна бідність описує труднощі, з якими стикаються багато малозабезпечених жінок і дівчат, які не можуть дозволити собі придбати засоби для менструальної гігієни. Цей термін також означає підвищену економічну вразливість, з якою стикаються жінки та дівчата через фінансовий тягар, пов'язаний з менструальними засобами. Сюди входять не лише менструальні прокладки та тампони, але й супутні витрати, такі як знеболювальні препарати та нижня білизна.

Менструальна бідність зачіпає не лише жінок і дівчат у країнах, що розвиваються, але й жінок у заможних промислово розвинених країнах.

Труднощі з придбанням менструальних засобів можуть змусити дівчат не ходити до школи і не працювати, що матиме довготривалі наслідки для їхньої освіти та економічних можливостей. Це також може посилити існуючу вразливість, підштовхуючи жінок і дівчат до небезпечних механізмів подолання труднощів.

Дослідження в Кенії, наприклад, засвідчили, що деякі школярки вдаються до трансакційного сексу, щоб заплатити за менструальні засоби.

Бідність під час менструації – це не лише економічна, але й соціальна та політична проблема. Наприклад, деякі активістки закликали звільнити менструальні засоби від оподаткування. Такі зусилля в Індії призвели до скасування податку на менструальні прокладки і тампони.

Не маючи змоги дозволити собі прокладки чи тампони, багато молодих жінок стикаються з **менструальною бідністю**, що призводить до пропусків шкільних занять та соціальної ізоляції.

Period poverty describes the struggle many low-income women and girls face while trying to afford menstrual products. The term also refers to the increased economic vulnerability women and girls face due the financial burden posed by menstrual supplies. These include not only menstrual pads and tampons, but also related costs such as pain medication and underwear.

Period poverty does not only affect women and girls in developing countries; it also affects women in wealthy, industrialized countries.

Difficulty affording menstrual products can cause girls to stay home from school and work, with lasting consequences on their education and economic opportunities. It can also exacerbate existing vulnerabilities, pushing women and girls closer toward dangerous coping mechanisms. Studies in Kenya, for example, have shown that some schoolgirls have engaged in transactional sex to pay for menstrual products.

Period poverty is not only an economic issue, but a social and political one as well. For instance, some advocates have called for menstruation products to be taxation exempt. Such efforts in India have resulted in the elimination of tax on menstrual pads and tampons. [40]

Menstruation

Unable to afford pads or tampons, many young women experience **period poverty**, leading to missed school days and social isolation.

Менструація

Menstruation

Процес, під час якого матка виділяє кров і тканини через піхву.

Це природний і здоровий процес для дівчат і жінок репродуктивного віку. У західних спільнотах його часто називають «місячними». Зазвичай він триває від 2 до 5 днів, але це залежить від індивідуальних особливостей.

Коли в жінки починається менструація, це називається менархе. Вік менархе залежить від індивідуальних особливостей.

Менструація є частиною менструального циклу – циклу біологічних змін, які відбуваються в жіночій репродуктивній системі, щоб підготувати організм до потенційної вагітності. Ці зміни запускаються гормонами, які є природними хімічними речовинами в організмі. Цей цикл починається, коли дівчинка досягає статевої зрілості, і триває до кінця її фертильності (також відомої як менопауза, коли менструальні цикли закінчуються).

Хоча менструальний цикл може бути постійним і навіть передбачуваним, він також може змінюватися або варіюватися, особливо в перші кілька років після менархе. Деякі зміни, такі як відсутність кровотечі, сигналізують про вагітність. Інші зміни можуть бути пов'язані з використанням контрацептивів, стресом, харчуванням, фізичною активністю жінки або проблемами зі здоров'ям. Деякі зміни циклу – це просто природна частина старіння.

Відкрите обговорення **менструації** може допомогти зруйнувати табу і дати дітям і жінкам можливість впевнено почуватися під час менструації.

Menstruation is the process in which the uterus sheds blood and tissue through the vagina. This is a natural and healthy process for girls and women of reproductive age. In Western communities, this is often called “the period.” It typically lasts 2 to 5 days, but this varies by individual.

When a person begins to menstruate, this is called menarche. The age of menarche varies by individual.

Menstruation is part of the menstrual cycle – a cycle of biological changes that take place in a woman or girl's reproductive system to prepare her body for a potential pregnancy. The changes are triggered by hormones, which are natural chemicals in the body. This cycle begins when a girl reaches puberty and continues until she reaches the end of her fertility (also known as menopause, at which time menstrual cycles end). While a person's menstrual cycles may be consistent – even predictable – they can also change or vary, particularly in the first few years after menarche. Some changes, such as absence of bleeding, signal a pregnancy. Other changes can be related to contraceptive use, stress, nutrition, physical activity or health concerns. Some cycle changes are just a natural part of ageing. [41]

Openly discussing **menstruation** can help break down taboos and empower girls and women to manage their periods with confidence.

Мігрантка

Migrant woman

Негромадянка, яка переїхала (намагається переїхати) з однієї країни (часто, але не обов'язково, країни її громадянства) в іншу, де її перебування може бути/не бути законним чи постійним.

Окрім того, переселення (або спроба переселення) може бути не завжди добровільним, оскільки мігрантка може бути перевезена до іншої країни силою, із застосуванням примусу чи обману з метою подальшої експлуатації, в інших випадках вимушене переселення може бути наслідком економічних криз, стихійних лих або екологічних катастроф. [Переклад базується на 3]

Мігрантки можуть бути особливо вразливими до експлуатації та насильства, стикаючись з такими проблемами, як небезпечні умови праці, дискримінація та обмежений доступ до охорони здоров'я.

Non-nationals who have moved (or are endeavouring to move) to a country from another one – often but not necessarily the country of their nationality – and whose presence in the former may or may not be lawful or regular.

Furthermore, the move (or attempted move) may not always be voluntary because sometimes the women concerned will have been brought to the country by force, improper pressure or deception, with a view to their future exploitation, and, in other instances, the compulsion to move may be the result of economic or natural disasters, or environmental catastrophes. [2]

Migrant women can be particularly vulnerable to exploitation and abuse, facing challenges like unsafe working conditions, discrimination, and limited access to healthcare.

Мінімальна заробітна плата

Minimum wage

Рівень заробітної плати, визначений законом або угодою, що представляє собою найнижчу можливу ставку, яку роботодавець має право платити.

Мінімальна заробітна плата може відігравати певну роль у скороченні гендерного розриву в оплаті праці, оскільки жінки непропорційно представлені на низькооплачуваних робочих місцях.

Wage level defined in law or by agreement, representing the lowest possible rate an employer is permitted to pay. [2]

The **minimum wage** can play a role in narrowing the gender pay gap, as women are disproportionately represented in low-wage jobs.

Міське планування

Urban planning

Процес прийняття рішень, спрямований на реалізацію економічних, соціальних, культурних та екологічних цілей шляхом розробки просторового бачення, стратегій і планів та застосування принципів політики, інструментів, інституційних механізмів, механізмів участі та регуляторних процедур.

Щоб створювати більш гендерно рівні міста, **міське планування** повинне надавати пріоритет добре освітленим вулицям і доступному громадському транспорту, щоб жінки відчували себе в безпеці, пересуваючись містом вночі.

Urban planning is a decision-making process aimed at realizing economic, social, cultural and environmental goals by developing spatial visions, strategies and plans and applying policy principles, tools, institutional and participatory mechanisms and regulatory procedures. [19]

To create a more gender-equal city, **urban planning** should prioritize well-lit streets and accessible public transportation, ensuring women feel safe navigating the city at night.

Множинна (інтерсекційна) дискримінація

Intersectional discrimination

Дискримінація, яка має місце на підставі кількох особистих ознак або характеристик / ідентичностей, які діють і взаємодіють одночасно, і є нероздільними.

Вагітні темношкірі жінки часто зазнають **множинної дискримінації** в закладах охорони здоров'я, стикаючись з упередженим ставленням як за расовою, так і за гендерною ознакою.

Discrimination that takes place on the basis of several personal grounds or characteristics/identities, which operate and interact with each other at the same time in such a way as to be inseparable. [2]

Pregnant women of color often experience **intersectional discrimination** in healthcare settings, facing bias based on both race and gender.

Множинні стереотипи

Compounded stereotypes

Узагальнений або упереджений погляд на групи, котрий є результатом приписування рис, характеристик чи ролей на основі однієї або кількох ознак.

[Джерело перекладу 3]

Латиноамериканка, яка претендувала на інженерну посаду, зіткнулася з **множинними стереотипами**, оскільки її оцінювали як за статтю, так і за етнічною приналежністю, незважаючи на її вражаючу кваліфікацію.

Generalised view or preconception about groups that results from the ascription of attributes, characteristics or roles based on one or more grounds. [2]

Intersectionality, Gender stereotypes

The Latina applicant for the engineering position faced **compounded stereotypes**, being judged on both her gender and ethnicity, despite her impressive qualifications.

Н

Навчання з питань гендерної рівності

Gender equality training

Будь-який освітній інструмент або процес, спрямований на підвищення обізнаності осіб, відповідальних за формування політики, та інших суб'єктів в ЄС та державах-членах щодо питань гендерної рівності, підвищення їхньої гендерної компетентності та надання їм можливості просувати цілі гендерної рівності у своїй роботі на всіх рівнях.

Під навчанням з гендерної рівності розуміють широкий спектр різних освітніх інструментів і процесів: очні тренінги та навчальні курси, вступний інструктаж для персоналу, онлайн-модулі, методичні матеріали та супутні ресурси, консультаційні послуги, мережі для обміну досвідом та знаннями.

Медичні працівниці і працівники громад проходять **навчання з питань гендерної рівності**, щоб краще розуміти та вирішувати унікальні проблеми зі здоров'ям, з якими стикаються жінки, такі як проблеми материнського здоров'я та гендерно зумовлене насильство.

Any educational tool or process that aims to make policymakers and other actors in the EU and Member States more aware of gender equality issues, build their gender competence and enable them to promote gender equality goals in their work at all levels. Gender equality training has been understood to cover a wide range of different educational tools and processes: face-to-face training events and courses of study; staff induction; online modules; guidance materials and related resources; consultancy arrangements; and networks for sharing expertise. [2]

Gender equality competence development

Community health workers receive **gender equality training** to better understand and address the unique health challenges faced by women, such as maternal health issues and gender-based violence.

Надання переваги синам

Son preference

Практика надання переваги дітям чоловічої статі над жіночою, переважно зустрічається в бідних громадах, де дівчатка розглядаються як пасиви, а хлопчики – як активні сім'ї. Це може призвести до того, що в сім'ях формується уявлення про вищість синів та неповноцінність доньок, що проявляється в таких діях, як відправлення до школи, особливо до старших класів, саме хлопчиків, а не дівчаток, або в побутових практиках, коли хлопчиків годують краще, ніж дівчаток. Крайнім проявом надання переваги синам є аборти за статевую ознакою; у деяких країнах це призвело до перекосів у статевому співвідношенні населення з такими супутніми проблемами, як зростання торгівлі жінками та більша поширеність проституції.

Політики, що сприяють гендерній рівності в освіті та працевлаштуванні, можуть послабити тенденцію до **надання переваги синам** у суспільствах, де традиційно більше цінують дітей чоловічої статі.

The practice of preferring male offspring over female offspring, most often in poor communities, that view girl children as liabilities and boy children as assets to the family. This can result in families instilling superiority in male children and inferiority in female children, manifesting in such actions as sending boys to school, especially to higher levels, and not girls or household practices where boys are fed better than girls. The extreme manifestation of son preference is female feticide and sex-selected abortions; in some countries, this has resulted in skewed population sex ratios, with attendant problems such as increased trafficking of females and greater prevalence of prostitution. [9]

Gender-biased sex selection

Policies promoting gender equality in education and employment can help weaken the roots of **son preference** in societies that traditionally value male offspring more.

Надомна робота

Home-based work

Робота за грошову винагороду, що її особа виконує у власній домівці або в інших приміщеннях за її вибором, окрім робочого місця, наданого роботодавцем. Результатом цієї роботи, незалежно від того, хто надає обладнання, матеріали тощо, є продукт чи послуга, визначені роботодавцем. [Джерело перекладу 3]

Надомна робота стає все більш поширеною.

Work carried out by a person in her or his home or in other premises of her or his choice, other than the workplace of the employer, for remuneration, which results in a product or a service as specified by the employer, irrespective of who provides the equipment, materials or other inputs used. [2]

Home-based work has become increasingly common.

Найкращі практики у сфері гендерної рівності

Best practices for gender equality

Накопичення та застосування знань про те, що працює і що не працює у сприянні гендерній рівності й недискримінації жінок у різних ситуаціях та контекстах. Такі практики – це накопичений досвід та знання, а також неперервний процес навчання, зворотного зв'язку, рефлексії та аналізу. [Джерело перекладу 3]

Упровадження **найкращих практик у сфері гендерної рівності** на робочому місці включає такі заходи, як встановлення цілей щодо гендерного розмаїття, запровадження програм наставництва, проведення регулярного аудиту гендерного розриву в оплаті праці та сприяння балансу між роботою та особистим життям за допомогою гнучкого графіка роботи.

Accumulation and application of knowledge about what works and what does not work in terms of promoting gender equality and non-discrimination against women in different situations and contexts.

It is both the lessons learned and the continuing process of learning, feedback, reflection and analysis. [2]

Consultative and participatory techniques and tools

Implementing **best practices for gender equality** in the workplace includes measures such as establishing gender diversity targets, providing mentorship programs, conducting regular gender pay gap audits, and promoting work-life balance through flexible work arrangements. [71]

Насильство в сім'ї

Family violence

Будь-яка форма фізичного, сексуального чи психологічного насильства, що ставить під загрозу безпеку чи добробут будь-кого із членів сім'ї та/або використання фізичної сили чи погрози застосування фізичної сили, включаючи сексуальне насильство, а також психологічний тиск/спричинення емоційного напруження, в сім'ї чи домогосподарстві.

«Насильство в сім'ї» та «домашнє насильство» часто використовуються як взаємозамінні терміни. Водночас, в багатьох Європейських країнах «домашнє насильство» перекладається на національні мови і визначається в законах як «сімейне насильство». Цей факт може зробити захист та підтримку жінок, які постраждали від домашнього насильства залежними від визначення сім'ї, яке може не визнавати всі різноманітні форми сімей.

[Переклад частково базується на 3]

Насильство в сім'ї може мати серйозні наслідки для здоров'я постраждалих осіб, включаючи депресію, тривогу та хронічні проблеми зі здоров'ям.

Family violence and domestic violence are often used interchangeably without any specific differences in their definitions. However, in many European countries domestic violence is translated in their national languages and defined in their laws as family violence. This fact may make protection and support to women victims of domestic violence dependent on the definition of family, which may not recognise all the diverse forms of families. [2]

Domestic violence

Experiencing **family violence** can have severe health consequences for survivors, including depression, anxiety, and chronic health problems.

Насильство з боку інтимного партнера

Intimate partner violence

Фізичне, сексуальне, психологічне або економічне насильство з боку теперішніх чи колишніх чоловіка / дружини, теперішніх чи колишніх партнерів/-ок, незалежно від факту спільного або роздільного проживання зараз або в минулому. Ця форма насильства в непропорційно великих масштабах стосується жінок, а тому має виразні гендерні ознаки.

Почуття сорому, страху та безпорадності, що виникають у постраждалої особи в результаті такого насильства, є причиною малої кількості повідомлень про подібні злочини, та, відповідно, невеликої кількості винесених судових вироків. Найбільш поширеними випадками насильства з боку інтимних партнерів є насильство чоловіків над партнерками. [Переклад базується на 3]

Насильство з боку інтимного партнера є серйозною проблемою громадського здоров'я, яка диспропорційно впливає на жінок.

Physical, sexual, psychological or economic violence between current or former spouses as well as current or former partners, whether or not the perpetrator shares or has shared the same residence with the victim. It constitutes a form of violence which affects women disproportionately and which is therefore distinctly gendered.

The resulting feelings of shame, fear and helplessness lead to low levels of reporting and, subsequently, relatively few convictions.

The largest burden of intimate partner violence is inflicted by men against their women partners. [2]

Domestic violence

Intimate partner violence is a serious public health issue that disproportionately affects women.

Насильство на роботі

Violence at work

Дискримінація на роботі може супроводжуватися фізичним або психологічним насильством, яке може бути гендерно зумовленим.

Найяскравішою ілюстрацією цього є сексуальні домагання, але домагання, що супроводжуються насильством або погрозою насильства, не обов'язково повинні бути сексуальними за своєю суттю. Дослідження свідчать, що існує тісний зв'язок між насильством на роботі та нестандартною зайнятістю, гендерною приналежністю, молодістю та певними професійними секторами з високим рівнем ризику.

Нове законодавство спрямоване на створення безпечніших робочих місць шляхом боротьби з усіма формами **насильства на роботі**, включно зі словесними образами та фізичними нападами.

Discrimination at work may be compounded by physical or psychological violence, which may be gender-based.

The clearest illustration of this is sexual harassment, but harassment accompanied by violence or the threat of violence need not be sexual in intent. Researches indicate that there is a close connection between violence at work and precarious work, gender, youth, and certain high-risk occupational sectors. [2]

Dignity at work

The new legislation aims to create safer workplaces by addressing all forms of **violence at work**, including verbal abuse and physical assault.

Насильство над літніми людьми

Elder abuse

Одинична чи повторювана дія або бездіяльність у стосунках, що мали б будуватись на довірі, відповідальності, але натомість завдають шкоди або страждань літній особі.

Насильство щодо літніх людей може мати різні форми, такі як фізичне, психологічне, емоційне, сексуальне або економічне насильство. Літні люди також можуть зазнавати шкоди внаслідок навмисного чи ненавмисного нехтування.

[Джерело перекладу 3]

Важливо знати ознаки й повідомляти про будь-які підозри щодо **насильства над літніми людьми**, щоб забезпечити їхню безпеку та благополуччя.

Single, or repeated act, or lack of appropriate action, occurring within any relationship where there is an expectation of trust and which causes harm or distress to an older person.

Elder abuse can take various forms, such as physical, psychological, emotional, sexual or financial abuse. It can also be the result of intentional or unintentional neglect. [2]

Ageism

It's important to be aware of the signs and to report any suspected **elder abuse** to ensure the safety and well-being of older adults.

Насильство проти жінок

Violence against women

Будь-який акт гендерно зумовленого насильства, що призводить або може призвести до фізичної, сексуальної чи психологічної шкоди або страждань жінок, включно з погрозами вчиненням таких актів, примусом або свавільним позбавленням волі, незалежно від того, чи відбувається це в суспільному або приватному житті.

Під насильством щодо жінок розуміється, зокрема, таке: (а) фізичне, сексуальне та психологічне насильство в сім'ї, включно з побиттям, сексуальним насильством над дітьми жіночої статі в сім'ї, насильством, пов'язаним з посагом, зґвалтуванням у шлюбі, каліцтвом жіночих геніталій та інші шкідливі практики, насильством з боку інтимного партнера, позашлюбне насильство та насильство, пов'язане з експлуатацією; (б) фізичне, сексуальне та психологічне насильство, що відбувається в суспільстві в цілому, включно зґвалтуванням, сексуальним насильством, сексуальними домаганнями в громадських місцях, сексуальними домаганнями та залякуванням на роботі, у закладах освіти та інших місцях, торгівлею жінками та примусовою проституцією; (в) фізичне, сексуальне та психологічне насильство, що здійснюється або потурається державою, де б воно не відбувалося.

Дослідження свідчать, що зі збільшенням економічних можливостей для жінок рівень **насильства проти жінок** знижується.

Any act of gender-based violence that results in, or is likely to result in, physical, sexual or psychological harm or suffering to women, including threats of such acts, coercion or arbitrary deprivation of liberty, whether occurring in public or in private life. Violence against women shall be understood to encompass, but not be limited to, the following: a. Physical, sexual and psychological violence occurring in the family, including battering, sexual abuse of female children in the household, dowry-related violence, marital rape, female genital mutilation and other traditional practices harmful to women, intimate partner violence, non-spousal violence and violence related to exploitation; b. Physical, sexual and psychological violence occurring within the general community, including rape, sexual abuse, sexual harassment in public spaces and sexual harassment and intimidation at work, in educational institutions and elsewhere, trafficking in women and forced prostitution; c. Physical, sexual and psychological violence perpetrated or condoned by the State, wherever it occurs. [4]

With increased economic opportunities for women, research suggests a decrease in **violence against women**.

Насильство проти жінок і дівчат в умовах збройного конфлікту

Violence against women and girls in armed conflict

Насильство, якого зазнають жінки і дівчата під час збройного конфлікту, варіюється від фізичного, сексуального до психологічного насильства, вчиненого як державними, так і недержавними суб'єктами, включно з убивствами, незаконними стратами, катуваннями та іншими жорстокими, нелюдськими або такими, що принижують гідність, видами поведінки та покарання, викраденнями, ка-

ліцтвами, примусовим залученням жінок до участі в бойових діях, зґвалтуваннями, сексуальним рабством, сексуальною експлуатацією, недобровільним зникненням, свавільним ув'язненням, примусовими шлюбами, примушуванням до заняття проституцією, примусовими абортами, примусовою вагітністю та примусовою стерилізацією.

Сексуальне насильство застосовується під час збройних конфліктів з різних причин, зокрема, як форма катування, для нанесення тілесних ушкоджень, отримання інформації, приниження гідності та залякування, а також для знищення громад. Зґвалтування жінок використовувалося для приниження опоненток / опонентів, витіснення громад і груп з їхніх територій та навмисного поширення ВІЛ-інфекції. Жінок примушували до сексуальної та хатньої рабської праці. Жінок також викрадали, а потім змушували служити «дружинами», щоб винагородити бойовиків.

Рада Безпеки ООН засудила використання насильства проти жінок і дівчат в умовах збройного конфлікту як тактику ведення війни.

Violence experienced by women and girls during armed conflict, ranging from physical, sexual to psychological violence perpetrated by both state and non-state actors including murder, unlawful killings, torture and other cruel, inhuman or degrading treatment or punishment, abductions, maiming and mutilation, forced recruitment of women combatants, rape, sexual slavery, sexual exploitation, involuntary disappearance, arbitrary detention, forced marriage, forced prostitution, forced abortion, forced pregnancy and forced sterilisation.

Sexual violence has been used during armed conflict for many different reasons, including as a form of torture, to inflict injury, to extract information, to degrade and intimidate, and to destroy communities. Rape of women has been used to humiliate opponents, to drive communities and groups off land and to wilfully spread HIV. Women have been forced to perform sexual and domestic slave labour. Women have also been abducted and then forced to serve as 'wives' to reward fighters. [2]

Gender-based violence in emergencies (GBViE)

The UN Security Council condemned the use of violence against women and girls in armed conflict as a tactic of war.

Насильство проти жінок у місцях несвободи

Custodial violence against women

Насильство проти жінок та дівчат, які знаходяться в місцях несвободи, де їхні права обмежені.

Акти насильства в таких місцях, у тому числі в камерах тимчасового утримання в поліції, центрах ув'язнення, тюрмах, установах соціального захисту, центрах утримання мігранток/мігрантів, відносяться до насильницьких дій з боку держави.

Сексуальне насильство, включаючи зґвалтування, здійснене проти жінок в місцях несвободи, вважається особливо грубим злочином проти гідності та права на фізичну недоторканність людини, і відповідно може вважатися катуванням. Інші форми насильства проти жінок у місцях несвободи, які були задокумен-

товані різними джерелами, включають: неадекватний нагляд під час прийому душі або роздягання; огляди, проведені чоловіками або у присутності чоловіків; вербальне сексуальне домагання. Контроль, який здійснюють працівники/-иці місць несвободи над щоденним життям жінок, також може призвести до насильства через вимоги до сексуальних актів у обмін на привілеї, товари або задовільнення базових потреб.

Правозахисні організації підвищують обізнаність про тривожні показники **насильства над жінками в місцях несвободи**, включаючи фізичне та сексуальне насильство, у місцях позбавлення волі по всьому світу.

Violence against women and girls who are confined to a location where their rights are controlled.

Custodial violence against women in police cells, prisons, social welfare institutions, immigration detention centres and other State institutions constitutes violence perpetrated by the State.

Sexual violence, including rape, perpetrated against women in detention is considered a particularly egregious violation of the inherent dignity and the right to physical integrity of human beings and accordingly may constitute torture.

Other forms of violence against women in custody that have been documented by various sources include: inappropriate surveillance during showers or undressing; strip searches conducted by or in the presence of men; and verbal sexual harassment. The control wielded by correctional officers over women's daily lives may also result in violence through demands for sexual acts in exchange for privileges, goods or basic necessities. [2]

Gender-based violence

Human rights organizations are raising awareness about the alarming rates of custodial **violence against women**, including physical and sexual abuse, in detention centers around the world.

Наставництво (менторство)

Mentoring

Безпечні взаємини, що дозволяють навчатися та експериментувати, створюють сприятливі умови для розвитку особистісного потенціалу, засвоєння нових навичок в рамках підтримки наставницею / наставником кар'єрного зростання та особистісного розвитку поза межами звичайних стосунків субординації. Наставництво (менторство) все частіше використовується для підтримки особистого та професійного розвитку жінок. [Переклад базується на 3]

Менторство від жінок для жінок є надзвичайно важливим, оскільки воно забезпечує відповідні роліові моделі та розуміння того, як подолати специфічні бар'єри, з якими жінки стикаються у своїй кар'єрі.

Sheltered relationship that allows learning and experimentation to take place and personal potential and new skills to flourish through a process in which one person, the mentor, supports the career and development of another, the mentee, outside the normal superior–subordinate relationship.

Mentoring is increasingly used to support the personal or professional development of women. [2]

Mentoring by women for women is crucial, as it provides relatable role models and insights into overcoming the specific barriers that women encounter in their careers.

Національні лінії допомоги жінкам

National women's helplines

Телефонний сервіс, що пропонує підтримку, інформування та професійне консультування жінкам, які пережили насильство.

Стамбульська конвенція встановила стандарти роботи національних служб допомоги жінкам, що є важливими орієнтирами для виконання всіма державами, незалежно від того, ратифікували вони Конвенцію чи ні. Згідно зі статтею 24 Стамбульської конвенції, держави повинні створити принаймні одну національну безкоштовну телефонну лінію для звернень щодо всіх форм насильства стосовно жінок, що діє 24/7.

Іншими важливими елементами національної довідкової служби для жінок є надання підтримки всіма відповідними мовами, широко розрекламований загальнодоступний номер та інформування про інші відповідні служби / перенаправлення до інших відповідних служб (поліція, консультаційні центри, притулки для жінок). [Джерело перекладу 3]

Уряди повинні забезпечити належне фінансування **національних ліній допомоги жінкам** та їхню цілодобову доступність, щоб ефективно допомагати жінкам у кризових ситуаціях та надавати їм доступ до необхідних ресурсів і послуг.

Phone service offering support, information and professional advice to women survivors of violence.

The Istanbul Convention has established standards for national women's helplines, which are important benchmarks for all states to follow, regardless of whether or not they have ratified the Convention. According to Article 24 of the Istanbul Convention, states should provide at least one national helpline to address all forms of violence against women, operating 24/7 and free of charge. Other important elements of a national women's helpline would be to provide support in all relevant languages, have a widely advertised public number, and provide referrals to other relevant services such as counselling centres, women's shelters, or the police. [2]

Domestic violence

Governments should ensure that **national women's helplines** are well-funded and accessible 24/7 to effectively assist women in crisis and connect them with necessary resources and services.

Небезпечний (ризикований) аборт

Unsafe abortion

Процедури переривання вагітності, що виконуються або особами, які не мають необхідних навичок, або в умовах відсутності базових медичних і стандартних санітарних умов, або в обох випадках.

Хоча визначення, на перший погляд, пов'язане з процесом, характеристики небезпечного абортів стосуються неналежних обставин до, під час або після абортів.

У країнах, де аборти заборонені, законодавчо суттєво обмежені та/або недоступні, жінки не мають іншого вибору, окрім як вдаватися до небезпечних абортів, що наражає їх на підвищений ризик смертності або ускладнень.

Обмеження доступу до безпечних послуг з переривання вагітності може призвести до того, що жінки будуть змушені робити **небезпечні аборти**, ставлячи під загрозу своє здоров'я та життя.

Procedures for terminating a pregnancy performed either by persons lacking the necessary skills or in an environment lacking the basic medical and standard sanitary conditions, or both.

While the definition seems to be linked to the process, characteristics of an unsafe abortion touch on inappropriate circumstances before, during or after an abortion.

In countries where abortion is illegal, legally highly restricted and/or unavailable, women have little choice but to resort to unsafe abortion, which exposes them to an increased risk of mortality or morbidity. [2]

Restrictions on access to safe abortion services can lead women to seek **unsafe abortion** methods, endangering their health and lives.

Небезпечний секс

Unsafe sex

Будь-яка сексуальна поведінка, що створює ризик поширення інфекцій, що передаються статевим шляхом (ІПСШ), у тому числі ВІЛ та СНІДу.

Небезпечний секс без презервативів або належного захисту підвищує ризик інфекцій, що передаються статевим шляхом (ІПСШ), як для чоловіків, так і для жінок.

Any sexual behaviour that poses risks of transmission of STDs, including HIV and AIDS. [14]

Unsafe sex without condoms or proper protection increases the risk of sexually transmitted infections (STIs) for both men and women.

Невидимі бар'єри

Invisible barriers

Ставлення і традиційні припущення, норми та цінності, що лежать в основі цих ставлень, які перешкоджають розширенню прав і можливостей жінок та повноцінній участі жінок у житті суспільства.

Чимало студенток і студентів із малозабезпечених сімей стикаються з **невидимими бар'єрами** на шляху до успіху, такими як недостатній доступ до технологій або відсутність надійної підтримки вдома, що заважає їхній академічній успішності.

Attitudes and the underlying traditional assumptions, norms and values that prevent women's empowerment/full participation in society. [2]

Many students from low-income backgrounds face **invisible barriers** to success, such as inadequate access to technology or lack of strong support networks at home, hindering their academic performance.

Незадоволена потреба в плануванні сім'ї

Unmet need for family planning

Незадоволені потреби у плануванні сім'ї – це розрив між репродуктивними намірами жінок та їхньою контрацептивною поведінкою, що визначається як частка жінок репродуктивного віку (15-49 років), які перебувають у шлюбі або в цивільному шлюбі, які бажають припинити або відкласти дітонародження, але не застосовують жодного методу контрацепції.

У країнах з обмеженим доступом до ресурсів планування сім'ї жінки часто відчують **незадоволену потребу в плануванні сім'ї**, що призводить до ускладнень зі здоров'ям і обмеженого контролю над розміром сім'ї.

Unmet need for family planning refers to the gap between women's reproductive intentions and their contraceptive behaviour, defined as the proportion of currently married or in-union women of reproductive age (15-49 years) who want to cease or delay childbearing but are not using any method of contraception. [13]

In countries with limited access to family planning resources, women often experience an **unmet need for family planning**, leading to health complications and limited control over family size.

Незахищений секс

Unprotected sex

Будь-яка сексуальна поведінка, яка має певний ступінь ризику, оскільки партнерки / партнери не користуються засобами захисту від вагітності або інфекцій, що передаються статевим шляхом (ІПСШ). Наразі використання презервативів є єдиним методом, який може забезпечити захист від цих двох ризиків.

Обмежений доступ до послуг з охорони сексуального та репродуктивного здоров'я може підвищити для жінки ризик небажаної вагітності через **незахищений секс**.

Any sexual behaviour that has a degree of risk because partners are not using protection against either pregnancy or STDs. At present, condom use is the only method that can provide protection against these two. (See also safe sex; unsafe sex.) [14]

Limited access to sexual and reproductive healthcare services can increase a woman's risk of unintended pregnancy due to **unprotected sex**.

Нелегальне перевезення людей

Human smuggling

Переміщення та ввезення людей до країни шляхом свідомого ухилення від імміграційних законів, зазвичай для фінансової або іншої матеріальної вигоди. Люди, які є об'єктами нелегального перевезення, можуть варіюватися від тих, хто шукають кращих можливостей для працевлаштування та фінансових можливостей в іншій країні, де вони не є громадянками / громадянами або резидентами / резидентами, до шукачок / шукачів притулку, біженок / біженців та інших осіб, які втікають від конфлікту або переслідування. Хоча люди, яких перевозять нелегально, зазвичай платять за доставку до місця призначення, це не завжди стосується сімей і друзів, які допомагають іншим приєднатися до них. Контрабанда людей, включаючи ту, яка здійснюється організованими мережами в різних частинах світу, зазвичай відрізняється від торгівлі людьми елементами примусу та обману, які притаманні останній. (Див. також «торгівля людьми».)

Правоохоронні органи перехопили операцію з **нелегального перевезення** десятків **людей** через кордон у небезпечних і нелюдських умовах.

The movement and importation of people into a country through the deliberate evasion of immigration laws, usually for financial or other material benefit. People who are smuggled can range from those seeking better employment and financial opportunities in another country where they are not nationals or residents of, asylum seekers, refugees and others fleeing conflict or persecution. While people who are smuggled usually pay fees to get them to their destinations, this is not always the case when it comes to families and friends who get others to join them. Smuggling, including that by organised networks in different parts of the world, is usually differentiated from trafficking by the elements of coercion and deception that go with the latter. (See also trafficking of persons.) [14]

Authorities intercepted a **human smuggling** operation that was transporting dozens of individuals across the border in unsafe and inhumane conditions.

Неоплачувана доглядова праця

Unpaid care work

Термін «неоплачувана доглядова праця» охоплює всі види повсякденної діяльності, які підтримують наше життя і здоров'я, такі як хатня робота (приготування їжі, прибирання, прання) та особистий догляд (особливо за дітьми, старшими людьми, хворими або людьми з інвалідністю). Ці види діяльності найчастіше виконують жінки в домогосподарстві безкоштовно. За даними Кампанії ООН, спрямованої на скорочення вдвічі бідності у світі до 2015 року, переважну більшість роботи, яка забезпечує повсякденне життя, – вирощування їжі, приготування їжі, виховання дітей, догляд за старшими людьми, утримання будинку, носіння води – виконують жінки, і ця робота повсюдно має низький статус і мало оплачується або взагалі не оплачується. Невелика соціальна та економічна цінність цієї роботи різко контрастує з її фактичною важливістю для сім'ї та суспільства в цілому.

Насправді, феміністичні економічні студії довели, що догляд є невидимою основою соціально-економічної системи. Однак через те, що догляд вважається «жіночою роботою», він здебільшого не оплачується; через те, що йому не присво-

юється грошова оцінка, його не вимірюють; через те, що його не видно, його не беруть до уваги при формуванні політики. Підсумковий документ Конференції ООН зі сталого розвитку Ріо+20 вперше визнає, що неоплачувана догляддова праця робить значний внесок у добробут людини та сталий розвиток, але створює непропорційний тягар для жінок і дівчат (п. 153). Неоплачувана робота з догляду підтримує ринковий сектор, знижуючи витрати, які роботодавці повинні нести на утримання працівниць / працівників та їхніх сімей. Вона також підтримує державний сектор, пропонуючи послуги охорони здоров'я, санітарії, водопостачання та догляду за дітьми, коли державне надання таких послуг відсутнє або недостатнє.

Політики, що сприяють розподілу відпусток з догляду за дитиною, можуть допомогти досягти більшої рівності, зменшуючи обсяг **неоплачуваної доглядової праці**, яку переважно виконують жінки.

The term unpaid care work encompasses all the daily activities that sustain our lives and health, such as house work (food preparation, cleaning, laundry) and personal care (especially of children, the elderly, people who are sick or have a disability). These activities are most commonly performed by women in the household for free. According to the United Nations Millennium Campaign to halve world poverty by the year 2015, the overwhelming majority of the work that sustains daily life – growing food, cooking, raising children, caring for the elderly, maintaining a house, hauling water – is performed by women, and this work is universally accorded low status and little or no pay. The little social and economic value assigned to this work contrasts sharply with its actual importance to families and society at large. In fact, feminist economists have shown that care is the invisible base of the socio-economic system. However, because care work is considered “women’s work” it is mostly unpaid; because it is not assigned a monetary value, it is not measured; because it is not visible, it is not taken into account in policymaking. The Rio+20 Outcome Document recognises for the first time that unpaid care work contributes substantially to human well-being and sustainable developed but poses a disproportionate burden on women and girls (par 153). Unpaid care work supports the market sector by lowering the cost that employers must sustain to maintain employees and their families. It also supports the public sector by offering health services, sanitation, water and child care when public provision of such services is lacking or insufficient. [4]

Care work, Domestic division of labour

Policies promoting parental leave sharing can help achieve greater equality by reducing the **unpaid care work** disproportionately performed by women.

Неоплачувана праця

Unpaid work

Робота, яка виробляє товари та послуги, але не передбачає прямої винагороди або іншої форми оплати, наприклад, хатня робота та робота з догляду.

Неоплачувана праця нерівномірно розподілена між жінками і чоловіками, причому жінки мають вищий рівень участі в цій неоплачуваній роботі.

Через гендерний розрив в оплаті праці жінки часто виконують більше годин **неоплачуваної праці** порівняно з чоловіками, навіть якщо вони працюють повний робочий день, що посилює нерівність домашнього навантаження.

Work that produces goods and services but which carries no direct remuneration or other form of payment like housework and care work.

Unpaid work is unevenly distributed among women and men, with women having a higher participation rate in this unremunerated work. [2]

Due to the gender pay gap, women often perform more hours of **unpaid work** relative to men, even when employed full-time, reinforcing unequal domestic burdens.

Неповна зайнятість

Part-time employment

Зайнятість, за якої працівниця / працівник працює менше годин, ніж звичайна кількість повних робочих годин.

Повний робочий день може обчислюватися, наприклад, на щоденній, щотижневій, щомісячній або навіть річній основі, або на основі середнього періоду зайнятості.

Жінки переважають серед зайнятих на умовах неповного робочого часу, а тому страждають від недоліків, пов'язаних з неповною зайнятістю, таких як недостатній дохід для досягнення економічної незалежності, менші можливості для кар'єрного зростання та нижчий розмір пенсії, зокрема, коли вони зайняті на нестабільних (незначних) роботах з неповним робочим днем. Однак якісна робота з неповним робочим днем може сприяти розширенню участі жінок на ринку праці.

У різних країнах існують різні традиції щодо ставлення до неповної зайнятості загалом і зокрема з боку соціальних партнерів/-ок. Неповна зайнятість може розглядатися як кінцевий продукт, що віддзеркалює традиційні гендерні ролі, з акцентом на недоліках неповної зайнятості з точки зору оплати праці, просування по службі, пенсійних прав тощо. З іншого боку, вона може розглядатися як інструмент збільшення участі жінок на ринку праці, а отже, принаймні до певної міри, економічної незалежності.

У зв'язку зі скороченням бюджету компанія оголосила, що ліквідує деякі посади з повною зайнятістю і замінить їх кількома посадами з **неповною зайнятістю**.

Employment where the worker works fewer hours than the usual number of full-time working hours.

The full-time working hours might be calculated, for example, on a daily, weekly, monthly or even yearly basis, or on the basis of an average period of employment.

Women are overrepresented in part-time jobs and therefore suffer disadvantages related to part-time work, such as not earning enough income to reach economic independence, having fewer career opportunities and accruing lower pensions, in particular when employed in precarious (minor) part-time jobs. However, quality part-time work can contribute to the increased labour market participation of women.

Traditions vary across countries in terms of how part-time work is viewed in general and in particular by the social partners. Part-time work may be seen as an end product mirroring traditional gender roles, with emphasis on the disadvantages of part-time work in terms of pay, promotion, pension rights, etc. On the other hand, it might be

seen as an instrument to increase the labour market participation – and thus, to a certain extent at least, the economic independence – of women. [2]

Atypical work employment

Due to budget cuts, the company announced they would be eliminating some full-time positions and replacing them with several **part-time employment** roles.

Неповнолітня особа (дитина)

Minor / Child

Особа віком до 18 років, незалежно від віку повноліття або віку згоди, встановленого місцевим законодавством. Наразі терміни «неповнолітня / неповнолітній» та «дитина» використовуються як взаємозамінні, коли йдеться про особу віком до 18 років. Зазначається, що перевага надається терміну «дитина», оскільки він визначений на міжнародному рівні (Конвенція про права дитини).

Як **неповнолітня**, вона не має права підписувати контракт.

A person under the age of 18, regardless of the age of majority or age of consent locally. Currently, in the reporting on SEA, the term minor and child are used interchangeably when meaning a person under the age of 18. It is noted that child is the preferred option, as it is the internationally defined term (Convention of the Rights of the Child). [6]

As a **minor**, she is not eligible to sign a contract.

Непряма дискримінація

Indirect discrimination

Дискримінація, що виникає внаслідок застосування нейтрального положення, критерію чи практики, що ставлять осіб однієї статі у невідвигідне становище порівняно з особами іншої статі, крім випадків, коли такі положення, критерії або практики є об'єктивно виправданими їх (законною) метою, а також відповідними та необхідними засобами її досягнення.

Концепція, що орієнтована на вплив правил або практик та враховує реалії повсякденного соціального життя.

Непряма дискримінація має місце тоді, коли законодавство, політика чи програма не містять дискримінаційних норм (положень), але їх реалізація все ж призводить до дискримінації. Наприклад, у випадках, коли жінки перебувають у невідвигідному становищі порівняно з чоловіками щодо доступу до певної можливості / ресурсу через уже наявну нерівність. Застосування гендернонейтрального законодавства може зберегти наявну нерівність або навіть посилити її.

[Джерело перекладу 3]

Непряма дискримінація має місце, коли політика компанії вимагає від усіх працівниць і працівників допізна залишатися на роботі, що непропорційно ставить у невідвигідне становище людей, які одноосібно виховують дитину, серед яких більше жінок.

Discrimination occurring where an apparently neutral provision, criterion or practice would put persons of one sex at a particular disadvantage compared with persons of the other sex, unless that provision, criterion or practice is objectively justified by a legitimate aim, and the means for achieving that aim are appropriate and necessary. The concept focuses on the effect of a rule or a practice and takes into account everyday social realities.

Indirect discrimination occurs when a law, policy or programme does not appear to be discriminatory, but has a discriminatory effect when implemented. This can occur, for example, when women are disadvantaged compared to men with respect to the enjoyment of a particular opportunity or benefit due to pre-existing inequalities. Applying a gender-neutral law may leave the existing inequality in place, or exacerbate it. [2]

Indirect discrimination occurs when a company's policy requires all employees to work late hours, which disproportionately disadvantages single parents, who are more likely to be women.

Непряме насильство над жінками

Indirect violence against women

Ставлення, стереотипи та культурні норми, що є основою гендеризованих практик, і можуть спричинити гендерно зумовлені форми прямого насильства.

[Джерело перекладу 3]

Економічні політики, які не враховують гендерну нерівність, можуть сприяти **непрямому насильству над жінками**.

Attitudes, stereotypes and cultural norms that underpin gendered practices and may cause gender-based forms of direct violence. [2]

Economic policies that fail to consider gender disparities may contribute to **indirect violence against women**.

Нерегулярна та/чи нестабільна зайнятість

Irregular and/or precarious employment

Різні форми нестандартної, атипової, альтернативної зайнятості.

Нерегулярна та/або нестабільна зайнятість часто асоціюється з роботою на неповний робочий день, сезонною та випадковою зайнятістю, самозайнятістю, тимчасовою роботою, виїзною чи надомною роботою та роботою через агентства.

Така робота може включати, зокрема, невизначеність строку роботи, відсутність контролю за трудовими процесами, невизначеність доходу та обмежений соціально-правовий захист. Розмивання стандартних трудових відносин може зробити зайнятість жінок більш нестабільною. [Переклад базується на 3]

Ненормований графік роботи Марії в ресторані ускладнював планування бюджету та організацію догляду за дітьми, що є типовою проблемою для тих, хто мають **нестабільну зайнятість**.

Various forms of non-standard, atypical, alternative employment.

Irregular and/or precarious work is frequently associated with part-time employment, seasonal and casual work, self-employment, fixed-term work, temporary work, on-call work, home-based workers, and agency work.

Dimensions of such work may include, inter alia, uncertainty of continuing work, a lack of control over the labour process, low income and limited social and regulatory protection. The erosion of the standard employment relationship may render the employment of women more precarious. [2]

Atypical work employment

Maria's irregular work schedule at the restaurant made it difficult to budget and manage childcare, a common challenge faced by those in **precarious employment**.

Нерівність у здоров'ї

Health Inequities

Конкретні види нерівностей у здоров'ї, які виникають через несправедливі та нечесні системи, політики та практики, що обмежують доступ до можливостей та ресурсів, необхідних для максимально здорового життя.

Нерівність у здоров'ї очевидна при порівнянні доступу до медичних послуг у міській та сільській місцевості, де сільське населення часто стикається зі значними бар'єрами в отриманні своєчасної та якісної медичної допомоги.

Particular types of health disparities that stem from unfair and unjust systems, policies, and practices and limit access to the opportunities and resources needed to live the healthiest life possible. [17]

Health inequities are evident when comparing access to healthcare services in urban versus rural areas, where rural residents often face significant barriers to receiving timely and adequate medical care.

Нерівність у здоров'ї (статистична)

Health inequality

Вимірювана різниця в здоров'ї між підгрупами популяції, визначена згідно з вимірами нерівності.

Нерівність у здоров'ї зберігається в багатьох регіонах, причому маргіналізовані спільноти часто стикаються з обмеженим доступом до якісних медичних послуг і гіршими показниками здоров'я порівняно з більш заможними верствами населення.

A measurable difference in health across sub-populations defined according to dimensions of inequality. [1]

Health inequality persists in many regions, with marginalized communities often facing limited access to quality healthcare services and poorer health outcomes compared to more affluent populations.

Несексистська мова

Non-sexist use of language

Уникнення використання як загальних словоформ чоловічого роду в граматичних формах іменників, що призводить до двозначності узагальнень, так і дискримінаційних виразів, що описують жінок і чоловіків з точки зору їх фізичного зовнішнього вигляду або якостей та гендерних ролей, що приписуються (як належні) їх статі. [Джерело перекладу 3]

Педагогічну спільноту заохочують до використання в класі **несексистської мови**.

Avoidance of both an ambiguous generic masculine gender in the grammatical forms of nouns and discriminatory expressions which describe women and men in terms of their physical appearance or the qualities and gender roles attributed to their sex. [2]

Educators are encouraged to adopt a **non-sexist use of language** in the classroom.

Неурядова організація (НУО) / громадська організація (ГО)

Non-governmental organisations (NGO)/ civil society organisation (CSO)

Неприбуткове, добровільне об'єднання громадянко і громадян, принципово незалежне від уряду, що організоване на місцевому, національному або міжнародному рівні для вирішення питань на підтримку суспільного блага.

НУО визнані ключовими суб'єктами «третього сектору» в таких сферах громадської діяльності, як розвиток, права людини, гуманітарні заходи, гендерна рівність, охорона навколишнього середовища тощо. Жіночі НУО відомі за двома різними, але часто взаємопов'язаними видами діяльності: надання послуг жінкам, які перебувають у складних життєвих обставинах, та організація адвокаційних і громадянських кампаній для здійснення соціальних змін, необхідних для досягнення гендерної рівності. НУО також займаються широким спектром інших спеціалізованих тем, таких як побудова паритетної демократії, вирішення конфліктів, аналіз політик, проведення досліджень та надання інформації. НУО є найважливішими партнерами урядів щодо забезпечення гендерної рівності. Представляючи погляди осіб, які мають членство в організації, у питаннях, що стосуються гендерної рівності, організації вносять пропозиції, співпрацюють у конкретних проєктах, проводять дослідження з нагальних питань або, в контексті засобів масової інформації, привертають увагу до питань гендерної рівності і надають їм значущості. НУО відіграють важливу роль у досягненні гендерної рівності, що державі слід цінувати та заохочувати.

[Джерело перекладу 3]

Багато **неурядових організацій (НУО)** виступають за права людини та соціальну справедливість, намагаючись впливати на зміни в політиці та підвищувати обізнаність щодо таких питань, як гендерна рівність та збереження довкілля.

Non-profit, voluntary citizens' groups, principally independent from government, which are organised on a local, national or international level to address issues in support of the public good.

NGOs are recognised as key third-sector actors within the landscapes of development, human rights, humanitarian action, gender equality, the environment, and many other areas of public action.

Women's NGOs are best known for two different, but often interrelated, types of activity: the delivery of services to women in need, and the organisation of policy advocacy and public campaigns in pursuit of the social transformation required to achieve gender equality.

NGOs are also active in a wide range of other specialised roles such as parity democracy building, conflict resolution, policy analysis, research, and information provision. NGOs are essential partners of governments in the pursuit of gender equality. By presenting the views of their members on matters relevant to gender equality, making proposals or suggestions, cooperating in specific projects, pursuing research into substantive issues, or, in the context of the media, giving visibility and legitimacy to gender equality matters, NGOs have a role to play in the achievement of gender equality, one which must be valued and encouraged by states.

Non-governmental organisations (NGOs), often also referred to as 'civil society organisations' and women's organisations. [2]

Civil society

Many **non-governmental organizations (NGOs)** advocate for human rights and social justice, working to influence policy changes and raise awareness about issues such as gender equality and environmental conservation.

Неформальна економіка

Informal economy

Безоплатна економічна діяльність, що здійснюється для отримання прямої користі для власного домогосподарства, домогосподарств рідних чи друзів на взаємовигідній основі, включно зі щоденною хатньою роботою, роботою в домогосподарстві. Охоплює широкий спектр діяльності із самозабезпечення та/або професійної діяльності, як-то основна чи вторинна (додаткова) зайнятість, що приносить дохід і не є періодичною, що здійснюється в межах або поза межами законодавчих, регуляторних або договірних зобов'язань, однак не класифікується як неформальна діяльність, що є частиною економічної діяльності кримінального характеру. [Переклад базується на 3]

Неформальній економіці часто бракує нормативного контролю, що може призвести до того, що працівниці й працівники стикаються з небезпечними умовами праці, низькою заробітною платою та обмеженим доступом до соціальних гарантій, таких як охорона здоров'я та пенсійні виплати.

Unpaid economic activities performed for the direct benefit of the household or for the households of relatives or friends on a reciprocal basis, including everyday domestic work and a great variety of self-provisioning activities and/or professional activity, whether as a sole or secondary occupation, exercised gainfully and not occasionally, on the limits of, or outside, statutory, regulatory or contractual obligations, but excluding informal activities that are also part of the criminal economy. [2]

Satellite account

The **informal economy** often lacks regulatory oversight, which can result in workers facing unsafe conditions, low wages, and limited access to social protections like healthcare and retirement benefits.

Неформальний сектор

Informal sector

Термін «неформальний сектор» відноситься до зайнятості та виробництва, що відбувається в малих та/або незареєстрованих підприємствах. Він включає самозайнятість у неформальних підприємствах (малих та незареєстрованих підприємствах) та найману працю на неформальних роботах (нерегульованих та незахищених роботах) на неформальні підприємства, офіційні підприємства, домогосподарства, або без постійного роботодавця.

Особи, зайняті в **неформальному секторі**, часто стикаються з такими проблемами, як відсутність гарантій зайнятості, неадекватна заробітна плата та відсутність доступу до соціальних пільг, таких як медичне страхування та пенсії.

The term informal sector refers to employment and production that takes place in small and/or unregistered enterprises. It includes self-employment in informal enterprises (small and unregistered enterprises) and wage employment in informal jobs (unregulated and unprotected jobs) for informal enterprises, formal enterprises, households or for no fixed employer. [4]

Workers in the **informal sector** often face challenges such as lack of job security, inadequate wages, and no access to benefits like health insurance and pensions.

O

Обізнаність з гендерних питань

Gender awareness

Здатність дивитись на суспільство з перспективи гендерних ролей і розуміти їх вплив на формування потреб жінок порівняно з потребами чоловіків.

[Джерело перекладу 3]

Кампанії з підвищення **обізнаності з гендерних питань** у школах можуть розповісти учнівству про важливість рівності та допомогти подолати шкідливі стереотипи з раннього віку.

Ability to view society from the perspective of gender roles and understand how this has affected women's needs in comparison to the needs of men. [2]

Gender sensitivity

Gender awareness campaigns in schools can educate students about the importance of equality and help break down harmful stereotypes from a young age.

Оприлюднення персональних даних з метою цькування (доксинг)

Doxing

Онлайн-пошук та публікація в інтернеті приватної інформації про людину зі злим умислом, аби виставити її на публіку й присоромити.

Для **доксингу** можуть бути використані загальнодоступні бази даних і веб-сайти соціальних мереж. Від оприлюднення персональних даних з метою цькування можуть постраждати і люди, які впевнені, що їм нічого приховувати.

Doxing refers to the online researching and publishing of private information on the internet to publicly expose and shame the person targeted. [2]

Cyber violence against women and girls

Publicly available databases and social media websites can be used for **doxing**. [23]

Органи з питань гендерної рівності

Gender equality bodies

Національні незалежні органи сприяння рівному ставленню до жінок і чоловіків, відповідальні за надання незалежної допомоги постраждалим від імовірної дискримінації за ознакою статі чи гендеру, проведення незалежних опитувань щодо дискримінації, публікацію незалежних звітів та надання рекомендацій з будь-яких питань, що стосуються цих видів дискримінації. Їх мандат може включати й інші функції, такі як підвищення обізнаності, навчання та діяльність із розбудови потенціалу. [Джерело перекладу 3]

Органи з питань гендерної рівності відіграють вирішальну роль у просуванні та захисті прав жінок шляхом моніторингу гендерної дискримінації та адвокації політичних реформ.

Gender equality bodies are national independent bodies for the promotion of equal treatment of women and men, and are responsible for providing independent assistance to victims of alleged sex- and gender-based discrimination, conducting independent surveys concerning discrimination, publishing independent reports and making recommendations on any issue relating to such discrimination. Their mandate may also include other functions, such as awareness raising, training and capacity-building activities.

The term 'gender equality bodies' is sometimes used as a generic term for overarching institutional gender equality mechanisms that may include such gender equality bodies as part of their structure. [2]

Institutional mechanisms for gender equality

Gender equality bodies play a crucial role in promoting and protecting women's rights by monitoring gender-based discrimination and advocating for policy reforms.

Органи з питань рівності

Equality bodies

Органи, уповноважені просувати, аналізувати, контролювати та підтримувати режим рівного ставлення в національному контексті.

Ці органи можуть бути частиною установ, що відповідальні за захист прав людини або дотримання індивідуальних прав на національному рівні. Органи з питань рівності мають такі повноваження: (а) надавати незалежну допомогу постраждалим від дискримінації у їх зверненнях зі скаргами на дискримінацію; (б) проводити незалежні опитування щодо дискримінації та публікувати незалежні звіти; (в) надавати рекомендації з будь-яких питань стосовно такої дискримінації. Вони можуть мати сфокусовані повноваження, пов'язані конкретно з дискримінацією за ознакою статі та гендеру, або більш широкі повноваження щодо протидії дискримінації за різними ознаками, включаючи вік, інвалідність, стать та гендер, расову чи етнічну приналежність, релігію чи вірування, сексуальну орієнтацію чи гендерну ідентичність. [Переклад базується на 3]

Для моніторингу та просування гендерної рівності в різних секторах були створені **органи з питань рівності**.

Bodies mandated to promote, analyse, monitor and support equal treatment in the national context.

These bodies may form part of agencies with responsibilities at the national level for defending human rights or safeguarding individual rights. Equality bodies have the competence to (a) provide independent assistance to victims of discrimination in pursuing their complaints of discrimination, (b) conduct independent surveys concerning discrimination and publish independent reports, and (c) make recommendations on any issue relating to such discrimination. They may have a relatively specific mandate related to discrimination on the grounds of sex and gender, or a broader mandate to counteract discrimination across a range of grounds, including age, disability, sex and gender, race or ethnic origin, religion or belief, sexual orientation or gender identity. [2]

Gender equality bodies

Equality bodies have been established to monitor and promote gender equality in various sectors.

Організаційна культура

Organisational culture

Загальноприйняті цінності та правила поведінки в організації, наприклад, кількість відпрацьованих годин, жарти, що вважаються доречними, а також манера спілкування з колегами.

Ці правила і цінності перетворюються в колективні невисловлені судження, що є прийнятними та/або важливими для організації. Основні елементи організаційної культури є неявними; вони практикуються в щоденних процедурах, визначають поведінку членів організації і є наслідком навчання та внутрішньої координації в організації. Крім того, вони формують специфічний погляд на світ.

Індивіди несвідомо засвоюють організаційну культуру, вона інтерналізується у процесі соціалізації. Це показує, що інституційна трансформація може відбутися при врахуванні організаційної культури. [Джерело перекладу 3]

Визнаючи важливість різноманітності та інклюзивності, компанія внесла зміни до процесу набору персоналу, щоб створити більш репрезентативну **організаційну культуру**.

Commonly accepted values and behaviours within an organisation, such as the hours that are worked, the jokes that are considered appropriate and the manner in which colleagues are addressed.

All of these feed into collective, unspoken judgement as to what is relevant, acceptable and/or important within an organisation.

The core elements of organisational culture are implicit; they are practised in daily routines, give a common direction to the members of an organisation, and are the result of learning and internal coordination within an organisation. Furthermore, they constitute a specific view of the world.

Individuals do not consciously learn an organisational culture, but they internalise it within a process of socialisation. This shows that institutional transformation can occur only if organisational culture is taken into account. [2]

Recognizing the importance of diversity and inclusion, the company implemented changes to its recruitment process to build a more representative **organisational culture**.

Освіта з питань здоров'я

Health education

Освіта з питань здоров'я – це будь-яке поєднання навчальних досвідів, спрямованих на допомогу індивідам і спільнотам у покращенні їх здоров'я шляхом збільшення знань, впливу на мотивацію та покращення грамотності з питань здоров'я. Освіта з питань здоров'я може включати передачу інформації щодо детермінант здоров'я, а також індивідуальних чинників ризику та використання системи охорони здоров'я. Освіта з питань здоров'я може включати комунікацію стосовно завдань – призначену для підтримки певних дій, таких як участь у програмах вакцинації та скринінгу, дотримання медикаментозної терапії чи зміна звичок, а також може включати комунікацію що стосується навичок, призначену для розвитку загальних навичок, корисних для здоров'я, які дають людям можливість приймати ряд більш автономних рішень щодо свого здоров'я та адаптуватися до мінливих обставин. Сюди входить розвиток знань і навичок, які уможливорюють дії, спрямовані на детермінанти здоров'я.

Ініціативи щодо **освіти з питань здоров'я** допомагають дорослим зрозуміти важливість профілактики, контролювати хронічні захворювання та приймати інформовані рішення щодо свого здоров'я та благополуччя.

Health education is any combination of learning experiences designed to help individuals and communities improve their health by increasing knowledge, influencing motivation and improving health literacy.

Health education can include the communication of information concerning the determinants of health, as well as individual risk factors and use of the health care system. Health education can involve task-based communication – designed to support pre-determined actions such as participation in immunization and screening programs, medication adherence or health behaviour change, and can also include skills-based communication designed to develop generic, transferable skills for health that equip people to make a range of more autonomous decisions relating to their health and to adapt to changing circumstances. This includes the development of knowledge and skills that enable action to address the determinants of health. [21]

Community **health education** initiatives help adults understand the importance of preventive care, manage chronic diseases, and make informed decisions about their health and wellness.

Освіта з урахуванням особливих освітніх потреб

Special needs education

Призначена для сприяння навчанню осіб, які з різних причин потребують додаткової підтримки та адаптивних педагогічних методів для участі в освітній програмі та досягнення навчальних цілей.

Освітні програми для дітей з особливими освітніми потребами можуть відігравати вирішальну роль у виявленні та розвитку талантів дітей в аутичному спектрі.

Is designated to facilitate learning by individuals who, for a wide variety of reasons, require additional support and adaptive pedagogical methods in order to participate and meet learning objectives in an education programme. [8]

Special needs education programs can play a crucial role in identifying and nurturing the talents of children who may be on the autism spectrum.

Особа (мати чи батько), яка самостійно виховує дитину

Lone parent

Мати, яка самостійно виховує дитину, чи батько, який самостійно виховує дитину, живе без партнера/-ки і має щоденні обов'язки з догляду за дитиною чи дітьми, які перебувають на її/його утриманні.

У Європі переважна більшість осіб, які виховують дитину самостійно, – це матері.

Деякі **особи, які самостійно виховують дитину**, особливо матері, можуть стикатися із соціальною стигматизацією та осудом щодо їхньої здатності ефективно виховувати дітей.

Someone who lives without a partner, and who has daily caring responsibilities for a dependent child or children.

In Europe, the vast majority of lone parents are lone mothers. [2]

Some **lone parents**, particularly single mothers, may face social stigma and judgment about their ability to raise children effectively.

Особа жіночої статі

Female

Засноване на біологічних ознаках позначення статі жінки, приналежність або відношення до жінок чи дівчат, приналежність або відношення до статі, яка може народжувати дітей або виробляти яйцеклітини.

Призначення директоркою **особи жіночої статі** – це значний крок уперед у питаннях жіночої рівності.

Biologically based references to the sex of a woman;

belonging or relating to women or girls;

belonging or relating to the sex that can give birth to young or produce eggs. [2, 23]

The appointment of a **female** director is a quantum leap for women's equality. [23]

Особа чоловічої статі

Male

Засноване на біологічних ознаках позначення статі чоловіка, приналежність або відношення до чоловіків чи хлопців, приналежність або відношення до статі, яка запліднює яйцеклітини і сама не виробляє яйцеклітини, не народжує дітей.

Який відсоток **осіб чоловічої статі** серед дорослого населення є безробітними?

Biologically based references to the sex of a man;

belonging or relating to men or boys;

belonging or relating to the sex that fertilizes eggs, and does not produce babies or eggs itself. [23]

What percentage of the adult **male** population is unemployed?

Оцінка гендерного впливу

Gender impact assessment

Інструмент для перевірки певної політики з метою виявлення та оцінки її диференційованого впливу або наслідків для жінок і чоловіків, з метою виправлення дисбалансу до того, як пропозиція буде затверджена.

Аналіз з точки зору гендерної перспективи допомагає вказати, чи враховуються та обслуговуються потреби жінок і чоловіків однаковою мірою у запропонованій політиці. Це дозволяє створювати політику, розуміючи соціально-економічну реальність жінок і чоловіків, та розробляти підходи, які враховують гендерні відмінності. Оцінка гендерного впливу може застосовуватися до законодавства, політичних планів, програм, бюджетів, конкретних дій, законопроектів і звітів або запитів на проведення досліджень. Методи оцінки гендерного впливу не обов'язково застосовувати виключно до політики, що розробляється; вони також можуть бути застосовані до наявних політик. Їх можна використовувати як в адміністрації, так і зовнішніми акторами, у будь-якому випадку це вимагає значної кількості знань про гендерні питання. Перевага

цих інструментів полягає в тому, що вони надають дуже точну картину наслідків певної політики.

Проведення **оцінки гендерного впливу** допомогло команді міського планування зрозуміти, як новий проект громадського транспорту по-різному вплине на чоловіків і жінок, забезпечивши належне задоволення потреб обох статей.

Policy tool for the screening of a given policy proposal, in order to detect and assess its differential impact or effects on women and men, so that these imbalances can be redressed before the proposal is endorsed.

An analysis from a gender perspective helps to indicate whether the needs of women and men are equally taken into account and served by a given proposal. It enables policymakers to develop policies with an understanding of the socio-economic reality of women and men and allows for the development of policies that take (gender) differences into account. Gender impact assessment can be applied to legislation, policy plans, policy programmes, budgets, concrete actions, bills and reports or calls for research. Gender impact assessment methods do not have to be applied exclusively to policy in the making; they can also be applied to existing policies. They can be used in the administration as well as by external actors; in both cases, they require a considerable amount of knowledge of gender issues. The advantage of these tools lies in the fact that they draw a very accurate picture of the effects of a given policy. [2]

Benchmarking, Gender audit, Gender impact assessment, Gender analysis

Conducting a **gender impact assessment** helped the city planners understand how the new public transportation project would affect men and women differently, ensuring that the needs of both genders were adequately addressed.

Оцінка ризиків

Risk assessment

Оцінка безпекових ризиків, з якими стикається потерпіла особа в кожному конкретному випадку, за стандартизованою процедурою та в рамках співпраці багатьох інституцій. Оцінка ризиків складається з оцінки ризику летальності, серйозності ситуації та ризику повторного насильства. [Джерело перекладу 3]

При запуску нової програми охорони здоров'я **оцінка ризиків** може виявити потенційні бар'єри для жінок, такі як відсутність можливостей для догляду за дитиною під час візитів, і запропонувати рішення для забезпечення рівного доступу.

The assessment of the safety risks a particular victim faces on a case-by-case basis, according to standardised procedure and within a multi-agency framework.

Risk assessment includes an assessment of the lethality risk, the seriousness of the situation and the risk of repeated violence. [2]

When launching a new healthcare program, a **risk assessment** can identify potential barriers for women, such as lack of childcare options during appointments, and propose solutions to ensure equal access.

Паритет

Parity

Концепція та мета, яка спрямована на визнання рівної цінності жінок і чоловіків, демонстрацію рівної гідності жінок і чоловіків та створення соціальних організацій, в яких жінки і чоловіки реально поділяють права та обов'язки, вільні від шаблонних просторів і функцій, породжених упередженнями та гендерними стереотипами, і повністю користуються рівністю та свободою у своїй участі на всіх рівнях і в усіх сферах.

Боротьба за гендерну рівність спрямована на забезпечення **паритету** у політичному представництві, і закликає до більш збалансованого представлення чоловіків і жінок на урядових посадах.

Concept and a goal that aims to acknowledge the equal value of women and men, rendering visible the equal dignity of women and men and establishing social organisations in which women and men actually share rights and responsibilities, are liberated from pre-determined spaces and functions engendered by prejudices and gender stereotyping, and fully enjoy equality and freedom in their participation at every level and in every sphere. [2]

Advocates for gender equality are pushing for **parity** in political representation, calling for a more balanced number of men and women in government positions.

Паритетна демократія

Parity democracy

Повна інтеграція жінок нарівні з чоловіками на всіх рівнях та в усіх сферах діяльності демократичного суспільства за допомогою мультидисциплінарних стратегій. [Джерело перекладу 3]

Для досягнення **паритетної демократії** в країні запроваджено систему квот для жінок на виборних посадах, що забезпечує більш збалансоване представництво осіб обох статей у політичній сфері.

Full integration of women, on an equal footing with men, at all levels and in all areas of the workings of a democratic society, by means of multidisciplinary strategies. [2]

To achieve **parity democracy**, the country implemented a quota system for women in elected office, ensuring a more balanced representation of genders in the political sphere.

Паритетність в освіті

Parity in education

Відноситься до еквівалентного відсоткового співвідношення чоловіків і жінок у системі освіти (відносно населення за віковими групами). Паритет є необхідною, але недостатньою умовою для досягнення гендерної рівності.

У тій країні нарешті було досягнуто **паритетності в освіті**: рівна кількість дівчаток і хлопчиків вступили до початкових шкіл, що створило більш рівноправне навчальне середовище.

Refers to equivalent percentages of males and females in an education system (relative to the population per age group). Parity is essential but not sufficient for achieving gender equality. [9]

Parity in education was finally achieved in that country, with equal numbers of girls and boys enrolling in primary schools, creating a more equitable learning environment.

Партисипативний гендерний аудит

Participatory gender audit

Інструмент і процес, заснований на методології участі. Він спрямований на сприяння організаційному навчанню на індивідуальному, робочому та організаційному рівнях щодо того, як практично та ефективно впроваджувати гендерні підходи.

Концепція та практика партисипативного гендерного аудиту була запропонована Міжнародною організацією праці (МОП) у 2001 році. Спочатку вона була розроблена на виконання внутрішньої політики МОП щодо гендерної інтеграції. Для поширення цієї практики було видано посібник.

НУО оголосила про проведення **партисипативного гендерного аудиту**, запросивши співробітниць / співробітників та волонтерок / волонтерів з усіх відділів визначити сфери, в яких організація могла б краще задовольнити потреби жінок і дівчат у своїх програмах.

Tool and a process based on a participatory methodology. It seeks to promote organisational learning at the individual, work unit and organisational levels on the subject of how to practically and effectively mainstream gender.

The concept and practice of participatory gender audits was coined by the International Labour Organization (ILO) in 2001. It was initially developed to fulfil the internal ILO Gender Mainstreaming Policy. A manual has been made available to disseminate the practice. [2]

The NGO announced a **participatory gender audit**, inviting staff and volunteers from all departments to identify areas where the organization could better address the needs of women and girls in their programs.

Патріархат

Patriarchy

Традиційна форма організації суспільства, яка часто лежить в основі гендерної нерівності. Згідно з такою соціальною системою, чоловіки, або те, що вважається маскуліним, мають більше значення, ніж жінки, або те, що вважається фемінним.

Традиційно суспільства були організовані таким чином, що власність, місце проживання, походження, а також прийняття рішень, що стосуються більшості сфер життя, були прерогативою чоловіків. Це часто ґрунтується на біологічних міркуваннях (ніби жінки природніше пристосовані до того, щоб бути доглядальницями) і продовжує лежати в основі багатьох видів гендерної дискримінації.

Патріархат не зник – він лише змінив форму.

This term refers to a traditional form of organizing society which often lies at the root of gender inequality. According to this kind of social system, men, or what is considered masculine, is accorded more importance than women, or what is considered feminine. Traditionally, societies have been organized in such a way that property, residence, and descent, as well as decisionmaking regarding most areas of life, have been the domain of men. This is often based on appeals to biological reasoning (women are more naturally suited to be caregivers, for example) and continues to underlie many kinds of gender discrimination. [4]

Patriarchy has not disappeared – it has merely changed form. [23]

Перевага / неvigідне становище

Advantage / Disadvantage

Під «перевагою» мається на увазі достатня кількість можливостей та ресурсів (соціальних, політичних, економічних) і, отже, відсутність загрози контакту з чинниками, що шкодять здоров'ю.

Під «невигідним становищем» мається на увазі недостатня кількість можливостей та ресурсів (соціальних, політичних, економічних) і, отже, знаходження під загрозою впливу чинників, що шкодять здоров'ю.

Групи та популяції з вищим соціоекономічним статусом (групи що мають перевагу, привілейовані групи) мають більший доступ до ресурсів та послуг, що дозволяє їм бути здоровішими, ніж ті, у кого соціоекономічний статус нижчий та можливостей менше (групи у неvigідному становищі), і цей шаблон існує на кожному рівні соціоекономічного спектру.

Нерівності у здоров'ї зменшуються, коли влада та ресурси перерозподіляються для вирішення потреб тих, хто перебувають у неvigідному становищі через недостатні ресурси й підтримку та нерівномірний розподіл структурних та соціальних детермінант здоров'я.

Її досвід роботи фахівчиною з фінансування надає їй **перевагу** в роботі з державним бюджетом.

Учительки й учителі стверджують, що такі заходи можуть поставити етнічні меншини у **невигідне становище**.

Advantage refers to having enough opportunities and resources (social, political, economic) and therefore not being at risk of exposure to health-damaging factors. Disadvantage refers to having not enough opportunities and resources (social, political, economic) and therefore being at risk of exposure to health-damaging factors.

Groups and populations with higher socioeconomic status (advantaged) have greater access to resources and services, allowing them to be healthier than those with lower

socioeconomic status and less access (disadvantaged), a pattern that exists at every level of the socioeconomic spectrum.

Health inequities are reduced when power and resources are shifted to address the needs of those who are disadvantaged due to inadequate resources and supports and the inequitable distribution of the structural and social determinants of health. [18]

Disadvantaged groups, Gender power relations

Her background as a financial officer gives her an **advantage** in dealing with public budgets.

Teachers claim such measures could unfairly **disadvantage** ethnic minorities. [23]

Перевірка на відповідність принципу гендерної рівності

Gender proofing

Перевірка будь-якої запропонованої політики з метою переконання що вона просуває гендерну рівність і запобігає потенційній гендерній дискримінації, яка може бути наслідком цієї політики.

Процес **перевірки на відповідність принципу гендерної рівності** виявив, що запропонована кампанія з охорони здоров'я ненавмисно не врахувала ключові питання, що стосуються жінок.

Check carried out on any policy proposal to ensure that any potential gender discriminatory effects arising from that policy have been avoided and that gender equality is promoted. [2]

Gender analysis, Benchmarking

The **gender proofing** process revealed that the proposed health campaign unintentionally excluded key issues affecting women.

Перерви в кар'єрі

Career breaks

Важливий механізм, що уможливлює поєднання роботи, особистого та сімейного життя.

Перерви в кар'єрі, що мають відношення до материнства, пов'язані з таким:

- законами про забезпечення зайнятості, які забороняють звільнення під час вагітності;
- відпустками у зв'язку з вагітністю, материнськими та татівськими відпустками з догляду за дитиною;
- періодом більш гнучкого робочого графіка після повернення на роботу;
- забезпеченням права на поновлення на ту саму посаду або еквівалентну посаду з такою самою заробітною платою. [Джерело перекладу 3]

Перерви в кар'єрі, які часто робляться з таких причин, як догляд за дітьми, літніми людьми або особистий розвиток, можуть суттєво вплинути на кар'єрне зростання і потенціал заробітку людини.

Important mechanism in terms of enabling reconciliation of work, private and family life.

Maternity-related career breaks are connected to the following: employment security laws prohibiting dismissal during pregnancy; maternity, parental and paternity leave; a period of more flexible working time after the return to work; and ensuring the right to reinstatement in the same job or an equivalent one with the same pay. [2]

Maternity leave, Parental leave, Paternity leave

Career breaks, often taken for reasons such as childcare, eldercare, or personal development, can significantly impact an individual's career progression and earnings potential. [72]

Переслідування (сталкінг)

Stalking

Прагнення наблизитися до особи із серйозною шкодою для її способу життя та викликати, опосередковано, безпосередньо або віртуально, страждання, страх або шкоду для особи, на яку спрямовані ці дії. Це може здійснюватися, зокрема, шляхом спроб встановити контакт у будь-який спосіб, зловживання персональними даними постраждалої особи з метою замовлення товарів чи послуг або спонукування третіх осіб до контакту, погроз постраждалій особі або близькій їй особі.

Вона викликала поліцію, бо її **переслідував** колишній хлопець.

Seeking the proximity of the victim with serious detriment to the person's lifestyle and arousing, indirectly, directly or virtually, distress, fear or harm in the targeted person. This can be done in particular by trying to establish contact by any means, misusing the victim's personal data for the purpose of ordering goods or services or causing third persons to make contact, threatening the victim or someone close to the victim. [2]

She called the police because her ex-boyfriend was **stalking** her. [26]

Перинатальне здоров'я

Perinatal health

Здоров'я жінок і немовлят від 22 повних тижнів вагітності до 7 повних днів після народження.

Досягнення в галузі медичних технологій значно покращили результати для матерів і немовлят з **перинатальними** станами високого ризику.

Perinatal health refers to the health of women and babies from 22 completed weeks of gestation until 7 completed days after birth. [13]

Advances in medical technology have significantly improved outcomes for mothers and babies with high-risk **perinatal health** conditions.

Підвищення обізнаності з гендерних питань

Gender awareness raising

Процес, спрямований на те, щоб показати, як наявні цінності та норми впливають на нашу картину реальності, закріплюють стереотипи та підтримують механізми, що відтворюють нерівність.

Цей процес кидає виклик цінностям та гендерним нормам, пояснюючи їх вплив, і те як вони обмежують думки і процес прийняття рішень. Крім того, підвищення обізнаності має на меті стимулювати загальну чутливість до гендерних питань.

Хоча багато ініціатив зосереджені на змінах у політиках, **підвищення обізнаності з гендерних питань** має важливе значення для забезпечення ефективного впровадження цих політик та їхнього сприйняття громадою.

Process that aims at showing how existing values and norms influence our picture of reality, perpetuate stereotypes and support mechanisms (re)producing inequality. It challenges values and gender norms by explaining how they influence and limit opinions taken into consideration and decision-making. In addition, awareness raising aims at stimulating a general sensitivity to gender issues. [2]

Gender training

Although many initiatives focus on policy changes, **gender awareness raising** is essential to ensure that these policies are effectively implemented and embraced by the community.

Підзвітність з дотримання прав людини

Human rights accountability

Відноситься до заходів, ужитих для визнання прав людини, взяття відповідальності за них та виправлення порушень прав людини.

Коли сексуальна експлуатація та зловживання (SEA) досягають рівня порушення прав людини, відповідальність впливає з юридичних обов'язків у міжнародних законах про права людини. У такому випадку відповідальність включає заходи, які мають вжити носії обов'язків – як держава, де відбувається сексуальна експлуатація та зловживання, так і держава походження правопорушника, – щоб запобігти порушенням прав людини, захистити від них та виправити їх, якщо вони є причиною або наслідком сексуальної експлуатації та зловживання. Відповідальність лежить на носіях обов'язків, незалежно від того, чи порушення вчинено урядом, недержавними акторами та/або окремими особами.

Підзвітність з дотримання прав людини гарантує, що уряди та організації несуть відповідальність за захист громадянських, політичних та соціальних прав людей, вимагаючи від них вживати заходів для виправлення ситуації у разі порушення прав.

Refers to measures taken to acknowledge, assume responsibility for, and redress human rights violations. Where SEA rises to the level of a human rights violation, accountability stems from legally binding obligations in international human rights law. In that case, accountability entails measures that duty-bearers – both the State where SEA

takes place and the State of origin of the perpetrator – need to take to prevent, protect from and remedy human rights violations that are a cause or consequence of SEA. Accountability is the responsibility of the duty-bearer, irrespective of whether the violation is perpetrated by the government, non-state actors and/or individuals. [6]

Human rights accountability ensures that governments and organizations are held responsible for protecting the civil, political, and social rights of individuals, requiring them to take corrective action when violations occur.

Підлітковий вік

Adolescence

Друге десятиліття життя людини – від 10 до 19 років. Молодший підлітковий вік – це вік від 10 до 14 років, а пізній підлітковий вік – вік від 15 до 19 років. Цей період між дитинством та дорослістю є вирішальним з точки зору можливості для закріплення будь-яких втрат/досягнень, що відбулися в ранньому дитинстві. Дуже часто підлітки – особливо дівчата – перебувають під загрозою насильства, їхні права і можливості обмежені відсутністю якісної освіти, вони не можуть отримати доступу до критично важливих медичних послуг.

У підлітковому віці в організмі молодої людини відбуваються значні зміни.

The second decade of life, from the ages of 10- 19. Young adolescence is the age of 10-14 and late adolescence age 15-19. This period between childhood and adulthood is a pivotal opportunity to consolidate any loss/gain made in early childhood. All too often adolescents – especially girls – are endangered by violence, limited by a lack of quality education and unable to access critical health services. [9]

Sexual activity with minor

Adolescence brings about major changes in a young person's body. [25]

Підсвідоме упередження

Implicit Bias

Форма упередження на користь або проти особи чи групи, яка виникає несвідомо та ненавмисно, але все ж впливає на судження, рішення та поведінку.

Підсвідоме упередження у процесі наймання на роботу може призвести до ненавмисної дискримінації, коли кандидаток і кандидатів з певного кола ігнорують, незважаючи на те, що вони мають необхідну кваліфікацію та навички.

A form of prejudice in favor of or against a person or group that occurs unconsciously and unintentionally, but nevertheless affects judgments, decisions, and behaviors. [4]

Implicit bias in hiring practices can lead to unintentional discrimination, where candidates from certain backgrounds are overlooked despite having the necessary qualifications and skills.

Підхід, заснований на правах людини

Human rights-based approach (HRBA)

Підхід, заснований на правах людини (HRBA), передбачає свідоме та систематичне врахування прав людини у всіх аспектах розробки програм. Підхід, заснований на правах людини, є концептуальною основою для процесу людського розвитку, який нормативно базується на міжнародних стандартах прав людини та операційно спрямований на сприяння і захист прав людини. Метою HRBA є надання можливості людям (носіям і носіям прав) реалізувати свої права, та зміцнення держави (носіїв обов'язків) для виконання своїх зобов'язань і обов'язків у сфері прав людини.

Зобов'язання держав щодо прав людини вимагають від них поважати, захищати та забезпечувати права жінок і дівчат, а також права чоловіків і хлопців. Коли вони цього не роблять, Організація Об'єднаних Націй несе відповідальність за співпрацю з партнерами для зміцнення спроможності більш ефективно реалізовувати цей обов'язок.

Підхід до гендерних питань, заснований на правах людини, виявляє, як проблеми прав людини по-різному впливають на жінок і чоловіків, а також як відносини влади та дискримінація за ознакою статі впливають на ефективне здійснення прав усіма людьми. HRBA та гендерна інтеграція є двома з п'яти принципів програмування ООН (інші – управління, орієнтоване на результати, екологічна стійкість та розвиток спроможностей). Тому кожна співробітниця і кожен співробітник ООН повинні використовувати їх у своїй програмній роботі.

Упровадження **підходу, заснованого на правах людини**, в політику охорони здоров'я означає, що доступ до охорони здоров'я розглядається як фундаментальне право, яке вимагає, щоб усі люди, незалежно від їхнього соціально-економічного статусу, мали рівний доступ до основних медичних послуг.

A human rights-based approach entails consciously and systematically paying attention to human rights in all aspects of program development. A HRBA is a conceptual framework for the process of human development that is normatively based on international human rights standards and operationally directed to promoting and protecting human rights. The objective of the HRBA is to empower people (rights-holders) to realize their rights and strengthen the State (duty-bearers) to comply with their human rights obligations and duties. States' obligations to human rights require them to respect, protect and fulfill women's and girls' rights, along with the rights of men and boys. When they fail to do so, the United Nations has a responsibility to work with partners to strengthen capacity to more effectively realize that duty. A human rights-based approach (HRBA) to gender issues uncovers how human rights issues affect women and men differently and how power relations and gender-based discriminations affect the effective enjoyment of rights by all human beings. HRBA and gender mainstreaming are two of the five UN programming principles (the others are results-based management, environmental sustainability and capacity-development). As such, every UN staff member should use them in their programming work. [4]

Implementing a **human rights-based approach** in public health policies means that access to healthcare is treated as a fundamental right, requiring that all individuals, regardless of their socio-economic status, have equitable access to essential health services.

Післяпологова депресія

Postnatal depression (postpartum depression)

У всьому світі близько 10 % вагітних жінок і 13 % жінок, які щойно народили, страждають на психічні розлади, насамперед на депресію. У країнах, що розвиваються, цей показник ще вищий – 15,6 % під час вагітності та 19,8 % після народження дитини. У важких випадках страждання матерів бувають настільки сильними, що вони можуть навіть вчинити самогубство. Крім того, такі матері не можуть нормально функціонувати. Як наслідок, це може негативно вплинути і на зростання і розвиток дітей. Психічні розлади у матерів піддаються лікуванню. Ефективні втручання можуть надавати навіть добре підготовлені неспеціалізовані медичні працівниці / працівники.

Післяпологова депресія частіше трапляється у матерів, які не мають доступу до фізичної допомоги з догляду за дитиною.

Worldwide about 10% of pregnant women and 13% of women who have just given birth experience a mental disorder, primarily depression. In developing countries this is even higher, i.e. 15.6% during pregnancy and 19.8% after child birth. In severe cases mothers' suffering might be so severe that they may even commit suicide. In addition, the affected mothers cannot function properly. As a result, the children's growth and development may be negatively affected as well. Maternal mental disorders are treatable. Effective interventions can be delivered even by well-trained non-specialist health providers. [42]

Maternal health

Postnatal depression is more prevalent in mothers who lack access to physical help with childcare.

Планування безпеки

Safety planning

Процес, за допомогою якого постраждала особа може проконсультуватися з відповідними установами, щоб обговорити питання підвищення особистої безпеки та безпеки дітей.

Це має бути частиною партнерського підходу між фахівчинями / фахівцями, постраждалими та дітьми, і включати оцінку рівня ризику, розробку кризового плану та плану на майбутнє, як короткострокового, так і довгострокового. Поліція відіграє важливу роль у розробці та підтримці планів безпеки як частини процесу управління ризиками. Як правило, постраждала особа за допомогою незалежної радниці / незалежного радника з питань домашнього насильства (НРДН) або іншої незалежної адвокаційної служби здійснює планування безпеки, а поліцейські можуть зробити свій внесок у цей процес, впроваджуючи заходи безпеки як частину плану управління ризиками або плану дій. Таке планування має здійснюватися за погодженням з іншими установами, наприклад, пожежною службою, житловою службою, службою у справах дітей.

Планування безпеки для осіб, які зазнають домашнього насильства, включає створення індивідуального плану, який окреслює кроки в надзвичайних ситуаціях, наприклад, визначення безпечних місць, куди можна піти, а також підготовку необхідних документів і контактів.

Process by which the victim may consult appropriate agencies to discuss increasing personal safety and the safety of any children.

It should form part of a partnership approach between professionals, victims and children and should include an assessment of the level of risk, developing a crisis plan and a plan for the future, both short and longer term. The police have a role in helping to develop and support safety plans as part of their risk management processes. In general, the victim, with assistance from an independent domestic violence adviser (IDVA) or other independent advocacy service, should carry out the safety planning, with officers being able to contribute to the process by implementing safety measures as part of a risk management plan or action plan. It should be carried out in consultation with other agencies, eg, fire service, housing, children's services. [2]

Safety planning for individuals experiencing domestic violence includes creating a personalized plan that outlines steps to take in an emergency, such as identifying safe places to go and having essential documents and contacts ready.

Планування сім'ї

Family planning

Послуги або програми планування сім'ї, спрямовані на те, щоб пари та окремі особи могли вільно та відповідально визначати кількість своїх дітей та часові інтервали між їх народженням, щоб вони мали відповідну інформацію та засоби, їх вибір був усвідомленим, а також був забезпечений доступ до повного спектру безпечних та ефективних методів планування.

Програми планування сім'ї часто пропонують засоби контрацепції для запобігання вагітності та виступають за достатні часові інтервали між пологами, що допомагає захистити здоров'я як матері, так і немовлят. Програми планування сім'ї повинні ґрунтуватися на принципі усвідомленого вільного вибору.

Уряд запропонував нову програму **планування сім'ї** з метою розширення доступу до контрацепції та консультацій з питань репродуктивного здоров'я для широких верств населення.

Services or programmes aiming to ensure that couples and individuals are able to decide freely and responsibly the number and spacing of their children, that they have the information and means to do so, that informed choices are made, and that a full range of safe and effective methods are made available.

Family planning programmes often offer contraceptives to prevent fertility and advocate child-spacing methods to help protect both mothers' and infants' health. Family planning programmes must be based on the principle of informed free choice. [2] *Reproductive rights, Unmet need for family planning*

The government proposed a new **family planning** program to increase access to contraception and reproductive health consultations for a wider population.

Повторна віктимізація

Repeat victimisation

Ситуація, коли одна і та ж особа зазнає більш ніж одного прояву насильства протягом певного періоду часу. [Джерело перекладу 3]

Школи з програмами протидії булінгу, які враховують глибинну соціальну динаміку, можуть допомогти запобігти **повторній віктимізації** учениць і учнів, які стали об'єктами цькування з боку їхніх однолітків.

Situation when the same person suffers from more than one criminal incident over a specific period of time. [2]

Secondary victimisation

Schools with anti-bullying programs that address underlying social dynamics can help prevent **repeat victimisation** of students who are targeted by their peers.

Повторний акт насильства

Reassault

Неодноразовий акт насильства, в цьому випадку – неодноразовий акт насильства з боку інтимного партнера/-ки.

Постраждалі від сексуального насильства часто стикаються з ризиком **повторного акту насильства**, особливо якщо вони знають свого кривдника або живуть у громаді, де доступ до служб підтримки обмежений.

A repeated act of assault, in this case, a repeated act of intimate partner violence. [2]

Survivors of sexual assault often face the risk of **reassault**, particularly if they know their perpetrator or live in a community where support services are limited.

Подвійний підхід до гендерної рівності

Dual approach to gender equality

Взаємодоповнення між гендерним мейнстрімінгом та конкретними політиками й заходами із забезпечення гендерної рівності, включаючи позитивні заходи.

[Джерело перекладу 3]

Багато країн застосовують **подвійний підхід до забезпечення гендерної рівності**, реалізуючи як цільові ініціативи, спрямовані на подолання конкретних гендерних розривів, так і інтегруючи гендерні перспективи в усі політики та програми.

Complementarity between gender mainstreaming and specific gender equality policies and measures, including positive measures.

It is also referred to as the twin-track strategy. [2]

Gender mainstreaming

Many countries are adopting a **dual approach to gender equality**, implementing both targeted initiatives to address specific gender gaps and mainstreaming gender perspectives into all policies and programs.

Подвійні стандарти

Double standards

Визначення змісту формальних і неформальних поведінкових культур у такий спосіб, що критерії або стандарти оцінювання й контролювання поведінки жінок відрізняються від критеріїв та стандартів, застосовуваних до чоловіків, забезпечуючи чоловікам переваги. [Джерело перекладу 3]

Губернатора звинувачують у тому, що він дотримується **подвійних стандартів**, будучи жорстким у забезпеченні правопорядку, але дозволяючи членам свого кабінету міністрів уникати кримінального переслідування за шахрайство.

Defining the content of formal and informal behavioural cultures, which means that the criteria or standards used to evaluate and regulate women often differ from those for men, benefiting the latter. [2]

Gender stereotypes

The governor is being accused of having **double standards** in being tough on law and order yet allowing his own cabinet members to escape prosecution for fraud. [23]

Подружня партнерка / подружній партнер, яка / який допомагає в роботі

Assisting spouses

Подружня партнерка / подружній партнер осіб, як правило самозайнятих, яка / який робить важливий внесок у роботу, але не обов'язково отримує за неї безпосередню оплату і часто не має права на соціальний захист.

Подружні партнерки, які допомагають партнеру в роботі, часто стикаються з певними викликами, намагаючись збалансувати свої ролі в сім'ї та професійному житті.

Spouses of people who are engaged in work usually of a self-employed or independent nature, where the spouse is an important contributor to the work but does not necessarily receive direct remuneration for it, and is often not entitled to social protection benefits. [2]

Hhousewife, Gender roles, Unpaid care work, Family responsibilities

Assisting spouses often face unique challenges in balancing their roles within the family and their professional lives. [73]

Поєднання роботи, сімейного та приватного життя

Reconciliation of work, family and private life

Мета, що стосується гендерної рівності, яка вимагає запровадження схем сімейних та відпусток для батьків (матерів, татів), механізмів догляду за дітьми та людьми похилого віку, а також створення робочого середовища, яке сприяє поєднанню роботи, сім'ї та приватного життя для жінок і чоловіків.

Поєднання сімейного / приватного життя з роботою розглядається як природний наслідок гендерної рівності та засіб досягнення гендерної рівності не лише в законодавстві, а й у повсякденному житті.

Гнучкий графік роботи може бути потужним засобом для кращого **поєднання роботи, сімейного та приватного життя**, дозволяючи працівницям і працівникам ефективніше справлятися зі своїми обов'язками.

Objective pertaining to gender equality that requires the introduction of family and parental leave schemes, child and elderly care arrangements, and the development of a working environment which facilitates the combination of work, family and private life for women and men.

Reconciliation of family/private life with work is viewed as a natural corollary to gender equality and a means for achieving gender equality not only in law but also in everyday life. [2]

Flexible work schedules can be a powerful tool for achieving a better **reconciliation of work, family and private life**, allowing employees to manage their responsibilities more effectively.

Позитивна дискримінація

Positive discrimination

У повсякденні цей термін часто використовується для позначення позитивних заходів або позитивних дій. Однак важливо наголосити, що «позитивна дискримінація» технічно не має сенсу. Відповідно до загальноприйнятої практики використання терміну «дискримінація» виключно для позначення «безпідставних», «несправедливих» або «незаконних відмінностей», термін «позитивна дискримінація» є термінологічною суперечністю: або відмінність, про яку йдеться, є виправданою і законною (оскільки вона не є безпідставною) і тому не може називатися «дискримінацією», або відмінність, про яку йдеться, є не виправданою або незаконною (оскільки вона є безпідставною), і тому її не слід називати «позитивною».

Тож кращими термінами є «позитивні дії», «позитивні заходи» та «заходи позитивної дії».

Замість «**позитивна дискримінація**» слід вживати термін «позитивні заходи».

In common language this term is often used to refer to positive measures or positive action. However, it is important to stress that 'positive discrimination' technically makes no sense. In accordance with the now general practice of using the term 'discrimination' exclusively to designate 'arbitrary', 'unjust' or 'illegitimate distinctions', the term 'positive discrimination' is a contradiction in terms: either the distinction in question is justified and legitimate (because it is not arbitrary) and therefore cannot be called 'discrimination', or the distinction in question is unjustified or illegitimate (because it is arbitrary) and should not be labelled 'positive'. Preferable terms are therefore positive action, positive measures and affirmation action measures. [2]

Instead of the term "**positive discrimination**", the term "positive measures" should be used.

Позитивне батьківство (материнство, татівство)

Positive parenting

Просвітницька робота з матерями й татами щодо прав та розвитку дітей для покращення батьківських практик з метою припинення насильства, жорстокого поводження та експлуатації дітей. Допомога матерім і татам у вдосконаленні їхніх навичок щодо керування поведінкою дітей. Позитивне батьківство є основою для подолання насильства вдома та в громаді. Воно заохочує залучення татів і чоловіків та враховує різні етапи життєвого циклу дитини.

Багато шкіл включають у свої навчальні програми семінари з **позитивного батьківства**, які дають матерям і татам навички побудови міцних стосунків зі своїми дітьми, управління складною поведінкою та виховання любові до навчання.

Educating parents on children's rights and development to improve parenting practices, with the goal of ending violence, abuse and exploitation of children. Helping parents improve their skills to manage their children's behaviour. Positive parenting is the foundation for curbing violence at home and in the community. It encourages the engagement of fathers and men and considers the various stages of a child's life cycle. [9]

Many schools are incorporating workshops on **positive parenting** into their curriculum, equipping parents with skills to build strong relationships with their children, manage challenging behaviors, and foster a love of learning.

Позитивні дії

Positive action

Один з багатьох термінів, що використовується для опису «позитивних заходів». Однак у міжнародному законодавстві з прав людини позитивна дія також використовується для опису «позитивних дій держави» (зобов'язання держави ініціювати дії на противагу зобов'язанню держави утримуватися від дій). Таким чином, його використання може бути неоднозначним, оскільки він не обмежується лише позитивними заходами у сфері гендерної рівності.

Наш обов'язок, як належних до партії, що виступає за рівні можливості, – працювати разом задля **позитивних дій**.

Positive action is one of various terms used to describe 'positive measures'. However, positive action is also used in international human rights law to describe 'positive state action' (the obligation of a state to initiate action versus a state's obligation to abstain from action). Its use can thus be ambiguous in that it is not confined to meaning positive measures in the area of gender equality. [2]

Temporary special measures, Specific action, Affirmative action, Positive discrimination, Preferential treatment

It is our duty, as members of a party devoted to equal opportunities, to work together for **positive action**. [23]

Позитивні заходи

Positive measures

Дії, спрямовані на сприяння доступу представниць / представників певних категорій осіб, у цьому випадку жінок, до прав, які їм гарантуються, тією ж мірою, що й представницям/-кам інших категорій, у цьому випадку чоловікам.

(Див. також: «тимчасові спеціальні заходи»; «спеціальні дії».)

У деяких випадках причиною дискримінації є те, що однакове правило застосовується до всіх без урахування суттєвих відмінностей. Для того, щоб виправити це та запобігти подібним ситуаціям, уряди, роботодавці та постачальники послуг повинні вжити заходів для коригування своїх правил та практик з метою врахування таких відмінностей – тобто, вони повинні зробити щось, щоб скоригувати поточну політику та заходи.

Концепція позитивних заходів у міжнародному праві зазвичай називається «спеціальними заходами». Такі заходи описуються різними термінами, які також можуть мати різне значення і тлумачення в різних національних контекстах і сферах їх застосування. Найвідоміші з них: позитивні дії або позитивні заходи, преференційне ставлення, спеціальні заходи, зворотна дискримінація, позитивна дискримінація.

Визнаючи наявність стійкого гендерного розриву в оплаті праці, компанія впровадила низку **позитивних заходів**, спрямованих на забезпечення рівної оплати за рівну працю.

Action aimed at favouring access by members of certain categories of people, in this particular case, women, to rights which they are guaranteed, to the same extent as members of other categories, in this particular case, men.

See also: temporary special measures.

In some cases, the reason that discrimination is found to occur is due to the fact that the same rule is applied to everyone without consideration of relevant differences. In order to remedy and prevent this kind of situation, governments, employers and service providers must ensure that they take steps to adjust their rules and practices to take such differences into consideration – that is, they must do something to adjust current policies and measures.

The concept of positive measures is generally referred to in international law as 'special measures'. Such measures are described with different terms, which may also have different meaning and interpretation given to them in different national contexts and areas of their applicability. The most widely known terms are: affirmative action or affirmative measures; positive action; preferential treatment; special measures; specific action; reverse discrimination; and positive discrimination. [2]

Temporary special measures

Recognizing the persistent gender pay gap, the company implemented a series of **positive measures** to promote equal pay for equal work.

Політики гендерного перерозподілу

Gender redistributive policies

Політики, які мають на меті трансформацію наявного розподілу ресурсів та відповідальності з метою створення більш рівних відносин між жінками та чоловіками.

Уряд запровадив **політику гендерного перерозподілу** для подолання розриву в доходах, надаючи цільову фінансову підтримку та навчальні програми для жінок у недостатньо представлених секторах.

Policy aiming to transform the existing distribution of resources and responsibilities in order to create a more equal relationship between women and men. [2]

Gender transformative

The government introduced **gender redistributive policies** to close the income gap, providing targeted financial support and training programs for women in underrepresented sectors.

Політична роль у громаді

Community Politics Role

Діяльність, яку здійснюють на рівні спільноти, громади переважно чоловіки на формальному політичному рівні, часто в рамках національної політики. Ця робота зазвичай виконується чоловіками і може бути безпосередньо оплачена, або призвести до збільшення влади та статусу. (Див. також Гендерні ролі)

Досягнення гендерної рівності у сфері охорони здоров'я вимагає руйнування традиційних стереотипів, які обмежують для жінок **політичну роль у громаді**, що впливає на доступ до медичних послуг.

Activities undertaken primarily by men at the community level, organizing at the formal political level, often within the framework of national politics. This work is usually undertaken by men and may be paid directly or result in increased power and status. (See also Gender Roles). [12]

Gender roles, Women's triple role, Gender segregation

Achieving gender equality in health requires dismantling traditional stereotypes that limit women's involvement in **community politics roles** that influence healthcare access.

Політична участь жінок

Women's political participation

Політична участь жінок означає здатність жінок брати участь нарівні з чоловіками на всіх рівнях і в усіх аспектах політичного життя та прийняття рішень. Участь жінок та їх доступ до формальних структур політичної влади різняться в різних країнах. Існує стійка тенденція до зростання політичної участі та представництва жінок у розвинених країнах, особливо в країнах Північної Європи. З двадцяти країн, де представництво жінок у парламенті перевищує 33 %, дев'ять належать до категорії країн з високим рівнем людського розвитку.

Однак покращення в країнах з середнім та низьким рівнем людського розвитку не є значними. Структурні та функціональні обмеження, з якими стикаються жінки, визначаються соціальними та політичними відносинами в суспільстві. Загальна модель політичного виключення жінок впливає з (а) соціальних і

політичних дискурсів (б) політичних структур та інститутів (в) соціокультурних і функціональних обмежень, які накладають обмеження на індивідуальну та колективну активність жінок.

Дослідження свідчать про тісний взаємозв'язок між розширенням **політичної участі жінок** та покращенням політики соціального забезпечення, зокрема, збільшенням інвестицій в освіту та охорону здоров'я.

Women's political participation refers to women's ability to participate equally with men, at all levels, and in all aspects of political life and decision-making. Women's participation and access to formal political power structures vary across countries. There is a steady upward trend in women's political participation and representation in developed countries particularly in Nordic countries. Out of twelve countries where women representation in parliament is more than 33%, nine of them are ranked in the high human development category. However, the improvements in medium and low human development countries are not significant. The structural and functional constraints faced by women are shaped by social and political relations in a society. The common pattern of women's political exclusion stem from (a) social and political discourses (b) political structures and institutions (c) the socio-cultural and functional constraints that put limits on women's individual and collective agency. [4]

Parity

Studies show a strong correlation between increased **women's political participation** and improved social welfare policies, such as stronger investment in education and healthcare.

Пологи

Childbirth

Акт народження дитини. Коли жінка або самка тварини народжує, вона випускає зі свого тіла дитину або молоду тварину.

Скорочення матки і зміни в шийці матки (відкриття матки) готують тіло жінки до пологів. Потім народжується дитина, а слідом за нею – плацента.

Клінічне ведення пологів добре вивчено, але недостатньо уваги приділяється тому, щоб жінки почувалися безпечно, комфортно і позитивно сприймали свій досвід.

Окрім надання важливої інформації про клінічні вимоги щодо запобігання та управління материнською смертністю і захворюваністю, ВООЗ надає пріоритет психологічним та емоційним потребам жінок, які народжують.

У деяких ситуаціях жінки отримують занадто багато втручань занадто пізно; в інших ситуаціях жінки отримують занадто багато втручань, які їм, можливо, не потрібні, занадто рано. ВООЗ займається питаннями безпечного та належного застосування кесаревого розтину, сприяючи створенню середовища, яке залучає жінок до прийняття рішень і запобігає неналежному поводженню під час пологів у медичних установах.

Материнське здоров'я є дзеркальним відображенням розриву між багатими і бідними. ВООЗ наполягає на тому, що позитивний досвід пологів повинен відповідати особистим і соціокультурним переконанням та очікуванням жінки в будь-яких умовах.

Це включає народження здорової дитини в клінічно і психологічно безпечному середовищі, за підтримки доброзичливого і технічно компетентного медичного персоналу.

Високий пріоритет надається охороні здоров'я матері та дитини, існує кілька програм з профілактики захворювань під час вагітності, **пологів** та раннього дитинства.

The act of giving birth to a baby. When a woman or female animal gives birth, she produces a baby or young animal from her body.

Contractions of the uterus and changes in the cervix (the opening of the uterus) prepare a woman's body to give birth. Then the baby is born, and the placenta follows. The clinical management of labour and childbirth is well understood, but not enough attention is given to making women feel safe, comfortable and positive about their experience.

As well as providing essential information on clinical requirements for preventing and managing maternal mortality and morbidity, WHO prioritises the psychological and emotional needs of women giving birth.

In some settings, women are receiving too many interventions too late; in other settings women receive too many interventions that they may not need, too soon. WHO addresses safe and appropriate use of caesarean sections, promoting an environment that involves women in decision making and averts mistreatment during childbirth in health facilities.

Maternal health mirrors the gap between the rich and the poor. WHO insists that a positive childbirth experience should meet a woman's personal and sociocultural beliefs and expectations in every setting.

This includes giving birth to a healthy baby in a clinically and psychologically safe environment, assisted by a kind and technically competent health care provider.

[23, 43, 44]

Breastfeeding, Maternal health

High priority is given to maternal and child health care, and there are several programs for prevention of disease during pregnancy, **childbirth**, and early childhood. [23]

Поріг паритетності

Parity threshold

Досягнення мети рівної участі жінок і чоловіків, рівень участі 50/50, як правило, розглядається як мета паритету.

Мінімальний рівень участі 40 % як для жінок, так і для чоловіків розглядається Радою Європи як поріг паритетності.

Наближаються вибори до правління, і кілька партій виступають за прийняття закону, що зобов'язує встановлювати **поріг паритетності** при висуванні кандидаток / кандидатів, відповідно до якого щонайменше 40 % списку кожної партії має бути відведено жінкам.

Achieving the goal of equal participation of women and men, a 50/50 participation rate is generally considered as the parity objective.

A minimum participation rate of 40 % for both women and men is considered by the Council of Europe as the parity threshold. [2]

The board elections are approaching, and several parties are advocating for a law mandating a **parity threshold** in candidate nominations, with at least 40% of each party's slate dedicated to women.

Порнографія, що поширюється без згоди

Non-consensual pornography

Поширення будь-яким способом фото, відеоматеріалів сексуального характеру без згоди особи, яка в них зображена.

Злочинець часто є колишнім партнером, який отримує зображення або відео під час попередніх стосунків і має на меті публічно присоромити та принизити постраждалу особу, щоб помститися за розрив стосунків. Однак злочинці не обов'язково є партнерами або колишніми партнерами, а мотивом не завжди є помста.

Зображення також можуть бути отримані шляхом злому комп'ютера, акаунтів у соціальних мережах або телефону постраждалої особи, і можуть мати на меті завдати реальної шкоди «реальному» життю людини (наприклад, спричинити звільнення людини з роботи або, в деяких випадках, довести до самогубства).

Закони проти **порнографії, що поширюється без згоди**, були посилені, щоб захистити людей, чиї інтимні зображення оприлюднюються без їхньої згоди.

Online distribution of sexually graphic photographs or videos without the consent of the individual in the images.

The perpetrator is often an ex-partner who obtains images or videos in the course of a prior relationship, and aims to publicly shame and humiliate the victim, in retaliation for ending a relationship. However, perpetrators are not necessarily partners or ex-partners and the motive is not always revenge.

Images can also be obtained by hacking into the victim's computer, social media accounts or phone, and can aim to inflict real damage on the target's 'real-world' life (for example, intending to cause a person to be fired from their job, or in some cases causing suicide). [2]

Revenge porn

Laws against **non-consensual pornography** have been strengthened to protect individuals whose intimate images are shared without their consent.

Порнопомста

Revenge porn

Порнографія без згоди (найпоширеніша форма якої відома як «порнопомста») передбачає розповсюдження в інтернеті сексуальних зображень без згоди особи, зображеної на фотографіях чи відео. Злочинець/-иця часто є колишніми партнером/-кою, які отримують зображення або відео під час попередніх

стосунків і мають на меті публічно присоромити і принизити постраждалу особу, помстившись за розрив стосунків. Однак злочинці/-иці не обов'язково є партнерами/-ками або колишніми партнерами/-ками, а мотивом не завжди є помста.

Зображення також можуть бути отримані шляхом злому комп'ютера, акаунтів у соціальних мережах або телефону постраждалої особи, і можуть мати на меті завдати реальної шкоди «реальному» життю людини (наприклад, спричинити звільнення людини з роботи або, в деяких випадках, довести до самогубства).

Боротьба з **порнопомстою** має вирішальне значення для досягнення гендерної рівності, оскільки вона непропорційно спрямована на жінок і підриває їхнє почуття безпеки та приватності в інтернеті.

Non-consensual pornography (the most common form of which is known as 'revenge porn') involves the online distribution of sexually graphic photographs or videos without the consent of the individual in the images. The perpetrator is often an ex-partner who obtains images or videos in the course of a prior relationship, and aims to publicly shame and humiliate the victim, in retaliation for ending a relationship. However, perpetrators are not necessarily partners or ex-partners and the motive is not always revenge.

Images can also be obtained by hacking into the victim's computer, social media accounts or phone, and can aim to inflict real damage on the target's 'real-world' life (for example, intending to cause a person to be fired from their job, or in some cases causing suicide). [2]

Non consensual pornography

Combating **revenge porn** is crucial for achieving gender equality, as it disproportionately targets women and undermines their sense of safety and privacy online.

Постраждала від гендерно зумовленого насильства

Survivor of gender-based violence

Жінка, яка зазнала гендерно зумовленого насильства.

Цей термін часто використовується як синонім більш традиційного терміна «потерпіла». Водночас термін «особа, яка пережила насильство», може бути неточним у випадках зґвалтування, оскільки може створювати хибне враження, що дії жінки могли змінити ситуацію, що своєю чергою може сприяти перекладанню провини на потерпілу.

Попри дискусії щодо термінів «постраждалий/-ла» і «той/та, хто пережив/-ла», – задля ясності й узгодженості – у всіх визначеннях Гендерного словника, що стосуються гендерно зумовленого насильства, ми використовуємо термін «постраждалий / постраждала», оскільки саме цей термін застосовується в європейських і міжнародних джерелах.

Термін «постраждалий / постраждала» часто використовується в юридичному та медичному секторах, тоді як термін «той/та, хто пережив/-ла», зазвичай надають перевагу у сферах психологічної та соціальної підтримки осіб, які зазнали сексуального чи гендерно зумовленого насильства, оскільки він підкреслює їхню здатність до відновлення.

Політики, які пропонують оплачувану відпустку та гарантії зайнятості для **постраждалих від гендерно зумовленого насильства**, можуть допомогти їм вирватися з аб'юзивних стосунків і почати нове життя, не боячись втратити джерело доходу.

Woman who has been subjected to gender-based violence.

This term is often used interchangeably with the more conventional term victim. The term survivor may, however, be misleading when used about a woman who has been raped, since it might imply that her actions could have made a difference and thus be consistent with victim-blaming.

Despite the current debates on terms 'victim' and 'survivor' – for the sake of clarity and consistency – in all definitions in the Gender Equality Glossary related to gender-based violence we use term 'victim' as the same term is used in European and international sources. 'Victim' is a term often used in the legal and medical sectors, while the term 'survivor' is generally preferred in the psychological and social support sectors to a person who has experienced sexual or gender-based violence because it implies resilience. [2, 6]

Policies that offer paid leave and job security for **survivors of gender-based violence** can help them escape abusive relationships and rebuild their lives without fear of losing their livelihood.

Постраждала особа

Victim

Фізична особа, якій було завдано шкоди, у тому числі фізичної, психічної або моральної шкоди чи матеріальних збитків, безпосередньо внаслідок кримінального правопорушення, а також члени сім'ї особи, смерть якої була безпосередньо спричинена кримінальним правопорушенням, і яким було завдано шкоди внаслідок смерті цієї особи.

Особистість **постраждалої особи** не розголошується, повідомляє CBS News.

A natural person who has suffered harm, including physical, mental or emotional harm or economic loss which was directly caused by a criminal offence, as well as the family members of a person whose death was directly caused by a criminal offence and who have suffered harm as a result of that person's death. [2]

The identity of the **victim** has not been released, according to CBS News. [26]

Потрійна роль жінок

Women's triple role

Репродуктивна, продуктивна та роль у забезпеченні потреб громади.

Те, як оцінюються ці ролі, впливає на те, як жінки й чоловіки визначають пріоритети при плануванні програм або проєктів. Врахування або неврахування цих аспектів може збільшити або зменшити шанси жінок скористатися можливостями розвитку.

У більшості суспільств малозабезпечені жінки виконують усі три ролі, тоді як чоловіки переважно займаються виробничою та громадсько-політичною діяльністю, що зазвичай приносить їм оплату, статус або владу.

Репродуктивна роль жінок включає в себе догляд та утримання нинішньої та майбутньої робочої сили сім'ї (дітонародження та домашні обов'язки). Виробнича роль жінок пов'язана з роботою, яку виконують жінки і чоловіки за оплату в грошовій або натуральній формі (ринкове виробництво, неформальне виробництво, домашнє виробництво, натуральне виробництво). Роль жінок в організації життя громади включає в себе роботу, пов'язану з доглядом та неоплачуваною працею, а також забезпеченням колективних ресурсів, таких як вода, охорона здоров'я тощо.

У багатьох країнах, що розвиваються, жінки виконують складну **«потрійну жіночу роль»**, жонглюючи обов'язками з догляду за дітьми та домашніми справами (репродуктивна роль), приносячи дохід (продуктивна роль) та беручи участь у житті громади (роль в забезпеченні потреб громади).

Reproductive, productive and community managing role.

The way these forms are valued affects the way women and men set priorities in planning programmes or projects. The taking or not taking into consideration of these forms can enhance or limit women's chances of taking advantage of development opportunities. In most societies, low-income women undertake all three roles, while men primarily undertake productive and community politics activities, which usually generate payment, status or power.

The reproductive role of women includes the care and maintenance of the actual and future workforce of the family (childbearing responsibilities and domestic tasks). The productive role of women relates to work performed by women and men for pay in cash or kind (market production, informal production, home production, subsistence production). The community managing role of women includes work mostly related to care and unpaid work, and provision of collective resources as water, healthcare, etc. [2]

In many developing countries, women undertake a demanding **«women's triple role»**, juggling responsibilities for childcare and housework (reproductive role), income generation (productive role), and community involvement (community management role).

Похідні права

Derived rights

Права, зокрема на соціальні пільги або місце проживання, що їх особа набуває внаслідок спорідненості чи співмешкання з іншою особою – як правило, з батьками, шлюбною партнеркою / шлюбним партнером чи співмешканкою / співмешканцем. [Переклад базується на 3]

Дитина громадянки / громадянина Європейського Союзу може мати **похідні права** на проживання в іншій державі-члені ЄС, що дозволяє їй супроводжувати своїх батьків і відвідувати там школу.

Rights, notably social security benefits or residence, are the rights that accrue to an individual but which originate from and depend on her or his relationship with another person, usually a relationship of parenthood, marriage or cohabitation. [2]

The child of a European Union citizen may have **derived rights** to reside in another member state, allowing them to accompany their parent and attend school there.

Права людини

Human rights

Права людини зазвичай розуміються як ті права, які є невід'ємними для кожної людини. Концепція прав людини визнає, що кожній людині притаманні невід'ємні права без розрізнення за расою, кольором шкіри, статтю, мовою, релігією, політичними чи іншими переконаннями, національним або соціальним походженням, майновим станом, статусом народження чи іншим статусом. Права людини юридично гарантовані законами про права людини, які захищають окремих осіб і групи від дій, що перешкоджають основним свободам та людській гідності. Вони виражені у договорах, звичаєвому міжнародному праві та інших джерелах права. Закон про права людини зобов'язує держави діяти певним чином і забороняє державам займатися визначеними видами діяльності. Усі права людини та інструменти, що стосуються їх, однаково застосовуються до чоловіків і жінок. Крім того, Конвенція про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок (CEDAW) визначила та доповнила деякі з них з точки зору прав жінок.

Статут ВООЗ також визнає право на здоров'я. Право на здоров'я та інші права людини, пов'язані зі здоров'ям, є юридично обов'язковими зобов'язаннями, закріпленими в міжнародних документах з прав людини.

Враховуючи, що дослідницька група проаналізувала законодавство з **прав людини**, вони ймовірно розглянули питання нерівності, з якою стикаються жінки та діти.

Human rights are commonly understood as being those rights which are inherent to the human being. The concept of human rights acknowledges that every single human being is entitled to enjoy his or her human rights without distinction as to race, color, sex, language, religion, political or other opinion, national or social origin, property, birth or other status. Human rights are legally guaranteed by human rights law, protecting individuals and groups against actions which interfere with fundamental freedoms and human dignity. They are expressed in treaties, customary international law, bodies of principles and other sources of law. Human rights law places an obligation on States to act in a particular way and prohibits States from engaging in specified activities. All human rights and instruments that concern them apply equally to men and women. In addition, the CEDAW has specified and complemented some of them from the perspective of women's rights.

WHO's Constitution also recognizes the right to health. The right to health and other health-related human rights are legally binding commitments enshrined in international human rights instruments. [4]

Autonomy, Bodily autonomy

Given that the research team reviewed **human rights** legislation they might have considered the inequities facing women and children in general. [23]

Права людини жінок та дівчат

Human rights of women and girls

Пріоритетними завданнями міжнародної спільноти є повноцінна та рівна участь жінок у політичному, громадському, економічному, соціальному та культурному житті на національному, регіональному та міжнародному рівнях, а також викорінення всіх форм дискримінації за ознакою статі.

Права людини жінок та дівчат є невід'ємною, цілісною та невіддільною складовою загальних прав людини. [Джерело перекладу 3]

Політики, які забезпечують **права людини жінок і дівчат**, включають доступ до послуг у сфері репродуктивного здоров'я, правовий захист від домашнього насильства та право на повноцінну участь у політичному та громадському житті.

Full and equal participation of women in political, civil, economic, social and cultural life, at the national, regional and international levels, and the eradication of all forms of discrimination on grounds of sex, are priority objectives of the international community. The human rights of women and girls are an inalienable, integral and indivisible part of universal human rights. [2]

Policies that uphold the **human rights of women and girls** include access to reproductive healthcare, legal protection from domestic violence, and the right to participate fully in political and public life.

Права людини з урахуванням гендерної перспективи

Human Rights with a Gender Perspective

Ця перспектива визнає, що відмінності в життєвому досвіді, зумовлені гендером, часто призводять до соціальних, економічних, політичних та інших нерівностей для жінок і дівчат. Такий підхід, коли його застосовують до розробки політики та надання послуг, сприяє позитивним змінам у житті жінок і дівчат. Наприклад, програма вивчення англійської мови як другої, яка проводиться вдома, дозволила б іммігранткам, що доглядають за своїми дітьми вдома, вивчати англійську мову та адаптуватися до нових умов.

Дотримання **прав людини з урахуванням гендерної перспективи** передбачає визнання та подолання специфічних викликів і дискримінації, з якими стикаються жінки й дівчата, забезпечення захисту та просування їхніх прав у всіх сферах життя.

This perspective recognizes that differences in life experiences based on gender often results in social, economic, political, and other inequities for women and girls. This view, when applied to policy development and service delivery, promotes positive change in the lives of women and girls. For example, home-based English as a Second Language program would allow immigrant mothers who care for their children at home to learn English and function in their new surroundings. [12]

Implementing **human rights with a gender perspective** involves recognizing and addressing the unique challenges and discrimination that women and girls face, ensuring that their rights are protected and promoted in all areas of life.

Права на ресурси (претензії на володіння ресурсами)

Claims to resources

В економіці розвитку дуже важливо розрізняти, якими є матеріальні права (або ж як їх ще називають, претензії) – прямими чи непрямыми. Цей термін підкреслює можливу залежність одних суб'єктів від передачі ресурсів іншим суб'єктам або державі, а також роль політики у зміні таких прав. Відповідна відмінність між первинними та вторинними правами має особливе значення, коли економічна реформа може змінювати спектр прав та способи передачі ресурсів і тим самим чинити різний вплив на чоловіків та жінок. [Переклад базується на 3]

Права на ресурси часто пов'язані з відстоюванням права на доступ і контроль над такими активами, як земля, вода та фінансовий капітал. У багатьох контекстах жінки стикаються зі значними бар'єрами у відстоюванні цих прав через дискримінаційні правові рамки та соціальні норми.

In development economics, the distinction as to whether entitlements (also known as claims) are direct or indirect is particularly important. It highlights the possible dependence of some actors on resource transfers from others or from the state, and the role of policy in changing entitlements. The related distinction between primary and secondary claims is of special importance in contexts where economic reform may be modifying entitlements and transfers, and in so doing producing a differential impact on women and men. [2]

Access and control over resources, Gender power relations

Claims to resources often involve asserting one's right to access and control over assets such as land, water, and financial capital. In many contexts, women face significant barriers in making these claims due to discriminatory legal frameworks and social norms. [74]

Право на здоров'я

Right to health

Право на стан повного фізичного, душевного і соціального благополуччя, а не лише відсутність хвороб і недуг.

Відсутність чистої води та санітарних умов у біженських таборах створює антисанітарію, наражаючи мешканок і мешканців на небезпеку та порушуючи їхнє **право на здоров'я**.

Access to quality essential healthcare services the right to as "a state of complete physical, mental and social well-being and not merely the absence of disease or infirmity". [1]

Failing to provide clean water and sanitation facilities in refugee camps creates unsanitary conditions, putting residents at risk and infringing on their **right to health**.

Правова допомога

Legal aid

Допомога, що надається державою особам, які не мають достатніх фінансових ресурсів, щоб захищатись в суді або позивати на інших осіб до суду.

Така правова допомога стосується в основному представництва в суді. Однак правова допомога може стосуватися і юридичного консультування: не всі, хто стикаються з юридичною проблемою, обов'язково доводять справу до суду. Правова допомога та юридичне консультування часто є найважливішим елементом гарантування економічної доступності правосуддя та права на справедливий захист, зокрема жінок, що постраждали від домашнього насильства, і жінок з вразливих груп, як-от мігрантки. [Переклад базується на 3]

Багато людей мають право на безоплатну **правову допомогу**, яка може сприяти покриттю витрат на юридичне представництво в суді.

Assistance provided by the state to persons who do not have sufficient financial means to defend themselves in court (or to bring judicial proceedings).

Thus defined, legal aid is mainly concerned with legal representation in court. However, legal aid may also be concerned with legal advice: not everyone who encounters a legal problem will necessarily take the matter to court.

Legal aid and legal advice are often a crucial element in guaranteeing economic access to justice and the right to fair remedy, in particular to women victims of domestic violence and women from disadvantaged groups, such as migrant women.

[2]

Many people qualify for **legal aid**, which can help cover the costs of legal representation in court.

Практичні гендерні потреби жінок (ПГП)

Practical gender needs of women (PGNs)

Потреби, які жінки ідентифікують у своїх соціально прийнятих ролях у суспільстві.

Практичні гендерні потреби не кидають виклик гендерному розподілу праці та підлеглому становищу жінок у суспільстві, хоча й виникають з нього. Ці потреби є відповіддю на безпосередню сприйняту необхідність, визначену в конкретному контексті. Вони мають практичний характер і часто випливають з незадовільних умов життя, таких як водопостачання, охорона здоров'я та працевлаштування.

У багатьох біженських таборах важко задовольнити **практичні гендерні потреби жінок (ПГП)**, оскільки їм бракує належних санітарно-гігієнічних умов і ресурсів для дотримання менструальної гігієни.

Needs women identify in their socially accepted roles in society.

Practical gender needs do not challenge, although they arise out of, gender divisions of labour and women's subordinate position in society. These needs are a response to immediate perceived necessity, identified within a specific context. They are practical in nature and often stem from inadequacies in living conditions such as water provision, healthcare and employment. [2]

Many refugee camps struggle to address the **practical gender needs of women (PGNs)**, lacking adequate sanitation facilities and resources for menstrual hygiene management.

Працівниці старшого віку

Older women workers

Старші працівниці мають підвищений ризик вразливості до множинної дискримінації за ознаками статі та гендеру, віку й інших характеристик, таких як етнічна приналежність.

З роками дискримінація за віком стає більш жорсткою, а множинна дискримінація структурно обмежує вибір роботи або умов праці (наприклад, перехід на неповний робочий день або неформальну роботу, або самозайнятість). Ці обставини тягнуть за собою гірші умови праці та неадекватну винагороду, що робить вихід на пенсію незахищеним або неможливим вибором.

Щоб задіяти зростаючий потенціал **працівниць старшого віку**, компанії впроваджують гнучкі робочі графіки та програми перекваліфікації, щоб подолати розрив у цифрових навичках.

Older women workers are at a heightened risk of being vulnerable to multiple discriminations on grounds of sex and gender, age, and other characteristics such as ethnicity. As women get older, age-based discrimination becomes harsher, and multiple discrimination structurally reduces their choices for work or working arrangements (e.g. a shift to part-time or informal work, or self-employment). These circumstances entail poorer working conditions and inadequate remuneration, making retirement insecure or not a viable choice. [2]

To tap into the growing pool of **older women workers**, companies are implementing flexible work arrangements and retraining programs to bridge the digital skills gap.

Праця

Labour

Людська діяльність, яка прородукує товари та/або послуги і найчастіше відноситься до оплачуваної праці.

Термін «невидима праця» стосується неоплачуваної репродуктивної праці (наприклад, роботи з ведення домашнього господарства, яку зазвичай виконують жінки й дівчата) та низькооплачуваної роботи в неформальному секторі, які не враховуються в системі національних рахунків країни. Невидима праця включає такі завдання, як носіння води та дров, вирощування та переробка первинної сільськогосподарської продукції для сім'ї та виконання домашньої роботи, включаючи догляд за дітьми. (Див. також «розподіл праці», «національні рахунки», «репродуктивна праця»).

Багато трудових мігранток / мігрантів працюють на невидимому ринку **праці**, збираючи врожай за низьку заробітну плату і без належного захисту праці.

Human activity that produces goods and/or services and most commonly refers to remunerated work.

The term 'invisible labour' refers to unremunerated reproductive labour (e.g., subsistence household maintenance work, usually performed by women and girls) and low-paid informal sector work, both of which are not accounted for in a country's system of national accounts. Invisible labour includes tasks such as carrying water and fuel wood, growing and processing primary agricultural products for families and

performing domestic work, including child care. (See also division of labour; national accounts; production; reproductive labour.) [14]

Many migrant workers toil in the invisible **labour** market, picking crops for low wages and without proper labour protections.

Пренатальний відбір за ознакою статі

Pre-natal sex selection

Шкідлива практика, зумовлена традицією патрилінійного успадкування у багатьох суспільствах у поєднанні з очікуваннями, що хлопці забезпечуватимуть економічну підтримку, безпеку в старості та поховальні ритуали.

Це частина набору соціальних норм, що приписують більшу цінність синам, ніж дочкам. Крім того, загальна тенденція до зменшення розміру сім'ї, яка періодично зумовлюється жорсткою політикою, що обмежує дозволена кількість дітей, посилює глибоко вкорінену ідею щодо надання переваги потомству чоловічої статі. Вибір статі може відбуватися до встановлення факту вагітності (до процедури штучного запліднення), під час вагітності шляхом внутрішньоутробного визначення статі та селективного абортів або після народження через вбивство немовляти чи недбалої поведінки з дитиною. Вибір статі іноді використовується для цілей сімейного вирівнювання, але набагато частіше відбувається через систематичне надання переваги хлопчикам. [Переклад базується на 3]

Вважається, що **пренатальний відбір за ознакою статі** є основною перешкодою для досягнення збалансованого співвідношення статей.

Harmful practice driven by the tradition of patrilineal inheritance in many societies, coupled with a reliance on boys to provide economic support, to ensure security in old age and to perform death rites.

Part of a set of social norms that place greater value on sons than daughters. In addition, a general trend towards declining family size, occasionally fostered by stringent policies restricting the number of children that people are allowed to have, is reinforcing a deeply rooted preference for male offspring.

Sex selection can occur before a pregnancy is established (pre-implantation), during pregnancy through pre-natal sex detection and selective abortion, or following birth through infanticide or child neglect. Sex selection is sometimes used for family balancing purposes, but far more typically occurs because of a systematic preference for boys. [2] *Son preference*

Advocates for gender equality see **pre-natal sex selection** as a major obstacle to achieving a balanced sex ratio.

Преференційне ставлення

Preferential treatment

Ставлення до особи (групи осіб), що, ймовірно, призведе до отримання нею більших вигод, доступу, ширших прав та можливостей або вищого статусу порівняно з іншими особами чи групами.

Преперенційне ставлення до жінок чи чоловіків вимагає прийняття конкретних заходів, що не вважаються дискримінаційними та передбачають явні переваги (преперенції) для однієї із статей. Такі заходи призначені для виправлення негативних ситуацій та усунення бар'єрів для гендерної рівності. Суд Європейського Союзу у справі Каланке (Kalanke) використовував терміни «автоматичні» пріоритети та «абсолютні та безумовні» пріоритети.

[Джерело перекладу 3]

Щоб подолати історичну недопредставленість жінок у STEM-галузях, деякі компанії пропонують **преперенційне ставлення** до кваліфікованих кандидаток під час процесу працевлаштування.

Treatment of one individual or group of individuals in a manner that is likely to lead to greater benefits, access, rights, opportunities or status than those of another individual or group of individuals.

Preferential treatment as regards women and men requires the adoption of specific measures not considered discriminatory and involving explicit benefits (preferences) for one of the sexes. Such measures are intended to address disadvantaged situations and remove barriers to gender equality. The Court of Justice of the European Union, in the Kalanke case, used the terms 'automatic' priorities and 'absolute and unconditional' priorities. [2]

Temporary special measures

To address the historic underrepresentation of women in STEM fields, some companies offer **preferential treatment** during the hiring process for qualified female candidates.

Приватна та публічна сфери

Private and public spheres

Традиційні області, на які поділяється суспільство: такі, що вважаються жіночими, і такі, що вважаються чоловічими. Діяльність жінок асоціюється з приватними та побутовими сферами життя, які зазвичай вважаються не пов'язаними з економікою, а чоловіків – з публічними, зазвичай пов'язаними з економікою та політикою.

Традиційно догляд за дітьми та хатня робота вважалися обов'язками **приватної сфери**, що призводило до очікування, що жінки надаватимуть перевагу цим завданням перед кар'єрою в **публічній сфері**.

The traditional areas into which a society is divided, into those regarded as being for women and those for men. Women's activities have been associated with the private and domestic spheres of life, usually regarded as non-economic; and men to the public ones – usually regarded as economic and political. [14]

Traditionally, childcare and housework were seen as responsibilities of the **private sphere**, leading to the expectation that women would prioritize these tasks over careers in the **public sphere**.

Привілей

Privilege

Влада, переваги та права, які надаються автоматично на основі структурних та соціальних детермінант здоров'я, включаючи расу, стать, економічний статус та сексуальну орієнтацію. Привілеї зазвичай невидимі для тих, хто їх мають, тому що їх не вчать розпізнавати їх та взаємодіяти з ними. Привілеї також називають структурно закріпленими або вбудованими перевагами, щоб показати, що вони є результатом впливу системи, а не індивідуальних особливостей.

Вище керівництво користується певними **привілеями**, такими як службові автомобілі та медичне страхування.

Privilege represents power, advantage and entitlement, granted without question based on structural and social determinants of health, including race, gender, economic status and sexual orientation. Privilege is usually invisible to those who have it because they are not taught to recognize and address it. Privilege is also known as structurally enabled or embedded advantage to reflect that it is a result of systems influence not individual characteristics. [18]

Senior management enjoy certain **privileges**, such as company cars and health insurance. [23]

Прийняття рішень та участь

Decision-making and participation

Участь жінок у громадському житті, зокрема у сфері прийняття громадських рішень, є ключовим показником підтримки жіночого увладнення та стратегією досягнення гендерної рівності.

Пекінська Платформа дій має дві пов'язані стратегічні цілі:

уживати заходів для забезпечення рівного доступу жінок до структур влади та прийняття рішень (1) та збільшувати спроможність жінок брати участь у прийнятті рішень та управлінні (2).

Рівна участь жінок у прийнятті рішень не лише є вимогою до простої справедливості чи демократії, але також може вважатися необхідною умовою для врахування інтересів жінок. Без активної участі жінок та врахування жіночої перспективи на всіх рівнях прийняття рішень не можна досягти цілей рівності, розвитку та миру. Важливо визнати, що прийняття рішень стосується багатьох різних сфер громадського життя, включаючи, але не обмежуючись, посадами в урядах, законодавчих органах та політичних партіях. Також необхідно прагнути рівної представленості жінок і чоловіків на посадах прийняття рішень у сферах мистецтва, культури, спорту, ЗМІ, освіти, релігії та права, а також в організаціях роботодавців і профспілках, транснаціональних і національних корпораціях, банках, академічних та наукових установах, та регіональних і міжнародних організаціях, включно з тими, що є частиною системи Організації Об'єднаних Націй.

Метою цього посібника є огляд правової бази, теоретичних моделей та практичних прикладів **участі** громадян і громадянок **у прийнятті рішень** на місцевому рівні та за кордоном.

Women's participation in public life, specifically in the realm of public decision-making, is a key measure of the empowerment of women and a strategy for bringing about gender equality. The Beijing Platform for Action has two related strategic objectives: Take measures to ensure women's equal access to and full participation in power structures and decision-making (G.1) and Increase women's capacity to participate in decision-making and leadership (G.2). Women's equal participation in decision-making is not only a demand for simple justice or democracy but can also be seen as a necessary condition for women's interests to be taken into account. Without the active participation of women and the incorporation of women's perspective at all levels of decision-making, the goals of equality, development and peace cannot be achieved. It is important to recognize that decision-making refers to many different areas of public life, including but not limited to decision-making positions in Governments, legislative bodies, and political parties. It is also necessary to seek equal representation of women and men in decision-making positions in the areas of art, culture, sports, the media, education, religion and the law, as well as employer organizations and trade unions, transnational and national corporations, banks, academic and scientific institutions, and regional and international organizations, including those in the United Nations system. [4]

Consultative and participatory techniques and tools

The aim of this guide is to give an overview of the legal background, theoretical models and practical examples of citizens' **participation in decision making** at local level from the country and abroad. [75]

Примусова вагітність

Forced pregnancy

Незаконне обмеження волі жінки, яка була запліднена насильно з наміром вплинути на етнічний склад будь-якого населення або здійснити інші серйозні порушення міжнародного права.

Примусова вагітність визначається Римським статутом Міжнародного кримінального суду як злочин проти людяності та військовий злочин і прирівнюється до катувань. Поза контекстом війни примусова вагітність може бути визначена як ситуація, коли жінка чи дівчина вагітніє, не маючи такого наміру чи бажання, і їй відмовляють, перешкоджають, відкладають або ускладнюють проведення абортів. [Переклад базується на 3]

Примусова вагітність, яка часто є наслідком гендерно зумовленого насильства, залишається серйозним порушенням прав і тілесної автономії жінок, і потребує термінового міжнародного втручання.

Unlawful confinement of a woman who has been forcibly impregnated, with the intent of affecting the ethnic composition of any population or carrying out other grave violations of international law.

Outside of a war context, forced pregnancy can be defined as when a woman or girl becomes pregnant without having sought or desired it, and abortion is denied, hindered, delayed or made difficult. [2]

Reproductive rights, Stealthing, Reproductive violence

Forced pregnancy, often a consequence of gender-based violence, remains a severe violation of women's rights and bodily autonomy, requiring urgent international intervention.

Примусова проституція

Forced prostitution

Форма рабства, несумісна з гідністю людини та основними правами людини. Вона тісно пов'язана із гендерною нерівністю в суспільстві та впливає на статус жінок і чоловіків, а також сприйняття їх взаємовідносин та сексуальності. [Джерело перекладу 3]

Хоча **примусова проституція** є кримінальним злочином у багатьох країнах, вона продовжує існувати через неналежне правозастосування та вразливість маргіналізованих груп населення.

Form of slavery incompatible with human dignity and fundamental human rights. It is intrinsically linked to gender inequality in society and has an impact on the status of women and men and the perception of their mutual relations and sexuality. [2] *Commercial sexual exploitation of children, Prostituted woman, Prostitution*

While **forced prostitution** is a criminal offense in many countries, it persists due to inadequate law enforcement and the vulnerability of marginalized populations.

Примусова стерилізація

Forced sterilisation

Хірургічне втручання, котре має на меті чи наслідком припинення здатності жінки до природного розмноження без її попередньої та усвідомленої згоди чи розуміння процедури та її наслідків.

Примусова стерилізація є насильством над жінками і є формою шкідливої практики, що негативно впливає на фізичне та психічне здоров'я жінок та порушує їхнє право на репродуктивну автономію. [Переклад базується на 3]

Хоча **примусова стерилізація** заборонена міжнародним правом, її продовжують практикувати в деяких регіонах, порушуючи репродуктивні права та тілесну автономію людини.

Surgery which has the purpose or effect of terminating a woman's capacity to naturally reproduce without her prior and informed consent or understanding of the procedure and its consequences. Forced sterilisation constitutes violence against women and is a form of harmful practice that negatively affects women's physical and mental health and violates their right to reproductive autonomy. [2] *Reproductive rights, Reproductive violence*

Although **forced sterilisation** is prohibited under international law, it continues to be practiced in some regions, violating individuals' reproductive rights and bodily autonomy.

Примусовий аборт

Forced abortion

Навмисне переривання вагітності без попередньої та поінформованої згоди постраждалої (жінки чи дівчини).

Переривання вагітності включає будь-яку з процедур, що призводять до видалення всіх результатів зачаття. Це стосується будь-якого аборту, що здійснюється без повністю поінформованого рішення, прийнятого постраждалою особою. Ця форма шкідливої практики зазвичай застосовується до дівчат-підліток і жінок, які перебувають у ситуації вираженої вразливості чи маргіналізації. Ці дівчата й жінки можуть зіткнутись із істотними перешкодами в реалізації їхніх прав вільно вирішувати питання щодо свого життя, включаючи право вступати у стосунки та вирішувати, чи варто мати сім'ю, та коли і з ким її мати.

Правозахисні організації в усьому світі засуджують **примусові аборти**, наголошуючи на необхідності більш суворого дотримання законів щодо захисту репродуктивних прав жінок.

Intentional termination of pregnancy without the prior and informed consent of the victim (woman or girl).

The termination of pregnancy covers any of the various procedures that result in the expulsion of all the products of conception. This covers any abortion that is performed without a fully informed decision taken by the victim. It is a form of harmful practice usually performed on adolescent girls and women who are in a situation of pronounced vulnerability or marginalisation. These girls and women may encounter significant barriers to realising their rights to decide freely on matters affecting their lives, including the right to establish relationships and to decide whether, when, and with whom to have a family. [2] *Reproductive rights, Reproductive violence*

Forced abortion is condemned by human rights organizations worldwide, highlighting the need for stronger enforcement of laws to protect women's reproductive rights.

Примусовий контроль

Coercive control

Стратегічний курс поведінки гноблення, якій зазвичай притаманне часте фізичне насильство та сексуальний примус у поєднанні із тактикою залякування, знецінювання, ізоляції постраждалих осіб та контролю над ними.

[Джерело перекладу 3]

Примусовий контроль – це модель поведінки, яка передбачає використання погроз, залякування та маніпуляцій з метою домінування та обмеження автономії іншої людини.

A strategic course of oppressive conduct that is typically characterised by frequent physical abuse and sexual coercion in combination with tactics to intimidate, degrade, isolate and control victims. [2]

Domestic violence

Coercive control is a pattern of behavior that involves the use of threats, intimidation, and manipulation to dominate and restrict the autonomy of another person. [76]

Примусовий шлюб

Forced marriage

Форма насильства проти жінок, що включає серйозні порушення основних прав, зокрема прав жінок та дівчат на фізичну недоторканність, фізичне та психічне здоров'я, сексуальне та репродуктивне здоров'я, освіту, особисте життя, свободу та самостійність. Чоловіки й хлопці, які можуть постраждати від примусового шлюбу, стикаються з багатьма схожими порушеннями своїх прав. Ані культура, ні звичаї, ні релігія, ні традиція, ні так звана «честь» не можуть виправдати подібні порушення. Визначальною характеристикою примусового шлюбу є відсутність згоди хоча б однієї зі сторін. Шлюб, у якому (принаймні) одна зі сторін не вільна покласти кінець шлюбу або залишити подружнього партнера / подружню партнерку, також є примусовим шлюбом.

Примусові шлюби можуть бути засобом уникнення бідності, особливо внаслідок збройних конфліктів. Це можуть бути шлюби взаємовигідного обміну, відкуп, встановлення союзів, узгоджені між сім'ями з метою гарантування прав власності або для імміграційних цілей, примусу постраждалої від зґвалтування вийти заміж за нападника, левірату – шлюб з удовою брата, або «рабського шлюбу», метою якого є експлуатація. [Джерело перекладу 3]

Незважаючи на глобальні зусилля по боротьбі з цим явищем, **примусові шлюби** продовжують впливати на мільйони дівчат, позбавляючи їх права на освіту та особисту свободу.

Forced marriage is a form of violence against women that entails serious violations of fundamental rights, and in particular of women's and girls' rights to physical integrity, physical and mental health, sexual and reproductive health, education, private life, freedom and autonomy. Men and boys who are victims of forced marriage face many similar violations of their rights. Neither culture, custom, religion, tradition nor so-called "honour" can justify such violations. The defining characteristic of forced marriage is the lack of consent of at least one of the two parties. A marriage in which (at least) one of the parties is not free to put an end to the marriage or to leave his or her spouse is also a forced marriage.

Forced marriages may be a means of escaping poverty, especially following armed conflicts; they may take the form of exchange or trade-off marriages, alliances agreed between families in order to guarantee property rights or for immigration purposes, forcing a victim of rape to marry the perpetrator, levirate marriage or servile marriage (the aim of which is exploitation). [2]

Child marriage, Early marriage

Despite global efforts to combat it, **forced marriage** continues to affect millions of young girls, depriving them of their rights to education and personal freedom.

Приналежність

Belonging

Відчуття безпеки та підтримки, відчуття прийняття, включеності та самосвідомості для осіб, які належать до певних груп. Це те відчуття, коли людина може бути собою, де б вона не була.

Почуття **приналежності** – одна з базових потреб людини.

The feeling of security and support when there is a sense of acceptance, inclusion, and identity for a member of a certain group. It is when an individual can bring their authentic self wherever they go. [17]

Inclusion in education, accesseability

A sense of **belonging** is one of humanity's most basic needs. [23]

Принцип належної обачності

Due diligence

Принцип міжнародного права, що зобов'язує державу з усією можливою ретельністю запобігати порушенням прав людини та розслідувати такі порушення, забезпечувати захист постраждалим особам, карати винних та виплачувати компенсації особам, постраждалим від порушень прав людини.

Обов'язок держави полягає в запобіганні порушенням прав людини не лише зі сторони держави та її представників / представниць, але й від приватних осіб, зокрема звичайних громадян / громадянок, що особливо важливо для жінок. У минулому держави схилились до пасивної позиції у випадках порушення прав жінок приватними суб'єктами. Таким чином, принцип належної обачності надійно закріплений у договорах, конвенціях та міжнародному прецедентному праві за останні сорок років.

[Переклад базується на 3]

Перш ніж інвестувати в новий стартап, Сара провела ретельну перевірку із застосуванням **принципу належної обачності**, вивчивши фінансову документацію, опитавши ключовий персонал та оцінивши ринковий потенціал їхнього продукту.

Principle of international law that mandates states to exercise due diligence in preventing and investigating violations of human rights, providing protection to victims, punishing perpetrators and compensating the victim for human rights violations.

The obligation extends to not only preventing human rights abuses by the state and its agents, but also to preventing those by the private sector or, most significantly for women, by private citizens.

In the past, states have tended to adopt a passive attitude when confronted with cases of violations of women's rights by private actors. The legal foundation requiring 'due diligence' is thus solidly anchored in four decades of treaties, conventions and international case law. [2]

Human rights accountability

Before investing in the new startup, Sarah conducted thorough **due diligence**, examining their financial records, interviewing key personnel, and evaluating the market potential of their product.

Притулок для жінок

Women's shelter

Спеціалізована установа, що надає безпечне житло та підтримку потерпілим від насильства жінкам і їхнім дітям.

Жіночі притулки або прихистки, разом із національними «гарячими лініями» для жінок є однією з найважливіших спеціалізованих послуг з підтримки потерпілих від насильства жінок та їхніх дітей. Вони не тільки надають безпечне житло в екстрених випадках, де жінки та їхні діти можуть знайти притулок від насильства, але й довгострокову підтримку, щоб потерпілі могли відновити вільне від насильства повноцінне життя. Кількість місць у притулках для жінок здебільшого визначається як кількість ліжко-місць, а в деяких країнах, де в притулках передбачено певну кількість або відсоток ліжок для жінок із дітьми, рахуються лише ліжка, призначені для жінок.

Пояснювальна доповідь до Конвенції Ради Європи про запобігання та протидію насильству проти жінок та домашньому насильству (Стамбульська конвенція) містить рекомендації, згідно з якими держави повинні забезпечувати мінімум одне місце у притулку для жінок на кожні 10.000 населення (для розміщення жінки та її дітей). [Джерело перекладу 3]

Рятуючись від домашнього насильства, Сара знайшла прихисток і підтримку в місцевому **притулку для жінок**, де вона змогла спокійно почати нове життя.

Specialised service providing safe accommodation and support for women who are victims of violence, and for their children

Women's shelters or refuges are, along with national women's helplines, some of the most vital specialised support services for women victims of violence and for their children. They not only provide safe and emergency accommodation where women and their children can seek refuge from violence, but also long-term support to enable victims to rebuild violence-free and empowered lives.

The number of shelter places in women's shelters is mostly defined as the number of shelter beds, although in some countries, where shelter spaces include a specific number or percentage of beds for women and children, only the beds allocated to women are counted.

The Explanatory Report of the Council of Europe Convention on Preventing and Combating Violence against Women and Domestic Violence (Istanbul Convention) contains recommendations that states should provide a minimum of one woman's shelter space per every 10 000 inhabitants (for the accommodation of a woman and her children). [2]

Fleeing domestic violence, Sarah found refuge and support at a local **women's shelter**, where she could rebuild her life in safety.

Приховане безробіття

Hidden unemployment

Особи, які є безробітними, але які не відповідають вимогам національних систем реєстрації безробіття (вимоги, що можуть виключати зокрема жінок).

[Переклад базується на 3]

У сільській місцевості часто поширене **приховане безробіття**, оскільки багато людей зайняті неформальною або сезонною роботою, яка не відображається в офіційній статистиці безробіття.

Those who are unemployed but who do not meet the requirements of national systems of unemployment registration (requirements that may exclude women in particular). [2]

In rural areas, **hidden unemployment** is often prevalent, with many people engaged in informal or seasonal work that is not reflected in official unemployment statistics.

Проактивні заходи

Proactive measures

Заходи, спрямовані на просування або досягнення гендерної рівності, котрі, на противагу моделі розгляду скарг, базуються на стратегічному баченні й вимагають від інституцій, таких як органи державної влади та роботодавців, діяти на випередження, а не просто реагувати на скарги.

Такі заходи є проактивними, оскільки вони мають на меті змінити існуючі практики, ретельно вивчити майбутні практики з точки зору їх впливу на жінок або впровадити чітку політику щодо подальшого просування гендерної рівності.

[Джерело перекладу 3]

Для досягнення гендерного паритету на керівних посадах компанія впровадила **проактивні заходи**, такі як тренінги з подолання несвідомих упереджень для керівництва та менторські програми, спеціально розроблені для підтримки жінок з високим потенціалом.

Many types of measures to promote or achieve gender equality that are alternatives to a complaints-led model in being forward-looking requiring from bodies, such as public authorities and employers, to take the initiative rather than merely respond to complaints.

Such measures are proactive in that they aim to change existing practices, scrutinise future practices in terms of their impact on women, or implement express policies to further gender equality. [2]

To achieve gender parity in leadership positions, the company implemented **pro-active measures** such as unconscious bias training for managers and mentorship programs specifically designed to support high-potential women.

Продовольча безпека

Food security

Продовольча безпека існує, коли всі люди, у будь-який час, мають фізичний, соціальний та економічний доступ до достатньої, безпечної та поживної їжі, яка відповідає їхнім дієтичним потребам та уподобанням для активного та здорового життя.

Програми, які надають освіту з питань сталого ведення сільського господарства, мають важливе значення для підтримки **продовольчої безпеки**, оскільки вони гарантують, що громади володіють знаннями для виробництва безпечних і поживних продуктів харчування, які відповідають їхнім дієтичним потребам.

Food security exists when all people, at all times, have physical, social and economic access to sufficient, safe and nutritious food which meets their dietary needs and food preferences for an active and healthy life. [19]

Determinants of health

Programs that provide education on sustainable farming practices are essential for maintaining **food security**, as they ensure that communities have the knowledge to produce safe and nutritious food that meets their dietary needs.

Продуктивна робота

Productive Work

Це робота, яка продукує товари та послуги для обміну на ринку (з метою отримання доходу). Деякі аналітикині й аналітики, особливо ті, які займаються питаннями рівності між чоловіками і жінками, включають до цього визначення виробництво предметів для споживання в домогосподарстві, навіть якщо вони ніколи не потрапляють на ринок, розглядаючи це як споживання форми грошового доходу. Як чоловіки, так і жінки роблять внесок у сімейний дохід за допомогою різних форм продуктивної праці, хоча чоловіки переважають у продуктивній праці, особливо у вищих ешелонах оплати праці. Історично склалося так, що в більшості суспільств зміни в економічній структурі, а отже, і в структурі виробничої діяльності, призводили до змін у статевому розподілі праці та гендерних відносинах.

Історично зміни в структурі **продуктивної роботи** вплинули на гендерні ролі. Перехід від аграрної до індустріальної економіки призвів до того, що чоловіки перейшли на оплачувану роботу на заводах, тоді як неоплачувана хатня праця жінок залишалася недооціненою.

This is work that produces goods and services for exchange in the market place (for income). Some analysts, especially those working on questions of equality between men and women, include the production of items for consumption by the household under this definition, even though they never reach the market place, regarding this as consumption of a form of non-monetary income. Both men and women contribute to family income with various forms of productive work, although men predominate in productive work, especially at the higher echelons of remuneration. Historically, in most societies, changes in economic structure, and hence in the structure of productive activities, have led to changes in the sexual division of labour and gender relations. [12]

Reproductive work

Historically, changes in the structure of **productive work** have impacted gender roles. The shift from agricultural to industrial economies saw men move into paid factory jobs, while women's unpaid household labor remained undervalued.

Проміжні бар'єри / проміжні чинники

Intermediate barriers/causes

Проміжні бар'єри та причини гендерної нерівності, які також часто називають «гендерними вузькими місцями», визначають варіанти та можливості, доступні для людей залежно від їхньої статі. До них можна віднести більшу стурбованість дівчат і жінок безпекою та мобільністю під час користування вбиральнями, а також більший тягар і обов'язки в домогосподарстві.

Проміжні бар'єри, такі як відсутність безпечних та доступних туалетів для дівчат у школах, суттєво впливають на їхню відвідуваність та освітні результати, закріплюючи гендерну нерівність в освіті.

Intermediate barriers and causes of gender inequality, also commonly referred to as 'gender bottlenecks', determine options and opportunities available to persons according to their gender. These might include girls' and women's greater concerns for safety and mobility when using washrooms or collecting water, or heavier burdens and responsibilities in the household. [9]

Intermediate barriers such as the lack of safe and accessible washrooms for girls in schools significantly impact their attendance and educational outcomes, perpetuating gender inequality in education.

Промоція здоров'я

Health promotion

Процес, який дає людям змогу посилювати контроль над своїм здоров'ям та покращувати його.

Промоція здоров'я представляє собою всеосяжний соціальний і політичний процес. Вона не лише охоплює дії, спрямовані на зміцнення навичок та здібностей окремих осіб, але й дії, спрямовані на зміну соціальних, екологічних та економічних детермінант здоров'я з метою оптимізації їхнього позитивного впливу на громадське та особисте здоров'я. Промоція здоров'я – це процес, який дає людям, як індивідуально, так і колективно, можливість посилювати контроль над чинниками здоров'я та покращувати його.

Оттавська конвенція визначає три основні стратегії для промоції здоров'я: адвокація за здоров'я для створення необхідних умов для здоров'я, надання можливості всім людям досягти свого повного потенціалу здоров'я та посередництво між різними інтересами у суспільстві в прагненні до здоров'я.

Оттавська конвенція визначила п'ять пріоритетних напрямків дій: формування здорової державної політики; створення сприятливих умов для здоров'я; зміцнення дій громади для здоров'я; розвиток особистих навичок; та переорієнтація послуг охорони здоров'я. Ці напрямки дій залишаються надзвичайно важливими у сприянні здоров'ю, а основні концепції продовжують розвиватися.

Ефективна **промоція здоров'я** вимагає співпраці між медичними закладами, освітянською спільнотою та особами, відповідальними за формування політик, з метою створення середовища, що підтримує здорову поведінку та благополуччя.

Health promotion is the process of enabling people to increase control over, and to improve their health.

Health promotion represents a comprehensive social and political process. It not only embraces actions directed at strengthening the skills and capabilities of individuals, but also action directed towards changing social, environmental and economic determinants of health so as to optimise their positive impact on public and personal health. Health promotion is the process of enabling people, individually and collectively, to increase control over the determinants of health and thereby improve their health.

The Ottawa Charter identifies three basic strategies for health promotion. These are advocacy for health to create the essential conditions for health indicated above; enabling all people to achieve their full health potential; and mediating between the different interests in society in the pursuit of health.

The Ottawa Charter identified five priority action areas: to build healthy public policy; create supportive environments for health; strengthen community action for health; develop personal skills; and re-orient health services. These action areas remain vitally important in health promotion, and the underlying concepts have continued to evolve. [21]

Effective **health promotion** requires collaboration between healthcare providers, educators, and policymakers to create environments that support healthy behaviors and well-being.

Проституйована жінка / дівчина / особа

Prostituted woman/girl/person, prostitute

Людина, яка займається сексом за гроші.

Жінки й дівчата, які стикаються з численними та перехресними формами дискримінації та нерівності, мають найбільший ризик потрапити до проституції, займатися нею або залишатися в ній, а отже, зазнати насильства. Інвалідність, вік, соціальний клас, раса, етнічна приналежність, міграційний та правовий статус, сексуальна орієнтація та гендерна ідентичність є чинниками, які посилюють ризик потрапляння до проституції. Як наслідок, жінки й дівчата, які займаються проституцією, часто мають не врегульований статус і не мають доступу до ефективної допомоги, захисту, послуг або можливостей для отримання засобів до існування.

У сукупності ці умови підвищують ризик подальшої експлуатації, сексуального насильства та примусу для жінок і дівчат. Жінок і дівчат також продають їхні сім'ї або інтимні партнери для проституції, дитячих або примусових шлюбів з метою сексуальної експлуатації.

Шведська модель має на меті розширити права і можливості **проституйованих жінок**, криміналізувавши клієнтів, які їх експлуатують, і створивши безпечніше середовище для тих, хто хочуть покинути цю індустрію.

A person who has sex with someone for money.

Women and girls facing multiple and intersecting forms of discrimination and inequalities are among the most susceptible to enter, engage or remain in prostitution,

and therefore to violence. Disability, age, social class, race, ethnicity, migratory and legal status, sexual orientation and gender identity are factors that exacerbate the risk of entry into prostitution. As a result, prostituted women and girls often have irregular status and no access to effective assistance, protection, services or livelihood opportunities.

Collectively, these conditions increase women's and girls' risk of further exploitation, sexual assault and coercion. Women and girls are also sold by their families or intimate partners for prostitution, child or forced marriage with the purpose of sexual exploitation. [23, 45, 46]

Prostitution, Transactional sex, Violence against women, Trafficking in women

The Swedish model aims to empower **prostituted women** by criminalizing the clients who exploit them, fostering a safer environment for those who choose to leave the industry.

Проституція

Prostitution

Акт або практика сексуальних стосунків за гроші.

Проституція – це система насильства, яка перетворює жінок і дівчат на товар. Це система нерівності та дискримінації за ознакою статі та іншими перекресними ознаками, яка впливає на здатність жінки досягти рівності.

У цій системі беруть участь три групи дійових осіб:

- 1) особи – зазвичай чоловіки і хлопці – які купують сексуальні акти;
- 2) особи – зазвичай жінки і дівчата – яких купують для здійснення цих сексуальних актів;
- 3) треті особи, які організовують проституювання другої групи, отримують від цього прибуток або вигоду.

Проституція нерозривно пов'язана з різними формами насильства щодо жінок і дівчат і сама по собі є формою насильства. Порнографія визначається як зафільмована проституція.

Нормалізація **проституції**, включаючи порнографію, створює шкідливі сексуальні очікування для чоловіків і хлопців та перешкоджає безпечній і рівноправній участі жінок і дівчат у житті суспільства.

The act or practice of engaging in sexual relations for money.

Prostitution is a system of violence, which reduces women and girls to commodities. It is a system of inequality and discrimination based on sex and other intersecting grounds, which affects a woman's ability to achieve equality. Three groups of actors take part in this system:

- individuals – usually men and boys – who buy sexual acts;
 - individuals – usually women and girls – who are bought to satisfy these sexual acts;
 - and third parties who organize, or profit or benefit from prostituting the latter group.
- Prostitution is intrinsically linked to different forms of violence against women and girls and constitutes a form of violence in and of itself. Pornography is understood to be filmed prostitution. [26, 47]

Transactional sex, Prostituted woman/girl/person, Prostitute, Violence against women, Trafficking in women

The normalisation of **prostitution**, including pornography, creates harmful sexual expectations for men and boys and undermines the safe and equal participation of women and girls in society. [45]

Професії, в яких переважає певна стать

Gender-dominated occupations

Професії та роботи, де особи однієї зі статей – чоловіки або жінки – переважають через гендерний розподіл праці.

Зусилля з диверсифікації **професій, в яких переважає певна стать**, мають вирішальне значення, оскільки такі сфери як медсестринство та початкова освіта залишаються переважно жіночими, тоді як в інженерії та будівництві переважають чоловіки.

Jobs and occupations where one of the sexes –either male or female– predominates based on the gender-based division of labour. (See also gender-based division of labour.) [14]

Gender division of labour

Efforts to diversify **gender-dominated occupations** are crucial, as fields like nursing and elementary education remain predominantly female, while engineering and construction are largely male-dominated.

Профілактика захворювань

Disease prevention

Заходи зі зменшення чинників ризику, запобігання виникненню захворювання, зупинення його розвитку та зменшення наслідків після того, як захворювання встановлене.

Профілактика інфекційних та неінфекційних захворювань є основним напрямом діяльності ВООЗ з моменту її заснування. Первинна профілактика спрямована на зниження поширеності чинників ризику, спільних для низки захворювань (таких як уживання тютюну та алкоголю, ожиріння та високий артеріальний тиск), щоб запобігти початковому виникненню порушення, наприклад, через зміну поведінки. Цей підхід також може включати заходи, що впливають на умови довкілля, економічні та соціальні умови, які підвищують ризики для здоров'я.

Вторинна профілактика спрямована на раннє виявлення наявного захворювання з метою зупинення або затримання розвитку захворювання та його наслідків, наприклад, за допомогою скринінгу та інших програм раннього виявлення, таких як регулярні медичні огляди.

Третинна профілактика, як правило, стосується стратегій лікування захворювання та/або реабілітації, спрямованих на уникнення або зменшення ризику погіршення або ускладнень після захворювання, наприклад, за допомогою просвітницької діяльності та фізичної терапії.

Заходи з профілактики захворювань, що переносяться комарами, таких як лихоманка денге, не обмежуються лише індивідуальними діями на кшталт використання спрею від комарів.

Disease prevention describes measures to reduce the occurrence of risk factors, prevent the occurrence of disease, to arrest its progress and reduce its consequences once established.

The prevention of communicable and noncommunicable disease (NCD) has been core business for WHO since its establishment. Primary prevention is directed towards lowering the prevalence of risk factors common to a range of diseases (such as tobacco and alcohol use, obesity and high blood pressure) in order to prevent the initial occurrence of a disorder, for example through behaviour change advice. It may also include actions that inhibit environmental, economic and social conditions known to increase these risks.

Secondary prevention is directed towards early detection of existing disease with a view to arresting or delaying the progression of the disease and its effects, for example through screening and other early detection programs such as routine health checks.

Tertiary prevention generally refers to disease management strategies and/or rehabilitation intended to avoid or reduce the risk of deterioration or complications from established disease, for example through patient education and physical therapy. [21] *Health, Community action for health*

Disease prevention efforts for mosquito-borne illnesses like dengue fever go beyond just individual actions like using bug spray.

Пряма дискримінація

Direct discrimination

Дискримінація, що проявляється як менш сприятливе ставлення до особи за такими ознаками як стать, вік, національність, расова чи етнічна приналежність, релігія та переконання, здоров'я, інвалідність, сексуальна орієнтація або гендерна ідентичність в порівнянні з тим, як ставляться чи ставилися б до іншої особи у схожій ситуації.

Хоча це визначення говорить про те, що особу, до якої ставляться менш сприятливо, слід порівнювати з іншою особою, яка перебуває у подібній ситуації, європейська прецедентна практика (рішення Суду Європейського Союзу) вказує, що коли особа потрапляє у невідгідне становище через те, що є жінкою чи чоловіком, це теж є дискримінацією і поняття порівняльної ситуації не потрібне. Менш сприятливе ставлення до жінок через вагітність або відпустку по догляду за дитиною – це пряма дискримінація жінок. [Переклад базується на 3]

Кандидатку не взяли на посаду маркетингологині через її вік, що є явним прикладом **прямої дискримінації**.

Discrimination where one person is treated less favourably on grounds such as sex and gender, age, nationality, race, ethnicity, religion or belief, health, disability, sexual orientation or gender identity, than another person is, has been or would be treated in a comparable situation.

Though this definition suggests that a person who is treated less favourably should be compared to another person who is in a comparable situation, European case law (made up of judgments by the Court of Justice of the European Union) indicates that when a person has been put at a disadvantage for being a woman or man, this constitutes discrimination and the notion of a comparable situation is not required. Less favourable treatment of a woman on grounds of pregnancy or maternity leave is direct discrimination against women. [2]

Indirect discrimination, Discrimination against girls and women, Gender discrimination

The applicant wasn't hired for the marketing position because of her age, which is a clear case of **direct discrimination**.

Пряме насильство проти жінок

Direct violence against women

Усі акти гендерно зумовленого насильства, що можуть призвести або призводять до нанесення шкоди фізичного, сексуального чи психологічного характеру, або до страждань людини, включно із погрозами вчинення насильства, примусу чи навмисного позбавлення свободи як у публічному, так і в приватному житті. [Джерело перекладу 3]

Організація працює над підвищенням обізнаності про **пряме насильство проти жінок** у громаді, включаючи насильство з боку інтимного партнера та сексуальне насильство.

All acts of gender-based violence that result in, or are likely to result in, physical, sexual or psychological harm or suffering to an individual, including threats of such acts, coercion or arbitrary deprivation of liberty, whether occurring in public or private life. [2]

Violence against women, Gender-based Violence (GBV)

The organization is working to raise awareness about **direct violence against women** within the community, including intimate partner violence and sexual assault.

Психологічне насильство

Psychological violence

Будь-яка дія, що завдає психологічної шкоди людині. Психологічне насильство може мати форму, наприклад, примусу, наклепу, словесної образи чи переслідування. Його важливою характеристикою є образлива модель поведінки, що проявляється протягом тривалого часу – в сім'ї або поза нею.

Воно не лише впливає на психічне здоров'я людини та її соціальну взаємодію, але й позбавляє її можливостей для подальшого особистого, соціального та економічного розвитку. Прикладами психологічного насильства є такі дії, як ізоляція від інших, вербальна агресія, погрози, залякування, контроль, переслідування, образи, приниження та наклеп.

Експертна спільнота наголосила на важливості включення теми **психологічного насильства** в освітні програми для формування здорових і шанобливих стосунків між чоловіками й жінками.

Any act which causes psychological harm to an individual. Psychological violence can take the form of, for example, coercion, defamation, verbal insult or harassment. Its significant characteristic is an abusive pattern of behaviour occurring over time – within or outside the family.

It not only affects individuals' mental health and their social networks, but also deprives them of opportunities for future personal, social and economic development. Examples of psychological violence include acts such as isolation from others, verbal aggression, threats, intimidation, control, harassment or stalking, insults, humiliation and defamation. [2]

Experts emphasized the importance of including information about **psychological violence** in educational programs to foster healthy and respectful relationships between men and women.

P

Радниця / радник з гендерних питань, гендерна радниця / гендерний радник

Gender advisor

Відповідальність за реалізацію гендерної стратегії покладена на вище керівництво в кожному органі Організації Об'єднаних Націй.

У багатьох частинах системи Організації Об'єднаних Націй створені посади гендерних радниць / радників, які підтримують керівництво у виконанні їхніх обов'язків з впровадження гендерного підходу. Гендерні радниці / радники просувають і підтримують гендерночутливі підходи до роботи над політикою та програмами в межах певної місії, офісу, команди тощо. Вони надають стратегічні поради у процесах планування та прийняття політики, на координаційних зустрічах та робочих групах, а також через чинні гендерні юніти або через гендерних координаторок / координаторів. Вони можуть бути відповідальними за стратегії, такі як: адвокація та підвищення обізнаності; навчання та розвиток потенціалу; моніторинг і консультування; оцінка та звітність; технічні поради та підтримка. Їхня робота часто спрямована як на внутрішні операції, так і на взаємодію з національними та регіональними партнерами, щоб забезпечити адекватне врахування гендерних питань.

Призначення **радниці чи радника з гендерних питань** до виконавчої команди забезпечує інтеграцію гендерної перспективи в усі стратегічні рішення та політики.

Responsibility for implementation of the gender mainstreaming strategy lies with the senior management in each United Nations entity. In many parts of the United Nations system Gender Advisor posts have been established to support management to undertake their roles in implementing gender mainstreaming. Gender advisors promote and support gender-sensitive approaches to policy and program work within a given mission, office, team, etc. They provide strategic advice in planning and policy making processes, in coordination meetings and task forces, as well as through

existing gender units or gender focal points. They may be responsible for strategies such as: advocacy and awareness raising; training and capacity building; monitoring and advising; evaluation and reporting; and technical advice and support. Their work often focuses as much on in-house operations as it does liaising with national and regional partners to ensure that gender issues are adequately addressed. [4]
Gender focal point, Gender sensitive accountability

Appointing a **gender advisor** to the executive team ensures that gender perspectives are integrated into all strategic decisions and policies.

Ранній шлюб

Early marriage

Шлюб осіб, чий рівень фізичного, емоційного, сексуального та психосоціального розвитку робить їх нездатними вільно й усвідомлено дати згоду на шлюб.

У багатьох резолюціях та доповідях Організації Об'єднаних Націй терміни «ранній шлюб» та «дитячий шлюб» використовуються як рівнозначні, тобто такі, що не мають суттєвої різниці за своїм змістом. Інколи використовується формулювання «ранній шлюб, включаючи дитячий шлюб», маючи на увазі, що ранній шлюб охоплює дитячий шлюб, але також включає варіанти, що не кваліфікуються як дитячий шлюб, наприклад, шлюби, в яких одна із сторін або обидві не досягли 18 років, але досягли повноліття за національними законами.

[Джерело перекладу 3]

Ранній шлюб може зашкодити освіті та можливостям дівчини у майбутньому, обмежуючи її особистий та економічний розвиток.

Marriage of individuals whose level of physical, emotional, sexual and psychosocial development makes them unable to freely and fully consent to marriage.

Many United Nations resolutions and reports use 'early marriage' and 'child marriage' interchangeably, without any noticeable distinction. Others use the phrase 'early marriage, including child marriage', implying that early marriage encompasses child marriage but also includes situations that do not qualify as child marriage, such as marriages in which one or both spouses are below the age of 18 but have attained majority under state laws. [2]

Harmful practices, Child marriage

Early marriage can be detrimental to a girl's education and future opportunities, limiting her personal and economic development.

Регулювання неповної зайнятості

Regulation of part-time work

Запровадження правил, які регулюють сферу застосування та використання неповної зайнятості, спрямованих на запобігання будь-яким формам дискримінації працівниць / працівників, які працюють неповний робочий день, підвищення якості неповної зайнятості та сприяння розвитку неповної зайнятості як можливості вибору.

Більш суворе **регулювання неповної зайнятості** могло б гарантувати, що працівниці і працівники отримуватимуть належні виплати та матимуть рівний доступ до можливостей навчання, що дозволить подолати несприятливі умови, з якими часто стикаються ті, хто працюють неповний робочий день.

Introduction of rules that govern the scope and use of part-time work, aimed at preventing any form of discrimination against part-time workers, improving the quality of part-time work and facilitating the development of part-time work as a choice. [2]

Stricter **regulation of part-time work** could ensure that employees receive pro-rated benefits and equal access to training opportunities, reducing the disadvantages often faced by those in part-time roles.

Репродуктивний вік

Reproductive age

Вік людей від 15 до 49 років.

Клінічні випробування нових контрацептивів можуть бути зосереджені на наборі учасниць і учасників у певному діапазоні **репродуктивного віку**, щоб забезпечити релевантність результатів для цільової групи населення.

Reproductive age refers to people in the age range between 15 and 49 years old. [13]

Clinical trials for new contraceptives may focus on recruiting participants within a specific range of **reproductive age** to ensure the results are relevant to the target population.

Репродуктивна праця

Reproductive work

Усі завдання, пов'язані з підтримкою та обслуговуванням теперішньої та майбутньої робочої сили – тих, хто займаються або будуть займатися продуктивною працею. Сюди входять дітонародження та виховання дітей, але репродуктивна праця не обмежується лише цими завданнями.

Репродуктивну працюю все частіше називають «соціальним відтворенням», щоб показати, що цей термін має ширше значення, ніж просто діяльність, пов'язану з біологічним відтворенням. Той факт, що репродуктивна праця є важливою основою продуктивної праці, є головним аргументом на користь економічної важливості репродуктивної праці. Більшу її частину виконують переважно жінки, вона є неоплачуваною і тому не враховується в національних рахунках.

Політика, що сприяє наданню відпустки з догляду за дитиною татам, заохочує більш збалансований підхід до догляду за дитиною, зменшуючи навантаження на матерів, пов'язане з **репродуктивною працею**.

All the tasks associated with supporting and servicing the current and future workforce – those who undertake or will undertake productive work. It includes childbearing and nurture, but is not limited to these tasks.

It has increasingly been referred to as 'social reproduction' to indicate that the term has a broader scope than simply the activities associated with biological reproduction. The fact that reproductive work is the essential basis of productive work is the principal argument for the economic importance of reproductive work. Most of it is undertaken primarily by women, and is unpaid and therefore unrecorded in national accounts. [2]

Care work

Policies promoting parental leave for fathers encourage a more balanced approach to childcare, reducing the burden of **reproductive work** on mothers.

Репродуктивна справедливість

Reproductive justice

Міждисциплінарна концепція, що виникла в результаті рухів за соціальну справедливість, очолюваних темношкірими жінками в 1990-х роках у США. Вона підкреслює, як перехресні соціальні ідентичності (включаючи гендер, расу і клас) впливають на право людини мати дитину, не мати дитину і право виховувати дітей, які у неї є.

Боротьба за **репродуктивну справедливість** визнає, що маргіналізовані спільноти часто стикаються з більшими перешкодами у доступі до якісних медичних послуг, включаючи послуги з репродуктивного здоров'я.

Reproductive justice is an intersectional concept born out of social justice movements led by Black women in the 1990s in the United States. It emphasises how intersecting social identities (including gender, race and class) affect a person's right to have a child, not to have a child and the right to parent any children one has. [13]

The fight for **reproductive justice** recognizes that marginalized communities often face greater barriers to quality healthcare, including reproductive health services.

Репродуктивне здоров'я

Reproductive health

Стан повного фізичного, психічного та соціального благополуччя, а не лише відсутність хвороби чи нездужання, у всіх аспектах, що стосуються репродуктивної системи, її функцій та відповідних процесів.

Вважається, що люди можуть жити задовільним та безпечним сексуальним життям, і що вони мають здатність до розмноження і свободу вирішувати, як, коли і як часто користуватися цим правом. При цьому передбачається дотримання права жінок і чоловіків на отримання інформації, на доступ до безпечних, ефективних, доступних та прийнятних методів планування сім'ї, включно з методами регулювання народжуваності, що не суперечать закону, а також можливість доступу до відповідних медичних послуг, котрі дозволять жінкам мати безпечну вагітність та пологи і здатні забезпечити парам найкращі шанси мати здорову дитину. Репродуктивне здоров'я є одним з репродуктивних прав людини.

[Переклад базується на 3]

Освітні семінари з питань інфекцій, що передаються статевим шляхом (ІПСШ), можуть сприяти розвитку безпечних сексуальних практик і поліпшенню **репродуктивного здоров'я** молоді.

State of complete physical, mental and social well-being, not merely the absence of disease or infirmity, in all matters relating to the reproductive system and to its functions and processes.

Reproductive health therefore implies that people are able to have a satisfying and safe sex life and that they have the capacity to reproduce and the freedom to decide if, when and how often to do so. Implicit in this last condition are the following: the rights of women and men to be informed; to have access to safe, effective, affordable and acceptable methods of family planning, including methods for regulation of fertility, which are not against the law; and the right of access to appropriate healthcare services to enable women to have a safe pregnancy and childbirth and provide couples with the best chance of having a healthy infant. Reproductive health is a component of reproductive rights. [2]

Educational workshops on sexually transmitted infections (STIs) can promote safe sexual practices and contribute to better **reproductive health** for young adults.

Репродуктивне насильство

Reproductive violence

Репродуктивне насильство включає будь-які форми зловживань, примусу, дискримінації, експлуатації або насильства, що ставлять під загрозу репродуктивну автономію людини (найчастіше жінки).

Ця форма гендерно зумовленого насильства може вчинятися як окремими особами, такими як партнери, родичі та медичні працівники / працівниці, так і цілими громадами, оскільки соціальні норми впливають на уявлення суспільства про те, хто мусить або не мусить бути матір'ю чи батьком. Водночас уряди часто застосовують цю форму насильства через закони та інституції, наприклад, перешкоджаючи доступу до контрацепції або навіть проводячи кампанії примусової стерилізації.

На міжособистісному рівні репродуктивне насильство може виглядати як приховування, знищення або навіть силове вилучення контрацептивів у партнерки, або як «стелсинг» – практика зняття презерватива під час сексу без згоди.

В інших випадках репродуктивне насильство слідує за звісткою про вагітність, коли одних жінок примушують до материнства проти їхньої волі, а інших – до переривання вагітності.

Уряди та інституції також вчиняють акти **репродуктивного насильства** через примусові закони та політики, деякі з яких спрямовані на контроль народжуваності на національному рівні.

Reproductive violence includes any form of abuse, coercion, discrimination, exploitation or violence that compromises a person's reproductive autonomy.

This form of gender-based violence can be committed by individuals such as partners, relatives and health care providers, or by entire communities, as social

norms influence societies' ideas of who should or should not be a parent. Meanwhile governments often exert this form of violence through laws and institutions, by preventing access to contraceptives or even conducting forced sterilization campaigns, for instance.

At the interpersonal level, reproductive violence might look like a partner hiding, destroying or even forcefully removing their partner's birth control, or involve "stealthing" – the practice of removing a condom during sex without consent.

For others, reproductive violence follows the news of a pregnancy, with some women compelled against their will into motherhood and others, to terminate. [48]

Reproductive coercion, Stealthing, forced pregnancy, Reproductive rights

Governments and institutions also commit acts of **reproductive violence** through coercive laws and policies, some of which aim to control national-level fertility. [48]

Репродуктивні права

Reproductive rights

Права людини, які визнані в національних законах, міжнародних законах, міжнародних документах з прав людини та інших консенсусних документах, що ґрунтуються на визнанні основних прав усіх пар та окремих осіб вільно і відповідально приймати рішення щодо кількості дітей, інтервалів між їх народженням і часу їх народження, а також мати інформацію та засоби для цього, і право на досягнення найвищого рівня сексуального та репродуктивного здоров'я.

Вони також включають право приймати рішення щодо репродукції без дискримінації, примусу та насильства, як зазначено в документах з прав людини.

Права людини жінок і дівчат включають їхнє право контролювати, вільно і відповідально вирішувати питання, що стосуються їхньої сексуальності, включаючи сексуальне і репродуктивне здоров'я, без примусу, дискримінації та насильства. Рівноправні відносини між жінками і чоловіками в питаннях сексуальних відносин і репродукції, включаючи повну повагу до тілесної недоторканності особи, вимагають взаємної поваги, згоди і спільної відповідальності за сексуальну поведінку та її наслідки.

Рухи за **репродуктивні права** виступають за доступ до безпечних і легальних абортів, дозволяючи жінкам робити власний усвідомлений вибір щодо свого тіла і сім'ї.

Human rights that are already recognised in national laws, international laws and international human rights documents and other consensus documents resting on the recognition of the basic rights of all couples and individuals to decide freely and responsibly the number, spacing and timing of their children and to have the information and means to do so, and the right to attain the highest standard of sexual and reproductive health.

It also includes the right to make decisions concerning reproduction free of discrimination, coercion and violence, as expressed in human rights documents.

The human rights of women include their right to have control over, and freely and responsibly decide upon, matters relating to their sexuality, including sexual and reproductive health, free from coercion, discrimination and violence. Equal

relationships between women and men in matters of sexual relations and reproduction, including full respect for the bodily integrity of the person, require mutual respect, consent and shared responsibility for sexual behaviour and its consequences. [2]
Human rights, Human rights of women and girls

Reproductive rights movements advocate for access to safe and legal abortion, allowing women to make their own informed choices about their bodies and families.

Репродукція за допомогою третіх осіб

Third-party reproduction

Репродукція за допомогою третіх осіб, яку також називають донорською репродукцією, визначається як альтернативний метод репродукції людини, за якого ДНК або вагітність забезпечується третьою стороною (донорками / донорами гамет та/або суррогатними матерями / так званими гестаційними виношувачками), тобто особою, відмінною від майбутніх батьків, які виховуватимуть народжену в результаті цього дитину.

Існують чотири різні види репродукції за участю третьої сторони, які водночас допускають їх комбінації: донорство яйцеклітин, донорство сперми, донорство / всиновлення ембріонів і сурогатне материнство.

Репродукція за допомогою третіх осіб часто викликає складні етичні та юридичні питання.

Third-party reproduction, also referred to as donor-assisted reproduction, is defined as an alternative human reproduction technique in which DNA or pregnancy is provided by a third party (gamete donors and/or gestational carriers), that is, a person other than the prospective parents, who will raise the resulting baby. There are four different types of third-party reproduction arrangements, which at the same time allow combinations between them: egg donation, sperm donation, embryo donation/adoption and surrogacy. [13]

Third-party reproduction often raises complex ethical and legal questions.

Рецидивізм

Recidivism

Тенденція повторного скоєння насильства інтимними партнером/-кою, який/яка раніше притягалася до відповідальності за такий злочин.

[Джерело перекладу 3]

Рівень **рецидивів** на 25 відсотків нижчий серед правопорушників, які отримують комплексну терапію.

The tendency of someone convicted of intimate partner violence to reoffend. [2]

Recidivism rates are 25 percent lower for offenders who get structured treatment. [23]

Ризикована сексуальна поведінка

Risky sexual behaviour

Поведінка, яка може ненавмисно наражати інтимних партнерок / партнерів на небажану вагітність та/або інфекції, що передаються статевим шляхом (ІПСШ), включаючи вірус умунодефіциту людини (ВІЛ). Ризиковану сексуальну поведінку можна охарактеризувати за такими показниками, як тип сексуальної партнерки / сексуального партнера (випадкова особа, співмешканка / співмешканець, чоловік / дружина тощо), відсоток використання презервативів, вік, у якому людина вперше вступила в статеві стосунки, кількість партнерок / партнерів, чи займається вона транзакційним сексом, а також чи має вона статеві стосунки з особами різного віку. Важливість кожного показника залежить від ситуації.

Програми, що пропагують практики безпечного сексу та комунікативні навички, можуть посилити спроможність жінок домовлятися про використання презервативів та зменшити їхню вразливість до **ризикованої сексуальної поведінки**, пов'язаної з нерівноправною динамікою влади у стосунках.

Risky sexual behaviours are behaviours that may unintentionally expose intimate partners to unwanted pregnancies and/or sexually transmitted infections including HIV. Risky sexual behavior can be characterised as the type of sexual partner (casual, co-habitant such as a spouse, casual acquaintance), the percentage of condom use, the age at which a person first has sex, the number of partners an individual has, whether they participate in commercial sex and if the sexual relations are with individuals of different ages. The relevance of each indicator depends on the situation. [19]

Programs promoting safe sex practices and communication skills can empower women to negotiate condom use and reduce their vulnerability to **risky sexual behaviors** associated with unequal power dynamics in relationships.

Рівна оплата за роботу рівної цінності

Equal pay for work of equal value

Рівна оплата за роботу, котра розглядається як така, що має однакову цінність, без дискримінації за ознакою статі чи сімейного стану в усіх аспектах оплати праці та умовах оплати праці.

Оскільки системи організації оплати праці та системи класифікації робочих місць можуть бути упередженими, робота яку переважно виконують жінки, як правило, класифікується як робота нижчого рівня.

[Переклад частково базується на 3]

Законодавство, що забезпечує **рівну оплату за роботу рівної цінності**, має вирішальне значення для подолання гендерного розриву в оплаті праці та сприяння фінансовій рівності.

Equal pay for work to which equal value is attributed, without discrimination on grounds of sex or marital status, with regard to all aspects of pay and conditions of remuneration.

See also: gender pay gap

Because pay structures and job classification systems can be biased, the jobs done by most women tend to be classified at lower levels. [2]

Gender pay gap

Legislation to enforce **equal pay for work of equal value** is crucial to closing the gender wage gap and promoting financial equality.

Рівне представництво жінок і чоловіків (у системі ООН)

Equal representation of women and men

Рівне представництво жінок і чоловіків, або гендерний баланс, є метою для всієї системи Організації Об'єднаних Націй, а також для кожного відділу, офісу чи регіональної комісії, як загалом, так і на кожному рівні.

Воно поширюється не лише на посади, що підпадають під географічний розподіл, але і на всі категорії посад, без врахування типу чи тривалості посади чи джерела фінансування.

Забезпечення рівного представництва жінок і чоловіків у системі Організації Об'єднаних Націй є довготривалим завданням.

Статті 8 і 10 Уставу ООН, наприклад, передбачають, що не повинно бути обмежень щодо можливості чоловіків і жінок брати участь у основних і допоміжних органах Організації на умовах рівності. Загальна декларація прав людини також заявляє, що не може бути жодних розрізень або дискримінації на підставі статі. Діючи на основі цих принципів, Генеральна Асамблея неодноразово закликала до забезпечення гендерного балансу.

Коли є **рівне представництво жінок і чоловіків**, процес прийняття рішень стає більш інклюзивним та ефективним.

The goal of gender balance/equal representation of women and men applies throughout the United Nations system, and in every department, office or regional commission, overall and at each level.

It applies not only to posts subject to geographical distribution but to all categories of posts, without regard to the type or duration of the appointment or the source of funding.

Equal representation of women and men in the United Nations system is a longstanding mandate.

Articles 8 and 10 of the UN Charter, for example, stipulate that there shall be no restrictions on the eligibility of men and women to participate under conditions of equality in its principal and subsidiary organs.

The Universal Declaration of Human Rights also states that there can be no distinction or discrimination on the basis of gender. Acting on these principles, the General Assembly has repeatedly called for gender balance. [4]

Parity

When there is **equal representation of women and men**, the decision-making process becomes more inclusive and effective.

Рівне ставлення до жінок і чоловіків

Equal treatment of women and men

Стан відсутності прямої чи непрямой дискримінації за ознакою статі та гендеру, включаючи менш сприятливе ставлення до жінок з причин вагітності та материнства. Більш сприятливі положення захисту жінок в частині вагітності та материнства, а також позитивні заходи, спрямовані на досягнення сутнісної гендерної рівності, не суперечать принципу рівного ставлення. [Джерело перекладу 3]

Досягнення рівності вимагає **рівного ставлення до жінок і чоловіків**, справедливої практики найму на роботу та неупереджених критеріїв просування кар'єрними сходами.

A state of no direct or indirect discrimination based on sex and gender, including less favourable treatment of women for reasons of pregnancy and maternity.

See also: direct discrimination; indirect discrimination

More favourable provisions concerning the protection of women as regards pregnancy and maternity, and positive measures that aim to achieve substantive gender equality, are not contrary to the principle of equal treatment. [2]

Gender equality (Equality between women and men)

Achieving equality requires **equal treatment of women and men**, fair hiring practices, and unbiased promotion criteria.

Рівний доступ до правосуддя для жінок і чоловіків

Equal access to justice for women and men

Право осіб та груп на вчасний, ефективний і справедливий захист їхніх прав, вирішення спорів і контроль за зловживанням владою шляхом проведення прозорого та ефективного процесу, де механізми є технічно й фінансово доступними, відкритими та підзвітними, здійснюються на основі дотримання рівності.

За міжнародним правом держави зобов'язані забезпечити доступ до правосуддя. Доступ жінок до правосуддя – це правова та конституційна база, що гарантує права жінок. Водночас без освіти, обізнаності про права та повноважень приймати рішення – жінки часто не можуть вимагати забезпечення своїх прав, отримувати юридичну допомогу або звертатися до суду.

У процедурному розумінні доступ до правосуддя означає надання особам, які прагнуть захистити свої права: відповідної та зрозумілої інформації про обсяг цих прав та спосіб доступу до них; легкодоступної інфраструктури – як у формальному, так і в практичному розумінні – для отримання цієї інформації та подальшого її використання; якості функціонування цієї інфраструктури на практиці; упевненість у корисності та цілісності інфраструктури. Щоб уникнути вторинної віктимізації та стигматизації жінок під час судового розгляду, необхідним є гендерночутливий підхід. Найсуттєвіший аспект правосуддя полягає в тому, щоб власне правові та судові рішення були правосудними і справедливими. [Переклад базується на 3]

Реалізація правових реформ необхідна для забезпечення **рівного доступу до правосуддя для жінок і чоловіків**, що значною мірою усуває гендерну нерівність у правовій системі.

Right of individuals and groups to obtain a quick, effective and fair response to protect their rights, prevent or solve disputes and control the abuse of power through a transparent and efficient process, in which mechanisms are available, affordable and accountable, and conducted on the basis of equality.

States have obligations under international law to ensure access to justice. Women's access to justice is a legal and constitutional framework that guarantees women's rights, but without education, awareness of rights and decision-making power, women are often unable to claim their rights, obtain legal aid or go to court.

In a procedural sense, access to justice means providing those seeking to secure their vested rights with the following: appropriate and understandable information about the scope of these rights and how to access them; a readily accessible infrastructure – in both the formal and practical sense – for acquiring this information and then acting upon it; the quality of the functioning of this infrastructure in practice; and the confidence in the utility and integrity of the infrastructure. To avoid secondary victimisation and stigmatisation of women during legal proceedings, a gender-sensitive approach is required.

A substantive aspect of justice focuses on ensuring that legal and judicial outcomes are themselves 'just and equitable'. [2]

Gender sensitive mediation, Judicial stereotyping

Implementing legal reforms is necessary to provide **equal access to justice for women and men**, thereby eliminating gender-based disparities in the legal system.

Рівний доступ до ресурсів для жінок і чоловіків

Equal access to resources for women and men

Концепт, що передбачає, що й жінки, і чоловіки мають рівний доступ, використовують та отримують рівну вигоду від усіх ресурсів (матеріальних, фінансових, людських, соціальних, політичних тощо). [Джерело перекладу 3]

Сприяння **рівному доступу жінок і чоловіків до ресурсів** є життєво важливим для стимулювання економічного розвитку та забезпечення сталого зростання в громадах.

Concept implying that both women and men have equal access to, use of and benefit from all specific resources (material, financial, human, social, political, etc.). [2]

Access and control over resources

Promoting **equal access to resources for women and men** is vital for fostering economic development and ensuring sustainable growth within communities.

Рівний розподіл домашніх обов'язків

Equal sharing of domestic responsibilities / Chores

Жінки й чоловіки порівну розподіляють доглядові обов'язки та завдання в сім'ї, а також завдання, що стосуються всіх аспектів домашньої роботи.

Рівний розподіл домашніх обов'язків є вимогою для досягнення дійсної гендерної рівності та є її ціллю. [Переклад базується на 3]

Які стратегії ми можемо застосувати, щоб забезпечити **рівний розподіл домашніх обов'язків** у сім'ї?

Women and men equally sharing care tasks in the family as well as tasks relating to all aspects of household work.

Equal sharing of domestic responsibilities/chores is a requirement to achieve substantive gender equality and a goal in itself. [2]

Care economy, Reproductive work, Gender equality

What strategies can we implement to ensure the **equal sharing of domestic responsibilities** in a family?

Рівні можливості жінок і чоловіків

Equal opportunities for women and men

Відсутність бар'єрів для економічної, політичної та соціальної участі за ознакою статі й гендеру.

Такі бар'єри часто є неочевидними, їх важко вирізнити, вони спричинені та підтримуються структурними явищами й соціальними уявленнями, що виявилися особливо стійкими до змін. Рівні можливості як одна із цілей гендерної рівності ґрунтуються на тому, що для усунення глибоко вкорінених та сталих нерівностей необхідний цілий комплекс стратегій, дій та заходів.

[Переклад базується на 3]

Створення **рівних можливостей для жінок і чоловіків** на робочому місці має важливе значення для досягнення збалансованого та різноманітного професійного середовища.

Absence of barriers to economic, political and social participation on grounds of sex and gender.

Such barriers are often indirect, difficult to discern and caused and maintained by structural phenomena and social representations that have proved particularly resistant to change. Equal opportunities as one of a set of gender equality objectives is founded on the rationale that a whole range of strategies, actions and measures are necessary to redress deep-rooted and persistent inequalities. [2]

Gender equality (Equality between women and men)

Creating **equal opportunities for women and men** in the workplace is essential for achieving a balanced and diverse professional environment.

Рівність результату

Equality of outcome

Досягнення рівності в ширшому сенсі, орієнтуючись на результат та перерозподіл (ресурсів та обов'язків), базуючись на розумінні того, що рівності можливостей і рівного ставлення може бути недостатньо для усунення історичного гніту та невідповідного, підпорядкованого становища жінок.

Рівні можливості на практиці можуть негативно впливати на благополуччя жінок у разі, якщо вони безрезультатно витрачають час та енергію, щоб такими можливостями скористатися.

Для того щоб заходи, спрямовані на розвиток, дійсно досягали рівності резуль-

татів для жінок та чоловіків, необхідно розробляти ці заходи на основі гендерного аналізу. Адже «рівне» ставлення не означає «однакове», а означає, що ставлення до осіб, які перебувають у подібних ситуаціях, має бути тотожним, і що необхідно ставитися по-різному до осіб, які перебувають у різних обставинах. Рівність наслідків або результатів вимагає створення сприятливого соціального середовища шляхом роботи з ідеологічними й культурними конструктами, що створюють ієрархії в гендерних відносинах. Позитивні заходи довели свою ефективність як необхідні для забезпечення рівності результатів. Підхід щодо рівності наслідків іноді також називають «рівність результатів» та «фактична рівність». [Переклад базується на 3]

У той час як рівність можливостей спрямована на те, щоб кожна людина мала справедливий шанс на міцне здоров'я, **рівність результату** фокусується на досягненні однакових результатів у сфері охорони здоров'я для жінок і чоловіків, незалежно від соціальних детермінант.

Achievement of equality in the broader, more results-oriented, redistributive sense, based on the insight that equality of opportunity and equal treatment may not be enough to redress the historical oppression and disadvantage of women.

In some cases, equal opportunities can actually have a negative impact on women's well-being, if women expend time and energy to take advantage of them with no result. In order to ensure that development interventions result in equality of outcome for women and men, it is necessary to design them on the basis of gender analysis. 'Equal' treatment therefore does not mean 'the same' treatment, but implies that persons who are in situations which are alike should be treated alike, and that persons who are in different circumstances should be treated differently.

Equality of outcome or results requires the creation of an enabling social environment by addressing the ideology and cultural constructs that create hierarchies within gender relations. Positive measures have been proved as a necessary measure to guarantee equality of outcome.

The equality of outcome approach is sometimes also referred to as 'equality of results' and 'substantive equality'. [2]

Gender responsive

While equality of opportunity strives to ensure everyone has a fair shot at good health, **equality of outcome** focuses on achieving similar health results for women and men, regardless of social determinants.

Різноманіття

Diversity

Відмінності у цінностях, ставленні, культурних поглядах, переконаннях, етнічному походженні, сексуальній орієнтації, гендерній ідентичності, навичках, знаннях та життєвому досвіді кожної людини, яка належить до будь-якої з соціальних груп. [Джерело перекладу 3]

Наша установа як роботодавець надає рівні можливості та прагне **різноманіття** на робочому місці.

Differences in the values, attitudes, cultural perspective, beliefs, ethnic background, sexual orientation, gender identity, skills, knowledge and life experiences of each individual in any group of people. [2]

Gender equality, intersectional discrimination

We are an equal opportunities employer committed to **diversity** in the workplace. [23]

Робота з правопорушниками / правопорушницями

Offender management

Передбачає низку стратегій, спрямованих на притягнення правопорушників/-иць до відповідальності та зниження рівня насильницької поведінки. Такі стратегії включають забезпечення дотримання закону та застосування кримінальних санкцій проти кривдника / кривдниці. Робота з правопорушниками/-ицями може включати арешт / розслідування, перенаправлення до програм зміни поведінки або програм допомоги при зловживанні алкоголем та/або наркотичними речовинами, а також непряму роботу з управління ризиками, таку як більш інтенсивна пробація, поліцейський нагляд, обмін інформацією між відомствами.

Програми **роботи з правопорушниками/-ицями**, такі як когнітивно-поведінкова терапія, спрямовані на усунення першопричин злочинної поведінки, щоб зменшити ризик вчинення повторного злочину.

Offender management involves a range of strategies aimed at holding perpetrators accountable and reducing violent behavior. Such strategies include enforcing the law and pursuing criminal justice sanctions against the perpetrator. Offender management can include arrest/investigation, referrals to behaviour change programmes or programmes for alcohol and/or substance abuse, as well as indirect work to manage risk such as more intensive probation, police surveillance, information-sharing between agencies. [2]

Perpetrator

Offender management programs, like cognitive-behavioral therapy, aim to address the underlying causes of criminal behavior to reduce the risk of re-offending.

Розбудова спроможності

Capacity building

Набуття та/або покращення знань, навичок і можливостей осіб, установ, груп та організацій для виконання функцій, вирішення проблем, а також встановлення та досягнення цілей гендерної рівності у стійкий та трансформаційний спосіб.

Розбудова спроможності та навчання задовольняють ці потреби, допомагаючи міським лідерам / лідерам та інституціям відігравати свою фундаментальну роль у сталому розвитку міст.

Building and/or enhancing the knowledge, skills and ability of individuals, institutions, groups and organisations to perform functions, solve problems, and set and achieve gender equality objectives in a sustainable and transformative manner. [2]

Capacity building and training address these needs, helping city leaders and institutions to play their fundamental role in sustainable urban development. [77]

Розвинення компетентності щодо гендерної рівності

Gender equality competence development

Серія заходів, спрямована на зміцнення навичок та знань людей у певній галузі, у цьому випадку з питань гендерної рівності.

Для розвинення гендерних компетентностей можна організувати різноманітні заходи, такі як ініціативи з підвищення обізнаності, тренінги, коучинг. Розвинення компетентностей може відбуватися на різних етапах політичного циклу. Крім покращення навичок, обізнаності та знань людей, ці заходи можуть позитивно вплинути на їх зацікавлення та відданість ідеї гендерної рівності. Розвинення компетентностей може включати широкий спектр різних освітніх інструментів і процесів, таких як: тренінгові заходи «face-to-face» та навчальні курси, інструктажі для персоналу, онлайн-модулі, методичні вказівки та збірники матеріалів, консультативний супровід, і мережі для обміну експертизою.

Організація віддає пріоритет **розвитку компетенцій щодо гендерної рівності** через навчальні програми та семінари, щоб надати працівникам і працівницям навички та знання, необхідні для сприяння різноманітності та інклюзії.

Series of activities that aim at strengthening people's skills and knowledge on a certain matter, in this case gender equality.

A variety of activities can be organised to develop gender competences, such as awareness-raising initiatives, training and coaching. Competence development may occur in several stages of the policy cycle. Besides enhancing people's skills, awareness and knowledge, it may also have a positive impact on their interest and commitment to gender equality.

Competence development can include a wide range of different educational tools and processes such as: face-to-face training events and courses of study; staff induction; online modules; guidance materials and compendia of resources; consultancy arrangements; and networks for sharing expertise. [2]

Gender education, Gender awareness, Gender equality training

The organization prioritizes **gender equality competence development** through training programs and workshops to empower employees with the skills and knowledge needed to promote diversity and inclusion.

Розвиток

Development

Відповідно до Програми розвитку Організації Об'єднаних Націй (UNDP), розвиток полягає в «розширенні можливостей людей вести таке життя, яке буде цінним для них... це набагато більше, ніж економічне зростання...». У системі Організації Об'єднаних Націй використовується концепція людського розвитку.

Він вимірюється індексом людського розвитку (ІЛР) разом з іншими показниками, такими як Гендерно-зумовлений індекс розвитку (ГІР). ІЛР включає в себе три основні компоненти: тривалість життя, знання і рівень життя. Тривалість життя вимірюється середньою тривалістю життя, знання вимірюється комбінацією грамотності дорослих та середньою тривалістю навчання, а рівень життя вимірюється покупною спроможністю, на основі реального ВВП на душу населення, скоригованого на місцеві вартості життя (відомого як «паритет покупної спроможності»).

*Примітка. Gender-Related Development Index (GDI) і Gender Development Index (GDI), які обидва перекладаються українською мовою як «індекс гендерного розвитку» (ІГР) – це різні індекси, але другий з часом замінив перший. Gender-Related Development Index (старий GDI, до 2014 року) вимірював нерівність у компонентах людського розвитку між чоловіками й жінками. Gender Development Index (новий GDI, з 2014 року) має інакшу методологію та порівнює індекс людського розвитку (ІЛР, англ. HDI) для жінок і чоловіків, даючи чіткішу оцінку гендерного розриву.

ООН надає пріоритет не лише економічним вигодам, а й **розвитку**, який дає людям можливість обирати шляхи, що приносять їм задоволення.

According to the United Nations Development Programme (UNDP), development is about “expanding the choices people have to lead lives that they value... it is about much more than economic growth...” In the United Nations system, the concept of human development is utilized. It is measured by the human development index (HDI) along with other indicators, such as the Gender-Related Development Index (GDI). The HDI includes three basic components: longevity, knowledge and standard of living. Longevity is measured by life expectancy, knowledge is measured by a combination of adult literacy and average years of schooling, and standard of living is measured by purchasing power, based on real GDP per capita adjusted for the local cost of living (known as “purchasing power parity”). [12]

Empowerment of women and girls

Beyond just economic gains, the UN prioritizes **development** that empowers individuals to choose fulfilling paths.

Розподіл домашньої праці

Domestic division of labour

Розподіл доглядової праці та домашніх обов'язків між жінками й чоловіками. [Джерело перекладу 3]

Пари все частіше переосмислюють традиційний **розподіл домашньої праці**, обираючи більш збалансований підхід, коли догляд за дітьми, хатня робота та інші обов'язки розподіляються більш рівномірно.

Division of care work and household responsibilities between women and men. [2] *Assisting spouses, care work, Childcare, dependant care, Domestic responsibilities, Equal sharing of domestic responsibilities/chores*

Couples are increasingly rethinking the traditional **domestic division of labor**, opting for a more balanced approach where childcare, housework, and other responsibilities are shared more equally.

Розподіл ресурсів у домогосподарстві

Intra-household resource distribution

Показник того, якою мірою різні ресурси, що виробляються в домогосподарстві або надходять до нього, доступні його членам і контролюються ними.

Нерівні владні відносини між жінками і чоловіками зазвичай призводять до вразливого становища жінок. [Джерело перекладу 3]

Нове дослідження вивчає **розподіл ресурсів у домогосподарствах** у сільських громадах, зосереджуючись на тому, як рішення про розподіл продуктів харчування впливають на здоров'я дітей.

Dynamics of how different resources that are generated within or which come into the household are accessed and controlled by its members.

Unequal power relations between women and men tend to disadvantage women. [2]

Gender power relations

A new study is examining **intra-household resource distribution** in rural communities, focusing on how decisions about food allocation impact children's health.

Розподіл роботи (ставки) між кількома працівницями / працівниками

Job sharing

Робота, на якій працівниці / працівники, які знаходяться в трудових відносинах, працюють скорочений робочий час, розподіляючи між собою фактичний робочий час, завдання та винагороду (на одній ставці).

[Джерело перекладу 3]

Враховуючи характер вимог посади директорки / директора з маркетингу, компанія розглядає можливість **розподілу цієї роботи між кількома працівницями / працівниками** як варіант залучення кваліфікованих кандидаток/-ів, які шукають кращого балансу між роботою та особистим життям.

Job in which employees in an employment relationship with reduced working time distribute among themselves the actual working hours and the tasks pertaining to the job, and the full-time post benefits.

There are many combinations and permutations of job sharing and it may provide considerable flexibility for employees who wish to work part-time, in particular parents with small children. [2]

Considering the demanding nature of the marketing director position, the company is exploring **job-sharing** as an option to attract qualified candidates seeking a better work-life balance.

Розширення економічних прав і можливостей жінок (економічне урядування жінок)

Women's economic empowerment

Гендерна рівність в економіці означає повне і рівне користування жінками і чоловіками своїми економічними правами та можливостями, чому допомагають сприятливі політичні та інституційні умови, а також розширення економічних прав і можливостей. Розширення економічних можливостей є наріжним каменем гендерної рівності, який стосується як здатності досягати успіху та просування в економіці, так і повноважень приймати економічні рішення та діяти відповідно до них. Розширення економічних можливостей жінок – це право, яке має важливе значення як для реалізації гендерної рівності, так і для досягнення ширших цілей розвитку, таких як економічне зростання, скорочення бідності, поліпшення охорони здоров'я, освіти та соціального добробуту.

Інвестиції в освіту дівчат є ключовим чинником **розширення економічних прав і можливостей жінок**, що сприяє зростанню доходів домогосподарств і зміцненню економіки в цілому.

Gender equality in the economy refers to the full and equal enjoyment by women and men of their economic rights and entitlements facilitated by enabling policy and institutional environments and economic empowerment. Economic empowerment is a cornerstone of gender equality that refers both to the ability to succeed and advance economically and to the power to make and act on economic decisions. Empowering women economically is a right that is essential for both realizing gender equality and achieving broader development goals such as economic growth, poverty reduction, and improvements in health, education and social well-being. [4]

Investing in girls' education is a key driver of **women's economic empowerment**, leading to increased household incomes and a stronger economy overall.

Розширення прав і можливостей жінок і дівчат (уврядування жінок і дівчат)

Empowerment of women and girls

Процес, за допомогою якого жінки здобувають владу та контроль над власним життям та отримують можливість приймати стратегічні рішення.

Урядування жінок має п'ять компонентів: відчуття жінками власної цінності; їхнє право робити власний вибір; право на доступ до можливостей та ресурсів; право мати владу контролювати власне життя як удома, так і поза ним; а також можливості впливати на соціальні зміни для створення справедливішого соціального й економічного порядку на національному та міжнародному рівнях. У цьому контексті освіта, навчання, підвищення рівня обізнаності, впевненості в собі, розширення вибору, доступу до ресурсів та контролю над ними, а також заходи щодо трансформації дискримінаційних структур та інституцій, є важливими інструментами розширення можливостей і прав жінок та дівчат.

[Переклад частково базується на 3]

У контексті здоров'я жінок увладнення часто означає, наприклад, збільшення можливостей для навчання та доступу до відповідної інформації, аби жінки могли приймати обґрунтовані рішення щодо свого здоров'я, підвищувати самооцінку і збагачувати свої комунікаційні та переговорні навички. Такі навички впливають, наприклад, на безпечні практики сексу, на процеси лікування та на поведінку у справах здоров'я.

Інвестиції в **розширення прав і можливостей жінок і дівчат** – це не лише правильний крок, але й потужний економічний чинник, що веде до підвищення продуктивності, інновацій та загального добробуту суспільства.

Process by which women gain power and control over their own lives and acquire the ability to make strategic choices.

Women's empowerment has five components: women's sense of self-worth; their right to have and to determine choices; their right to have access to opportunities and resources; their right to have power to control their own lives, both within and outside the home; and their ability to influence the direction of social change to create a more just social and economic order, nationally and internationally.

In this context, education, training, awareness raising, building self-confidence, expansion of choices, increased access to and control over resources, and actions to transform the structures and institutions that reinforce and perpetuate gender discrimination and inequality are important tools for empowering women and girls to claim their rights. With respect to women's health, empowerment has often meant, for example, increasing education opportunities and access to relevant information to enable women to make informed decisions about their health, improve self-esteem and equip them with communication and negotiation skills. Such skills are known to influence, for example, safer sex practices, treatment adherence and timely health-seeking behaviour. [2, 4, 22]

Capacity building, Emancipation of women

Investing in the **empowerment of women and girls** is not just the right thing to do, it's also a powerful economic driver, leading to increased productivity, innovation, and overall societal well-being. [Based on 28]

Роль у забезпеченні потреб громади

Community Managing Role

Це одна з «потрійних ролей жінок», які включають репродуктивну та продуктивну ролі, а також роль у забезпеченні потреб громади.

Діяльність по із забезпечення потреб громади здійснюється переважно жінками, як продовження їхньої репродуктивної ролі, з метою забезпечення та збереження обмежених ресурсів колективного споживання, таких як вода, медична допомога та освіта. Це волонтерська неоплачувана робота, яку жінки виконують у «вільний» час. (Див. також Гендерні ролі.)

У багатьох культурах жінки традиційно беруть на себе **роль забезпечення потреб громади**, що включає в себе такі завдання, як організація соціальних заходів, волонтерство в місцевих ініціативах та адвокація потреб громади. Ця неоплачувана праця часто залишається невизнаною, що сприяє гендерній нерівності.

This is one of “women’s triple roles” which refer to the reproductive, productive and community managing roles. Community managing role activities are undertaken primarily by women, as an extension of their reproductive role, to ensure the provision and maintenance of scarce resources of collective consumption such as water, health care and education. This is voluntary unpaid work undertaken in ‘free’ time. (See also Gender Roles.) [12]

Gender roles, Women’s triple role, Gender segregation

In many cultures, women traditionally take on the **community managing role**, which involves tasks like organizing social events, volunteering in local initiatives, and advocating for the needs of the community. This unpaid labor often goes unrecognized, contributing to gender inequality. [78]

C

Секс заради виживання

Survival sex

Секс заради виживання – це обмін сексу на матеріальні блага, необхідні для виживання (наприклад, притулок, їжу, наркотики). Оскільки цей обмін відбувається в умовах депривації, виникає дисбаланс влади, який обмежує можливість вільно погоджуватися на секс або проявляти сексуальну активність. Чинниками, що підштовхують до більшої вразливості до сексу заради виживання, є голод, патріархат, бідність, вживання наркотичних речовин та відсутність безпечного житла. Кожен з цих чинників обмежує здатність людини давати згоду на секс, створюючи примусове середовище, яке обмежує її здатність проявляти сексуальну ініціативу.

Багато жінок, які перебувають у несприятливому становищі, вдаються до **сексу заради виживання**, щоб задовольнити свої базові потреби, коли вони не мають доступу до стабільної роботи.

Survival sex is the exchange of sex for material goods required for survival (i.e., shelter, food, drugs). Because this exchange occurs under conditions of deprivation, there is a power imbalance that limits the ability to freely consent to sex or to exercise sexual agency. Push factors into greater vulnerability to survival sex are: hunger, patriarchy, poverty, substance use, and insecure housing. Each factor has the effect of limiting person’s capacity to consent to sex by creating a coercive environment that limits their power to exercise sexual agency. [49]

Transactional sex

Many women in disadvantaged positions resort to **survival sex** as a means to provide for their basic needs when they lack access to stable employment.

Секс із неповнолітніми

Sex with a minor

Сексуальне проникнення в особу, яка не досягла 18 років. Сексуальне проникнення включає в себе проникнення в піхву, задній прохід або рот пенісом або іншою частиною тіла, а також проникнення в піхву або задній прохід будь-яким предметом. У контексті Організації Об'єднаних Націй, сексуальне проникнення в дитину заборонене, незалежно від віку зрілості або віку згоди в місцевому законодавстві, і розглядається як сексуальне насильство. Помилкове визначення віку дитини не є виправданням.

Секс із неповнолітніми є серйозним кримінальним злочином, що тягне за собою суворе юридичне покарання та довготривалу психологічну шкоду для постраждалих.

Sexual penetration of a person younger than 18. Sexual penetration include(s) the penetration of the vagina, anus, or mouth by the penis or other body part, and also includes the penetration of the vagina or anus by an object. In the context of the United Nations, sexual penetration of a child is prohibited regardless of the age of majority or consent locally and is considered as sexual abuse. Mistaken belief in the age of a child is not a defence. [6]

Sex with a minor is a serious criminal offense, leading to severe legal penalties and long-term psychological harm to the victim.

Сексизм

Sexism

Дії або ставлення, які дискримінують людей виключно за ознакою їхньої статі. Сексизм пов'язаний із владою, оскільки до тих, хто мають владу, зазвичай ставляться прихильно, а тих, хто її не мають, зазвичай дискримінують. Сексизм також пов'язаний зі стереотипами, оскільки дискримінаційні дії або ставлення часто ґрунтуються на хибних переконаннях або узагальненнях щодо гендеру, а також на приписуванні гендеру релевантності там, де він таким не є.

Сексизм на робочому місці може проявлятися у нерівній оплаті праці, менших можливостях просування по службі для жінок та недостатньому представництві на керівних посадах, що вимагає комплексної політики для подолання цієї нерівності.

Actions or attitudes that discriminate against people based solely on their gender. Sexism is linked to power in that those with power are typically treated with favour and those without power are typically discriminated against. Sexism is also related to stereotypes since discriminatory actions or attitudes are frequently based on false beliefs or generalisations about gender, and on considering gender as relevant where it is not. [2]

Sexism in the workplace can manifest as unequal pay, fewer promotional opportunities for women, and a lack of representation in leadership positions, requiring comprehensive policies to address these disparities.

Сексуальна експлуатація

Sexual exploitation

Будь-яке фактичне зловживання або спроба зловживання вразливим становищем, владою чи довірою для задоволення сексуальних потреб, включаючи, але не обмежуючись отриманням іншою особою грошової, соціальної чи політичної вигоди від сексуальної експлуатації.

Найпоширенішою формою торгівлі людьми є сексуальна експлуатація. Вона включає експлуатацію проституції інших осіб або інші форми сексуальної експлуатації, в тому числі вуличну проституцію, проституцію у вітринах борделів, стриптиз-клубах / барах, порнографічну індустрію, ескорт-послуги, модельні агентства та масажні салони. Це виразно гендерно зумовлена форма експлуатації, в якій жінки та дівчата становлять переважну більшість.

[Переклад частково базується на 3]

Сексуальна експлуатація, у тому числі примус до проституції або порнографії, є серйозним порушенням прав людини, яке часто пов'язане з маніпуляціями, примусом або погрозами.

Any actual or attempted abuse of a position of vulnerability, differential power or trust, for sexual purposes, including, but not limited to, profiting monetarily, socially or politically from the sexual exploitation of another.

The most reported form of trafficking in human beings is sexual exploitation. This includes exploitation of the prostitution of others or other forms of sexual exploitation, including street prostitution; window prostitution and brothels; strip clubs/bars; pornography industry; escort services, modelling agencies and massage parlours. It is a strongly gendered form of exploitation, with women and girls being the overwhelming majority. [2]

Sexual exploitation, including forcing individuals into prostitution or pornography, is a severe violation of human rights that often involves manipulation, coercion, or threats.

Сексуальна орієнтація

Sexual orientation

Фізичний, романтичний та/або емоційний потяг людини до інших людей.

Антидискримінаційні політики на робочому місці спрямована на захист працівниць і працівників від упередженого ставлення на основі їхньої **сексуальної орієнтації**.

A person's physical, romantic, and/or emotional attraction towards other people. [1]

Anti-discrimination policies in the workplace aim to protect employees from bias based on their **sexual orientation**.

Сексуальна освіта

Sexuality education

Має на меті надати дітям та молоді знання, погляди та навички, які допоможуть їм робити відповідальний вибір щодо своїх сексуальних та соціальних стосунків. Вона може включати освіту про гендерні ролі та взаємини. Комплексна сексуальна освіта (КСО) наголошує на цілісному підході до людського розвитку та сексуальності. Існують переконливі докази того, що інтеграція матеріалів про гендер і права, а також впровадження КСО разом із зусиллями, спрямованими на розширення доступу до повного спектру високоякісних, дружніх до молоді послуг і товарів у сфері сексуального та репродуктивного здоров'я, робить КСО ще більш ефективною.

Доступ до якісної **сексуальної освіти** дає молоді можливість приймати інформовані рішення щодо свого здоров'я та стосунків, сприяючи утвердженню рівності між чоловіками і жінками.

Aims to equip children and young people with the knowledge, attitudes and skills to make responsible choices about their sexual and social relationships. It may include education about gender roles and relations. Comprehensive sexuality education (CSE) emphasizes a holistic approach to human development and sexuality. There is strong evidence that integrating content on gender and rights, and delivering CSE together with efforts to expand access to a full range of high-quality, youth-friendly sexual and reproductive health services and commodities, makes CSE even more effective. [8]

Access to accurate **sexuality education** empowers young people to make informed decisions about their health and relationships, fostering equality between men and women.

Сексуальне і репродуктивне здоров'я

Sexual and reproductive health

Стан фізичного, емоційного, психічного та соціального благополуччя, що стосується сексуальності, а не просто відсутність хвороб, дисфункцій чи недуг.

Сексуальне здоров'я вимагає позитивного та сповненого поваги підходу до сексуальності, а також прийомного та безпечного сексуального досвіду, без примусу, дискримінації та насильства. Для досягнення та збереження сексуального здоров'я повинні бути дотримані та захищені сексуальні права всіх осіб.

Доступ до послуг **сексуального здоров'я**, включаючи регулярні обстеження, вакцинацію та консультації, є важливим для підтримання загального благополуччя та запобігання проблемам зі здоров'ям, пов'язаним зі статевим життям.

State of physical, emotional, mental and social well-being related to sexuality; it is not merely the absence of disease, dysfunction or infirmity.

Sexual health requires a positive and respectful approach to sexuality and pleasurable and safe sexual experiences, free of coercion, discrimination and violence. For sexual health to be attained and maintained, the sexual rights of all persons must be respected, protected and fulfilled. [50]

Access to **sexual health** services, including regular screenings, vaccinations, and counseling, is essential for maintaining overall well-being and preventing health issues related to sexual activity.

Сексуальне й репродуктивне здоров'я та права **Sexual and reproductive health and rights (SRHR)**

Сексуальне та репродуктивне здоров'я і права (СРЗП) можна розуміти як право всіх людей – незалежно від того, молоді вони чи літні, жінки, чоловіки чи трансгендерні особи, гетеросексуальні, гомосексуальні (геї і лесбійки), бісексуальні чи інтерсекс-особи, ВІЛ-позитивні чи ВІЛ-негативні – робити вибір щодо власної сексуальності та репродукції, за умови, що вони поважають право інших людей на тілесну недоторканість. Це визначення також включає право на доступ до інформації та послуг, необхідних для підтримки цього вибору та оптимізації здоров'я.

Комплексна політика на підтримку **сексуального та репродуктивного здоров'я і прав (СРЗП)** сприяє поліпшенню показників громадського здоров'я, зокрема зниженню рівня материнської смертності та підвищенню рівня використання контрацептивів.

Taken together, sexual and reproductive health and rights (SRHR) can be understood as the right for all, whether young or old, women, men or transgender, straight, gay, lesbian or bisexual, HIV positive or negative, to make choices regarding their own sexuality and reproduction, providing they respect the rights of others to bodily integrity. This definition also includes the right to access information and services needed to support these choices and optimize health. [4]

Comprehensive policies that support **Sexual and Reproductive Health and Rights (SRHR)** contribute to improved public health outcomes, including lower rates of maternal mortality and increased use of contraceptives.

Сексуальне насильство **Sexual violence**

Будь-який статевий акт, спроба домогтися статевого акту або інша дія, спрямована проти статевої свободи особи із застосуванням примусу, вчинена будь-якою особою, незалежно від її стосунків з постраждалою особою, в будь-якій обстановці. Сюди входить зґвалтування, спроба зґвалтування, небажані сексуальні дотики та інші безконтактні форми сексуального насильства.

Освітні програми, які стосуються **сексуального насильства**, спрямовані на підвищення обізнаності та заохочення взаємоповаги, щоб запобігти подібним діям у майбутньому.

Any sexual act, attempt to obtain a sexual act, or other act directed against a person's sexuality using coercion, by any person regardless of their relationship to the victim,

in any setting. It includes rape, attempted rape, unwanted sexual touching and other non-contact forms. [51]

Educational programs that address **sexual violence** aim to raise awareness and promote respectful relationships to prevent such acts in the future.

Сексуальне насильство в умовах конфлікту

Conflict-related sexual violence (CRSV)

Охоплює зґвалтування, сексуальне рабство, примусову проституцію, примусову вагітність, примусовий аборт, примусову стерилізацію, примусовий шлюб, торгівлю людьми, вчинені в ситуації конфлікту з метою сексуального насильства / експлуатації, та будь-яку іншу форму сексуального насильства різного ступеня тяжкості, що чиниться проти жінок, чоловіків, дівчат чи хлопців, та прямо чи опосередковано пов'язане з конфліктом. [Джерело перекладу 3]

ООН працює над вирішенням проблеми **сексуального насильства в умовах конфлікту**, яке використовується як зброя у військових діях у багатьох регіонах.

Rape, sexual slavery, forced prostitution, forced pregnancy, forced abortion, enforced sterilization, forced marriage, trafficking in persons when committed in situations of conflict for the purpose of sexual violence/exploitation and any other form of sexual violence of comparable gravity perpetrated against women, men, girls or boys that is directly or indirectly linked to a conflict. [51] [2]

Armed conflict, Gender-based violence in emergencies (GBViE), Gender-based Violence (GBV), Violence against women

The UN is working to address the issue of **conflict-related sexual violence used as a weapon of war** in many regions.

Сексуальне рабство

Sexual slavery

Форма сексуальної експлуатації людей із застосуванням або погрозою застосування сили, що часто відбувається під час збройного конфлікту або воєнної окупації.

Міжнародні зусилля щодо боротьби із **сексуальним рабством** включають навчання правоохоронних органів щодо виявлення та порятунку постраждалих осіб, а також надання юридичної та психологічної підтримки, щоб допомогти постраждалим відновитися і побудувати нове життя.

Form of sexual exploitation of individuals through the use or threat of force, often occurring in times of armed conflict or belligerent occupation. [2]

International efforts to combat **sexual slavery** include law enforcement training to identify and rescue victims, as well as providing legal and psychological support services to help survivors recover and rebuild their lives.

Сексуальні домагання

Sexual harassment

Будь-яка форма небажаної вербальної, невербальної чи фізичної поведінки сексуального характеру, що має на меті чи призводить до приниження гідності людини, зокрема через створення атмосфери залякування, ворожнечі, приниження чи образ.

Сексуальні домагання зазвичай здійснюються в контексті зловживання владою, обіцянок винагороди або погроз утисків. [Джерело перекладу 3]

Навчальні заклади впроваджують сувору політику протидії **сексуальним домаганням**, щоб студентська та викладацька спільноти могли навчатися і працювати в безпечному і шанобливому середовищі, вільному від залякувань і зловживань.

Any form of unwanted verbal, non-verbal or physical conduct of a sexual nature occurs, with the purpose or effect of violating the dignity of a person, in particular when creating an intimidating, hostile, degrading, humiliating or offensive environment.

Acts of sexual harassment are, typically, carried out in the context of abuse of power, promise of reward or threat of reprisal. [2]

Educational institutions implement strict policies against **sexual harassment** to ensure that students and staff can learn and work in a safe and respectful environment, free from intimidation and abuse.

Сексуальні права

Sexual rights

Сексуальні права охоплюють права людини, визнані в національному законодавстві, міжнародних документах з прав людини та інших консенсусних документах.

Вони включають право всіх людей, без примусу, дискримінації та насильства, на: найвищий досяжний рівень здоров'я у сфері сексуальності, включаючи доступ до послуг з охорони сексуального та репродуктивного здоров'я; пошук, отримання та поширення інформації про сексуальність; сексуальну освіту; повагу до тілесної недоторканності; вибір партнерки / партнера; прийняття рішення про сексуальну активність чи ні; сексуальні стосунки за взаємною згодою; шлюб за взаємною згодою; прийняття рішення про те, чи мати дітей і коли їх народжувати; а також на сексуальне життя, яке приносить задоволення, є безпечним та приносить радість.

Визнання **сексуальних прав** має важливе значення для просування гендерної рівності, оскільки воно дає людям можливість приймати рішення щодо власного тіла та стосунків.

Sexual rights embrace human rights that are already recognized in national laws, international human rights documents and other consensus documents. These include the right of all persons, free of coercion, discrimination and violence, to: the highest attainable standard of health in relation to sexuality, including access to sexual and reproductive health care services; seek, receive and impart information

in relation to sexuality; sexuality education; respect for bodily integrity; choice of partner; decide to be sexually active or not; consensual sexual relations; consensual marriage; decide whether or not, and when to have children; and pursue a satisfying, safe and pleasurable sexual life. [4]

Recognizing **sexual rights** is essential for promoting gender equality, as it empowers individuals to make decisions about their own bodies and relationships.

Сексуальні стосунки з неповнолітніми

Sexual activity with minor

Сексуальні стосунки з особою, молодшою за 18 років. У контексті ООН будь-яка сексуальна активність з дитиною заборонена, незалежно від віку повноліття або згоди на це в місцевому законодавстві, і розглядається як сексуальне насильство. Помилкове уявлення про вік дитини не є захистом.

Сексуальні стосунки з неповнолітніми суворо заборонені законом, оскільки неповнолітні вважаються неспроможними дати усвідомлену згоду, а винуватці стикаються з серйозними юридичними наслідками, включаючи ув'язнення та реєстрацію як сексуальних злочинців.

Sexual activity with a person younger than 18. In the UN context, all sexual activity with a child is prohibited regardless of the age of majority or consent locally and is considered as sexual abuse. Mistaken belief in the age of a child is not a defence. [6] *Adolescence, Sex with a minor*

Sexual activity with a minor is strictly prohibited by law, as minors are considered incapable of giving informed consent, and perpetrators face severe legal consequences, including imprisonment and registration as sex offenders.

Сексуальність

Sexuality

Центральний аспект людського буття протягом усього життя, що охоплює стать, гендерну ідентичність і ролі, сексуальну орієнтацію, еротику, задоволення, інтимність і репродукцію.

Сексуальність переживається і виражається в думках, фантазіях, бажаннях, переконаннях, поглядах, цінностях, поведінці, практиках, ролях і стосунках. Хоча сексуальність може включати всі ці виміри, не всі з них завжди відчуються або виражаються. На сексуальність впливає взаємодія біологічних, психологічних, соціальних, економічних, політичних, культурних, етичних, правових, історичних, релігійних і духовних чинників.

Інклюзивні програми статевого виховання допомагають ученицям і учням розуміти і поважати різноманітні прояви **сексуальності**, сприяючи рівності та зменшенню стигми.

Central aspect of being human throughout life and encompasses sex, gender identities and roles, sexual orientation, eroticism, pleasure, intimacy and reproduction.

Sexuality is experienced and expressed in thoughts, fantasies, desires, beliefs, attitudes, values, behaviours, practices, roles and relationships. While sexuality can include all of these dimensions, not all of them are always experienced or expressed. Sexuality is influenced by the interaction of biological, psychological, social, economic, political, cultural, ethical, legal, historical, religious and spiritual factors. [2]

Inclusive sex education programs help students understand and respect diverse expressions of **sexuality**, promoting equality and reducing stigma.

Сестринство

Sisterhood

Солідарність між жінками; об'єднання жінок, які мають однакові цілі, досвід або точки зору щодо розширення своїх прав і можливостей.

Єдність **сестринства** допомогла згуртувати жінок у боротьбі за соціальну рівність.

Solidarity among women; the bonding of women who share the same goals, experiences or points of view toward their empowerment. [14]

The bonds of **sisterhood** have helped unite women to fight for social equality. [26]

Система перенаправлення (система допомоги постраждалим від гендерно зумовленого насильства)

Referral system

Комплексна інституційна структура, яка об'єднує різні організації з чітко визначеними та розмежованими (хоча в деяких випадках і дубльованими) повноваженнями, обов'язками та відповідальністю, в мережу співпраці.

Загальною метою є забезпечення захисту та допомоги постраждалим від гендерно зумовленого насильства, сприяння їхньому повному відновленню та розширенню прав і можливостей, запобігання гендерно зумовленому насильству та притягнення до відповідальності винних осіб. Механізми перенаправлення працюють на основі ефективних ліній зв'язку та встановлюють чітко окреслені шляхи та процедури перенаправлення з чіткими та простими послідовними кроками.

НУО, які працюють у сфері протидії гендерно зумовленому насильству, можуть створити **систему перенаправлення**, яка з'єднає постраждалих з юридичною допомогою, консультаційними послугами та безпечними притулками.

A comprehensive institutional framework that connects various entities with well-defined and delineated (albeit in some cases overlapping) mandates, responsibilities and powers into a network of cooperation.

The overall aim is to ensure the protection and assistance of victims, to aid in their full recovery and empowerment, the prevention of gender-based violence and the prosecution of perpetrators (the so-called 3 p's). Referral mechanisms work on

the basis of efficient lines of communication and establish clearly outlined referral pathways and procedures, with clear and simple sequential steps. [2]

NGOs working on gender-based violence can create a **referral system** connecting survivors with legal aid, counseling services, and safe shelters.

Системна дискримінація

Systemic Discrimination

Системна дискримінація спричинена політикою та практиками, які вбудовані в способи функціонування інституцій і мають наслідком виключення жінок та меншин.

Наприклад, у суспільствах, де існує переконання, що все, що відбувається в домогосподарстві, є справою лише тих, хто належать до домогосподарства, поліція та судові органи, а також організації, що входять до складу інституту держави, зазвичай уникають вирішення питань домашнього насильства, що призводить до системної дискримінації всіх жінок, які зазнають насильства в сім'ї.

Системну дискримінацію можна спостерігати в освітніх системах, які не усувають гендерні упередження в підручниках або обмежують доступ дівчат до STEM-курсів.

Systemic discrimination is caused by policies and practices that are built into the ways that institutions operate, and that have the effect of excluding women and minorities. For example, in societies where the belief is strong that whatever happens within the household is the concern of household member only, the police force and judiciary, organisations within the institution of the state are likely routinely to avoid addressing questions of domestic violence, leading to systemic discrimination against all the women who experience violence within the home. [12]

Systemic discrimination can be seen in education systems that don't address gender bias in textbooks or limit girls' access to STEM courses.

Сімейна працівниця / сімейний працівник

Family worker

Людина, яка працює в сімейному бізнесі своєї родини, наприклад на фермі, в магазині, малому бізнесі або професійній практиці, часто дружина, донька чи син.

Неоплачувані **сімейні працівниці й працівники**, особливо жінки, часто роблять значний внесок в успіх сімейного бізнесу.

Family member working in a family business such as a farm, shop, small business or professional practice, frequently a wife, daughter or son. [2]

Atypical work employment

Unpaid **family workers**, particularly women, often contribute significantly to the success of family businesses.

Сімейний стан

Marital status

Становище особи відповідно до її цивільного стану – неodrужена / неodrужений, одружена / одружений (включаючи проживання у цивільному партнерстві або фактичному союзі / в інтимних стосунках із зобов'язаннями, що визнаються національним законодавством), вдова / вдівець чи розлучена / розлучений.

Включення питання про **сімейний стан** в опитування про стан здоров'я може допомогти виявити потенційні відмінності у стані здоров'я між одруженими та неodrуженими особами.

Situation of a person according to their civil status as single, married (including living in a civil partnership or living in a de facto union/committed intimate relationship recognised by national law), widowed or divorced. [2]

Including a question on **marital status** on health surveys can help identify potential health disparities between married and unmarried individuals.

Сімейні обов'язки

Family responsibilities

Догляд за дітьми та іншими найближчими членами родини, які перебувають на утриманні і потребують допомоги.

Жінки продовжують нести непропорційну частку навантаження, коли йдеться про виховання дітей та піклування про інших членів сім'ї, які потребують догляду. Цей факт впливає на працевлаштування жінок, від зайняття керівних посад до виходу на пенсію. Це також обмежує їхнє входження, участь чи просування у соціальній, політичній та культурній сферах.

Багато пар переглядають розподіл **сімейних обов'язків**, щоб забезпечити більш справедливий баланс.

Care of, and support for, dependent children and other members of the immediate family who need help.

Women continue to shoulder a disproportionate share of the burden when it comes to raising children and taking care of other dependants. This fact impacts their employment, from taking on leadership roles through to retirement. It also restricts their entering, participating in or advancing in a broad range of public, political or cultural areas. [2]

Care work, Family care

Many couples are reevaluating the division of **family responsibilities** to ensure a more equitable balance.

«Скляна стеля»

Glass ceiling

Термін «скляна стеля» – це метафора, яка часто використовується для опису невидимих бар'єрів («скло»), через які жінки можуть бачити елітні посади, наприклад у владі або приватному секторі, але не можуть досягти їх (зіштовхую-

чись з невидимою «стелею»). Ці перешкоди заважають великій кількості жінок і етнічних меншин отримати й утримувати найвпливовіші, престижні та високооплачувані посади на ринку праці.

Існують різні причини, чому жінки в багатьох професіях стикаються зі **скляною стелею**.

The term “glass ceiling” is a metaphor that has often been used to describe invisible barriers (“glass”) through which women can see elite positions, for example in government or the private sector, but cannot reach them (coming up against the invisible “ceiling”). These barriers prevent large numbers of women and ethnic minorities from obtaining and securing the most powerful, prestigious, and highest-paying jobs in the workforce. [4]

Various reasons are given for the apparent **glass ceiling** women hit in many professions. [23]

«Скляне урвище»

Glass cliff

Явище, коли на керівних посадах із вищим ризиком невдачі чи критики частіше опиняються люди з певних груп.

Термін був придуманий у продовження метафори «скляна стеля». Згідно з дослідженням Університету Ексетера, жінок і представниць / представників меншин скоріше призначають керувати компаніями, що «йдуть на дно», аніж успішними, що ставить їх у ризиковане та складне становище.

Відсутність підтримки жінок і меншин є центральним елементом феномену **скляного урвища**.

Phenomenon whereby individuals belonging to particular groups are more likely to be found in leadership positions that are associated with a greater risk of failure and criticism.

According to research by the University of Exeter, women and minority groups are, for example, more likely to be appointed as CEOs of a failing company rather than a successful one, making their position risky and difficult. [2]

This lack of support for women and minorities is central to the **glass cliff** phenomenon. [23]

«Скляний ліфт»

Glass lift (Glass escalator)

Означає структурну перевагу, яку мають чоловіки в професіях, де переважають жінки, що сприяє кар'єрному зростанню чоловіків. Чоловіки не так часто обирають професії, в яких переважають жінки, але коли вони це роблять, то, як правило, швидше піднімаються на вищі щаблі керівництва.

Незважаючи на те, що Джон прийшов у сферу, де домінують жінки, таку як секстинська справа, він відчув ефект **скляного ліфта**, швидко просунувшись на вищу керівну посаду за кілька років.

Refers to the structural advantage that males possess in female-dominated occupations that tend to enhance their careers. Males are less likely to enter female-dominated occupations, but when they do, they tend to rise faster and quicker to upper levels of leadership. [53]

Despite entering a female-dominated field like nursing, John experienced the **glass lift** effect, quickly advancing to a senior management position within a few years.

Смертність новонароджених (неонатальна смертність)

Newborn mortality

Смертність протягом перших 28 повних днів життя серед дітей, які народилися живими.

Високий рівень **смертності новонароджених** у деяких регіонах свідчить про нагальну потребу в покращенні інфраструктури охорони здоров'я та послуг з охорони материнства, щоб матері та їхні немовлята отримували необхідну медичну допомогу.

Newborn mortality (or neonatal mortality) refers to deaths among live births during the first 28 completed days of life. [13]

High rates of **newborn mortality** in certain regions highlight the urgent need for better healthcare infrastructure and maternal health services to ensure that both mothers and their babies receive the care they need.

Соціальний захист

Social protection

Ключова державна послуга (поряд, наприклад, з охороною здоров'я та освітою), яка охоплює широкий спектр державних заходів, що надають пряму підтримку людям, щоб допомогти їм впоратися з ризиками, вразливістю, ізоляцією, голодом і бідністю. Робоча типологія розрізняє три основні елементи соціального захисту: соціальне законодавство, соціальне страхування та соціальні виплати.

Програми **соціального захисту**, такі як допомога з безробіття, можуть забезпечити критично важливу підтримку жінкам, яких непропорційно часто звільняють через обов'язки по догляду за дитиною або через упереджене ставлення до них з боку роботодавців.

Social protection is an essential public service (along with, for example, health and education) that encompasses a broad range of public actions that provide direct support to people to help them deal with risk, vulnerability, exclusion, hunger and poverty. A working typology distinguishes three major elements of social protection, being social legislation, social insurance and social transfers. [19]

Social protection programs like unemployment benefits can provide a critical safety net for women who are laid off disproportionately due to childcare responsibilities or industry bias.

Соціальні детермінанти здоров'я

Social Determinants of Health (SDOH)

Немедичні чинники, які впливають на стан здоров'я. Це умови, в яких люди народжуються, ростуть, працюють, живуть і старіють, а також ширший набір чинників і систем, що формують повсякденне життя. Ці чинники (наприклад, расизм, клімат) і системи включають економічну політику і системи, програми розвитку, соціальні норми, соціальну політику і політичні системи.

Соціальні детермінанти здоров'я (див. нижче) не діють у вигляді переліку або ізольовано. Саме те, як ці детермінанти перетинаються, призводить до того, що умови повсякденного життя змінюються з часом і протягом усього життя, по-різному впливаючи на здоров'я окремих людей, груп і спільнот:

- інвалідність,
- ранній розвиток дитини,
- освіта,
- зайнятість та умови праці,
- продовольча нестабільність,
- стать,
- географія,
- глобалізація,
- медичні послуги,
- житло,
- імміграція,
- дохід і розподіл доходів,
- походження,
- раса,
- соціальне включення / виключення,
- мережа соціального захисту,
- безробіття та гарантії зайнятості.

Вплив на **соціальні детермінанти здоров'я (СДЗ)**, такі як доступ до освіти та безпечного житла, може сприяти тому, що люди робитимуть більш здорові життєві вибори та покращуватимуть загальний стан здоров'я у своїх громадах.

SDOH are the nonmedical factors that influence health outcomes. They are the conditions in which people are born, grow, work, live, and age, and the wider set of forces and systems shaping daily life. These forces (e.g., racism, climate) and systems include economic policies and systems, development agendas, social norms, social policies, and political systems.

The social determinants of health (see below) do not operate as a list or in isolation. It is how these determinants intersect that causes conditions of daily living to shift and change over time and across the life span, impacting the health of individuals, groups and communities in different ways.

- disability
- early child development
- education
- employment and working conditions
- food insecurity

- gender
- geography
- globalization
- health services
- housing
- immigration
- income and income distribution
- indigenous ancestry
- race
- social inclusion/exclusion
- social safety net
- unemployment and job security

[17, 18]

Addressing **social determinants of health (SDOH)**, such as access to education and safe housing, can empower people to make healthier choices and improve overall health outcomes in their communities.

Соціальні зв'язки

Social connections

Соціальні зв'язки відображають ступінь взаємозв'язку та інтегрованості особи в суспільство.

Соціальні зв'язки впливають на доступність соціальних мереж підтримки та процесів соціального обміну, таких як емоційна чи фінансова допомога.

Соціальні зв'язки мають вирішальне значення для психічного та фізичного благополуччя.

Social connection reflects the degree to which an individual is interconnected and embedded in a community.

Social connection has a bearing on the availability of supportive social networks and transactional processes such as emotional or financial assistance. [19]

Social connections are crucial for mental and physical well-being.

Соціальні політики та доступ до соціальних послуг

Social policies and access to social services

Соціальна політика визначається як державна політика та інституції, які захищають громадян від соціальних непередбачуваних обставин та бідності, а також дають їм можливість прагнути до досягнення власних життєвих цілей. Соціальні послуги включають особисту підтримку, медичні та освітні послуги, що надаються та/або фінансуються урядами, неприбутковими організаціями та субсидованими приватними організаціями.

Ефективні **соціальні політики та доступ до соціальних послуг** можуть допомогти жінкам повернутися на ринок праці після народження дитини.

Social policy is defined as public policies and institutions that protect citizens from social contingencies and poverty, and enable them to strive for their own life goals. Social services include personal support, health and educational services provided and/or funded by governments, non-profit organisations and subsidised private organisations. [19]

Strong social policies and access to social services can empower women to re-enter the workforce after childbirth.

Соціальні потреби

Social Needs

Соціальні потреби – це сприйняття людиною власних потреб, що ґрунтується на негативних умовах і силах, з якими вона стикається у своєму житті. Незадоволені соціальні потреби, наприклад, ті, що пов'язані зі здоров'ям, або призводять до відсутності продовольчої безпеки, неадекватних або нестабільних житлових умов, можуть збільшити ризик розвитку хронічних захворювань, знизити здатність людини керувати цими захворюваннями, збільшити витрати на охорону здоров'я і призвести до звернення за медичною допомогою, якого можна було б уникнути.

Соціальні потреби, такі як доступ до здорової їжі та стабільного житла, так само важливі для збереження здоров'я, як і медична допомога.

Social needs refer to a person's perception of their own needs, based on the negative conditions and forces they face in their own lives. Unmet health-related social needs, such as those resulting in food insecurity and inadequate or unstable housing, may increase the risk of developing chronic conditions, reduce a person's ability to manage these conditions, increase health care costs, and lead to avoidable health care utilization. [17]

Social needs, like access to healthy food and stable housing, are just as important as medical care in maintaining good health.

Спеціалізовані послуги для жінок

Specialised services for women

Гендерно спрямовані послуги, створені для захисту та розширення прав і можливостей жінок, які постраждали від насильства з боку інтимного партнера, та їхніх дітей, і пристосовані до їхніх конкретних нагальних і довгострокових потреб.

Ці послуги надаються спеціалізованим персоналом, який має глибокі знання про гендерно зумовлене насильство. Серед видів підтримки, які надають такі служби, – підтримка та інформація за телефоном довіри, притулки та безпечне житло, короткострокове та довгострокове психологічне консультування, юридичні консультації, адвокаційні та інформаційно-просвітницькі послуги, а також послуги для дітей.

Спеціалізовані послуги для жінок, такі як клініки з ведення вагітності, в яких як медичний персонал працюють жінки, можуть створити більш комфортне та культурно чутливе середовище для жінок, які звертаються за допомогою.

Gender-specific services established to protect and empower women survivors of intimate partner violence and their children and are tailored to their specific immediate and longer-term needs.

These services are provided by specialised staff with in-depth knowledge of gender-based violence. The types of support that such services provide include: helpline support and information, shelter/refuge and safe accommodation, short and long-term psychological counselling, legal advice, advocacy and outreach services, and services for children. [2]

Specialised services for women like pregnancy care clinics staffed by female healthcare providers can create a more comfortable and culturally sensitive environment for women seeking care.

Спеціальні дії

Specific action

Заходи, спрямовані на певну групу і покликані усунути дискримінацію та запобігти дискримінації, або компенсувати несприятливі умови, що виникають внаслідок існуючих поглядів, поведінки та структур.

Спеціальні дії спрямовані на сприяння доступу представниць і представників певних категорій людей, у цьому випадку жінок, до прав, які їм гарантуються, тією ж мірою, що й представницям / представникам інших категорій, у цьому випадку чоловікам.

Разом з гендерним мейнстримінгом, спеціальні дії є одним з двох підходів до забезпечення гендерної рівності, що застосовуються Європейським Союзом.

У боротьбі за гендерну рівність **спеціальні дії** можуть включати в себе надання безкоштовних позашкільних програм для дівчат у сфері STEM, що сприятиме підвищенню їхньої зацікавленості та впевненості в кар'єрі, в якій традиційно домінують чоловіки.

Measures targeted at a particular group and intended to eliminate and prevent discrimination or to offset disadvantages arising from existing attitudes, behaviours and structures.

Specific action aims at favouring access by members of certain categories of people, in this particular case, women, to rights which they are guaranteed, to the same extent as members of other categories, in this particular case, men.

Together with gender mainstreaming, specific action is one of the two approaches to gender equality implemented by the European Union. [2]

Temporary special measures

In the fight for gender equality, a **specific action** could involve providing free after-school programs for girls in STEM fields, fostering their interest and confidence in pursuing careers traditionally dominated by men.

Співвигода

Co-benefits

Взаємовигідні супутні позитивні результати для сфери охорони здоров'я та інших секторів урядів, організацій та громад. Співвигода для цих секторів та суспільства в цілому може бути досягнута, коли чинники здоров'я прозоро враховуються в політиці, розподілі ресурсів та наданні послуг.

Уряди мають ряд пріоритетів, у яких здоров'я та рівність не отримують автоматичної переваги над іншими цілями.

Важелі впливу на детермінанти здоров'я часто перебувають поза сферою сектору охорони здоров'я. Співвигода виникає, коли чинники здоров'я враховуються в процесі прийняття політичних рішень, наприклад, як результат оцінки впливу на здоров'я. Досягнення супутніх корисних ефектів є важливим для здоров'я в усіх політиках, оскільки надає основу для регулювання та практичні інструменти, що поєднують здоров'я, соціальні цілі та цілі рівності з економічним розвитком.

Співвигода у сфері охорони здоров'я може бути досягнута безпосередньо через покращення здоров'я та забезпечення справедливості у сфері охорони здоров'я, а також опосередковано, через вплив систем та політики охорони здоров'я на інші сфери життя.

Co-benefits are mutually positive outcomes for health and other sectors within governments, organizations and communities. Co-benefits across sectors and society at large can be achieved when health considerations are transparently taken into account in policy-making, resource allocation and service delivery.

Governments have a range of priorities in which health and equity do not automatically gain precedence over other policy objectives. The policy levers for action on the determinants of health often sit outside the remit of the health sector. Co-benefits emerge when health considerations are transparently taken into account in policy-making, for example, as a result of health impact assessment. Achieving co-benefits is important to Health in all policies providing a framework for regulation and practical tools that combine health, social and equity goals with economic development. [21] *Determinants of health, Health in all policies*

Health **co-benefits** can be achieved directly, through improved health and health equity, and indirectly, through the impacts health systems and policies have on other areas of life. [79]

Співмешкання

Cohabitation

Сумісне проживання, під час якого неодружена пара живе разом у довгострокових стосунках, які мають вигляд шлюбу.

* Примітка. В українській практиці «співмешкання» визначається як спільне проживання в одній квартирі кількох осіб що не є родичами, а для позначення союзу жінки й чоловіка, не зареєстрованого в органі державної реєстрації актів цивільного стану, в законодавстві застосовується словосполучення «проживання однією сім'єю» та «жінка та чоловік, які проживають однією сім'єю, але не перебувають у шлюбі між собою або в будь-якому іншому шлюбі».

Усе більше і більше пар обирають **співмешкання**, а не весільну церемонію.

Living arrangement in which an unmarried couple lives together in a long-term relationship that resembles a marriage. [2]

Family responsibilities, Family worker

More and more couples are choosing **cohabitation** over a wedding ceremony. [23]

Справедливість

Equity

Відсутність несправедливих розбіжностей між групами людей, незалежно від того, як ці групи визначені, – соціально, економічно, демографічно, географічно або за допомогою інших методів виокремлення.

Приймаючи ці рішення, ми повинні керуватися принципом **справедливості**.

Absence of unfair differences among groups of people, whether those groups are defined socially, economically, demographically, geographically or by other means of stratification. [1]

In making these decisions we should be governed by the principle of **equity**. [26]

Справедливість у здоров'ї

Health Equity

Стан, у якому усі мають справедливі та рівні можливості досягти найвищого рівня здоров'я. Для досягнення цього потрібні сфокусовані та тривалі суспільні зусилля з подолання історичних та сучасних несправедливостей, подолання економічних, соціальних та інших перешкод для здоров'я та медичного обслуговування, а також усунення тих нерівностей у здоров'ї, яких можливо уникнути.

Ініціативи щодо забезпечення **справедливості у здоров'ї** спрямовані на соціальні детермінанти здоров'я, такі як житло, освіта та працевлаштування.

The state in which everyone has a fair and just opportunity to attain their highest level of health. Achieving this requires focused and ongoing societal efforts to address historical and contemporary injustices; overcome economic, social, and other obstacles to health and healthcare; and eliminate preventable health disparities.

Determinants of health, Access to quality essential healthcare services

Health equity initiatives aim to address the social determinants of health, such as housing, education, and employment.

Сталий розвиток

Sustainable development

Існує багато визначень сталого розвитку, у тому числі і це знакове, яке вперше з'явилося у Звіті ООН 1987 року: «Сталий розвиток – це розвиток, який задовольняє потреби сьогодення, не ставлячи під загрозу здатність майбутніх поколінь задовольняти свої власні потреби». Підсумковий документ Всесвітнього саміту

ООН 2005 року називає «взаємозалежними і взаємопідсилюючими складовими» сталого розвитку економічний розвиток, соціальний розвиток і захист довкілля.

Досягнення **сталого розвитку** вимагає розширення прав і можливостей жінок як ключових агенток змін.

There are many definitions of sustainable development, including this landmark one which first appeared in the 1987 United Nations Brundtland Report: “Sustainable development is development that meets the needs of the present without compromising the ability of future generations to meet their own needs.” The United Nations 2005 World Summit Outcome Document refers to the “interdependent and mutually reinforcing pillars” of sustainable development as economic development, social development, and environmental protection. [4]

Achieving **sustainable development** requires empowering women as key agents of change.

Статистична гендерна упередженість

Statistical gender bias

Ефект, який позбавляє статистичний результат репрезентативності шляхом його систематичного викривлення через упереджені дії або думки, що ґрунтуються на гендерно зумовлених уявленнях про те, що жінки не є рівними з чоловіками.

Наприклад, відповіді на запитання про фізичне або сексуальне насильство щодо жінок будуть повністю упередженими, якщо під час опитування буде присутній партнер жінки або інші родичі.

У медичних дослідженнях **статистична гендерна упередженість** може виникати, якщо дослідження зосереджені переважно на учасниках чоловічої статі.

Effect that deprives a statistical result of representativeness by systematically distorting it, due to prejudiced actions or thoughts based on gender-based perceptions that women are not equal to men.

Example.

The answers to questions on physical or sexual violence against women would be completely biased if the woman's partner or other relatives were present during the interview. [2]

In medical research, **statistical gender bias** can occur if studies primarily focus on male participants.

Стать

Sex (biological sex)

Біологічні та фізіологічні характеристики жінок, чоловіків та інтерсекс-осіб, такі як хромосоми, гормони та репродуктивні органи.

Методи лікування та медичні втручання іноді можуть відрізнятися залежно від **статі** людини, оскільки чоловіки й жінки можуть по-різному реагувати на певні ліки та процедури через свої фізіологічні відмінності.

Describes biological and physiological characteristics of female, male and intersex persons, such as chromosomes, hormones and reproductive organs. [1]

Medical treatments and interventions can sometimes vary based on person's **sex**, as men and women may respond differently to certain medications and procedures due to their physiological differences.

Стереотип

Stereotype

Перебільшені або викривлені уявлення про характеристики, атрибути та поведінку окремих осіб і спільнот, які класифікують окремих осіб і спільноти за єдиними, іноді принизливими, ознаками.

Реклама сповнена **стереотипів**.

Exaggerated or distorted beliefs about the characteristics, attributes, and behaviors of individuals and communities that categorize individuals and communities into singular, pejorative terms. [20]

Adverts are full of **stereotypes**. [23]

Стереотипи в судовій практиці

Judicial stereotyping

Практика приписування суддями певних ознак, характеристик або ролей особам виключно на основі їх належності до певної соціальної групи.

Це також стосується практики, коли судді продовжують поширювати шкідливі стереотипи через власну неспроможність піддавати ці стереотипи сумніву.

[Джерело перекладу 3]

Для вирішення проблеми несвідомих **стереотипів у судовій практиці**, судова система запровадила обов'язкові тренінги для суддів.

Practice of judges ascribing to an individual specific attributes, characteristics or roles on the sole basis of her or his membership of a particular social group.

It also refers to the practice of judges perpetuating harmful stereotypes through their failure to challenge stereotyping. [2]

To address concerns about unconscious **judicial stereotyping**, the court system implemented mandatory training sessions for judges.

Стигматизація

Stigmatization

Опис або розгляд когось/чогоось у спосіб, який несправедливо припускає, що вони погані або не заслуговують на повагу.

Вона тримала свій стан здоров'я в таємниці, боячись **стигматизації** та дискримінації.

The act of describing or considering somebody/something in a way that unfairly suggests that they are bad or do not deserve respect. [25]

She kept her medical condition a secret for fear of **stigmatization** and discrimination. [23]

Стратегічні гендерні потреби жінок

Strategic gender needs of women

Потреби покращити своє становище чи статус. Задоволення цих потреб дозволяє людям контролювати своє життя, виходячи за межі соціально визначених обмежуючих ролей.

Для порівняння, практичні гендерні потреби – це потреби, необхідні для подолання недоліків розвитку, які є гендерноспецифічними, але не ставлять під сумнів гендерні ролі, наприклад, доступ до охорони здоров'я, доступ до води та можливості працевлаштування.

Стратегічні гендерні потреби є довгостроковими (тобто спрямованими на покращення становища); вони також мають на меті усунення обмежень і є менш помітними, оскільки спрямовані на зміну ставлення до жінок у суспільстві.

Прикладами вирішення СГП є такі дії, як надання прав на землю, спадщину, кредитні та фінансові послуги; розширення участі жінок у прийнятті рішень; створення рівних можливостей для працевлаштування (рівна оплата за рівну працю); вдосконалення соціальних систем.

Оцінка **стратегічних гендерних потреб** може виявити специфічні проблеми, з якими стикаються жінки у доступі до медичних послуг.

Requirements of women and men to improve their position or status. Addressing these needs allow people to have control over their lives beyond socially-defined restrictive roles.

Practical gender needs, by comparison, are those needs required to overcome development shortcomings, that are gender-specific but do not challenge gender roles, such as access to healthcare, water availability and employment opportunities.

They are long-term (i.e. they aim to improve positions); they also intend to remove restrictions, and are less visible as they seek to change attitudes. Examples of addressing SGNs include actions such as giving rights to land, inheritance, credit and financial services; increasing participation of women in decision-making; creating equal opportunities to employment (equal pay for equal work); and improving social systems. [9, 2]

Strategic gender needs assessments can identify the specific challenges women face in accessing healthcare services.

Структурна дискримінація

Structural discrimination

Форма дискримінації, що виникає внаслідок політики, яка, незважаючи на зовні нейтральний характер, має непропорційно негативний вплив на певні суспільні групи.

Структурна дискримінація проявляється у практиках наймання на роботу, які ґрунтуються на несвідомих упередженнях і надають перевагу стереотипно чоловічим якостям, таким як напористість, ставлячи в невигідне становище жінок, які можуть бути однаково кваліфікованими, але мають інші стилі спілкування.

A form of discrimination resulting from policies, despite apparently being neutral, that have disproportionately negative effects on certain societal groups. [8]

Structural discrimination can be seen in hiring practices that rely on unconscious bias and prioritize typically male qualities like assertiveness, disadvantaging women who might be equally qualified but have different communication styles.

Структурна нерівність

Structural inequality

Гендерна нерівність у соціальних структурах, що ґрунтується на інституціоналізованих уявленнях про гендерні відмінності. Уявлення про маскуліність і фемініність, очікування щодо жінок і чоловіків, оцінки дій жінок і чоловіків, прописані правила поведінки жінок і чоловіків – усе це та багато іншого створює і підтримує гендерну нерівність у соціальних структурах. Соціальне та культурне середовище, а також інституції, що його структурують, та індивіди, які діють всередині та поза цими інституціями, беруть участь у продукуванні та відтворенні гендерних норм, установок та стереотипів.

Структурна нерівність обмежує можливості для жінок у сфері STEM – у науці, технологіях, інженерії і математиці.

Gender inequalities in social structures, based on institutionalized conceptions of gender differences. Conceptions of masculinity and femininity, expectations of women and men, judgements of women's and men's actions, prescribed rules about behaviour of women and men – all of these, and more, create and maintain gender inequality in social structures. Social and cultural environments, as well as the institutions that structure them and the individuals that operate within and outside these institutions, are engaged in the production and reproduction of gender norms, attitudes and stereotypes. [9]

Structural inequality limits opportunities for women in STEM fields – in Science, Technology, Engineering, and Mathematics.

Структурне регулювання

Structural adjustment

Процес ринково орієнтованої економічної реформи, спрямованої на відновлення стійкого платіжного балансу, зниження інфляції та створення умов для сталого зростання доходу на душу населення.

Програми структурного регулювання зазвичай впроваджуються як відповідь на кризу платіжного балансу в країнах, що розвиваються. Оцінка гендерного впливу при розробленні та впровадженні таких програм дає змогу визначити гендерні аспекти, що впливають на процес впровадження програмних заходів, або ви-

явити різницю у впливі на чоловіків і жінок в результаті запровадження змін. Цей інструмент був використаний кількома агенціями розвитку в промислово розвинених країнах для перегляду допомог, що виділяються на програми структурного регулювання. [Джерело перекладу 3]

Для досягнення гендерної рівності програми **структурного регулювання** повинні надавати пріоритет інвестиціям в освіту та охорону здоров'я для дівчат і жінок.

Process of market-oriented economic reform aimed at restoring a sustainable balance of payments, reducing inflation, and creating the conditions for sustainable growth in per capita income.

Structural adjustment programmes (SAPs) have usually been undertaken in response to a balance of payments crisis in developing countries. Gender impact assessment in the design and implementation of SAPs enables the identification of gender dimensions that affect the implementation process, or gender differentials in the burden of adjustment. This tool has been used by several development agencies in industrialised countries to review their aid to adjustment programmes. [2]

To achieve gender equality, **structural adjustment** programs should prioritize investments in education and healthcare for girls and women.

Сутнісна (фактична) гендерна рівність

Substantive equality (substantive gender equality)

Зосереджується на результатах та впливі законів і політик. Сутнісна рівність виходить далеко за межі створення формальної юридичної рівності для жінок і чоловіків (де всі рівні перед законом) і означає, що уряди несуть відповідальність за вплив законів. Це вимагає від урядів пристосовувати законодавство до реалій життя жінок.

Прагнення до сутнісної рівності також покладає на уряди відповідальність за імплементацію законів через гендерно орієнтоване управління та працюючі системи правосуддя, які задовольняють потреби жінок. Сутнісна рівність – це концепція, виражена в Конвенції про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок (CEDAW). Вона визнає, що через історичну дискримінацію жінки не мають рівних з чоловіками можливостей.

Сутнісна рівність – це поєднання формальної гендерної рівності з рівністю результатів, що означає, що рівність у праві, рівні можливості та рівне ставлення до жінок і чоловіків доповнюються рівністю у впливі, наслідках або результатах. Фактична гендерна рівність вимагає, щоб рівність інтерпретувалася відповідно до широкого контексту або реалій несприятливого становища жінок і впливу цих обставин на усунення несприятливого становища в кінцевому підсумку або результаті. Це канал, за допомогою якого жінки можуть здійснювати та повною мірою користуватися всіма правами і свободами людини нарівні з чоловіками.

Фактична гендерна рівність виходить за рамки рівних можливостей на папері.

This focuses on the outcomes and impacts of laws and policies. Substantive equality goes far beyond creating formal legal equality for women (where all are equal under the law) and means that governments are responsible for the impact of laws. This

requires governments to tailor legislation to respond to the realities of women's lives. Striving for substantive equality also places a responsibility on governments to implement laws, through gender-responsive governance and functioning justice systems that meet women's needs. Substantive equality is a concept expressed in the Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women (CEDAW). It recognizes that because of historic discrimination, women do not start on an equal footing to men.

Substantive equality is a combination of formal gender equality with equality of outcome, meaning that equality in law, equal opportunities and equal treatment of women and men are complemented by equality in impact, outcome or result.

Substantive gender equality requires that equality is interpreted according to the broad context or realities of women's disadvantages and the impact of these circumstances in terms of eliminating disadvantage in outcome or result. It is a channel by which women can exercise and fully enjoy all human rights and freedoms on an equal footing with men.

The concept of substantive equality has special relevance in addressing disadvantage based on sex and gender. The scrutiny of gender-neutral formal laws, policies and programmes that treat women and men alike becomes necessary to evaluate whether they will accelerate the achievement of gender equality in practice and eliminate discrimination against women. [9, 2]

Substantive gender equality goes beyond equal opportunities on paper.

Сучасні методи контрацепції

Modern methods of contraception

Сучасні методи контрацепції включають оральні контрацептиви, імпланти, ін'єкції, контрацептивні пластири та вагінальні кільця, внутрішньоматкові спіралі (ВМС), жіночі й чоловічі презервативи, жіночу й чоловічу стерилізацію, вагінальні бар'єрні методи (включаючи діафрагму, цервікальний ковпачок та сперміцидні засоби), метод лактаційної аменореї (МЛА), таблетки для екстреної контрацепції, метод стандартних днів (МСД), метод базальної температури тіла (БТ), метод «два дні» та симптомо-термічний метод.

Доступ до **сучасних методів контрацепції** значно знизив кількість небажаних вагітностей, розширивши можливості жінок у досягненні їхніх освітніх та кар'єрних цілей.

Modern methods of contraception include oral contraceptive pills, implants, injectables, contraceptive patch and vaginal ring, intrauterine device (IDU), female and male condoms, female and male sterilisation, vaginal barrier methods (including the diaphragm, cervical cap and spermicidal agents), lactational amenorrhea method (LAM), emergency contraception pills, standard days method (SDM), basal body temperature (BBT) method, TwoDay method and sympto-thermal method. [13]

Access to **modern methods of contraception** has significantly reduced the rate of unintended pregnancies, empowering women to pursue their educational and career goals.

Тимчасові спеціальні заходи

Temporary special measures

Цей термін стосується дій, спрямованих на прискорення встановлення фактичної рівності між жінками та чоловіками, які можуть у короткостроковій перспективі надавати перевагу жінкам. Інші терміни, які часто використовуються для позначення таких «спеціальних заходів» у їхньому коригувальному, компенсаційному та просувальному значенні, – це терміни «позитивні дії», «позитивні заходи», «зворотня дискримінація» та «позитивна дискримінація».

Однак у системі ООН перевага надається терміну «тимчасові спеціальні заходи». Конвенція про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок (CEDAW; стаття 4, пункт 1) роз'яснює, що «прийняття державами-учасницями тимчасових спеціальних заходів, спрямованих на прискорення встановлення фактичної рівності між чоловіками і жінками, не вважається дискримінацією, як вона визначена в цій Конвенції, і жодним чином не тягне за собою збереження нерівних або окремих стандартів; ці заходи повинні бути скасовані, коли будуть досягнуті цілі забезпечення рівних можливостей і рівного ставлення».

Концепція складається з трьох частин.

Тимчасові: такі заходи не повинні вважатися постійними, незважаючи на те, що значення слова «тимчасовий» може фактично означати застосування таких заходів протягом тривалого періоду часу. Тимчасові спеціальні заходи повинні бути скасовані, коли бажані результати були досягнуті і підтримуються протягом певного періоду часу.

Спеціальні: термін «спеціальні», хоча і відповідає дискурсу про права людини, також потребує ретельного пояснення. Його використання іноді створює враження, що жінки та інші групи, які зазнають дискримінації, є слабкими, вразливими і потребують додаткових або «особливих» заходів, щоб брати участь або конкурувати в суспільстві. Однак справжнє значення слова «спеціальні» у формулюванні пункту 1 статті 4 CEDAW полягає в тому, що ці заходи покликані слугувати конкретній меті.

Заходи: термін «заходи» охоплює широкий спектр законодавчих, виконавчих, адміністративних та інших регуляторних інструментів, політик і практик, таких як інформаційно-просвітницькі програми або програми підтримки; розподіл та/або перерозподіл ресурсів; преференційне ставлення; цільовий набір, найм і просування по службі; кількісні цілі, пов'язані з часовими рамками; і системи квот. Вибір конкретного «заходу» залежатиме від контексту, в якому застосовується пункт 1 статті 4, і від конкретної мети, на досягнення якої він спрямований. Цей термін чітко вказує на «тимчасовий» характер таких спеціальних заходів, тоді як значення терміну «спеціальні» полягає в тому, що ці заходи покликані слугувати конкретній меті, а не зображати жінок, які зазнають дискримінації, як слабких, вразливих і таких, що потребують додаткових або «спеціальних» заходів для того, щоб брати участь або конкурувати в суспільстві.

Застосування спеціальних заходів передбачає не особливу перевагу, а скоріше право. Спеціальні заходи необхідні для забезпечення рівних можливостей участі та конкуренції в різних сферах суспільного життя, де соціальний, медичний та

економічний тягар може бути покладений на жінок внаслідок гендерних стереотипів або їхньої материнської ролі.

Для досягнення гендерного паритету на державних посадах можна запровадити **тимчасові спеціальні заходи**, такі як квоти для жінок на виборних посадах.

This term refers to actions aimed at accelerating de facto equality between women and men that may, in the short term, favor women. Other terms that are often used to refer to such “special measures” in their corrective, compensatory and promotional sense are the terms “affirmative action”, “positive action”, “positive measures”, “reverse discrimination”, and “positive discrimination”.

However, the preferred term within the UN system is «temporary special measures». The CEDAW convention (Article 4, paragraph 1) clarifies that “Adoption by States parties of temporary special measures aimed at accelerating de facto equality between men and women shall not be considered discrimination as defined in the present Convention, but shall in no way entail as a consequence the maintenance of unequal or separate standards; these measures shall be discontinued when the objectives of equality of opportunity and treatment have been achieved.”

The concept consists of three parts:

Temporary: Such measures should therefore not be deemed necessary forever, even though the meaning of “temporary” may, in fact, result in the application of such measures for a long period of time. Temporary special measures must be discontinued when their desired results have been achieved and sustained for a period of time.

Special: The term “special”, though being in conformity with human rights discourse, also needs to be carefully explained. Its use sometimes casts women and other groups who are subject to discrimination as weak, vulnerable and in need of extra or “special” measures in order to participate or compete in society. However, the real meaning of “special” in the formulation of article 4, paragraph 1 of CEDAW, is that the measures are designed to serve a specific goal.

Measures: The term “measures” encompasses a wide variety of legislative, executive, administrative and other regulatory instruments, policies and practices, such as outreach or support programmes; allocation and/or reallocation of resources; preferential treatment; targeted recruitment, hiring and promotion; numerical goals connected with time frames; and quota systems. The choice of a particular “measure” will depend on the context in which article 4, paragraph 1, is applied and on the specific goal it aims to achieve.

This term explicitly states the ‘temporary’ nature of such special measures, while the meaning of the term ‘special’ is that the measures are designed to serve a specific goal and not to cast women subjected to discrimination as weak, vulnerable and in need of extra or ‘special’ measures in order to participate or compete in society.

The use of special measures does not suggest a special favour but rather an entitlement. Special measures are essential to secure equal opportunities in participation and competition in various fields of social life, where social, health and economic burdens may be placed on women as a result of gender stereotypes or their role in maternity. [4, 2]

To achieve gender parity in government positions, **temporary special measures** like quotas for women in elected office can be implemented.

Тілесна автономія

Bodily autonomy

Тілесна автономія – можливість жінок здійснювати вибори щодо свого тіла, не стикаючись із примусом або насильством.

Забезпечення **тілесної автономії** має фундаментальне значення для досягнення гендерної рівності та розширення можливостей людей контролювати своє здоров'я і життя.

Bodily autonomy refers to the power of women to make choices about their own bodies without facing coercion or violence. [13]

Autonomy

Ensuring **bodily autonomy** is fundamental to achieving gender equality and empowering individuals to take control of their health and lives. [80]

Токенізм (символічний підхід)

Tokenism

Політика або практика, яка має переважно символічний характер і передбачає намагання виконати свої зобов'язання щодо встановлених цілей, таких як добровільні або обов'язкові гендерні квоти, за допомогою обмежених зусиль або жестів, особливо щодо груп меншин і жінок, у спосіб, який не змінює владу та/або організаційні механізми, де домінують чоловіки.

Така практика також часто спостерігається при висуванні кандидаток / кандидатів на виборах.

Така соціальна активність не повинна бути формою **токенізму**, коли привілейовані особи роблять кілька благодійних жестів і рухаються далі у своєму житті.

Policy or practice that is mainly symbolic, and involves attempting to fulfil one's obligations with regard to established targets, such as voluntary or mandated gender quotas, with limited efforts or gestures, especially towards minority groups and women, in ways that will not change men-dominated power and/or organisational arrangements.

The practice has also often been observed in the nomination of candidates for elections. [2]

These sorts of social engagement don't need to be a form of feel-good **tokenism** whereby the privileged make a few charitable gestures before moving on with their lives. [23]

Торгівля жінками і дівчатами

Trafficking in women and girls

Форма експлуатації, яка спрямована на жінок і дівчат, зокрема, тих, які перебувають у найбільш уразливому становищі, але не обмежуючись ними.

Жінки і дівчата зазвичай можуть постраждати від торгівлі людьми з метою сексуальної та економічної експлуатації, зокрема, проституції та порнографії, при-

мусової праці, у тому числі для роботи в комерційному сільському господарстві та домашньої роботи, укладання шлюбів за домовленістю або для «продажу» в якості наречених, вербування для участі в бойових діях та інших пов'язаних з цим цілей, таких як надання сексуальних послуг, перевезення та виконання домашніх функцій у конфліктних ситуаціях.

Досвід жінок і дівчат, які постраждали від торгівлі людьми, відрізняється від досвіду чоловіків і хлопців. Жінки і дівчата, як правило, страждають від непропорційно важких наслідків, тоді як чоловікам, які постраждали від торгівлі людьми, важко отримати доступ до наявних програм допомоги. Це вимагає включення принципів гендерної рівності у розробку та впровадження законодавства і програм, спрямованих на запобігання торгівлі людьми.

Торгівля жінками і дівчатами часто пов'язана з неправдивими обіцянками працевлаштування або кращих можливостей.

Form of trafficking that targets women and girls – in particular, but not limited to, those in the most disadvantaged positions.

Women and girls are usually trafficked for the purpose of sexual and economic exploitation, particularly prostitution and pornography, forced labour, including for work in commercial agriculture and domestic work, arranged marriages or to be 'sold' as brides, recruitment for participation in hostilities and such related purposes as sexual services, portage and domestic functions in conflict situations.

Women's and girls' experience of trafficking is different to that of men and boys. Women and girls tend to suffer a disproportionately heavy impact, whereas trafficked men find it difficult to access existing programmes for victim assistance. This requires the inclusion of gender equality principles in the formulation and implementation of legislation and programmes aiming at the prevention of trafficking in human beings. [2]

Trafficking in women and girls often involves false promises of employment or better opportunities.

Торгівля людьми

Trafficking in human beings / Human trafficking

Вербування, транспортування, передача, приховування або прийом осіб, включно з обміном або передачею контролю над цими особами, шляхом погроз або застосування сили чи інших форм примусу, викрадення, шахрайства, обману, зловживання владою чи становищем уразливості або надання чи отримання виплат або вигод для отримання згоди особи, яка має контроль над іншою особою, на її експлуатацію.

Експлуатація включає щонайменш експлуатацію в проституції інших осіб або інші форми сексуальної експлуатації, примусової праці чи примусового надання послуг, включаючи жебрацтво, рабство або практики, схожі на рабство, неволю чи експлуатацію з метою вчинення злочинних дій, чи вилучення органів. Торгівля людьми для сексуальної експлуатації є найбільш поширеною формою торгівлі людьми в Європейському Союзі. Це форма гендерно зумовленого насильства, що непропорційно впливає на жінок. [Переклад базується на 3]

Торгівля людьми процвітає на ґрунті гендерної нерівності.

The recruitment, transportation, transfer, harbouring or reception of persons, including the exchange or transfer of control over those persons, by means of the threat or use of force or other forms of coercion, of abduction, of fraud, of deception, of the abuse of power or of a position of vulnerability or of the giving or receiving of payments or benefits to achieve the consent of a person having control over another person, for the purpose of exploitation.

Exploitation shall include, as a minimum, the exploitation of the prostitution of others or other forms of sexual exploitation, forced labour or services, including begging, slavery or practices similar to slavery, servitude, or the exploitation of criminal activities, or the removal of organs.

Trafficking for sexual exploitation is the most commonly reported form of human trafficking in the European Union. It is a form of gender-based violence that disproportionately affects women. [2]

Trafficking in human beings thrives on gender inequality.

Торгівля сексом

Sex trade

Торгівля людьми, в основному жінками та дітьми, з метою сексуальної експлуатації. [Джерело перекладу 3]

Торгівля сексом експлуатує вразливих осіб, часто пов'язана з торгівлею людьми, примусом і насильством, і вимагає комплексних правових і соціальних заходів для боротьби з нею.

Trade in human beings, largely in women and children, for the purpose of sexual exploitation. [2]

Prostitute

Sex trade exploits vulnerable individuals, often involving human trafficking, coercion, and violence, and requires comprehensive legal and social interventions to combat it.

Традиційні методи контрацепції

Traditional methods of contraception

Традиційні методи контрацепції включають метод ритму (періодичне утримання), переривання статевого акту (лат. – coitus interruptus), методи, засновані на обізнаності про фертильність, тощо.

Використання **традиційних методів контрацепції**, таких як перерваний статевий акт або циклічний метод, може бути ризикованим і призводити до небажаної вагітності.

Traditional methods of contraception include rhythm method (periodic abstinence), withdrawal (coitus interruptus), fertility awareness-based methods, etc. [13]

Reliance on **traditional methods of contraception**, like withdrawal or the rhythm method, can be risky and lead to unintended pregnancies.

Транзакційний секс

Transactional sex

Обмін грошей, роботи, товарів чи послуг на секс, включаючи сексуальні послуги та інші форми принизливої, образливої або експлуататорської поведінки. Сюди входить будь-який обмін допомоги, яка належить бенефіціарам допомоги.

Транзакційний секс може підвищити вразливість до інфекцій, що передаються статевим шляхом (ІПСШ), та ВІЛ/СНІДу, особливо коли жінки не мають достатньо впливу, щоб домовлятися про безпечні сексуальні практики.

The exchange of money, employment, goods or services for sex, including sexual favours other forms of humiliating, degrading or exploitative behaviour. This includes any exchange of assistance that is due to beneficiaries of assistance. [6]

Prostituted woman/girl/person, Prostitution

Transactional sex can increase vulnerability to sexually transmitted infections (STIs) and HIV/AIDS, especially when women lack bargaining power to negotiate safe sex practices.

Трансгендерна особа

Transgender

Особи, чия сексуальна ідентичність відрізняється від соціальних очікувань, пов'язаних з біологічною та фізичною статтю, з якою вони народилися. Це широке визначення, яке включає доопераційних і післяопераційних транссексуальних осіб, а також осіб, які не бажають або не мають доступу до операцій та/або гормональної терапії.

Трансгендерність – це не сексуальна орієнтація; трансгендерні люди можуть мати будь-яку сексуальну орієнтацію. Важливо визнати, що деякі люди можуть підпадати під це визначення трансгендерності, але не бути ідентифіковані як такі.

Байден також скасував заборону на службу **трансгендерних осіб** в армії.

Persons whose sexual identity differs from social expectations associated to the biological and physical sex they are born with. This is a broader definition which includes pre-operative and post-operative transsexual persons, but also persons who do not choose to undergo or do not have access to operations and/or hormonal therapy. Being transgender is not a sexual orientation; transgender persons can have any sexual orientation. It is important to acknowledge that some people can fit under this definition of transgender but cannot be identified as such. [7, 2]

Gender identity

Biden also ended the ban on **transgender** people serving in the military. [26]

Транссексуальна особа

Transsexual

Особа, яка надає перевагу іншому гендеру, ніж визначений при народженні, і відчуває потребу зазнати тілесних змін, щоб виразити це відчуття, застосовуючи гормональне лікування та/або хірургічну операцію. [Джерело перекладу 3]

До акторського складу входить Еліот Пейдж, чий персонаж у новому сезоні робить камінг-аут як **транссексуальна особа**.

Person who prefers another gender than their birth gender and feels the need to undergo physical alterations to the body to express this feeling, such as hormone treatment and/or surgery. [2]

Gender identity, Transgender

The cast includes Elliot Page, whose character comes out as **transsexual** in the new season. [26]

Тренінг з гендерних питань

Gender training

Процес формування поінформованості та спроможності щодо гендерних питань, що призводить до особистісних чи організаційних змін задля досягнення гендерної рівності. [Джерело перекладу 3]

Компанія запровадила обов'язкові **гендерні тренінги** для всіх співробітниць і співробітників з метою підвищення обізнаності про несвідомі упередження та сприяння більш інклюзивній культурі на робочому місці.

Process of developing awareness and capacity on gender issues, to bring about personal or organisational change for gender equality. [2]

Gender awareness rising, Capacity building

The company implemented mandatory **gender training** for all employees to raise awareness about unconscious biases and promote a more inclusive workplace culture.

У

Убивство новонароджених дівчат

Female infanticide

Умисне вбивство немовлят-дівчаток у зв'язку із низькою цінністю народження дівчат та наданням переваги синам часто призводить до нехтування основними правами дівчаток, включаючи їх здоров'я, харчування та освіту; у крайніх випадках може призвести до вбивства новонароджених дівчаток, здійснюваного навмисно або через нехтування ними, наприклад, через моріння голодом.

[Джерело перекладу 3]

Урядові ініціативи, такі як інформаційно-просвітницькі та освітні програми, мають важливе значення для боротьби з **убивством новонароджених дівчат**, оскільки вони спрямовані на подолання суспільної преференції щодо дітей чоловічої статі.

Intentional killing of baby girls due to the preference for male babies and from the low value associated with the birth of females.

This type of preference for sons often results in the neglect of the basic rights of girls, including their health, nutrition and education and, on a more extreme level, may lead to female infanticide, which may occur deliberately or through forms of neglect, such as starvation. [2]

Femicide, Son preference, Missing women

Government initiatives, such as community outreach and education programs, are essential in combating **female infanticide** by addressing the societal preference for male children.

Уживання наркотиків

Drug use

Уживання наркотиків означає хронічне, шкідливе або небезпечне вживання будь-якої речовини, що перебуває під міжнародним контролем, поза лікувальними показаннями, у занадто великих дозах або протягом невинновданого тривалого часу. Під хронічним вживанням розуміється тривале, постійне, часте, довготривале або інтенсивне вживання речовини протягом певного часу, що призводить до серйозних негативних наслідків для здоров'я. Шкідливе вживання – патерни вживання психоактивних речовин, які шкодять фізичному або психічному здоров'ю, часто із супутніми негативними соціальними наслідками. Небезпечне вживання – це патерни вживання, які мають загальнодержавне значення для охорони здоров'я, незважаючи на відсутність будь-яких розладів у поточних користувачки / користувача.

Уживання наркотиків може мати значний вплив на здоров'я, стосунки та загальне благополуччя людини, тому звернення за допомогою на ранній стадії відіграє вирішальне значення для тих, хто мають залежність.

Drug use constitutes the chronic, harmful, or hazardous use of any substance under international control outside therapeutic indications, in excessive dose levels, or over an unjustified period of time. Chronic use refers to prolonged, continuous, frequent, long-term or heavy use of a substance over a certain period of time, leading to severe adverse health effects. Harmful use are defined as patterns of psychoactive substance use that damage physical or mental health, with commonly adverse social consequences. Hazardous use are patterns of use that are of public health significance despite the absence of any current disorder in the individual user. [19]

Determinants of health

Drug use can have a significant impact on a person's health, relationships, and overall well-being, so seeking help early is crucial if someone is struggling with addiction.

Упередження

Prejudices

Ставлення та почуття – позитивні чи негативні, усвідомлені чи неусвідомлені, – які люди мають щодо людей з інших груп, що можуть ґрунтуватися на упереджених уявленнях і залежати від таких чинників, як стать, раса, клас, особистісні характеристики чи інші чинники.

Складається з несприятливого або дискримінаційного ставлення (а не дій) до осіб різних категорій.

Кампанія має на меті розвіяти **упередження** про те, що СНІД – це хвороба виключно гомосексуальної спільноти.

Attitudes and feelings – whether positive or negative and whether conscious or non-conscious – that people have about members of other groups, which may be based on preconceived ideas and influenced by elements such as gender, race, class, personal characteristics or other factors.

Is made up of unfavorable or discriminatory attitudes (not actions) towards persons of different categories. [2]

Stereotypes, Biases

The campaign aims to dispel the **prejudice** that AIDS is confined to the homosexual community.

Упередження за ознакою статі у зборі даних

Sex bias in data collection

Заниження або викривлення демографічних, соціальних або економічних характеристик, пов'язаних з однією зі статей.

Деякі приклади гендерної упередженості у зібраних даних: заниження економічної активності жінок; заниження кількості дівчат, їхніх народжень або смертей; заниження кількості випадків насильства щодо жінок.

Упередженість за ознакою статі при зборі даних може призвести до неточних результатів дослідження, оскільки відсутність адекватного представництва як чоловіків, так і жінок може спотворити результати і не врахувати важливі гендерні тенденції та потреби.

Underreporting or misreporting of demographic, social or economic characteristics associated with one of the sexes.

Some examples of sex bias in data collected are: underreporting of women's economic activity; undercounting of girls, their births or their deaths; or underreporting of violence against women. [2]

Sex bias in data collection can lead to inaccurate research findings, as failing to adequately represent both men and women may skew results and overlook important gender-specific trends and needs.

Уповноважена / уповноважений з прав людини (омбудсперсона)

Ombudsperson

Особа, котра, як правило, призначається урядом або парламентом і має значний ступінь незалежності та широкі повноваження представляти інтереси громадськості шляхом розслідування та розгляду скарг на недобросовісне / неналежне управління або порушення прав людини. [Джерело перекладу 3]

Після численних невдалих спроб вирішити питання з кафедрою свого університету, студент звернувся до університетської **уповноваженої з прав людини** з проханням виступити посередницею і домогтися справедливого вирішення його академічної скарги.

Person usually appointed by the government or by parliament, having a significant degree of independence and is mandated with representing the interests of the public by investigating and addressing complaints of maladministration or a violation of rights.

In many countries where the ombudsperson's responsibility includes protecting human rights, the ombudsperson is recognised as the National Human Rights Institution. [2]

After numerous unsuccessful attempts to resolve the issue with his university department, the student contacted the university **ombudsperson** to mediate and seek a fair outcome for his academic grievance.

Управління ризиками

Risk management

Процес, у рамках якого всі відповідні органи влади управляють безпековими ризиками, визначеними відповідно до процедури оцінки ризиків. Ці дії можуть бути спрямовані на потерпілих (наприклад, планування заходів безпеки), зловмисників (наприклад, застосування повноважень поліції для переслідування за порушення, виявлення та попередження протиправної поведінки), або можуть мати комплексний характер. [Джерело перекладу 3]

Компанії, які приділяють значну увагу гендерній рівності, можуть використовувати стратегії **управління ризиками** для виявлення та пом'якшення можливих упереджень у процесах наймання та просування по службі.

The process by which all relevant authorities manage the safety risks identified in a risk assessment.

These activities may be directed towards victims (e.g. safety planning), perpetrators (e.g. using police powers to pursue, detect and disrupt offending behaviour) or in combination. The scope and type of activities undertaken should be informed by risk assessment, be implemented within a multi-agency framework, and monitored for effectiveness. The aim of these activities is to try and reduce the threat posed by the perpetrator and protect the victim from further violence and abuse. [2]

Companies with a strong focus on gender equality can use **risk management** strategies to identify and mitigate potential biases in recruitment and promotion processes.

Упровадження гендерного підходу в статистиці

Gender mainstreaming in statistics

Гендерні питання та гендерні упередження систематично враховуються при підготовці всієї офіційної статистики та на всіх етапах виробництва даних.

У цьому процесі всі дані – як ті, що стосуються окремих осіб, так і ті, що безпосередньо не пов'язані з ними, – збираються, узагальнюються та аналізуються з урахуванням того, що гендерні чинники по-різному впливають на жінок і чоловіків.

Практикуючи **впровадження гендерного підходу в статистиці**, дослідницьке коло може забезпечити врахування гендерних відмінностей, що призведе до більш точного та інклюзивного прийняття рішень на основі даних.

Gender issues and gender-based biases systematically taken into account in the production of all official statistics and at all stages of data production.

In this process, all data – both those on individuals as well as those not directly related to individuals – are collected, compiled and analysed in light of the consideration that gender-based factors influence women and men differently. [2]

Gender bias, Gender statistics

By practicing **gender mainstreaming in statistics**, researchers can ensure that gender differences are considered, leading to more accurate and inclusive data-driven decision-making.

Успадкування

Inheritance

Право на отримання товарів та майна через право на успадкування після смерті власниці / власника товарів або майна. Традиційно права спадщини стосуються передачі товарів та майна між біологічними членами сім'ї. У деяких культурах жінки не мають юридичного права на спадщину або на рівний розподіл зі спадкоємцями-чоловіками.

Протягом століть закони про **успадкування** надавали перевагу чоловікам, часто залишаючи жінок з незначними правами власності або взагалі без них, що закріплювало економічну нерівність.

The right to receive goods and property through transfer entitlements upon the death of the owner of goods or property. Traditionally, inheritance rights concern the transfer of goods and property between biological family members. Women in some cultures do not have the legal right to inheritance or to share equally with male heirs. [14]

For centuries, **inheritance** laws favored men, often leaving women with little or no property rights, which perpetuated economic inequality.

Утиск, пригноблення

Oppression

Система панування та дискримінації, в якій соціально сконструйована «домінуюча група» володіє владою, багатством і ресурсами, створюючи брак доступу, можливостей, безпеки, захищеності та ресурсів для недомінуючих груп населення. До домінуючих груп належать, зокрема, білі, гетеросексуальні, англійськомовні, чоловіки, особи з високим доходом і високим соціальним статусом. Утиски відображають поточні та історичні процеси, включаючи расизм, колонізацію та дискримінацію за ознакою статі та сексуального розмаїття, а також відмову в наданні медичних послуг на основі соціального статусу.

Війна, голод і **пригноблення** змусили людей у регіоні покинути свої домівки.

Oppression is a system of supremacy and discrimination, where a socially constructed 'dominant group' holds power, wealth, and resources, creating a lack of access, opportunity, safety, security, and resources for non-dominant populations. Dominant groups include those who are White, heterosexual, English speaking, male, high income and high social status, among others. Oppression reflects current and historical processes, including racism, colonization and discrimination based on gender and sexual diversity, as well as denial of health services based on social status. [18]

War, famine and **oppression** have forced people in the region to flee from their homes. [23]

Утримання від чогось

(у цьому випадку – від сексуальних відносин)

Abstinence

Уникнення будь-яких статевих зв'язків.

Для когось це може означати рішення уникати лише сексу з проникненням; для інших – рішення займатися лише «зовнішнім сексом». Причинами відмови від статевих відносин можуть бути контрацепція та запобігання вагітності, захист від захворювань, а також релігійні переконання.

За винятком **утримання**, латексні презервативи є найкращим захистом від ЗПСШ, включаючи герпес та СНІД.

Avoidance of sexual relations of any kind. For some, it may mean the decision to avoid only penetrative sex; for others, it may mean only engaging in 'outercourse'. Reasons for abstinence could include contraception and prevention of pregnancy, disease, as well as religious belief. [14]

Safe sex

Except for **abstinence**, latex condoms are the best protection against STDs, including herpes and AIDS. [23]

Ф

Фемінізація бідності

Feminization of poverty

Більша поширеність та зростаюча кількість випадків бідності серед жінок порівняно з чоловіками, внаслідок структурної дискримінації, яка впливає на життя жінок і відображається у нижчих зарплатах, пенсіях, меншій кількості переваг та інших чинниках.

Низка явищ, пов'язаних із бідністю, впливає на чоловіків і жінок по-різному, що призводить до того, що бідні жінки переважають над бідними чоловіками, жінки страждають від гострішої бідності, ніж чоловіки, та жіноча бідність проявляє більш виражену тенденцію до зростання, переважно через збільшення кількості домогосподарств, очолюваних жінками. Цей набір явищ став відомим як «фемі-

нізація бідності». Хоча ідея фемінізації бідності іноді ставиться під сумнів, вона вказує на необхідність визнання того, що бідність впливає на чоловіків і жінок по-різному, і що гендер – такий же чинник, як вік, етнічні чинники і географічне розташування – який впливає на бідність і збільшує вразливість жінок до неї.

Програми, спрямовані на зменшення **фемінізації бідності**, такі як ініціативи з мікрофінансування та професійного навчання для жінок, продемонстрували значний успіх у розширенні можливостей домогосподарств, очолюваних жінками.

Increasing incidence and prevalence of poverty among women compared to men, as a result of structural discrimination that affects women's lives and is reflected in lower salaries, lower pensions, fewer benefits, etc.

A series of phenomena within poverty affect men and women differently, resulting in poor women outnumbering poor men, women suffering more severe poverty than men, and female poverty displaying a more marked tendency to increase, largely because of the rise in the number of female-headed households. This set of phenomena has come to be termed the 'feminization of poverty'. Although the idea of the feminization of poverty has been questioned, it has pointed out the need to acknowledge that poverty affects men and women in different ways, and that gender is a factor – just like age, ethnic factors and geographical location, among others – which influences poverty and increases women's vulnerability to it. [2, 4]

Snformal economy, Irregular and/or precarious employment, Maternity leave

Programs aimed at reducing the **feminization of poverty**, such as microfinance initiatives and vocational training for women, have shown significant success in empowering female-headed households.

Фемінізація міграції

Feminisation of migration

Тенденція до збільшення частки жінок серед міжнародних трудових мігранток/мігрантів.

За останні кілька десятиліть фемінізація трудової міграції відбулася з трьох основних причин. По-перше, попит на робочу силу, особливо в більш розвинених країнах, все більше стає гендерно вибіркоким, надаючи перевагу робочим місцям, котрі зазвичай заповнюють жінки. Наприклад, у сферах послуг, охорони здоров'я та розваг, особливо внаслідок глобальної кризи в галузі послуг із догляду. По-друге, зміна гендерних відносин в окремих країнах походження означає, що жінки набувають більше незалежності, щоб працювати та мігрувати у більшій кількості, порівняно з минулим. По-третє, зростає міграція жінок для виконання домашньої роботи, а також організована міграція для шлюбу й торгівлі жінками в секс-індустрії.

[Джерело перекладу 3]

Оскільки **фемінізація міграції** продовжує зростати, вкрай важливо враховувати унікальні чинники вразливості та виклики, з якими стикаються мігрантки в приймаючих країнах.

Trend towards an increasing proportion of women amongst international migrant workers.

The feminisation of labour migration has occurred over the last few decades for three main reasons. First, the demand for labour, especially in more developed countries, is becoming increasingly gender-selective in favour of jobs typically filled by women, for example in services, healthcare, and entertainment, and especially as a result of the global care crisis. Second, changing gender relations in some countries of origin mean that women have more independence to work and migrate in greater numbers than was previously the case. Third, there has been a growth in the migration of women for domestic work, as well as in organised migration for marriage and the trafficking of women into the sex industry. [2]

Migrant woman, Global care chains

As the **feminisation of migration** continues to rise, it's crucial to address the unique vulnerabilities and challenges faced by migrant women in host countries.

Фемінізм(и)

Feminism(s)

Політична позиція та прихильність ідеї зміни політичного становища жінок та сприяння гендерній рівності, засновані на тезі про те, що жінки знаходяться в підпорядкованому становищі через своє гендеризоване тіло, тобто через свою стать.

Усі концепції фемінізмів погоджуються, що жінки перебувають у підпорядкованому становищі щодо чоловіків. Окрім трьох хвиль фемінізму та постфемінізму, є декілька феміністських течій та напрямків, наприклад, марксистський фемінізм, ліберальний фемінізм, кіберфемінізм, лесбійський фемінізм, радикальний фемінізм, фемінізм та психоаналіз тощо. Сучасні фемінізми сфокусовані на переоцінці та реконцептуалізації жінок, їх позицій та ролей, або на деконструкції прихованих форм гендерної дискримінації та виключення.

[Переклад базується на 3]

Фемінізм першої хвилі, який бере свій початок у 19 столітті, був пов'язаний з виборчим правом для жінок.

Political stance and commitment to change the political position of women and promote gender equality, based on the thesis that women are subjugated because of their gendered body, i.e. sex.

All feminisms agree that women are in the subordinated position in relation to men. Besides three waves of feminism and post-feminism, there are several feminist currents and orientations, e.g. Marxist feminists, liberal feminists, cyber feminists, lesbian feminists, radical feminism, feminism & psychoanalysis, etc.

Contemporary feminisms' main focus is either a re-evaluation and reconceptualisation of women, their positions and roles, or a deconstruction of covert forms of gender discrimination and exclusion. [2]

Gender equality, Women's studies

First-wave **feminism**, which dates back to the 19th century, was concerned with women's suffrage. [26]

Феміністичні дослідження (студії)

Feminist studies

Дослідження, основною метою яких є наукове вивчення становища, ролей та варіантів можливостей жінок і дівчат у суспільствах та культурах.

Початковою точкою феміністичних студій були аргументи про пригнічення жінок, що прослідковувалось у всіх сферах та на всіх рівнях суспільного й приватного життя, а також усвідомлення невидимості жінок в історії та культурі. Феміністичні студії потребують міжгалузєвого підходу, оскільки вони охоплюють усі сфери знань та поєднують теоретичні й методологічні аспекти у вивченні гендерних явищ, а тому дуже часто мають не лише академічний, але й політичний характер. [Джерело перекладу 3]

Включення **феміністичних студій** до університетських програм збагачує погляди студентства на гендерну динаміку, заохочуючи критичне мислення щодо традиційних владних структур.

Studies that aim mainly to provide a scholarly understanding of women's and girl's situations, roles and options in societies and cultures.

The starting point of feminist studies was the argumentation about the oppression of women, which was perceived in all areas and at all levels of public and private life, as well as the awareness of their invisibility in history and culture. Feminist studies require a multi-sectoral approach in that they cover all areas of knowledge and combine theoretical and methodological aspects in their research on gendered phenomena, and therefore very often have not only an academic but also a political character. [2] *Gender equality, Women's studies*

Incorporating **feminist studies** into university curricula enriches students' perspectives on gender dynamics, encouraging critical thinking about traditional power structures.

Фемінності

Femininities

Різні уявлення про те, що означає бути жінкою (включно з моделями поведінки), пов'язані з імовірним місцем жінки в заданому наборі гендерних ролей та відносин.

Включає скептичне ставлення щодо цінностей та норм, котрі традиційно застосовуються до поведінки жінок у певному суспільстві, визначення та вирішення питань, пов'язаних із підпорядкуванням положенням жінок і дівчат, а також пов'язані з ними дискримінаційні гендерні стереотипи, що підтримують гендерну нерівність. [Переклад базується на 3]

Батьки повинні бути обережними з поняттями маскулінності й **фемінності**, які вони передають своїм дітям.

Different notions of what it means to be a woman, including patterns of conduct linked to a women's assumed place in a given set of gender roles and relations.

It involves questioning the values and norms that traditionally apply to women's behaviour in a given society, identifying and addressing issues connected to women's

and girls' subordination as well as related discriminatory gender stereotypes that sustain gender inequality. [2]

Gender stereotypes, Gender roles, Feminine

Parents should be careful about the notions of masculinity and **femininity** they convey to their children. [23]

Феміцид (вбивство жінок)

Femicide

Загальне визначення:

вбивство жінок та дівчат через їхню стать, що може набувати таких форм, як:

- 1) убивство жінки внаслідок насильства з боку інтимного партнера;
- 2) катування та вбивство жінок на ґрунті мізогінії;
- 3) убивства жінок і дівчат в ім'я так званої «честі»;
- 4) цілеспрямоване вбивство жінок і дівчат в умовах збройного конфлікту;
- 5) убивства жінок через посаг;
- 6) убивство жінок і дівчат через їх сексуальну орієнтацію та гендерну ідентичність;
- 7) убивство аборигенних та корінних жінок і дівчат через їхню стать;
- 8) інфантицид дівчат та гендерно зумовлене селективне вбивство плоду через стать;
- 9) смерть, пов'язана з каліцтвом статевих органів;
- 10) звинувачення у відьомстві;
- 11) інші феміциди, пов'язані з діяльністю банд, організованою злочинністю, розповсюдженням наркотиків і стрілецької зброї, торгівлею людьми.

Статистичне визначення:

убивство жінки інтимним партнером та смерть жінки внаслідок шкідливої для жінок практики.

Під інтимним партнером розуміють колишнє або нинішнє подружжя або цивільного партнера, і незалежно від того, чи проживає або проживав партнер разом із потерпілою раніше. [Переклад базується на 3]

Проживання в районах з підвищеним рівнем бідності, етнічною неоднорідністю та зниженою колективною ефективністю (соціальною згуртованістю між сусідами) пов'язане з підвищеним рівнем **феміциду** в цій місцевості.

Killing of women and girls because of their gender, which can take the form of, inter alia:

- the murder of women as a result of intimate partner violence;
- the torture and misogynist slaying of women;
- killing of women and girls in the name of "honour";
- targeted killing of women and girls in the context of armed conflict;
- dowry-related killings of women;
- killing of women and girls because of their sexual orientation and gender identity;
- the killing of aboriginal and indigenous women and girls because of their gender;
- female infanticide and gender-based sex selection foeticide;
- genital mutilation related deaths;
- accusations of witchcraft;

and other femicides connected with gangs, organized crime, drug dealers, human trafficking and the proliferation of small arms.

Statistical definition:

The killing of a woman by an intimate partner and the death of a woman as a result of a practice that is harmful to women. Intimate partner is understood as a former or current spouse or partner, whether or not the perpetrator shares or has shared the same residence with the victim. [2]

Violence against women, Crimes committed in the name of so-called honour

Living in neighborhoods with increased poverty, ethnic heterogeneity and decreased collective efficacy (social cohesion among neighbors) are all found to be linked to increased **femicide** rates in that area. [23]

Фізичне насильство

Physical violence

Будь-яка дія, що спричиняє фізичну шкоду в результаті незаконного застосування фізичної сили. Фізичне насильство може мати форму, серед іншого, тяжких та легких тілесних ушкоджень, позбавлення свободи та вбивства.

Нове законодавство спрямоване на посилення покарання за **фізичне насильство** на робочому місці.

Any act which causes physical harm as a result of unlawful physical force. Physical violence can take the form of, among others, serious and minor assault, deprivation of liberty and manslaughter. [2]

The new legislation aims to create harsher penalties for **physical violence** in the workplace.

Ц

Центр для постраждалих від зґвалтування

Rape crisis centre

Підтримка постраждалих від сексуального насильства може надаватися в кризових центрах для постраждалих від зґвалтувань або в центрах допомоги постраждалим від сексуального насильства. Кризові центри для постраждалих від зґвалтувань зазвичай пропонують довгострокову допомогу, таку як індивідуальне консультування, групи підтримки та зв'язок з іншими службами. Вони також підтримують постраждалих під час судових розглядів, надаючи адвокацію жінка-для-жінки та іншу практичну допомогу. Центри допомоги постраждалим від сексуального насильства можуть спеціалізуватися на невідкладній медичній допомозі, високоякісній судово-медичній практиці та кризовому втручанні.

Уряд оголосив про збільшення фінансування кризових **центрів для постраждалих від зґвалтувань**, щоб забезпечити всім постраждалим доступ до необхідних послуг підтримки.

Support for victims of sexual violence may take the form of a rape crisis centre or a sexual violence referral centre. Rape crisis centres typically offer long-term help

such as face-to-face counselling, support groups and contact with other services. They also support victims during court proceedings by providing woman-to-woman advocacy and other practical help. Sexual violence referral centres may specialise in immediate medical care, high quality forensic practice and crisis intervention. [2]

The government announced increased funding for **rape crisis centres** to ensure all victims have access to essential support services.

Цілі сталого розвитку (ЦСР)

Sustainable Development Goals (SDGs)

Під керівництвом Організації Об'єднаних Націй міжнародне співтовариство у 2015 році погодило 17 Цілей сталого розвитку (ЦСР), які будуть досягнуті протягом наступних 15 років.

Потреби та права жінок і дівчат відображені в Цілі 5 «Гендерна рівність та розширення прав і можливостей жінок» та наскрізно пронизують увесь Порядок денний у сфері сталого розвитку до 2030 року.

Інші цілі та індикатори ЦСР, які перегукуються з гендерною роботою, такі:

Ціль 3: Міцне здоров'я та благополуччя – зниження материнської смертності, припинення смертності новонароджених та дітей віком до 5 років, якій можна запобігти, забезпечення доступу до послуг у сфері сексуального та репродуктивного здоров'я, а також подолання ВІЛ/СНІДу та інших хвороб.

Ціль 4: Якісна освіта – універсалізувати доступ до якісної освіти, від дошкільної до вищої, з особливим мандатом на усунення соціальної нерівності, що підтримує доступ до освітніх можливостей. Усунути гендерну нерівність на всіх рівнях та забезпечити гендерну чуливість навчальних закладів для створення ефективного навчального середовища. У резолюції 70/138 Генеральної Асамблеї зазначається, що рівне право дівчат на якісну освіту є центральним елементом порядку денного сталого розвитку.

Ціль 6: Чиста вода та санітарія – безпосередньо закликає звернути увагу на потреби жінок і дівчат.

Цілі сталого розвитку ООН (ЦСР) визнають, що досягнення гендерної рівності має важливе значення для прогресу в усіх сферах розвитку.

Spearheaded by the United Nations, the international community agreed in 2015 on 17 Sustainable Development Goals to pursue over the next 15 years.

The needs and rights of women and girls are encapsulated in Goal 5: Gender Equality and Women's Empowerment and cut across the 2030 Agenda for Sustainable Development.

Other SDG targets and indicators that resonate with gender work are:

Goal 3: Good Health and Well-being – reduce maternal mortality, end preventable deaths of newborns and children under 5, ensure access to sexual and reproductive health and end HIV and AIDS and other diseases.

Goal 4: Quality Education – universalize access to quality education, from pre-primary to tertiary levels, with a specific mandate to redress social inequalities undermining access to educational opportunities. Eliminate gender disparities at all levels and making sure education facilities are gender-sensitive to create effective learning

environments. General Assembly resolution 70/138 noted that the equal right of girls to quality education is central to the sustainable development agenda. Goal 6: Clean Water and Sanitation – specifically calls for paying attention to the needs of women and girls. [9]

The UN's **Sustainable Development Goals (SDGs)** recognize that achieving gender equality is essential for progress across all areas of development.

Ч

Чинники і умови ризику

Risk factors and conditions

Чинники та умови ризику зменшують шанси на міцне здоров'я, збільшуючи ризик, тяжкість і тривалість захворювання, травми або передчасної смерті. Це можуть бути індивідуальні особливості та поведінка, а також екологічні та соціальні чинники, які підвищують ймовірність мати погане здоров'я. Зосередження уваги на чинниках та умовах ризику відповідає підходу, що базується на дефіциті; на додаток до зменшення ризику необхідно приділяти увагу захисним чинникам.

У громаді з високим рівнем бідності та обмеженим доступом до охорони здоров'я такі **чинники і умови ризику** створюють сприятливе середовище для розвитку хвороб, яким можна було б запобігти, і які непропорційно часто вражають жінок.

Risk factors and conditions decrease the chances of good health by increasing the risk, severity and duration of disease, injury or premature death. They may be individual characteristics and behaviours as well as environmental and social factors that increase the chance of having poor health. Focusing on risk factors and conditions aligns with a deficit-based approach; attention to protective factors is necessary in addition to reducing risk. [18]

In a community with high poverty rates and limited access to healthcare, these **risk factors and conditions** create a breeding ground for preventable diseases disproportionately affecting women.

Чоловічі дослідження (студії)

Men's studies

Дослідження, що з'явилися завдяки чоловічим рухам та спільній із феміністками меті утворити партнерство в рамках порядку денного гендерної рівності 1970-х років та кинути виклик загальноприйнятим уявленням про маскуліність та фемініність.

Проте феміністичні й чоловічі студії не завжди поділяють спільні підходи до вивчення проблем рівності через постійні ризики поглинання та викривленого використання феміністичних знань.

У 1990-х роках оновлена гегемонна маскуліність була інтегрована у чоловічі студії, і сьогодні їх епістеміологічне підґрунтя лишається амбівалентним, що

вказує на перетворення «маскулінностей» та дистанціювання від останніх у квір-студіях. [Джерело перекладу 3]

Зростання популярності **чоловічих студій** відображає посилення суспільного інтересу до розуміння та деконструкції традиційної маскулінності.

Studies grounded in men's movements and the common goal, shared with feminists, of creating a partnership in the gender framework of the 1970s and challenging accepted notions of masculinity and femininity.

Yet feminist and men's studies did not always share common epistemological concerns, as there was a constant possibility of co-optation and misuse of feminist knowledge. In the 1990s the renewed hegemonic masculinity was integrated into men's studies, and today the epistemic background is still not without ambivalence, which is a sign of the transition of 'masculinities', and also a distancing from the latter in queer studies. [2]

The rise of **men's studies** reflects a growing societal interest in understanding and deconstructing traditional masculinity.

Ш

Шкідливі практики

Harmful practices

Стійкі практики та поведінка, що ґрунтуються на дискримінації за ознакою статі, гендеру, віку, інших ознак, а також множинних та/або інтерсекційних формах дискримінації, що часто включають насильство та заподіяння фізичної та/або психологічної шкоди чи страждань.

Шкода, яку ці практики завдають постраждалим від дискримінації, не обмежується лише негативними фізичними та психологічними наслідками, а часто має за мету чи призводить до створення перепон для визнання, реалізації та користування правами людини і основними свободами для жінок та дітей. Ці практики також негативно впливають на їх гідність, фізичну, психосоціальну та моральну цілісність і розвиток, участь, здоров'я, освітній, економічний та соціальний статус.

Шкідливою вважається практика, яка відповідає таким критеріям:

а) призводить до приниження гідності та/або честі особи та порушення прав людини і основних свобод;

б) породжує дискримінацію жінок чи дітей і спричиняє негативні наслідки для них, включаючи фізичну, психологічну, економічну та соціальну шкоду та/або насильство, обмеження їх спроможності брати повноцінну участь у життєдіяльності суспільства, чи розвивати або досягати свого повного потенціалу;

в) підтримується соціальними нормами щодо домінування чоловіків і нерівності жінок і дітей, що випливають із таких ознак, як стать, гендер, вік та інші інтерсекційні чинники;

г) нав'язується жінкам та дітям сім'єю, членами громади чи загалом суспільством, незалежно від того, чи постраждала особа надає і чи здатна надати повну, вільну та усвідомлену згоду. [Переклад базується на 3]

Шкідливі практики, такі як каліцтво жіночих геніталій та дитячі шлюби, продовжують впливати на мільйони дівчат у всьому світі.

Persistent practices and behaviours that are grounded on discrimination on the basis of sex, gender, age and other grounds as well as multiple and/or intersecting forms of discrimination that often involve violence and cause physical and/or psychological harm or suffering.

The harm that these practices cause to the victims surpasses the immediate physical and mental consequences and often has the purpose or effect of impairing the recognition, enjoyment and exercise of the human rights and fundamental freedoms of women and children. There is also a negative impact on their dignity, physical, psychosocial and moral integrity and development, participation, health, educational, economic and social status. To be regarded as harmful, practices should meet the following criteria: They constitute a denial of the dignity and/or integrity of the individual and a violation of human rights and fundamental freedoms enshrined in the two Conventions; They constitute discrimination against women or children and are harmful insofar as they result in negative consequences for them as individuals or groups, including physical, psychological, economic and social harm and/or violence and limitations on their capacity to participate fully in society or develop and reach their full potential; They are traditional, re-emerging or emerging practices that are prescribed and/or kept in place by social norms that perpetuate male dominance and inequality of women and children, based on sex, gender, age and other intersecting factors; They are imposed on women and children by family, community members, or society at large, regardless of whether the victim provides, or is able to provide, full, free and informed consent. [2]

Harmful practices such as female genital mutilation and child marriage continue to affect millions of girls worldwide.

Шкідливі стереотипи

Harmful stereotypes

Гендерні стереотипи, котрі обмежують розвинення здібностей жінок, їхні можливості будувати професійну кар'єру чи приймати рішення про власні життєві плани. Шкідливі стереотипи можуть бути як негативними (наприклад, жінки – нераціональні), так і на позір доброзичливими (наприклад, жінки – берегині, вони краще виховують дітей). [Джерело перекладу 3]

Шкідливі стереотипи щодо гендерних ролей можуть обмежувати можливості людей та закріплювати нерівність.

Gender stereotype that limits women's gaining of personal abilities, pursuing their professional careers and making choices about their lives and life plans.

Harmful stereotypes can be both hostile and negative (e.g. women are irrational) or seemingly benign (e.g. women are nurturing). [2]

Harmful stereotypes about gender roles can limit individuals' opportunities and perpetuate inequality.

Шлюбна міграція

Marriage migration

Міграція чи переміщення в межах країни або за кордон у зв'язку із укладенням шлюбу.

Тенденція, яка стала більш поширеною з глобалізацією, підвищенням мобільності та великою кількістю трудових мігранток / мігрантів у приймаючих країнах. Міграція родин включає шлюбну міграцію другого та наступних поколінь, які привозять партнерок/-ів з батьківщини до приймаючої країни, міжнародні шлюби громадян / громадян чи негромадян / негромадян, що виникають внаслідок туризму, здобуття освіти, ведення бізнесу чи професійної діяльності, і зрештою переміщення цілих сімей.

Виділяють окремі групи проблемних питань щодо цієї форми міграції, зокрема, нерівність серед населення всередині країни та різний рівень розвитку самих країн; переважання жінок серед осіб, що змінюють країну внаслідок одруження; економічна та соціальна мобільність; влаштовані шлюби та зростаюча кількість наречених за листуванням в інтернеті чи поштою; імміграційна політика, інтеграція та ідентичність, а також поява нових громадян / громадян у країнах, що приймають мігранток / мігрантів.

Шлюбні мігрантки ризикують зазнати особливих форм гендерно зумовленого насильства (психологічне або фізичне насильство в сім'ї, примусовий шлюб, експлуатація на домашніх роботах тощо), та здебільшого мають обмежені можливості щодо захисту й підтримки. [Переклад частково базується на 3]

Деякі випадки **шлюбної міграції** пов'язані з маніпуляціями і навіть насильством.

Migration within countries or across borders due to marriage.

A trend that has become more common with globalisation, increased mobility and large numbers of labour migrants in host societies. Family-linked migration includes marriage migration of second and subsequent generations who bring partners from their homeland into the host country, international marriages of citizens and non-citizens arising from tourism, education, business and professional activities, and finally the movement of entire families.

There are different strands of issues within this form of migration, ranging from uneven levels of development inside and among countries; the predominance of women marriage migrants; economic and social mobility; arranged marriages and the increasing number of Internet and mail-order brides; immigration policies, integration and identity; and the emergence of new citizens in migrant-receiving countries.

Marriage migrants who are women are at high risk of being subjected to specific forms of gender violence (psychological or physical domestic violence, forced marriage, domestic work exploitation, etc.), and may have limited access to protection and support services. [2]

Feminization of migration

Some cases of **marriage migration** involve manipulation and even abuse.

Якість охорони здоров'я

Healthcare quality

Якість медичних послуг у контексті детермінант здоров'я включає елементи прийнятності, рівності, безпеки та ефективності надання медичної допомоги. Це включає надання медичних послуг, які а) враховують уподобання та прагнення окремих користувачок / користувачів послуг та культури їхніх спільнот (тобто прийнятна та орієнтована на пацієнтку / пацієнта допомога), б) не варіюються через особисті характеристики, такі як стать, раса, етнічна приналежність, географічне розташування або соціально-економічний статус (тобто рівність), в) мінімізують ризики та шкоду для користувачок/-ів послуг (тобто безпека) та г) є доказовими і покращують результати в галузі охорони здоров'я.

Забезпечення високої **якості охорони здоров'я** передбачає безперервне навчання медичного персоналу, регулярне оцінювання закладів охорони здоров'я та впровадження доказової медицини.

Healthcare quality in the context of SEEDs of Health incorporates the acceptability, equity, safety and effectiveness elements of care provision. This includes delivering health care which a) takes into account the preferences and aspirations of individual service users and the cultures of their communities (i.e. acceptable and patient-centred care), b) does not vary because of personal characteristics such as gender, race, ethnicity, geographical location, or socioeconomic status (i.e. equitable), c) minimizes risks and harm to service users (i.e. safe) and d) is evidence based and improves health outcomes. [19]

Ensuring high **healthcare quality** involves continuous training for medical professionals, regular assessments of healthcare facilities, and the implementation of evidence-based practices.

Джерела / Sources

- 1 WHO_Gender, equity and rights terminology in governig body documents_10 May 2023 / «World Health Organization. (2023). Gender, human rights and equity related terminology in the preparation of WHO Governing Bodies documents: A resource brief for WHO staff.
- 2 European institute for gender equality thesaurus / European Institute for Gender Equality. (n.d.). Gender Equality Glossary and Thesaurus. <https://eige.europa.eu/publications-resources/thesaurus/overview>
- 3 Словник Європейського інституту з ґендерної рівності / пер. М. Бабак, О. Давліканової, М. Дмитрієвої, М. Козир, Л. Компанцевої, К. Левченко, М. Скорик, О. Суслової. – Київ : «Вістка», 2021. – 170 с
- 4 UNWomen Training Centre eLearning Campus Gender Equality Glossary / <https://trainingcentre.unwomen.org/mod/glossary/view.php?id=36&mode&lang=en>
- 5 OSCE Organization for Security and Co-operation in Europe GLOSSARY ON GENDER-RELATED TERMS (May 2006) / <https://www.osce.org/files/f/documents/1/2/26397.pdf>
- 6 United Nations Glossary on Sexual Exploitation and Abuse / Prepared by the Task Team on the SEA Glossary for the Special Coordinator on improving the United Nations response to sexual exploitation and abuse. <https://hr.un.org/sites/hr.un.org/files/UN%20Glossary%20on%20SEA.pdf>
- 7 CARE Glossary of Gender-Related Terms / CARE France (2018). <https://www.carefrance.org/wp-content/uploads/import/pdf/94d078e-8678-Illustrated-Glossary-of-Gen.pdf>
- 8 UNESCO Glossary: Understanding concepts around gender equality and inclusion in education / United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (2022). <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000380971>
- 9 UNICEF GENDER EQUALITY Glossary of Terms and Concepts / UNICEF Regional Office for South Asia. (2017). Gender Equality: Glossary of Terms and Concepts. United Nations Children's Fund. <https://www.unicef.org/rosa/media/1761/file/Genderglossarytermsandconcepts.pdf>
- 10 IOM LGBTIQ+ FULL GLOSSARY OF TERMS / International Organization for Migration. (2020). Full Glossary of Terms on Sexual Orientation, Gender Identity,

Gender Expression and Sex Characteristics (SOGIESC).<https://www.iom.int/sites/g/files/tmzbd1486/files/documents/IOM-SOGIESC-Glossary-of-Terms.pdf>

- 11 GENDER EQUALITY LEXICON Bill & Melinda Gates Foundation / Written by Lucero Quiroga & Jennifer McCleary-Sills, with additional contributions by Mary Kincaid, Maneshka Eliatamby, and others. https://www.gatesgenderequalitytoolbox.org/wp-content/uploads/GCfGE_Gender-Equality-Lexicon_FINAL.pdf
- 12 Mediterranean Institute of Gender Studies Glossary of Gender-related Terms / https://www.peacewomen.org/assets/file/AdvocacyEducationTools/genderglossary_migs_aug2005.pdf
- 13 SIGI 2023 Global Report Gender Equality in Times of Crisis Glossary
- 14 Gender and Development Glossary / Inter Press Service Asia-Pacific. (2010). <https://www.ips.org/africa/library/GenderandDevelopmentGlossary.pdf>
- 15 One hundred words for equality . A glossary of terms on equality between women and men. European Commission 1998 / Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities. <https://yourterm.eu/wp-content/uploads/2020/01/One-hundred-words-for-equality-EU-gender-glossary.pdf>
- 16 Glossary of Equality and Diversity Terms. Derbyshire Gov.Uk / <https://www.derbyshire.gov.uk/site-elements/documents/pdf/council/equalities/glossary-of-equality-and-diversity-terms.pdf>
- 17 National Center for Chronic Disease Prevention and Health Promotion (NCCDPHP) / Centers for Disease Control and Prevention. (n.d.). Health equity glossary. <https://www.cdc.gov/chronicdisease/healthequity/health-equity-communications/nccdphp-health-equity-glossary.html>
- 18 National Collaborating Centre for Determinants of Health / National Collaborating Centre for Determinants of Health. (n.d.). Glossary. <https://nccdh.ca/learn/glossary>
- 19 Health Equity_UNDP-SEEDS_Glossary / Werling, E., Bell, R., Morrison, J., Grobicki, L., Goldblatt, P., Macauley, J., Hamelmann, C., & Hue, M. (n.d.). Glossary of terms: Seeds of health and health equity. United Nations Development Programme. https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/migration/eurasia/UNDP-SEEDS_Glossary_web_V2.pdf
- 20 Key-Equity-Terms-and-Concepts / Center for the Study of Social Policy. (2019). Key equity terms & concepts: A glossary for shared understanding. Washington,

- DC: Center for the Study of Social Policy. <https://cssp.org/wp-content/uploads/2019/09/Key-Equity-Terms-and-Concepts-vol1.pdf>
- 21 WHOHealthPromotionGlossaryofTerms2021/WorldHealthOrganization.(2021). Health promotion glossary of terms 2021. Geneva: World Health Organization. <https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/350161/9789240038349-eng.pdf?sequence=1>
 - 22 WHO Gender mainstreaming for health managers: a practical approach / World Health Organization. (2011). Gender mainstreaming for health managers: A practical approach. Facilitators' guide. Geneva: World Health Organization. https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/44516/9789241501071_eng.pdf?sequence=1
 - 23 Cambridge Dictionary / Cambridge University Press. (n.d.). Cambridge Dictionary. <https://dictionary.cambridge.org>
 - 24 <https://drc.unfpa.org/en/news/menstruation-and-human-rights-frequently-asked-questions-0#What%20is%20menstruation>
 - 25 Oxford Dictionary / Oxford University Press. (n.d.). Oxford Learner's Dictionaries. <https://www.oxfordlearnersdictionaries.com>
 - 26 Merriam Webster / Merriam-Webster. (n.d.) <https://www.merriam-webster.com>
 - 27 Invisible Women / Criado Perez, C. C. (2019). Invisible women: Data bias in a world designed for men. New York, NY: Abrams Press.
 - 28 The Cost of Sexism / Scott, L. (2022). The cost of sexism: How the economy is built for men and why we must reshape it. London, England: Allen Lane.
 - 29 <http://www.may28.org/obstetric-violence/>
 - 30 Hispanic Women/Latina Leaders Overcoming Barriers in Higher Education Daisy IndiraBarrónIndexedIn: SCOPUSReleaseDate:December, 2020| Copyright:©2021 | Pages: 231 DOI: 10.4018/978-1-7998-3763-3 ISBN13: 9781799837633 | ISBN10: 1799837637 | ISBN13 Softcover: 9781799867661 | EISBN13: 9781799837640
 - 31 <https://www.who.int/news-room/questions-and-answers/item/abortion-safety>
 - 32 <https://www.collinsdictionary.com/dictionary/english/selective-abortion>
 - 33 https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/44577/9789241501460_eng.pdf?sequence=1
 - 34 https://www.who.int/health-topics/gender#tab=tab_1
 - 35 https://www.who.int/europe/health-topics/gender#tab=tab_1

- 36 Сайт Европейського Парламенту / <https://www.europarl.europa.eu/topics/en/article/20200109STO69925/understanding-the-gender-pay-gap-definition-and-causes>
- 37 <https://www.ohchr.org/en/special-procedures/ie-sexual-orientation-and-gender-identity/struggle-trans-and-gender-diverse-persons>
- 38 <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK430827/>
- 39 Oxford Dictionary of Media and Communication https://books.google.co.uk/books?redir_esc=y&hl=uk&id=nLuJz-ZB828C&q=marginalization#v=snippet&q=marginalization&f=false
- 40 <https://www.unfpa.org/menstruationfaq#Period%20Poverty>
- 41 UNFPA web site <https://drc.unfpa.org/en/news/menstruation-and-human-rights-frequently-asked-questions-0#What%20is%20menstruation>
- 42 WHO web site / <https://www.who.int>
- 43 <https://www.nichd.nih.gov/health/topics/labor-delivery>
- 44 <https://www.who.int/activities/making-childbirth-a-positive-experience>
- 45 https://www.ohchr.org/en/press-releases/2024/06/special-rapporteur-urges-global-action-recognise-and-combat-prostitution?fbclid=IwY2xjawEm5WNleHRuA2FlbQlMQABHf3SulEhG_oonzEDAyMriVqzZ3sRRM2ldDX2aq9UoIXAYg77X8r6KYD3Rw_aem_8ZqqDhdjFwJGv6VaAO6FzQ
- 46 <https://www.un.org/womenwatch/daw/vaw/ngocontribute/Coalition%20Against%20Trafficking%20in%20Women.pdf>
- 47 Report of the Special Rapporteur on violence against women and girls, its causes and consequences, Reem Alsalem / <https://documents.un.org/doc/undoc/gen/g24/078/81/pdf/g2407881.pdf>
- 48 <https://www.unfpa.org/news/ending-gender-based-violence-world-8-billion-how-new-term-reproductive-violence-helps-confront>
- 49 Czechowski, K., Sylvestre, J., & Corsini-Munt, S. (2022). Survival sex: Sexual agency and consent in a state of deprivation? A scoping review. The Canadian Journal of Human Sexuality, 31(2), 293-308. <https://doi.org/10.3138/cjhs.2022-0017>
- 50 <https://www.who.int/teams/sexual-and-reproductive-health-and-research/key-areas-of-work/sexual-health/defining-sexual-health>
- 51 <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/violence-against-women>

- 52 United Nations (2018). Report of the Secretary-General on conflict-related Sexual Violence. S/2018/250 <https://www.un.org/sexualviolenceinconflict/wp-content/uploads/2019/04/report/s-2019-280/Annual-report-2018.pdf>
- 53 Brandford A, Brandford-Stevenson A. Going Up!: Exploring the Phenomenon of the Glass Escalator in Nursing. Nurs Adm Q. 2021 Oct-Dec 01;45(4):295-301. doi: 10.1097/NAQ.0000000000000489. PMID: 34346908.
- 54 <https://plancanada.ca/en-ca/stories/how-empowering-girls-benefits-everyone>
- 55 <https://www.who.int/news-room/questions-and-answers/item/gender-and-health>
- 56 <https://ednannia.ua/programs/we-support-civil-society>
- 57 https://www.who.int/health-topics/breastfeeding#tab=tab_2
- 58 <https://data.unicef.org/topic/child-protection/child-marriage/>
- 59 <https://www.ilo.org/topics/care-economy>
- 60 <https://www.who.int/teams/health-promotion/physical-activity/global-status-report-on-physical-activity-2022>
- 61 <https://www.unwomen.org/en/digital-library/publications/2019/06/progress-of-the-worlds-women-2019-2020>
- 62 <https://www.who.int/docs/default-source/documents/2019-uhc-report.pdf>
- 63 <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000373724>
- 64 <https://www.unicef.org/topics/child-protection>
- 65 <https://www.un.org/womenwatch/daw/followup/session/presskit/fs5.htm>
- 66 ECPAT International. (2016). Commercial Sexual Exploitation of Children
- 67 World Health Organization. (2021). Commercial determinants of health. Retrieved from: <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/commercialdeterminants-of-health>
- 68 <https://www.unwomen.org/en/digital-library/publications/2016/12/cedaw-for-youth>
- 69 <https://www.routledge.com/Cultural-Violence-and-the-Destruction-of-Human-Communities-New-Theoretical-Perspectives/Greenland-MugeGocek/p/book/9780367506247>
- 70 https://ec.europa.eu/employment_social/equal_consolidated/data/document/0506_madrid_living_slm_en.pdf

- 71 <https://www.unwomen.org/sites/default/files/Headquarters/Attachments/Sections/Library/Publications/2020/Good-practices-in-gender-responsiveevaluations-en.pdf>
- 72 European Institute for Gender Equality (EIGE). (2018). Study and Work-Life Balance: Research Note
- 73 <https://eige.europa.eu/publications-resources/publications/reconciliation-workfamily-and-private-life-european-union-policy-review>
- 74 Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO). (2010). Gender and Land Rights: Understanding Complexities; Adjusting Policies
- 75 <https://www.osce.org/files/f/documents/7/8/231356.pdf>
- 76 <https://www.womensaid.org.uk/information-support/what-is-domestic-abuse/coercive-control/>
- 77 <https://unhabitat.org/knowledge/capacity-building>
- 78 <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/942925>
- 79 <https://eurohealthobservatory.who.int/publications/i/making-health-for-all-policies-harnessing-the-co-benefits-of-health>
- 80 https://www.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/SoWP2021_Report_-_EN_web.3.21_0.pdf
- 81 International Labour Organization. (2016). Non-standard employment around the world: Understanding challenges, shaping prospects.

ЗМІСТ / CONTENT

Вступ	3
Introduction	4
Ключ до словникових статей / Key to entries	5
Алфавітний показчик понять	6
Alphabetical Index of Terms	12
Словник / Glossary	18
Джерела / Sources	308

This image shows a full page of blank white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page, providing a template for writing or drawing. There are no margins, text, or other markings on the page.

This image shows a single page of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

This image shows a single page of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

[illegible]

[illegible]

Бюро ВООЗ в Україні

вул. Грушевського, 9Б

01021 Київ, Україна

Тел: +380 44 428 5555

Веб-сайт: www.who.int/ukraine

**World Health Organisation,
Country Office in Ukraine**

9B Grushevskogo Str.,

Kyiv, 01021, Ukraine

Tel: +380 44 428 5555

Website: www.who.int/ukraine